

ΠΡΟΪΚΜΕΝΟ
 Τεύχος
 Νο. 170666
 ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
 ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
 Αθήνα 1511
 617
 ΚΩΔΙΚΟΣ
 01 2064

ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τεύχος 123 • Τιμή 3 €

ΨΕΥΔΕΧΟΜΕΝΑ

2 Αντί προλόγου

Εκπαιδευτική & πολιτική συγκυρία

- 3 Ανοικτή ιμπεριαλιστική παρέμβαση
Ασύστολη προεκλογική δημαγωγία
- 5 Ινδία: 48ωρη Γενική Απεργία, ασύλληπτος
ο αριθμός των απεργών

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ

- 7 Διορισμοί εκπαιδευτικών & Σύστημα προσλήψεων
- 9 Κόμικ: Δύσκολα θέματα
- 10 Βαθιά αντιδραστική τομή
για τους εκπαιδευτικούς και το δημόσιο σχολείο
Εκπαιδευτικός Όμιλος - Πορεία
- 11 Όλοι σε θέση μάχης. *Παρεμβάσεις Δ.Ε.*
- 13 Η εργασία είναι δικαίωμα! *Β. Πετράκης*
- 14 Ειδική Αγωγή: Γενική αντιλαϊκή πολιτική
Β. Σαλαπάτας
- 16 Η κρατική επιδότηση στην ΕΛΜΕ Πειραιά στοχεύει
στις συνδικαλιστικές ελευθερίες και δικαιώματα
- 17 ΣΥΝΕΚ - ο - τραμπουκισμοί εν Πειραιεί!
Γ. Καββαδίας
- 18 Να υπερασπιστούμε
την ταξική ανεξαρτησία των συνδικάτων *ΕΡΑΣ*
- 19 Πολιτική απονέκρωση *Παρεμβάσεις Δντ. Αθήνας*
- 20 Ανοικτό γράμμα στη διευθύντρια του ΓΕΛ Σύρου
Εκπαιδευτικός Όμιλος
- 20 Για το πρόγραμμα «Μια νέα αρχή για τα ΕΠΑΛ»
Γ. ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης
- 22 Νέο Λύκειο: Για τις εξαγγελίες
του υπουργείου Παιδείας *Α. Παπαθανάσης*
- 23 Δεν θα σας κάνουμε τη χάρη να πεθάνουμε
Εκπαιδευτικός Όμιλος Συνταξιούχων
- 24 Ο Νίκος Τεμπονέρας ζει - εμπνέει - οδηγεί
Εκπαιδευτικός Όμιλος - Πορεία
- 24 ΠΟΤΕ επιτέλους ΘΑ αρθούν
οι συνέπειες της διαθεσιμότητας;
- 25 Για τα αποτελέσματα των εκλογών
στα Υπηρεσιακά Συμβούλια *Παρεμβάσεις Δ.Ε.*
- 26 Πανεπιστημιακό άσυλο, ιδιωτικά πανεπιστήμια
και ιδεολογήματα *Γ. Τρόλλης*

ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ - ΦΑΣΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΕΜΟΣ

- 29 Βασικά συμπεράσματα από τις μαθητικές
κινήτοποιήσεις της 29ης Νοέμβρη
Εκπαιδευτικός Όμιλος
- 31 Για τις καταλήψεις εθνικιστικού χαρακτήρα
Γ. ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης
- 32 Έχουμε ευθύνη δάσκαλοι να σταματήσουμε
το δηλητήριο *Γ. Μεθιόπουλος*
- 33 Καταγγέλλουμε τη φασιστική δράση των συμμοριών
στο Καπετανάκειο *Παρέμβαση Ν. Ηρακλείου*
- 34 Κανένας ζωτικός χώρος για τους φασίστες,
Παρεμβάσεις Δ.Ε.

ΑΝΤΙΜΑΜΑΛΟ

Επιμέλεια-κείμενα: Ν. Γεωργιάδου

- 36 Τα ΟΧΙ που κοιμήθηκαν στην αγκαλιά του ΝΑΙ
- 36 Μαριάννα & Αμπού
- 37 Πλαστικά κόκκινα γάντια
- 38 Κατ' αρχήν... Ο νόμος ισχύει για όλους και όλοι
είναι ίσοι έναντι του Νόμου *Χ. Δάμαλος*
- 38 Η ποινή *Θ. Τουρτζιώτης*
- 39 DREAM TEAM... Όνειρο ήτανε, ξημέρωσε πάλι
- 40 Τα καράβια της θλίψης
- 40 «Εσείς είστε το κράτος»

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

- 42 ΧΙΛΗ: Μαζική απεργία ενάντια στην πολιτική
του Πινέρα κατά των συνδικάτων
- 43 ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ: Μετά το κυνήγι μαγισσών, το πανεπιστήμιο
του Σίδνεϊ θέτει τον Τιμ Άντερσον σε διαθεσιμότητα
- 43 ΒΡΑΖΙΛΙΑ: Μπολσονάρου, ο βασιλιάς Καρνάβαλος
- 44 ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ: Πανεπιστήμιο προειδοποιεί
φοιτητές για τον κίνδυνο αριστερού δοκιμίου!
- 44 Τιμωρούν ανέργους με περικοπή επιδομάτων

ΑΠΟΨΕΙΣ

- 45 Βαλεντίνα Τερέσκοβα *Ν. Γαλιάνης*
- 46 Ιταλία: Η επικράτης του φασισμού *Θ. Τουρτζιώτης*
- 49 Ορέστης, του Ευρυπίδη *Μ. Δανιήλ*
- 55 Μίλτος Σταχτούρης *Σ. Σπαχή*
- 57 Παρανάγκωση και τεχνητός μετασχηματισμός
του χρόνου σε συστηματικούς
surfers του διαδικτύου *Τ. Πατρώνη, Σ. Χάλαρη*
- 58 Σχολικά εγχειρίδια και επίσημη ιδεολογία
Ζ. Παπαδάκη, Α. Σπαχή
- 63 ΝΑ ΚΛΕΙΣΕΙ ΤΩΡΑ η χωματερή! *Δυτικό Μέτωπο*
- 63 Εξωραϊσμός της αυτοαξιολόγησης *Γ. Καββαδίας*

ΑΝΤΙΠΡΟΛΟΓΟΥ

Αναμφίβολα η πολλαπλή εκλογική χρονιά στην οποία εισήλθαμε προσφέρεται για γνώσεις, εμπειρίες, υποσχέσεις και διαψεύσεις. Ήδη τα κυρίαρχα κόμματα ακονίζουν τα μαχαίρια τους ή γυαλίζουν, παλιά και νέα «θα». Ορισμένες φορές τα ονομάζουν «δίκαια που έγιναν πράξεις», έτσι ώστε να εκστασιάζονται οι ιθαγενείς και να ανεβαίνουν οι τιμές στα καθρεφτάκια.

Όλη η χώρα προσφέρεται, εν τω μεταξύ, «μισοτιμής» για βάσεις του NATO ή φιλέτα της Ε.Ε. και η γνωστή συμφωνία των Πρεσπών προσφέρεται για πολλαπλές αναγνώσεις.

Το σίγουρο είναι πως οι φτωχοί βόρειοι γείτονές μας, Σλαβομακεδόνες, χωρίς να 'χουν καμιά σχέση με το Φίλιππο και τον Αλέξανδρο, (αφού έφτασαν στα χώματά τους αρκετούς αιώνες αργότερα) έχουν βάλει το κεφάλι τους στον πάγκο του χασάπη. Η κυρίαρχη τάξη και εκεί και εδώ θέλει να μπει η ΠΓΔΜ στην αυλή των ισχυρών, για να βρεθούμε όλοι, και εμείς κι αυτοί, στα κελάρια των αφεντικών. Πράγματα γνωστά από παλιά, αλλά αντί η ιστορία να διδάσκει, να εμπνέει και να οδηγεί, έγινε δύστροπη δασκάλα που ασχολείται με την τάξη των ονομάτων, αντί να εξηγήει τη Νέα Τάξη Πραγμάτων.

Αυτήν που κάποτε παρουσιάστηκε διθυραμβικά, ενώ στη «γηραιά ήπειρο» αφήνει πίσω της αποκαΐδια... Σε πολλές χώρες κυβερνά το μαύρο, σε άλλες εμφανίζεται αλαζονικό· σε κάθε περίπτωση πάει να σβήσει το παρελθόν ή να το στρεβλώσει.

Στη Γαλλία του Διαφωτισμού και της Παρισινής Κομμούνας, όμως, τα πράγματα δεν ήλθαν όπως θα το 'θελε το μηδενικό που ακούει στ' όνομα Μακρόν και κατοικεί στο Προεδρικό Μέγαρο. Οι απόκληροι, οι κατεστραμμένοι βγήκαν στο δρόμο, μαζί με την οργή και την απόγνωση, και το κράτος απάντησε όπως ξέρει. Με στρατό και αστυνομία. Στην αστική επανάσταση, όμως, που είχαμε τους Αβράκωτους, υπήρχε το σχέδιο των αστών για το θάνατο της μοναρχίας και της φεουδαρχίας. Τώρα, με την υποχώρηση της αριστεράς, το νερό αντί να μπει στο αυλάκι πηγαίνει στράφι, τουλάχιστον προς το παρόν!

Στα καθ' ημάς, οι ψάλτες του αστικού θιάσου άρχισαν να βάζουν τους τόνους των παλιών απολυτήκιων, να χρωματίζουν όμορφα το μέλλον που διαρκεί πολύ, και να γιγαντώνουν τα μανικαϊκά διλήμματα των «δύο

Ψήφο εμπιστοσύνης πήρε η κυβέρνηση, με τη στήριξη των προθύμων βουλευτών από τα υπό διάλυση κόμματα, τους ΑΝΕΛ και το Ποτάμι. Επίσης εξασφαλίζεται με την αμέριστη στήριξη των ξένων αφεντικών, (ΗΠΑ- NATO και ΕΕ), και η υπερψήφιση της συμφωνίας των Πρεσπών. Αυτό που απλώς παίχθηκε στη Βουλή, ήταν μια φτηνή αντιπαράθεση ανάμεσα στο ΣΥΡΙΖΑ και τη ΝΔ, σε ένα άθλιο προεκλογικό σκηνικό για τον εμπαιγμό και την εξαπάτηση του λαού, μακριά από τα πραγματικά προβλήματα, με προσωπικές επιθέσεις, τεχνητή όξυνση και πόλωση, πανηγυρικές διακηρύξεις και ασύστολη δημαγωγία, ανούσιες κοκορομαχίες, κάλπικες διαχωριστικές γραμμές και ψευτοδιλήμματα.

Σ' αυτές τις συνθήκες, το πραγματικό ζήτημα που προβάλλει για τους εργαζόμενους δεν είναι οι ανούσιες και κάλπικες αντιπαράθεσεις ΣΥΡΙΖΑ και ΝΔ που έρχονται να συγκαλύψουν την ουσιαστική ταύτισή τους στη βάρβαρη μνημονιακή πολιτική των τελευταίων εννέα χρόνων.

Το πραγματικό πρόβλημα είναι να χτιστεί βήμα – βήμα ένα ισχυρό, λαϊκό, αντιιμπεριαλιστικό κίνημα, ένα πλατύ μέτωπο αντίστασης, ικανό να αποκρούσει τα βάρβαρα αντεργατικά μέτρα και να προσπίσει αποτελεσματικά τα άμεσα οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα της κοινωνικής πλειοψηφίας.

φυλακισμένος σκέφτεται την απόδρασή του και γιγαντώνει τις ρωγμές και τις σχισμάδες των τοίχων.

Αυτό, άλλωστε, αποδεικνύει και η μαζική εισβολή στο προσκήνιο των χιλιάδων αγωνιζόμενων εκπαιδευτικών, αναπληρωτών και μονίμων τις τελευταίες δεκαπέντε μέρες.

Απέναντι στα χίλια παραμύθια της Χαλιμάς που απλόχερα αφηγείται ο ΣΥΡΙΖΑ και στο ελάχιστο κράτος που επαγγέλλεται ο Μητσοτάκης, κρατώντας ως Μωυσής τις δέκα εντολές του νεοφιλελεύθερου και του λουστραρισμένου εθνικισμού, εμείς οι δάσκαλοι όλων των γενών των ανθρώπων πρέπει να σταθούμε όρθιοι και ορθούμενοι. Ορθοστατούντες και ορθοβαδίζοντες. Κρατώντας την κόκκινη γραμμή και την κλωστή που ενώνει ανθρώπους και αγώνες.

κόσμων». Μέσα σ' αυτές τις μυλόπετρες θα συντριβεί η αθωότητα του εκλογέα και τα μικρά ερωτηματικά.

Αν για τον νεοφιλελεύθερο Μητσοτάκη τα ερωτήματά μας έχουν απαντήσεις, για τον «αριστερό» Τσίπρα τα πράγματα δεν είναι όπως φαίνονται. Έχει σημασία «το λάδι και το λαδόξυδο», αλλά ακόμη μεγαλύτερη έχει πως πήρε την αλήθεια μας και την έκανε λιώμα και πώς η παλιά ηθική λάμψη της αριστεράς –σεβαστή σε φίλους και εχθρούς– έγινε αρκούδα στο παζάρι μ' ένα χαλκά στη μύτη. Μέσα σ' αυτό το τοπίο μεγαλώνει το χρέος των δασκάλων. Για να φωτίσουν τα σκοτάδια, να ρίξουν κόκκινο στη νύχτα, να λύσουν τα μάγια της άγνοιας και να δώσουν στις λέξεις το «πέτρινο» όνομά τους. Καθόλου δε σημαίνει αυτό να παραγνωρίσουν τη ζοφερή πραγματικότητα που τους συνθλίβει και χαμηλώνει το μπόι τους. Αλλά ακόμα και στο πιο σκοτεινό κελλί ο

Την αγωνία, την οργή και την πάλη. Μέσα κι έξω από τα σχολεία. Στους χώρους μόρφωσης, εργασίας και κατοικίας. Γιατί το δύσκολο δεν είναι να σιωπάς· να μιλάς είναι το δύσκολο...

Εκπαιδευτική & Πολιτική συγκυρία

- **Ανοιχτή & προκλητική
η ιμπεριαλιστική παρέμβαση**
- **Ασύστολη προεκλογική δημαγωγία**

Καθώς η προεκλογική περίοδος έχει αρχίσει και τους επόμενους μήνες θα γίνουν τρεις εκλογικές αναμετρήσεις -ευρωεκλογές, αυτοδιοικητικές και βουλευτικές- η κυβέρνηση επιδίδεται σε μια συντονισμένη εκστρατεία εξαπάτησης του λαού, καλλιεργώντας νέες προσδοκίες και αυταπάτες. Πασχίζει να δημιουργήσει την εντύπωση πως θα ακολουθήσει, τώρα που «βγήκαμε από τα μνημόνια», μια φιλολαϊκή, φιλεργατική πολιτική παροχών, με το ζήτημα της ψηφισμένης από την ίδια ακύρωσης της περικοπής των συντάξεων ν' αποτελεί το μεγάλο κυβερνητικό όπλο ασύστολης ψηφοθηρίας. Το πλαίσιο όμως της κυβερνητικής πολιτικής, όπως αποτυπώνεται στον κρατικό Προϋπολογισμό είναι δεδομένο. Αφαίμαξη του λαϊκού εισοδήματος με τη χωρίς προηγούμενο φορομνηξία, αιματηρή λιτότητα, δραστική περικοπή των κοινωνικών δαπανών, για να επιτευχθούν τα θηριώδη πλεονάσματα και να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις των δανειστών. Και στο περιθώριο, δημιουργείται και ο λεγόμενος «δημοσιονομικός χώρος».

Με ένα λαό, φτωχοποιημένο και εξασθλωμένο, η κυβέρνηση επιχειρεί μια αναδιανομή της φτώχειας. Κόβει από τον ένα, δίνει ψίχουλα στον άλλο. Λεπλατεί όλο το λαό με τους φόρους, και μετά «επιστρέφει» σε κάποιες λεπλατημένες κοινωνικές ομάδες κάποια από τα κλεμμένα. Κριτήριό της δεν είναι η άσκηση φιλολαϊκής πολιτικής, όπως υποκριτικά υποστηρίζει, αλλά η εκλογική αποδοτικότητα του κάθε επιδοματικού της μέτρου.

Ο δεύτερος στυλοβάτης της μνημονιακής βαρβαρότητας, ο Μητσοτάκης, πλειοδοτεί σε νομιμοφροσύνη απέναντι στους ιμπεριαλιστές και την ντόπια πλουτοκρατία. Εμφανίζεται σαν ο σταθερός, αξιόπιστος και αποτελεσματικότερος εγγυητής των συμφερόντων τους, υποσχόμενος προσήλωση στην εφαρμογή των μνημονιακών δεσμεύσεων και απρόσκοπτη συνέχιση των αντιδραστικών μεταρρυθμίσεων.

Ουσιαστικά, οι εξαγγελίες των δύο συγκλίνουν ή και ταυτίζονται. Οι διαφορές τους είναι δυσδιάκριτες. Οι ομοιότητές τους είναι πολλές και ουσιαστικές. Ξέφρενη αντιλαϊκή επίθεση, υποσχέσεις πενιχρών παροχών στο λαό, προκλητικές παροχές και ρυθμίσεις για το μεγάλο κεφάλαιο, πειθήνια συμμόρφωση και υποταγή σε ΗΠΑ και ΕΕ. Γι' αυτό και τα δυο κόμματα, που εκπροσωπούν το σημερινό δίπολο εξουσίας, εντείνουν τις προσπάθειες αποπροσανατολισμού από τα πραγματικά προβλήματα. Προσπαθούν να δημιουργήσουν πολιτική ένταση και πόλωση με ασήμαντες αφορμές και ανούσια ζητήματα, στήνουν ένα άθλιο προεκλογικό σκηνικό φτηνής αντιπαράθεσης. Είναι κοινή επιδίωξη να συγκαλύψουν το γεγονός πως η ουσιαστική ταύτιση τους στην υλοποίηση της ίδιας αντιλαϊκής πολιτικής είναι το κύριο στοιχείο και οι διαφοροποιήσεις το δευτερεύον. **Η πραγματική διαχωριστική γραμμή είναι ανάμεσα σ' αυτά τα δυο κόμματα, υπηρέτες της ολιγαρχίας και του ιμπεριαλισμού, από τη μια, και το λαό από την άλλη.**

Προϋπολογισμός διαιώνισης της μνημονιακής βαρβαρότητας και αναδιανομής της φτώχειας και εξασθλίωσης

Σε συνθήκες μεγάλης και διευρυνόμενης λαϊκής δυσφορίας και αγανάκτησης, το κυβερνητικό άγχος για την εδραίωση του ΣΥΡΙΖΑ στον πολιτικό χάρτη της χώρας σαν βασικού διεκδικητή της κυβερνητικής εξουσίας, είναι ολοφάνερο. Η δημοσκοπική υποχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ και η συρρίκνωση του πολιτικού κεφαλαίου του έλληνα πρωθυπουργού προκαλούν έκδηλη ανησυχία στο κυβερνητικό στρατόπεδο. Η κυβέρνηση, στην προσπάθειά της να ανακόψει και περιορίσει την αυξανόμενη φθορά της και να συγκρατήσει και αποκλιμακώσει τις ενδοκομματικές και ενδοκυβερνητικές εντάσεις και ρήγματα, καταφεύγει στην προσφιλή της μέθοδο, αυτήν της συστηματικής μεγάλης παραπλάνησης. Η προπαγάνδα για τη «νέα», τάχα, εποχή, για το «μνημόνιο με το λαό», για τον «πρώτο προϋπολογισμό δημοσιονομικής επέκτασης μετά από μια δεκαετία» κατακλύζει τα φιλοκυβερνητικά ΜΜΕ. Ο Τσίπρας και η ηγετική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ πασχίζουν να δημιουργήσουν αυταπάτες πως ασκούν, πλέον, φιλολαϊκή πολιτική, με παροχές και στοχευμένες κοινωνικές παρεμβάσεις, πως η κανονικότητα επιστρέφει, οι δημοσιονομικοί στόχοι επιτυγχάνονται, πως η ελληνική οικονομία ανακάμπτει. Και κατασκευάζουν μια επίπλαστη εικόνα μεγάλων επιτυχιών, αντιστρέφοντας κατάφωρα την πραγματικότητα.

Ο Προϋπολογισμός του 2019 βρέθηκε στο επίκεντρο της κυβερνητικής προπαγανδιστικής εφόρμησης. Με τη μη περικοπή της προσωπικής διαφοράς των παλιών συντάξεων να αποτελεί το κυβερνητικό υπερόπλο.

Παράλληλα, ανοίγουν -με έπαρση- μέτωπα σε πεδία που θεωρούν προνομιακά για αυτούς. Άλλο αν τελικά αποδεικνύονται περιορισμένης ή

αμφιλεγόμενης αποτελεσματικότητας, αν ναυαγούν οι πολιτικές τους σκοπιμότητες ή εξελίσσονται και σε μπου-μερανγκ για την κυβέρνηση. Μετά την προσπάθεια αξιοποίησης της υπαγορευμένης από ΗΠΑ και ΕΕ Συμφωνίας των Πρεσβών, επαναφέρουν το ζήτημα της Συνταγματικής Αναθεώρησης, πανηγυρίζουν για την «ιστορική συμφωνία» με την Εκκλησία, ανασύρουν σκάνδαλα, δημιουργούν πολιτική πόλωση με ψευτοδιλήμματα, με σκοπό να μεταθέσουν την προσοχή από τις αντιλαϊκές εξελίξεις στις οποίες πρωταγωνιστούν και να εμφανιστούν σαν η δύναμη εκείνη που εκπροσωπεί το νέο, το αποτελεσματικό, το αδιάφθορο, την κοινωνική ευαισθησία, απέναντι στο παλιό, φθαρμένο, αντιλαϊκό αστικό πολιτικό σύστημα. Ποιά είναι, όμως, η πραγματικότητα;

Μετά από εννέα χρόνια μνημονίων, η δραματική πορεία καταβύθισης της χώρας και του λαού σε μια πρωτοφανή, για τα μεταπολεμικά δεδομένα του δυτικού καπιταλιστικού κόσμου, κατάσταση νεοαποικιακής υποδούλωσης και βάρβαρης καπιταλιστικής εκμετάλλευσης συνεχίζεται και επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Νέες στρατιές φτωχών και εξαθλιωμένων προστίθενται στις υπάρχουσες. Η ανεργία παραμένει στα ύψη. Η κρίση στη χρεοκοπημένη ελληνική καπιταλιστική οικονομία εξακολουθεί να είναι βαθιά και αζεπέραστη. Το δημόσιο χρέος αυξάνεται. Η περιφνημη δίκαιη ανάπτυξη, η ανάκαμψη και οι επενδύσεις, είναι -στην πραγματικότητα- η επέλαση των πολυεθνικών, το καθολικό ξεπούλημα των κρατικών επιχειρήσεων, του πλούτου και των υποδομών της χώρας, ο απόλυτος έλεγχος της ελληνικής καπιταλιστικής οικονομίας από τους δανειστές. Επέλαση που συντελείται πάνω στη συντριβή του εργατικού μισθού και των εργατικών δικαιωμάτων, σε συνθήκες γενικευμένης εργοδοτικής αυθαιρεσίας και ασυδοσίας.

Ο Προϋπολογισμός του 2019 υπηρετεί τη διαιώνιση της μνημονιακής βαρβαρότητας, διαχειρίζεται και αναδιανέμει τη φτώχεια και την εξαθλίωση. Δεν υπάρχει κανένα «μνημόνιο με το λαό». Υπάρχουν μόνο μνημόνια με τους δανειστές εναντίον του λαού, τα οποία παραμένουν αλώβητα. 700 περίπου μνημονιακοί νόμοι με χιλιάδες εφαρμοστικές διατάξεις. Η περιβόητη υπεραπόδοση της οικονομίας με τα θηριώδη πλεονάσματα, για τα οποία κομπάζει ο πρωθυπουργός, προκύπτουν από την υπερ-αφαίμαξη του λαϊκού εισοδήματος μέσω μιας άνευ προηγουμένου -φορομνηξίας- η οποία κλιμακώνεται και κατά το 2019 (οι φόροι αυξάνονται κατά 1 δις)- από την υπερ-συρρίκνωση των κοινωνικών δαπανών, από το υπερ-ξεπούλημα του δημόσιου πλούτου κ.ο.κ. Έτσι δημιουργείται ο περιφνημος δημοσιονομικός χώρος για την άσκηση της λεγόμενης φιλολαϊκής πολιτικής, για την οποία καυχιέται ο Α. Τσίπρας, παριστάνοντας τον κοινωνικά ευαίσθητο. Ταυτόχρονα, χιλιάδες πλειστηριασμοί λαϊκής κατοικίας εκτυλίσσονται και δρομολογούνται «ρυθμίσεις» σε μια πρωτοφανή, ακραία επιχείρηση καταλήστευσης της λαϊκής περιουσίας.

Με ένα λαό, λοιπόν, φτωχοποιημένο και εξαθλιωμένο, αποτέλεσμα και της δικής της αντιλαϊκής πολιτικής, η κυβέρνηση αναδιανέμει τη φτώχεια. Λεπλατεί όλο το λαό με συνεχείς φοροεπιδρομές και αιματηρή λιτότητα, διευρύνει τα φτωχοποιημένα και εξαθλιωμένα εργατολαϊκά στρώματα και κατόπιν «επιστρέφει» σε κάποιες λεπλατημένες κοινωνικές ομάδες κάποια από τα κλεμμένα. Κόβει από όλους, δίνει ψίχουλα σε κάποιους. Δημιουργεί στρατιές «επιδοματούχων» -όμνων της κυβερνητικής «ευσπλαχνίας» και ευάλωτων, έτσι, στις ψηφοθηρικές της επιδιώξεις. Αυτό είναι το «νέο» και όλα τα συναφή που προτάσσει η προπαγάνδα του ΣΥΡΙΖΑ. Μια εξ ίσου αντιλαϊκή εκδοχή του «παλιού», που στηρίχθηκε από τους ισχυρούς -εντός και εκτός της χώρας- για να συνεχίσει και να ολοκληρώσει την αντιλαϊκή επίθεση.

Ταύτιση στην αντιλαϊκή επίθεση

Ποιός είναι απέναντι; Το γνήσιο, παραδοσιακό «παλιό», η ΝΔ, που προβάλλει σαν ο ισχυρός διεκδικητής της κυβερνητικής εξουσίας με αρχηγό τον Μητσοτάκη, ο οποίος προετοιμάζεται για τον πρωθυπουργικό θώκο δίνοντας εξετάσεις νομιμοφροσύνης στους ισχυρούς για να πάρει το πολυπόθητο «χρίσμα». Ένα βαθιά αντιλαϊκό κόμμα που υπήρξε, διαχρονικά, ο κύριος στυλοβάτης του καθεστώτος της ιμπεριαλιστικής εξάρτησης και της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης στη χώρα μας. Ένας πολιτικός αρχηγός, ένθερμος υποστηρικτής της μνημονιακής βαρβαρότητας, που αυτοπροβάλλεται σαν ο κατ' εξοχήν «μεταρρυθμιστής», εγγυάται την απρόσκοπτη συνέχιση των αντιδραστικών μεταρρυθμίσεων, δίνει όρκους πως θα εξασφαλίσει τη «συνέχεια του κράτους» και θα «τιμήσει την υπογραφή της χώρας».

Η πολιτική και οι εξαγγελίες του νυν και του εν δυνάμει πρωθυπουργού συγκλίνουν. Οι ομοιότητές τους είναι πολλές και ουσιαστικές. Οι διαφορές τους είναι, στην πραγματικότητα, δευτερεύουσας σημασίας και γίνονται όλο και πιο δυσδιάκριτες. Περιορίζονται βασικά στη συνθηματολογία και την υποκριτική επίκληση ιδεολογικών διαφορών. Η βασική πολιτική γραμμή και των δύο είναι κοινή. Γι' αυτό καταφεύγουν σε ανούσιες κοκορομαχίες, φτηνές προσωπικές επιθέσεις, τεχνητή όξυνση και πόλωση, κάλπικες διαχωριστικές γραμμές και ψευτοδιλήμματα. Οι προσπάθειες αποπροσανατολισμού του λαού κλιμακώνονται. Είναι κοινή επιδίωξη των δυο κομμάτων που εκπροσωπούν το σημερινό δίπολο εξουσίας να κρυφτεί η πραγματικότητα της ουσιαστικής ταύτισής τους.

Ευρύτατα λαϊκά στρώματα διαπιστώνουν πλέον αυτή την πραγματικότητα. Υπόγειες διεργασίες, αφανείς ακόμη, συντελούνται μέσα στο λαό. Είναι βέβαιο πως διανύουμε μια περίοδο πυκνών πολιτικών εξελίξεων. Η λαϊκή αντίσταση, παρά τις συντονισμένες κινήσεις λαϊκής ενσωμάτωσης στα αστικά ιδεολογήματα και πολιτική, αναπόφευκτα, θα εκδηλωθεί. Ο λαός θα διεκδικήσει το δικό του και τα δικαιώματά του. Το καθήκον της πραγματικής Αριστεράς είναι η ένταση των προσπαθειών για την ανάπτυξη ενός ισχυρού λαϊκού κινήματος, ενός παλλαϊκού μετώπου αντίστασης, ικανού να βάλει φραγμό στους αντιλαϊκούς τους σχεδιασμούς.

Εκπαιδευτική & Πολιτική συγκυρία

Μαζικός ξεσηκωμός του γαλλικού λαού - Άγρια καταστολή και «διάλογος» από τον Μακρόν!

Σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ξαναμπήκε η Γαλλία μετά τη δολοφονική επίθεση στη Χριστουγεννιάτικη αγορά στο Στρασβούργο, αυξάνοντας το επίπεδο επαγρύπνησης σε συναγερμού, ενώ η κυβέρνηση Μακρόν ενεργοποίησε όλο το πακέτο των αντιτρομοκρατικών μέτρων, ενισχύοντας την αστυνομοκρατία, ενώ ταυτόχρονα ενέτεινε τις πιέσεις για αναστολή των κινητοποιήσεων -χωρίς μέχρι στιγμής να τις έχει απαγορεύσει- για «λόγους ασφαλείας», καλλιεργώντας, με την πολύτιμη βοήθεια των ΜΜΕ, ένα γενικευμένο κλίμα εκφοβισμού και πανικού. Την κυβέρνηση, στις επίπονες προσπάθειές της να τελειώνει με τις αντικυβερνητικές διαδηλώσεις, στηρίζουν οι Ρεπουμπλικάνοι και η Λεπέν. Υιοθετώντας ακόμα σκληρότερη στάση σιγοντάρουν το κλείσιμο των κινητοποιήσεων, ακόμα και το ενδεχόμενο απαγόρευσής τους μπροστά στην «ύψιστη ανάγκη του πολέμου ενάντια στην τρομοκρατία, που πρέπει να βρει το έθνος ενωμένο», τσακίζοντας το δικαίωμα των συγκεντρώσεων! Στο ίδιο μήκος κύματος, η πρώτη συνδικαλιστική ομοσπονδία της χώρας, η φιλοκυβερνητική CFDT, καλεί τον κόσμο να μείνει σπίτι του λόγω της κρισιμότητας της κατάστασης για να μην επιβαρυνθούν και άλλο οι δυνάμεις καταστολής! Παρά το κλίμα τρομοϋστερίας που χτυπάει κόκκινο, παρά το όργιο τρομοκράτησης και βάρβαρης καταστολής των πρόσφατων κινητοποιήσεων, με δεκάδες τραυματίες όπου πλέον αποκάλυπτα απέναντι σε διαδηλωτές επιστρατεύονται τεθωρακισμένα, αύρες, πλαστικές σφαίρες, στρατιές δυνάμεων καταστολής με συμπεριφορά στρατού κατοχής, ρίψη δακρυγόνων από ελικόπτερα!) το κίνημα των «κίτρινων γιλέκων», που μετρά πάνω από δύο μήνες κινητοποιήσεων και 6 νεκρούς, συνεχίζουν τις διαδηλώσεις.

Το διάγγελμα του Μακρόν, διανθισμένο με μπόλικους θεατρινισμούς, αποτελεί αναμφίβολα αναδίπλωση της κυβέρνησης, κάτω από την πίεση του μαζικού ξεσηκωμού σε όλη τη χώρα. Οι ελεημοσύνες της κυβέρνησης αφήνουν τον κόσμο στην πείνα του, περιλαμβάνουν μια αμ-

ΙΝΔΙΑ

48ωρη γενική απεργία

Ασύλληπτος ο αριθμός των απεργών!

Πραγματοποιήθηκε στην Ινδία στις 9 και 10 Ιανουαρίου, γενική πανεθνική απεργία με συμμετοχή τουλάχιστον των δέκα μεγαλύτερων εργατικών ενώσεων, ενάντια στις αντεργατικές και αντισυνδικαλιστικές πολιτικές της κυβέρνησης Ναρέντρα Μόντι. Στην απεργία συμμετείχαν επίσης εργαζόμενοι του δημόσιου τομέα, τραπεζικοί, υπάλληλοι της εταιρείας ηλεκτρισμού και των σιδηροδρόμων, οδηγοί ταξί, μέχρι και

πλανόδιοι μικροπωλητές. Την απεργία επίσης ενίσχυσε και ο αγροτικός κόσμος, που βλέπει τα τελευταία χρόνια είτε να χάνει τη γη του από τις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις, είτε αυτή να αχρηστεύεται από τη δραστηριότητα των τελευταίων.

Από τους οργανωτές η απεργία θεωρείται **ιστορικό γεγονός**, κυρίως λόγω του μεγέθους της. Είχε πραγματοποιηθεί πάλι γενική απεργία το 2013, στην οποία υπολογίζεται ότι είχαν λάβει μέρος περίπου 140 εκατομμύρια εργαζόμενοι. Στην τωρινή απεργία, με περισσότερους τομείς να συμμετέχουν από τότε, **ο αριθμός των απεργών θεωρείται ότι σίγουρα ξεπέρασε και τον ιλιγγιώδη αριθμό του 2013**. Καταλαβαίνει κανείς ότι μια τέτοια επιτυχημένη γενική απεργία σε μια χώρα πολυπληθή με μεγάλη εργατική τάξη, όπως η Ινδία, είναι πράγματι ένα πολύ σημαντικό, αν όχι ιστορικό γεγονός.

Με σοβαρότητα που δε συναντάμε στη δική μας χώρα, η απόφαση για απεργία ελήφθη στο Εθνικό Συνέδριο Εργατών από την 28η Σεπτεμβρίου 2018 και προετοιμάστηκε μεθοδικά όλο αυτό το διάστημα ώστε να εξασφαλισθεί η μαζικότητά της.

Πέρα από την αύξηση του κατώτατου μισθού, την καθολική κοινωνική ασφάλιση και την αντίθεση με τις προωθούμενες ιδιωτικοποιήσεις, ένα ζήτημα που έθεσε η απεργία, είναι και η μη τήρηση της δέσμευσης από την κυβέρνηση για δημιουργία **10 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας το χρόνο** (σύμφωνα με το Γραφείο Εργασίας, κάθε χρόνο δημιουργούνται μόνο 100 - 200 χιλιάδες θέσεις εργασίας, αριθμός ελάχιστος για τις ανάγκες των εκατοντάδων εκατομμυρίων εργαζομένων).

φλεγόμενη αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 100 ευρώ και φοροελαφρύνσεις-εμπαιγμό για τους χαμηλοσυνταξιούχους. Τόσι και συμπάθεια. Επιπλέον οι παροχές αυτές δεν θα επιβαρύνουν τους εργοδότες, τους οποίους κάλεσε αν θέλουν να δώσουν κάποιο έκτακτο επίδομα στους εργαζόμενους. Και είναι ενδεικτικό ότι οι εργοδοτικές ενώσεις, και πρωτίστως οι ναυαρχίδες των μεγάλων γαλλικών μονοπωλίων, έσπευσαν να στηρίξουν τον εκλεκτό τους, ώστε να σταματήσει η κοινωνική αναταραχή. Η διεύθυνση της Total άμεσα πρότεινε μπόνους 1500 ευρώ και αυξήσεις 3,1% στους μισθούς. Αλλά και ο γενικός γραμματέας της CFDT, αμέσως μετά το διάγγελμα Μακρόν, έσπευσε να δηλώσει ικανοποίηση για τις παροχές – ψίχουλα. Οι κυβερνητικές παραχωρήσεις, που τελικά δεν μπόρεσαν να εξευμενίσουν και να αναχαιτίσουν τη λαϊκή αγανάκτηση και απόγνωση, εντάσσονται στις πολύπλευρες προσπάθειες της κυβέρνησης να διχάσει και να διασπάσει το κίνημα των «κίτρινων γιλέκων», που μόνο αρραγές δεν είναι, να το αποδυναμώσει και να το οδηγήσει στον εκφυλισμό, μία με την αχαλίνωτη κρατική τρομοκρατία, μία με παροχές που έχουν αποδέκτες τα πιο εξασθλωμένα στρώματα. Παράλληλα, σ' αυτή την κατεύθυνση, εντείνει τις συναντήσεις με τα πολιτικά κόμματα και τις συνδικαλιστικές ομοσπονδίες, ώστε να εκτονώσει την εκρυθμη κατάσταση και να προλάβει το πλάτημα των κινητοποιήσεων, γιατί εκτός από τα «κίτρινα γιλέκα» βρίσκονται σε αναβρασμό οι μαθητές, αλλά και αρκετά Πανεπιστήμια.

Το αυθόρμητο κίνημα των κίτρινων γιλέκων, που ξέσπασε με αφορμή τις αυξήσεις στα καύσιμα –τις οποίες τελικά η κυβέρνηση απέσυρε– παρά τη μεγάλη ετερογένεια στους κόλπους του, το θολό προσανατολισμό ακόμα και στα αιτήματα που προβάλλει, προκάλεσε κοινωνική έκρηξη, ήρθε σαν συνέχεια των μεγάλων πανεργατικών κινητοποιήσεων του προηγούμενου διαστήματος, έδωσε μαζικές και μαχητικές διαδηλώσεις, εκφράζοντας τη συσσωρευμένη οργή χιλιάδων ανθρώπων και αναδεικνύοντας τις αγωνιστικές τους διαθέσεις. Οι μεγάλες συνδικαλιστικές οργανώσεις στάθηκαν αμήχανα απέναντι σ' αυτό το κίνημα και μόνο κάτω από την έκταση και την ένταση του ξεσηκωμού αναγκάστηκαν να το στηρίξουν. Το πνεύμα ηττοπάθειας, υποχώρησης και υποταγής στα γρανάζια του κοινωνικού διαλόγου των μεγάλων συνδικαλιστικών φορέων, οι χρόνιες πολιτικές συμβιβασμού των ηγεσιών τους υποσκάπτουν τη σύνδεση των συνδικάτων με ευρύτερες λαϊκές μάζες, αυξάνοντας την έλλειψη εμπιστοσύνης και την καχυποψία των εργαζομένων.

Το κόμμα της Λεπέν κατέβαλε από την αρχή προσπάθειες να καπηλευτεί το λαϊκό ξεσηκωμό, να διεισδύσει στο «κίνημα των κίτρινων γιλέκων», να το καπελώσει και να το χειραγωγήσει, ξερνώντας φασιστικό δηλητήριο, επιχειρώντας ξανά και ξανά να συνδέσει την πτώση του βιοτικού επιπέδου και της αγοραστικής δύναμης με το Μεταναστευτικό. Η Λεπέν καταδικάζει τις καταστροφές στο Παρίσι, αλλά για την αστυνομική βαρβαρότητα, για την κτηνώδη βία απέναντι στους διαδηλωτές δεν βρίσκει ούτε μια λέξη. Οι φασιστικές δυνάμεις θέλουν τάγματα εφόδου να τρομοκρατούν, αλλά δεν θέλουν κανένα λαό στο δρόμο να διεκδικεί κατακτήσεις. Οι Ρεπουμπλικάνοι χαιρετίζουν τα μέτρα Μακρόν γιατί αφήνουν στο απυρόβλητο και δεν επιβαρύνουν τους επιχειρηματικούς ομίλους. Η «Ανυπότακτη Γαλλία» του Μελανσόν και το ΚΚΓ, με τις αραχνιασμένες ρεφορμιστικές τους αντιλήψεις, επιδίδονται σε κινήσεις εντυπωσιασμού, με την τυπική και χωρίς ουσία πρόταση μομφής. Σ' όλη τη διάρκεια των κινητοποιήσεων περιορίστηκαν σε παρεμβάσεις με στόχο να διοχετεύσουν τη λαϊκή οργή στις κάλπες, αξιοποιώντας το σύνθημα «κάτω η κυβέρνηση», να ανακόψουν τη δυναμική των αγώνων και να την εγκλωβίσουν στα στενά όρια των δικών τους αυταπατών.

Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ποια θα είναι η προοπτική των κινητοποιήσεων στη Γαλλία, αν οι συνομοσπονδίες (όπως η CGT) που προκήρυξαν απεργιακές κινητοποιήσεις με αιτήματα αιχμής αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις, προστασία της κοινωνικής ασφάλισης, θα κινηθούν σε αγωνιστική κατεύθυνση ή θα παίξουν το ρόλο πυροσβέστη. Αναμφίβολα όμως οι εξελίξεις στη Γαλλία αποτελούν ένα πολύ σοβαρό πλήγμα για τη συνέχιση των αντιδραστικών μεταρρυθμίσεων. Είναι φανερό ότι η πλειοψηφία του γαλλικού λαού απορρίπτει την πολιτική του Μακρόν. Ο εμφανιζόμενος σωτήρας, που ανέλαβε να βάλει ταφόπλακα και να αποτελειώσει τα απομεινάρια των εργατικών και λαϊκών κατακτήσεων, δέχτηκε ένα ισχυρό χαστούκι. Το ασαφές αλαζονικό προφίλ του στραπατσάριστη και δεν είναι ούτε στα μισά της θητείας του, έχοντας επιπλέον να περάσει το καυτό πακέτο του συνταξιοδοτικού και της κοινωνικής ασφάλισης. Όσο και αν οι κυβερνητικές παραχωρήσεις είναι ελάχιστες μπροστά στις ανάγκες και τις διεκδικήσεις των λαϊκών στρωμάτων και μόνο το γεγονός ότι η κυβέρνηση Μακρόν υποχρεώθηκε σε άτακτη υποχώρηση, αναδεικνύει ότι ο μόνος δρόμος για να φρενάρει τις εξοντωτικές αντιλαϊκές πολιτικές και να προκαλέσει σοβαρούς κλυδωνισμούς, είναι ο **μαζικός εξωκοινοβουλευτικός αγώνας**.

👉 Αυτή την περίοδο σ' όλες τις ισχυρές χώρες της Ευρώπης, (Γερμανία, Γαλλία, Μ. Βρετανία), επικρατεί πολιτική αστάθεια. **Ιδιαίτερα στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά την πανωλεθρία της Τ. Μέι και την πρόταση μομφής των Εργατικών, η αβεβαιότητα για ένα «άτακτο Brexit» χτυπάει κόκκινο.** Μόνο που στη Γαλλία δεν είναι αποτέλεσμα διαβουλεύσεων, παζαρεμάτων και ανταλλαγμάτων σε επίπεδο κορυφής, αλλά αποτέλεσμα μαζικών λαϊκών κινητοποιήσεων που τράνταξαν το πολιτικό σκηνικό, μιας κοινωνικής έκρηξης που προκάλεσε ισχυρούς κραδασμούς στην κυβέρνηση. Ακόμα και οι πενιχρές παροχές του Μακρόν προκαλούν αλλεργία στους ιθύνοντες της ΕΕ. Εκφράζουν δήθεν ανησυχίες για τον Προϋπολογισμό της Γαλλίας που βγαίνει εκτός ορίων και ανοίγει την όρεξη στην Ιταλία, αλλά **αυτό που κυρίως τους ανησυχεί είναι ο κοινωνικός αναβρασμός στο εσωτερικό της δεύτερης ισχυρής δύναμης της Ευρωζώνης**, το γεγονός ότι οι λαϊκές μάζες βγήκαν δυναμικά στο προσκήνιο, έστω και με τη μορφή ενός αυθόρμητου κινήματος, προτάσσοντας τα δικά τους συμφέροντα, τις δικές τους ανάγκες.

Η ΕΕ από την αρχή της κρίσης επέβαλε μία, πρωτοφανή για τα μεταπολεμικά δεδομένα, πολιτική κατεδάφισης των εργατικών και λαϊκών κατακτήσεων, ταυτόχρονα με το τσάκισμα των δημοκρατικών δικαιωμάτων. Ο καταϊγισμός αντιλαϊκών μέτρων, στο όνομα της εξυγίανσης της οικονομίας, για την ισχυροποίηση του ευρωπαϊκού ιμπεριαλιστικού οικοδομήματος, επιδεινώσε ραγδαία τις συνθήκες διαβίωσης εκατομμυρίων ανθρώπων που φτωχοποιήθηκαν και εξασθλώθηκαν. Ο ξεσηκωμός εκατοντάδων χιλιάδων στη Γαλλία, συνάντησε την αλληλεγγύη της πλειοψηφίας του γαλλικού λαού και είναι το αποτέλεσμα της διογκούμενης λαϊκής οργής απέναντι σ' αυτή την αντιλαϊκή λαίλαπα που αφήνει πίσω της κοινωνικά ερείπια. **Κι αυτό αφορά όλους τους λαούς της Ευρώπης. Η κοινωνική έκρηξη στη Γαλλία αφήνει τη δική της παρακαταθήκη για τους αγώνες που θα ξεσπάσουν.** αυτή η περίοδος

Διορισμοί εκπαιδευτικών & Σύστημα Προσλήψεων

Η εκπαίδευση
στο στόχαστρο

Οι εκπαιδευτικοί στο δρόμο του αγώνα!

Όργιο καταστολής και τρομοκρατίας

Οι μόνιμοι διορισμοί ήταν, ιδιαίτερα την τελευταία πενταετία, το πεδίο άσκησης της επικοινωνιακής πολιτικής των ηγεσιών του Υπουργείου Παιδείας. Μετά τις συγχωνεύσεις 1.500 σχολικών μονάδων επί υπουργίας Διαμαντοπούλου και τη διαθεσιμότητα 2.500 καθηγητών επί υπουργίας Αρβανιτόπουλου, από το 2014 έως το 2018 είναι πάμπολλες οι υποσχέσεις για 20 έως 25 χιλιάδες διορισμούς μόνιμων εκπαιδευτικών. Ένα γαϊτανάκι υποσχαιτικών, που αρχίζει επί υπουργίας Λοβέρδου και συνεχίζει μέχρι σήμερα, που αφορά στις εξαγγελίες για διορισμούς μόνιμων εκπαιδευτικών που έμειναν όλες στα χαρτιά.

Το Καλοκαίρι του 2014 ο τότε Υπουργός Παιδείας Α. Λοβέρδος μίλησε για πρώτη φορά για διαγωνισμό ΑΣΕΠ για πρόσληψη μόνιμων εκπαιδευτικών. Τον ακολούθησαν ο πρώην Υπουργός Παιδείας Α. Μπαλάς και ο πρώην αναπληρωτής Υπουργός Τάσος Κουράκης, που εκπαιδευτικών σε βάθος τριετίας, αρχής γενομένης από (Γενάρης 2016) ο πρώην Υπουργός Παιδείας Νίκος Φίλης ότι «*η αντιμετώπιση των αναγκών σε προσωπικό, προϋποθέτει ότι από το 2016 θα επανέλθουν σταδιακά οι μόνιμοι διορισμοί σε όλες τις βαθμίδες. Το Υπουργείο έχει εκπονήσει μελέτη για το διορισμό 20.000 εκπαιδευτικών την επόμενη τριετία, αναλόγως της εξέλιξης των δημοσίων οικονομικών*».

Στις 4/1/2017 σε συνέντευξή του στην ΕΡΑ της Τριπολως ο υπουργός Επικρατείας Χριστόφορος Βερναρδάκης δήλωσε: «*Την επόμενη εβδομάδα θα βγει προκήρυξη για μόνιμους διορισμούς εκπαιδευτικών*!»

Όλοι προσπαθούσαν με απατηλές υποσχέσεις να κερδίσουν χρόνο και να χορτάσουν με ελπίδες το ρημαγμένο εκπαιδευτικό σώμα, ενώ την ίδια ακριβώς ώρα έβαζαν σε λειτουργία αλληπάλληλους «κόφτες» στις θέσεις εκπαιδευτικών και μείωναν τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό. Άλλοτε αυξάνοντας το διδακτικό ωράριο, άλλοτε συρρικνώνοντας τις δομές της δημόσιας εκπαίδευσης, (καταργήσεις σχολείων, συγχωνεύσεις - καταργήσεις τμημάτων σε ΕΠΑΛ και ΓΕΛ, αύξηση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα, αλλαγές στα ωρολόγια προγράμματα και στα ολόήμερα κλπ).

Έτσι και ο Κώστας Γαβρόγλου εξήγγειλε επίσημα πως το Υπουργείο Παιδείας θα προχωρήσει σε 15.000 διορισμούς την επόμενη τριετία(!) (4.500 στην Ειδική τη σχολική χρονιά 2019 - 2020, 5.250 το 2020 - 2021, 5.250 το 2021 - 2022).

1. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό τους οι υποτιθέμενοι διορισμοί θα γίνουν μετά τις εκλογές, "παρακαταθήκη" για την επόμενη κυβέρνηση.

2. Μπορεί οι διορισμοί να είναι για «το μέλλον», αλλά το νέο σύστημα πρόσληψης με το προσοντολόγιο είναι για το παρόν.

Είναι φανερό ότι η αγωνία του Υπουργείου Παιδεί-

εξήγγειλαν 20-25.000 μόνιμους διορισμούς το 2015/16! Λίγο αργότερα δήλωνε

ας είναι να νομοθετήσει το σύστημα διορισμού το οποίο θα αποτελέσει και τον τρόπο πρόσληψης αναπληρωτών και παράλληλα θα επηρεάζει και το σώμα των μονίμων, αφού θα αποτελεί και το εργασιακό προσοντολόγιο όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού. Η επιλογή της Ειδικής Αγωγής γίνεται διότι στο πεδίο αυτό έχει σχεδόν παγιωθεί η αντίληψη του προσοντολογίου, με τις «φάμπρικες» των μεταπτυχιακών και των πιστοποιητικών να θησαυρίζουν και τους εκπαιδευτικούς να μπαίνουν σε ένα δαπανηρό ατελείωτο αγώνα, στην προσπάθειά τους να πάρουν ένα κομμάτι από την πίτα.

Το Υπουργείο Παιδείας υλοποιεί κατά γράμμα τις κατευθύνσεις ΟΟΣΑ για τα “εργασιακά προσόντα”, τις πιστοποιήσεις και τις δεξιότητες, που πρέπει “δια βίου” να κυνηγούν οι εργαζόμενοι, για μια κακοπληρωμένη και επισφαλή θέση εργασίας. Δημιουργεί ένα σύστημα πρόσληψης-κινούμενη άμμο, κατ’ εικόνα και ομοίωση της φιλοσοφίας πρόσληψης στον ιδιωτικό τομέα. Το πτυχίο μετατρέπεται απλώς στο πρώτο, αλλά όχι σε επαρκές, σκαλοπάτι για τη διεκδίκηση εργασίας, κάτι σαν το απολυτήριο λυκείου που το χρειάζεσαι για να δώσεις πανελλαδικές, αλλά από μόνο του δεν σου εξασφαλίζει τίποτα.

Βασίζεται στη λογική του ν. 3848 (Διαμαντοπούλου-ΠΑΣΟΚ) και στις προτάσεις ανάδειξης των “αξιότερων”, που κατέθεσε πρόσφατα και η ΝΔ στο πρόγραμμά της για την Παιδεία.

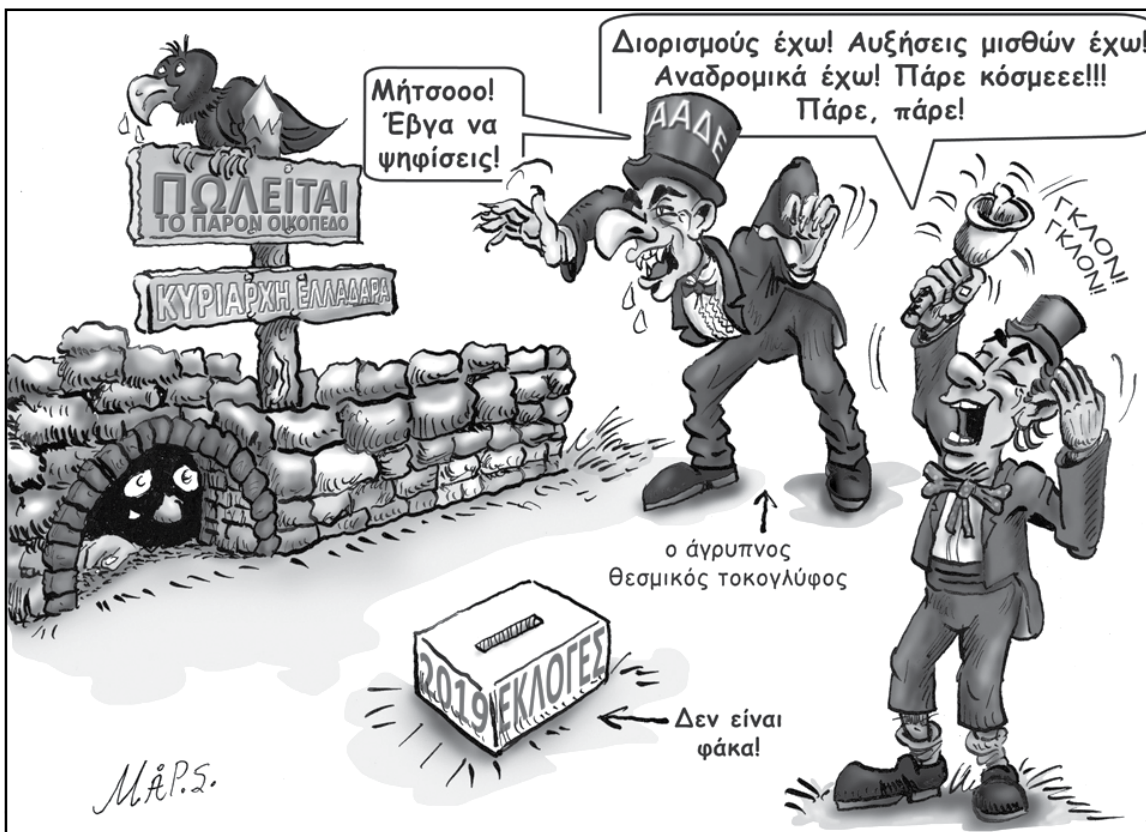
Η αποδέσμευση των εργασιακών/επαγγελματικών δικαιωμάτων από το πτυχίο και το ασταμάτητο κυνήγι προσόντων (σεμινάρια, μεταπτυχιακά, διδακτορικά) μεταθέτουν το δικαίωμα στην εργασία σε «προσωπική υπόθεση» των εκπαιδευτικών, οι οποίοι θα πρέπει μόνιμα να αποδεικνύουν πως είναι «άξιοι» και «ικανοί» να εργάζονται, μέσα σε ένα σύστημα αλληλοεξόντωσης.

Παράλληλα, επιχειρείται μια μεγάλη εύρους αναδιάρθρωση στο περιεχόμενο και τις κατευθύνσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μιας και το βάρος μεταφέρεται από τις βασικές σπουδές στα πιστοποιητικά, μεταπτυχιακά, διδακτορικά, τα σεμινάρια επιμόρφωσης και κάθε είδους νέα μοριοδοτούμενα προσόντα, που ανοίγουν νέα πεδία εκμετάλλευσης και κερδοφορίας για τους έμπορους της γνώσης και της εργασίας.

ΝΑΣΟΥ ΚΑΙ Ο ΙΟΥΒΕ ΜΕ «ΓΡΑΜΜΗ ΟΟΣΑ-ΣΕΒ»: ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ!

Την ίδια ώρα που γίνονται οι εξαγγελίες για τις υποτιθέμενες μόνιμες προσλήψεις εκπαιδευτικών, το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, με σκληρή «γραμμή» συγγενική του ΣΕΒ, «προειδοποιεί»: «στο μέλλον θα έχουμε πλεόνασμα στο προσωπικό πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ τα κενά στα σχολεία που καταγράφονται στην έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς είναι κυρίως πρόβλημα κακής διαχείρισης του προσωπικού(...) Ενώ ο αριθμός των εκπαιδευτικών μετά την έναρξη της κρίσης μειώθηκε κατά 15,6% (από 180 χιλ. σε 152 χιλ., δηλ. 28 χιλ. λιγότεροι), η αναλογία μαθητών – εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια (νηπιαγωγείο και δημοτικό) και δευτεροβάθμια (γυμνάσιο, λύκειο, επαγγελματική εκπαίδευση) παραμένει στην Ελλάδα διαχρονικά μικρότερη από τις άλλες χώρες της Ευρώπης και του ΟΟΣΑ(...). Οι ελλείψεις και τα κενά εκπαιδευτικών που παρουσιάζονται κάθε χρόνο στα ελληνικά σχολεία οφείλονται περισσότερο σε διαχειριστικές αδυναμίες της κεντρικής διοίκησης, στην αξιοποίηση και διαχείριση του προσωπικού της εκπαίδευσης, του δικτύου σχολικών υποδομών και του σχολικού προγράμματος».

Με άλλα λόγια; **Οι εκπαιδευτικοί περισσεύουν - οι διορισμοί δεν είναι αναγκαίοι!**

ΔΥΣΚΟΛΑ ΘΕΜΑΤΑ (ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΑΝΑΦΕ...)

του boban...

Λευτέρης Παπαθανάσης

Νέο σύστημα διορισμών: Βαθιά αντιδραστική τομή για τους εκπαιδευτικούς και το δημόσιο σχολείο

ΟΧΙ ΣΤΟ ΠΡΟΣΟΝΤΟΛΟΓΙΟ - ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΜΑΖΙΚΟΥΣ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΜΟΝΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Με τον παραπλανητικό τίτλο «νέο σύστημα διορισμών», η κυβέρνηση προωθεί με ταχύτερες διαδικασίες μια βαθιά αντιδραστική τομή για τους εκπαιδευτικούς και το δημόσιο σχολείο. Όχι μόνιμη εργασία, αλλά επισφάλεια και χειραγώγηση. Ανεμίζοντας **κάλπικα προεκλογικά διοριστήρια**, η κυβέρνηση επιχειρεί μια βίαιη προσαρμογή της εκπαίδευσης στις πολυετείς απαιτήσεις του ΟΟΣΑ, των θεσμών και του κεφαλαίου, για την αποσύνδεση πτυχίου -επαγγελματικών δικαιωμάτων, για τα ακριβοπληρωμένα προσόντα και την «αριστεία», την αξιολόγηση και την κατηγοριοποίηση των εκπαιδευτικών. Στρατηγικός στόχος όλων αυτών δεν αποτελούν βέβαια οι «μόνιμοι διορισμοί», αλλά το αντίθετό τους. Η ευέλικτη, επισφαλής και ακριβοπληρωμένη εργασία και στο βάθος η πειθάρχηση - χειραγώγηση αναπληρωτών και «μόνιμων» εκπαιδευτικών.

Με ψεύτικες προεκλογικές υποσχέσεις σπέρνουν διχόνειες και αυταπάτες

Αυτοί που εφαρμόζουν την πολιτική της επιτροπείας, των ελέγχων και των ασφυκτικών δεσμεύσεων για πλεονάσματα μέχρι το 2060 (!), γνωρίζουν καλύτερα από τον καθένα ότι οι υποσχέσεις για διορισμούς το 2020 δεν έχουν άλλη χρήση παρά αυτή της διατήρησης της κατάστασης ομηρίας των χιλιάδων αναπληρωτών. Η αγωνία των αδιόριστων, άλλωστε, έχει γίνει αντικείμενο προεκλογικής αλλά και μεταεκλογικής δημαγωγίας όλο το προηγούμενο διάστημα. Αρκεί να θυμηθούμε πόσες φορές η σημερινή κυβέρνηση (όπως και οι προηγούμενες) έχει παίξει το χαρτί των δεκάδων χιλιάδων διορισμών. Αν γίνουν μόνιμοι διορισμοί, αυτοί θα αφορούν ένα μικρό αριθμό στην ειδική αγωγή κατά την προεκλογική περίοδο. Μετά, η καμένη γη... θα επανέλθει.

Το πραγματικό περιεχόμενο και οι στόχοι του νομοσχεδίου.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, ο εκπαιδευτικός κόσμος πρέπει να διαβάσει πίσω από τις λέξεις και τις κάλπικες υποσχέσεις, το πραγματικό περιεχόμενο αυτού του νομοσχεδίου.

Πρώτος πραγματικός στόχος είναι η αναδιάρθρωση των πινάκων των αναπληρωτών, αφού με αυτό το «νέο σύστημα» θα γίνεται η πρόσληψή τους. Αποσυνδέοντας οριστικά το πτυχίο από τα εργασιακά δικαιώματα, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ εγκαινιάζει το αντιδραστικό και σίγουρα ακριβοπληρωμένο «προσοντολόγιο». Μέσα στις γραμμές του νέου νόμου ανασταίνονται όλες οι προσπάθειες του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ, από το '90 και μετά, να εφαρμόσουν τις κατευθύνσεις του ΟΟΣΑ. Από την εφαρμογή του νέου νόμου και μετά οι αναπληρωτές, εκτός από την ετήσια βάσανο των μετακομίσεων, θα έχουν και το βαρύ οικονομικό φορτίο της απόκτησης νέων προσόντων! Μεταπτυχιακές σπουδές, επιμορφωτικά σεμινάρια, ξένες γλώσσες, και όλα αυτά με την επιδίωξη της αριστείας για χάρη της μοριοδότησης!

Ο καθένας μπορεί να αναλογιστεί (όπως συνέβη και με τον ΑΣΕΠ) τις νέες ευκαιρίες που θα αδράξει-με το αζημίωτο πά-

ντα- ο ιδιωτικός τομέας την επαύριο του νόμου. Όλα αυτά τα προσόντα, αλλά και νέα που θα προστίθενται κάθε φορά, ο εκπαιδευτικός θα καλείται να τα αποκτήσει ξοδεύοντας πολύ χρόνο και χρήμα, για να παραμείνει σε θέση πρόσληψης στις λίστες αναπληρωτών... και την επόμενη χρονιά. Και όταν θα αποκτή ένα προσόν, θα ξεκινά ένα νέο γολγοθά για την απόκτηση του επόμενου και αυτό ποτέ δεν θα τελειώνει.

Προφανής στόχος της εισαγωγής του προσοντολογίου είναι και η προώθηση της αξιολόγησης. Είναι βέβαιο ότι το νομοσχέδιο με τίτλο «νέο σύστημα διορισμών», αφορά εξίσου και τους μόνιμους εκπαιδευτικούς. Όποιος νομίζει ότι δίπλα στον «προσοντούχο πλέον αναπληρωτή» θα διατηρεί τη θέση του με μόνο εφόδιο το πτυχίο ο μόνιμος εκπαιδευτικός, είναι βαθιά γελασμένος. Το νέο νομοσχέδιο «προετοιμάζει» ιδεολογικά την εκπαιδευτική κοινότητα και την κοινωνία για την εφαρμογή της αξιολόγησης, με στόχο την κατηγοριοποίηση-πειθάρχηση και -ανάλογα με τις εξελίξεις- και την απόλυση των εκπαιδευτικών. Σε κάθε περίπτωση εισάγει την αντίληψη ότι η κάθε εργασιακή θέση θα πρέπει να ανήκει στον πλέον «προσοντούχο» διεκδικητή.

Τι να κάνουμε

Οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται μπροστά σε μια κρίσιμη μάχη. Ο κατακερματισμένος κόσμος των αναπληρωτών και οι μόνιμοι, οφείλουν να παραταχθούν ενωμένοι. Είναι υποκριτικά τα «δάκρυα» του Γαβρόγλου για το «δικαίωμα στην εργασία όλων των κατηγοριών υποψηφίων», που με την εφαρμογή αυτή της πολιτικής ο ίδιος δημιουργεί. Στόχος και αυτού του νόμου, όπως και των προηγούμενων, είναι να σπάσει κάθε δυνατότητα συλλογικής στάσης και σκέψης και ο κάθε ένας με το φάκελο των προσόντων του να ανταγωνίζεται το διπλανό του, «για μια θέση στον ήλιο»! Γιατί γνωρίζουν καλά οι κυρίαρχοι ότι έτσι μπορούν να διαχειριστούν και να επιβάλουν καλύτερα την πολιτική της αδιοριστίας, της χειραγώγησης, της κατηγοριοποίησης και της διάλυσης του δημόσιου σχολείου.

- Απέναντι στο ερώτημα **«ποιος έχει δικαίωμα στην εργασία»**, που διαρκώς θέτει το σύστημα και τα φερέφωνα του, να απαντήσουμε **«όλοι»**.
- Απέναντι στην αντίληψη του διαχωρισμού, των προσόντων και του ανταγωνισμού οφείλουμε να υπερασπιστούμε αυτά που μας ενώνουν. Το πτυχίο και την προϋπηρεσία, που ως κοινά κεκτημένα είναι τα μόνα αντικειμενικά κριτήρια για να εδραιωθεί πάνω τους η συλλογική στάση και πάλη για μόνιμους διορισμούς. Κάθε έννοια προσοντολογίου σηματοδοτεί το διαχωρισμό, σημαίνει ένα αέναο κυνήγι τίτλων, την οικονομική εξόντωση και τελικά την εργασιακή επισφάλεια για όλους τους εκπαιδευτικούς.
- Απέναντι στην πολιτική της διάσπασης, του ανταγωνισμού και εν τέλει της αδιοριστίας που προωθεί το προσοντολόγιο, να αντιπαρατάξουμε ενότητα και αγώνα για την υπεράσπιση της εργασίας και του δημόσιου σχολείου.

- ✓ Όχι στο προσοντολόγιο - μόνιμη και σταθερή εργασία για όλους
- ✓ Μαζικοί διορισμοί μόνιμων εκπαιδευτικών για την κάλυψη όλων των κενών
- ✓ Όλοι στις απεργίες, τα συλλαλητήρια και τις διαδηλώσεις
- ✓ Για να μην περάσει ο νέος νόμος

Όλοι σε θέση Μάχης Πάρτε πίσω το Προσοντολόγιο-Έκτρωμα

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, στα βήματα των προκατόχων της, ΝΔ - ΠΑΣΟΚ, **προωθεί αντιδραστικά μέτρα** μέσα στις γιορτές, ανοίγοντας προκλητικά ένα **δήθεν διάλογο** που διαρκεί όσο τα σχολεία είναι κλειστά! Το ν/σχ για το σύστημα πρόσληψης/διορισμών, επιφέρει σαρωτικές, αντικατασκευαστικές, αντεργατικές αλλαγές. **Πλήττει το σύνολο των εργασιακών δικαιωμάτων** και εισάγει από την πίσω πόρτα την **αξιολόγηση για όλους!** Το ν/σχ-έκτρωμα αποτελεί **ακραία νεοφιλελεύθερη έκφραση** των αντιδραστικών καπιταλιστικών αναδιρθρώσεων από **ΕΕ - ΟΟΣΑ-κεφάλαιο** και ικανοποιεί τις επιταγές του ΣΕΒ και όλου του **αστικού μνημονιακού μπλοκ (ΝΔ, ΚΙ-ΝΑΛ κλπ).**

• Η κυβέρνηση υπόσχεται **ελάχιστους διορισμούς και με το νσχ επιφυλάσσει βέβαιες απολύσεις** χιλιάδων αναπληρωτών συναδέλφων. Όχι μόνο **αρνείται να καλύψει τις πραγματικές ανάγκες του δημόσιου σχολείου** σε προσωπικό, που ασφυκτιά κάτω από τις μνημονιακές πολιτικές συρρίκνωσης και υποβάθμισής του, αλλά **προχωράει και σε ένα προεκλογικό εμπόριο ελπίδων.** Επιπλέον, το υπουργείο παιδείας, πιστό στο ν.3848, προβλέπει ότι και όσοι πλέον διορίζονται δεν θα κατοχυρώνουν τη μονιμότητα, αλλά **θα μπαίνουν σε διετή επίτηρηση και αν αξιολογηθούν «ανεπαρκείς» θα απολύονται!**

• Στην ουσία αυτό που επιχειρείται είναι η **διαμόρφωση ενός ακραία ανταγωνιστικού συστήματος πρόσληψης αναπληρωτών - ελαστικά εργαζόμενων εκπαιδευτικών,** που θα επιφέρει τεράστιες ανατροπές στους **πίνακες κατάταξης** με τη μετατροπή τους σε **κινούμενη άμμο.** Κάθε δύο χρόνια οι υποψήφιοι θα καλούνται από τον ΑΣΕΠ να καταθέτουν τα προσόντα που διαθέτουν, ενώ δίνεται η δυνατότητα αυτά να διαφοροποιούνται από τον εκάστοτε υπουργό παιδείας.

• **Χρόνια προϋπηρεσίας** χιλιάδων εκπαιδευτικών **πετιούνται στον κάλαθο των αχρήστων,** αφού μοριοδοτούνται με κάτω από το 50% της συνολικής μοριοδο-

τησης, ενώ ορίζεται «ταβάνι» στους 120 μήνες. Οι κλειδωμένοι πίνακες της Διαμαντοπούλου επανέρχονται και αμφισβητούν το δικαίωμα στη μόνιμη και σταθερή εργασία. Η εναλλαγή μεταξύ εργασίας-ανεργίας αποτελεί τη νέα «κανονικότητα» σύμφωνα με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές αστικές επιταγές. **Ευέλκτος, αναλώσιμος, ανακυκλούμενος, αυτός είναι ο νέος εργαζόμενος εκπαιδευτικός!**

• Το **πτυχίο απαξιώνεται ολοκληρωτικά!** Κανένα ουσιαστικό εργασιακό δικαίωμα στην εκπαίδευση δεν κατοχυρώνεται με αυτό. Εισάγεται το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας ως προσπαυτούμενο και αρχίζει ατελείωτος ανταγωνισμός για μεταπτυχιακά, διδακτορικά, δεύτερο πτυχίο, σεμινάρια 300 ωρών, ξένες γλώσσες, πιστοποίηση στις νέες τεχνολογίες, καλούς βαθμούς κ.ο.κ, σε ένα **παζάρι προσόντων,** μακριά από τις εκπαιδευτικές ανάγκες, αλλά **σωτήριο για τα επιχειρηματικά κέρδη.** Η δυνατότητα αλλαγής των μοριοδοτούμενων προσόντων ανά διετία με υπουργικές αποφάσεις, αλλά και η συνολική αναδιάρθρωση στη τριτοβάθμια εκπαίδευση και το «Νέο Λύκειο» (αξιολόγηση, σχολές «χαμηλής-υψηλής» ζήτησης, συγχωνεύσεις/καταργήσεις ΑΕΙ κλπ.), θα διαμορφώνουν πίνακες κατάταξης «κινούμενη άμμο» και μια δια βίου πιστοποίηση για περιστασιακή εργασία!

• Το νσχ είναι και **προσοντολόγιο αξιολόγησης για όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό!** Οι αναπληρωτές προκειμένου να εργαστούν θα πρέπει να έχουν περάσει από σκληρή ατομική αξιολόγηση και να κατέχουν πλήθος προσόντων, αντίστοιχων και περισσότερων από εκείνα που απαιτούνταν για την επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης. Το προσοντολόγιο είναι πλήρως εναρμονισμένο με το ΠΔ 152 για το πλαίσιο αξιολογικών κριτηρίων της επιστημονικής και επαγγελματικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών. Η αξιολόγηση δεν βρίσκεται πίσω από την πόρτα, είναι εδώ και διαμορφώνει τετελεσμένα για όλους τους εκπαιδευτικούς.

• **Την ίδια στιγμή προωθούν νσχ**

για την έξωση των μαθητών από το Λύκειο με το νέο εξεταστικό σύστημα. Ξεκινούν την εφαρμογή της **αυτοαξιολόγησης-αξιολόγησης,** παγώνουν την υποχρηματοδότηση, συνεχίζουν την **υποβάθμιση** της τεχνικής εκπαίδευσης και τη **μισθολογική καθήλωση** των εκπαιδευτικών, αφήνουν άθικτα τα μνημονιακά πλήγματα των προηγούμενων κυβερνήσεων στην παιδεία. Η **Ν.Δ. λειτουργεί σαν «λαγός»,** ζητώντας περισσότερα, σκληρότερα, μονιμότερα μέτρα σε βάρος της δημόσιας εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών (αξιολόγηση παντού, ιδιωτικοποίηση, μανάτζερ Διευθυντές, κ.ά.).

Συναδέλφισσες, συνάδελφοι,

Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια πρωτοφανή επίθεση! **Μπορούμε να ανατρέψουμε τα σχέδιά τους, όπως στις προηγούμενες μεγαλειώδεις κινητοποιήσεις του εκπαιδευτικού κινήματος** (στα εξεταστικά του ΑΣΕΠ το '98, ενάντια στην ιδιωτικοποίηση των πανεπιστημίων με την αναθεώρηση του αρ. 16 το '06, στην αδρανοποίηση πρακτικά του 3848 της Διαμαντοπούλου το '10, ενάντια στη διαθεσιμότητα στην αποτροπή της αξιολόγησης Αρβανιτόπουλου-Μητσούτση το '13-'14 και του πετσοκόμματος της προϋπηρεσίας από τον Φίλη το '16).

Με τη στάση των δυνάμεων του κυβερνητικού συνδικαλισμού ΔΑΚΕ, ΣΥΝΕΚ, ΠΕΚ βαδίζουμε σε βέβαιη ήττα. Αρνούνται ουσιαστικά να υπερασπίσουν το πτυχίο και την προϋπηρεσία ως μοναδικές προϋποθέσεις προσλήψεων - διορισμών και συζητούν το ενδεχόμενο ενός «καλού» προσοντολογίου. Ενώ ήταν γνωστές οι διαθέσεις της κυβέρνησης από το καλοκαίρι, άφησαν τους αναπληρωτές και όλους τους εκπαιδευτικούς χωρίς σχέδιο αποφασιστικού αγώνα. Ακόμη και μετά την ανακοίνωση του νσχ όχι μόνο δεν έχουν γράψει ούτε μία γραμμή για τη μεγάλη επίθεση που δέχεται ο κλάδος αλλά ούτε ζητάνε την απόσυρση του προσοντολογίου. **Αρνούνται αυτή την κρίσιμη στιγμή έκτακτες συνεδριάσεις του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ και Γενικές Συνελεύσεις των ΕΛΜΕ.** Για άλλη μια φορά οι δυνά-

μεις του κυβερνητικού, γραφειοκρατικού συνδικαλισμού συναντιούνται στην υπεράσπιση της πολιτικής ΟΟΣΑ-ΕΕ και βάζουν πλάτη να περάσουν οι αντιακademικές πολιτικές.

Οι δυνάμεις της **ΑΣΕ/ΠΑΜΕ** εξακολουθούν να επιτίθενται στο αίτημα «διορισμοί με βάση αποκλειστικά το πτυχίο και όλη την προϋπηρεσία», όταν το νσχ τα θέτει σε πλήρη αμφισβήτηση. Ταυτόχρονα δεν ξεφεύγουν από τις απεργιακές μορφές διαμαρτυρίας την ημέρα ψήφισης, που είναι αναποτελεσματικές απέναντι στην κυβερνητική επίθεση. Αρνήθηκαν σε δύο Γ.Σ. προέδρων των ΕΛΜΕ να ψηφίσουν αγωνιστικό πρόγραμμα.

• **Να στείλουμε ξεκάθαρο μήνυμα ανυποχώρητου αγώνα προς όλες τις κατευθύνσεις! Πάρτε τώρα πίσω το προσοντολόγιο λαμπτόμο! Απαιτούμε το διορισμό ΤΩΡΑ όλων των αναπληρωτών, με έστω και μια σύμβαση, αποκλειστικά με βάση το πτυχίο και όλη την προϋπηρεσία! Δηλώνουμε ότι δε θα παζαρέψουμε ούτε έναν/μία συνάδελφο/ισσα μας!**

• **Πρωθούμε τα αιτήματα αιχμής: Αυξήσεις στους μισθούς και τις συντάξεις.** Κανείς κάτω από 1.000 ευρώ καθαρά! Επαναφορά του 13^{ου}-14^{ου} μισθού. Φέρτε πίσω όλα τα «κλεμμένα». **Κατάργηση του ν. Κατρούγκαλου και όλων των αντισφαλιστικών νόμων.** Θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος στα 25 χρόνια υπηρεσίας. **Σύνταξη με 30 χρόνια δουλειάς** χωρίς όριο ηλικίας. Όχι στο νέο Λύκειο. **Όχι στην αξιολόγηση - αυτοαξιολόγηση, οργανώνουμε απεργία - αποχή. Επαναφορά του ωραρίου στα προ του 2013 επίπεδα.**

20 μαθητές στο τμήμα -15 στις Ομάδες Προσανατολισμού -10 στα εργαστήρια. Υποστηρικτικές, ενισχυτικές δομές για όλους τους μαθητές και ενσωμάτωση προσφύγων στα σχολεία.(...)

- ✓ **Μόνιμοι, Μαζικοί Διορισμοί για την κάλυψη όλων των κενών σε Γενική και Ειδική Αγωγή**
- ✓ **Μονιμοποίηση τώρα όλων των αναπληρωτων**
- ✓ **Να γίνει έκτακτο Δ.Σ. της ΟΛΜΕ και να προκηρυχθούν γενικές συνελεύσεις των ΕΛΜΕ τώρα**

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ!

Όλοι στις απεργίες και στις διαδηλώσεις - Μπορούμε να νικήσουμε

Το νομοσχέδιο τελικά ψηφίστηκε το βράδυ της Πέμπτης 16/1, με δευτερεύουσες τροποποιήσεις, προϊόν ακόμη κι αυτές της πίεσης του κινήματος (ειδικά η νομική κατοχύρωση της άδειας λοχείας των αναπληρωτριών διάρκειας 3,5 μηνών). Στάθηκαν όρθιοι, με ενότητα και πάλη. Και παρόλο που η κυβέρνηση έκανε τα πάντα για να θάψει τον αγώνα του Γενάρη 2019, εμείς ξέρουμε καλά πως ο αγώνας αυτός είναι σπόρος!

Συνεχίζουμε!

γράφει ο Βασίλης Πετράκης

Το δίλημμα ανάμεσα στους παλιούς και τους νέους εκπαιδευτικούς είναι πλαστό. Πρόκειται για μια «αντίθεση»-τεχνητό δημιούργημα της κυβερνητικής προπαγάνδας για να κρύψει πίσω από αυτή το πραγματικό πρόβλημα της αδιοριστίας

και να εισάγει ένα αντιδραστικό θεσμικό πλαίσιο για την διαιώνιση και διαχείρισή της.

Το «πρόβλημα» που ανακάλυψε τώρα η κυβέρνηση είναι αποτέλεσμα ενός και μόνο παράγοντα. Οι μηδενικοί διορισμοί της τελευταίας δεκαετίας. Η λύση αυτού του προβλήματος είναι επίσης μία και μοναδική. **Ο διορισμός όλων των συμβασιούχων για την κάλυψη όλων των κενών.**

Η πολιτική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ (όπως και των προηγούμενων) δεν προβλέπει διορισμούς, αλλά στοχεύει -με βάση όλα τα μνημόνια και τις συνθήκες που έχουν υπογράψει- στη διεύρυνση των ελαστικών εργασιακών σχέσεων, στην κατηγοριοποίηση και στο βάθος την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Αυτοί είναι οι στόχοι των πολιτικών που έχουν υπογράψει και αυτούς ακριβώς τους στόχους εξυπηρετεί το προσοντολόγιο.

Κάποιοι βλέπουν τη «λύση» στο να πεταχτούν στον Καιάδα συνάδελφοι με δεκαετή και πλέον προϋπηρεσία που δεν έχουν μεταπτυχιακά. Είναι στην πραγματικότητα η «λύση» που εισογείται το υπουργείο και είναι μια θέση, σίγουρα, με βαρύ ηθικό και πολιτικό φορτίο. Ακόμη και έτσι όμως, το ερώτημα προκύπτει αβίαστα. Αν «βγουν από τη μέση» οι παλιοί και έρθουν οι νέοι αναπληρωτές με τα πολλά προσόντα, σε λίγα χρόνια δεν θα έχει προκύψει το ίδιο ακριβώς πρόβλημα; Δεν θα είναι οι τότε νέοι, αποκλεισμένοι από τις μελλοντικές λίστες αναπληρωτών; Ποια θα πρέπει να είναι τότε η απάντηση; Μήπως να κάνουν στην άκρη, για να έρθουν οι επόμενοι; Μήπως έτσι απλά ανακυκλώνεται η ανεργία;

Το προσοντολόγιο δεν αφορά στους διορισμούς, αλλά στην εξυπηρέτηση της πολιτικής της αδιοριστίας και της κατηγοριοποίησης. Μετατρέπει το πτυχίο σε ένα (ασήμαντο μάλιστα σε σχέση με τα άλλα) προσόν και εισάγει για πρώτη φορά στην εκπαίδευση την αντίληψη ότι δικαίωμα στο αίτημα της δουλειάς-**αναπλήρωσης θα έχουν αυτοί που έχουν το χρόνο και κυρίως την οικονομική δυνατότητα να πληρώσουν** τα προσόντα που κάθε φορά θα απαιτούνται. Και αυτό δεν μπορεί παρά να κριθεί ως άδικο και αναξιοκρατικό. Άλλωστε τα προσόντα θα επανακαθορίζονται από τον ΑΣΕΠ ανά διετία! Έτσι ώστε πάντα να μπορεί το σύστημα να «απλώνει την ελπίδα», δημιουργώντας νέες κατηγορίες, σπέρνοντας νέες διχόνοιες!

Το προσοντολόγιο έρχεται για να μετατρέψει παλιούς και νέους εκπαιδευτικούς σε ανταγωνιστικές μονάδες. Να βάλει τους εκπαιδευτικούς (μόνιμους και αναπληρωτές) σε ένα αέναο κυνήγι ακριβοπληρωμένων τίτλων. Και από αυτό, **μόνο να χάσουν έχουν όλοι!**

Για να δουλέψουν οι «νέοι» δεν αρκεί και πολύ περισσότερο δεν πρέπει να φύγουν οι «παλιοί». Πρέπει παλιοί και νέοι να παραταχθούν ενωμένοι, διεκδικώντας δουλειά και δικαιώματα. Και για την υπεράσπιση αυτής της ενότητας, αυτό που έχουμε όλοι να κάνουμε τώρα είναι να αγωνιστούμε ενάντια στο διχαστικό προσοντολόγιο!

Ο αγώνας είναι σε εξέλιξη. Να απαιτήσουμε όλοι μαζί: Την απόσυρση του νομοσχεδίου.-Την πρόσληψη όλων των συμβασιούχων-Μαζικούς διορισμούς για την κάλυψη όλων των κενών. 13/1/19

Η εκπαίδευση στο στόχαστρο

ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΤΩΝ ΑΠΟΛΥΣΕΩΝ
ΔΕ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ!

ΟΛΟΙ/ΕΣ 17/1 | 10:00
ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

**ΜΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ
ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΩΝ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΤΥΧΙΟ
& ΟΛΗ ΤΗΝ ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑ**

ΑΠΟΣΥΡΘΕΙ! ΚΑΝΕΝΑΣ Α

ΚΑΤΑΛΗΨΗ
ΠΥΡΥΛΑΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΛΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

γράφει ο Βαγγέλης Σαλαπάτας

Τον τελευταίο καιρό η ειδική αγωγή βρίσκεται στο επίκεντρο της συζήτησης τόσο από το υπουργείο παιδείας όσο και από το υπουργείο υγείας. Επιτροπές, νόμοι, νομοσχέδια, υπουργικά διατάγματα, υποσχέσεις για προσλήψεις και συνεχείς αλλαγές φέρνει η κυβέρνηση μήνα με το μήνα, που όλα έχουν ένα κοινό παρονομαστή! Την πιστή τήρηση των μνημονιακών δεσμεύσεων. Γνωρίζοντας καλά το παιχνίδι των υποσχέσεων και των αυταπατών, της διάσπασης του λαού με διάφορα δίπολα (δημόσιο-ιδιωτικό, ο ένας κλάδος εναντίον του άλλου, εργαζόμενοι-γονείς) και χρησιμοποιώντας πάντα εύχρηστες λέξεις, όπως “αναβάθμιση” και “ανασυγκρότηση”, αποσκοπεί με κάθε τρόπο στις περικοπές και στο κούρεμα της ειδικής αγωγής, αδιαφορώντας ουσιαστικά για το δικαίωμα όλων των παιδιών και Α.Μ.Ε.Α. στην ασφάλιση, στην εκπαίδευση και στη θεραπεία.

Βέβαια η πολιτική όλων των κυβερνήσεων εδώ και πολλά χρόνια παραμένει ακριβώς ίδια. Μια πολιτική που, άρρηκτα συνδεδεμένη με τις εντολές των ξένων αφεντικών και κυρίως της Ε.Ε., ακόμα και πριν τα μνημονιακά χρόνια, στόχο είχε το πέρασμα της ειδικής αγωγής στον ιδιωτικό τομέα και στο χώρο της αγοράς, απαλλάσσοντας το κράτος από αυτό το βάρος. Αυτό που σήμερα έχει αλλάξει στα χρόνια των μνημονίων είναι η ταχύτητα με την οποία συντελείται αυτή η αντιλαϊκή πολιτική.

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ξεκινώντας από την εκπαίδευση, τόση κουβέντα γίνεται για τα Ειδικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τα Ειδικά Γυμνάσια - Λύκεια - Ε.ΕΕΕΚ, τα οποία ουσιαστικά μένουν στη μοίρα τους. Τα περισσότερα από αυτά λειτουργούν σε ακατάλληλους

χώρους, χωρίς στοιχειώδεις υποδομές που να καλύπτουν τις ανάγκες των παιδιών αυτών. Με ελάχιστο προσωπικό, στη μεγάλη πλειοψηφία αναπληρωτές, ενώ η κυβέρνηση εδώ και 2 χρόνια τάζει κάθε τόσο διορισμούς, τμήματα με παιδιά με διαφορετικές διαταραχές και διαφορετικής λειτουργικότητας, το έργο των εκπαιδευτικών μοιάζει αδύνατο.

Από την άλλη υπάρχουν δήμοι, νησιά και περιοχές ολόκληρες χωρίς κανένα ειδικό σχολείο. Η κυβέρνηση σε αντιστάθμισμα της κατάστασης αυτής έχει βρει τους όρους της “ένταξης” και της “ενσωμάτωσης”. Μια κατεύθυνση που έρχεται εδώ και αρκετά χρόνια από την Ε.Ε. και τύνεται με προοδευτικό μανδύα, όμως στην πράξη δεν πρόκειται παρά για κούφια λόγια που κουκουλώνουν το πρόβλημα και το κάνουν ακόμα μεγαλύτερο. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αποτελεί ο θεσμός της παράλληλης στήριξης, που τελευταία γίνεται όλο και πιο διαδομένος. Ο θεσμός αυτός δίνει την δυνατότητα σε ένα παιδί με δυσκολίες να φοιτά σε γενικό σχολείο, με τη βοήθεια ενός ειδικού συνοδού. Όμως αυτό που γίνεται πολύ συχνά στην πράξη είναι να βρίσκονται ουσιαστικά μαθητές με πολύ σοβαρές διαταραχές σε μια τάξη με ένα συνοδό αναπληρωτή εκπαιδευτικό, ο οποίος δεν έχει λάβει τις ειδικές γνώσεις, ο οποίος μπορεί ταυτόχρονα να έχει και άλλα παιδιά σε άλλες τάξεις, με συνέπεια να επιτυγχάνεται το αντίθετο αποτέλεσμα από αυτό της ένταξης, να αυξάνονται δηλαδή τα αρνητικά στερεότυπα και οι προκαταλήψεις από τους άλλους, και τα ίδια τα παιδιά να μένουν πίσω εκπαιδευτικά και στις γενικότερες δεξιότητές τους.

ΟΙ ΜΚΟ ΣΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Και αν έστω και με αυτές τις ελλείψεις κάποια παιδιά έχουν ενταχθεί σε ένα γενικό ή ειδικό σχολείο, υπάρχουν και χιλιάδες παιδιά για τα

οποία δεν υπάρχει καμία δημόσια δομή που να μπορεί να τα υποστηρίξει. Υπολογίζεται ότι περίπου 200.000 παιδιά παραμένουν εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας, είτε λόγω ηλικίας, καθώς δεν μπορούν να πάνε σε κάποιο ειδικό σχολείο, είτε λόγω πολύ βαριάς αναπηρίας. Οι δημόσιες δομές για να καλύψουν αυτό το κενό είναι πραγματικά ελάχιστες και όσες υφίστανται υποβαθμίζονται και κλείνουν η μία μετά την άλλη. Αυτά που άνθισαν στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας, είναι τα Ν.Π.Ι.Δ. στην ειδική αγωγή και αφορούν ιδρύματα, κέντρα ημέρας, οικοτροφία κ.ά., πρόκειται για ΜΚΟ που χρηματοδοτήθηκαν κατ’ αρχήν από προγράμματα της Ε.Ε. και στη συνέχεια του υπουργείου Υγείας. Στα χρόνια των μνημονίων οι χρηματοδοτήσεις από το υπουργείο υγείας προς τα ΝΠΙΔ έχουν περικοπεί κατά 4/5. Τα ποσά δεν φτάνουν ούτε για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων.

Και βέβαια σε αυτές τις περιπτώσεις τα σπασμένα πληρώνουν γονείς και εργαζόμενοι. Οι γονείς χρειάζεται να προπληρώνουν τα νοσήλια που δικαιολογεί ο ΕΟΠΠΥ, τα οποία θα εισπράξουν πολλούς μήνες μετά, ενώ πολλά κέντρα και δομές ζητούν επιπλέον νοσήλια από την τσέπη των γονιών, που κυμαίνονται από 200 έως 2000 ευρώ το μήνα, κυρίως όταν πρόκειται για οικοτροφεία.

Οι δομές αυτές απασχολούν πάνω από 2.500 εργαζόμενους, με κάθε είδους εργασιακή σχέση. Σε πολλές από αυτές οι εργαζόμενοι βιώνουν καθημερινά την εργοδοτική αυθαιρεσία, με μειώσεις μισθών, απολύσεις, με εργαζόμενους να βρίσκονται απλήρωτοι πολλούς μήνες (σε ορισμένα ιδρύματα έως και 2 χρόνια), και άλλους στις καλύτερες περιπτώσεις να πληρώνονται κάθε μήνα με έναντι.

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΦΕΡΝΕΙ

Και μένει για το τέλος ένας μεγάλος κενός χώρος που έρχονται να καλύψουν τα ιδιωτικά κέντρα θεραπειών. Τα κέντρα αυτά παρέχουν εργοθεραπεία, λογοθεραπεία κ.α. σε παιδιά με μαθησιακές και αναπτυξιακές δυσκολίες, καθώς και με σοβαρότερες ή λιγότερο σοβαρές διαταραχές. Η κυβέρνηση χτυπώντας συνολικά την ειδική αγωγή και τηρώντας ουσιαστικά κατά γράμμα αυτά που έχει ψηφίσει τα τελευταία χρόνια, ψήφισε το νόμο, που εδώ και 2 χρόνια προσπαθούσε να περάσει και όλο αυτό το διάστημα τον τρέναρε λόγω των κινητοποιήσεων γονέων και εργαζόμενων. Ο νόμος που θα εφαρμοστεί από 1/1/2019 αφορά στην αλλαγή πληρωμής στο εξής προς τα κέντρα και τους ιδιώτες θεραπευτές. Πρόκειται για ένα κούρεμα του προϋπολογισμού για την ειδική αγωγή της τάξης του 30%, που αφορά στις ασφαλιστικές παροχές που δίνονται για την κάλυψη των θεραπειών. Αυτό θα γίνεται με την πληρωμή μέσω vouchers. Ο γονιός θα παίρνει από τον ΕΟΠΠΥ μαζί με την γνωμάτευση ένα κουπόνι με τον αναφερόμενο αριθμό θεραπειών, θα το δίνει στον ιδιώτη και αυτός μετά το πέρας των θεραπειών θα το δίνει στον ΕΟΠΠΥ, περιμένοντας την αποζημίωση σε άριστο χρόνο. Άριστο όμως θα είναι και η αποζημίωση, καθώς παρ' όλο που θα έχουν πραγματοποιηθεί οι θεραπείες, η αμοιβή από τον ΕΟΠΠΥ θα υπόκειται σε διπλό κούρεμα, με βάση τη νομοθεσία περί rebate και slowback. Με άλλα λόγια οι θεραπευτές θα δουλεύουν χωρίς να ξέρουν πότε και πόσο θα πληρωθούν, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να πληρώνουν τις υπόλοιπες υποχρεώσεις τους.

Οι πρώτοι που πλήττονται από αυτά είναι οι ίδιοι οι γονείς και οι οικογένειες, που θα τους ζητηθεί να βάλουν το χέρι βαθιά στην τσέπη για να κάνουν τα παιδιά τους τις αναγκαίες θεραπείες, καθώς τα ιδιωτικά κέντρα δεν πρόκειται να επωμιστούν αυτό το βάρος. Ήδη από τον ΕΟΠΠΥ γράφονται πολύ λιγότερες θεραπείες απ' ό,τι το προηγούμενο δι-

άστημα. Τα βάρη θα πέσουν επίσης στις πλάτες των εργαζόμενων που κινδυνεύουν με απολύσεις, καθυστερήσεις και μειώσεις μισθών. Πολλά μικρά ιδιωτικά κέντρα βρίσκονται μπροστά στο κίνδυνο του λουκέτου, ενώ το τελευταίο διάστημα προλειάνεται το έδαφος από μεγάλες κλινικές για να μπουν στο χώρο της ειδικής αγωγής (πχ EURO-MEDICA).

Το υπουργείο πριν φέρει αυτές τις αλλαγές, είχε προχωρήσει στην σύσταση επιστημονικής επιτροπής που συζητάγε επί 9 μήνες, για να ανακοινώσει τα πορίσματά της το Μάιο και στη συνέχεια να προχωρήσει στην ψήφιση. Μέσα από το πόρισμα γίνεται φανερό η προσπάθεια να παραπληροφορήσει και να λασπολογήσει και αφετέρου γίνονται φανερές οι πραγματικές κατευθύνσεις και επιδιώξεις του. Βασικό συμπέρασμα το οποίο καταλήγει ο υπουργός Υγείας είναι η υπερδιάγνωση, που θεωρεί πως σκόπιμα υπήρξε στο παρελθόν σε συγκεκριμένες διαταραχές, που παρουσιάζουν μια επιδημική τάση που δεν δικαιολογείται.

Βέβαια την ίδια στιγμή ο πρόεδρος της εν λόγω επιτροπής αναφέρει πως στην Ελλάδα δεν υπάρχει καμιά επιδημιολογική μελέτη όσο αφορά στον πληθυσμό στην ειδική αγωγή και στην θεραπεία. Από την άλλη μιλάει για τους κακούς ιδιώτες (θεραπευτές) που με την υπερδιάγνωση κερδοσκοπούσαν όλα αυτά τα χρόνια. **Πως όμως γίνεται κάτι τέτοιο, αφού ως τώρα οι διαγνώσεις γίνονταν μόνο από γιατρούς του δημοσίου;** Και αν είναι έτσι, γιατί τώρα σύμφωνα με **το πόρισμα των ιδίων,**

πλέον μπορούν να συνταγογραφούν **θεραπείες και οι ιδιώτες γιατροί;** Παραλείπουν να αναφέρουν πως ακόμα και υπερδιάγνωση αν υπήρχε, αυτή είναι πλασματική, καθώς στην Ελλάδα οι διαταραχές που αναγνωρίζονται **και για τις οποίες** γράφονται θεραπείες είναι πολύ συγκεκριμένες (αυτισμός, μαθησιακές δυσκολίες, ΔΕΠΥ) και οι διαγνώσεις κινούνται με βάση αυτές τις διαταραχές για να μπορέσουν να καλυφθούν οι ανάγκες των παιδιών για θεραπείες.

Ενώ δεν ξέρουν πόσα άτομα χρίζουν ειδικής αγωγής και θεραπείας, έχει ήδη προκαθοριστεί κλειστός προϋπολογισμός, **κούρεμένος από τα προηγούμενα χρόνια κατά 30%.**

Τέλος ο πόρισμα προβλέπει πολλές αλλαγές στα ηλικιακά όρια, το εύρος και τη διάρκεια των ειδικών θεραπειών, την ανάγκη για συνέχεια της φροντίδας από την παιδική ηλικία στην ενήλικη ζωή, καθώς και την ανάγκη διαρκούς αξιολόγησης, **πράγματα που τώρα** αρχίζουν να εφαρμόζονται, **κάνοντας φανερό σε γονείς και θεραπευτές, την ουσία όλου του νόμου, που είναι το κούρεμα και οι περικοπές.**

Δεν μπορούμε να περιγράψουμε σε όλο της το εύρος το μέγεθος της επίθεσης από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και συνολικά από την πολιτική των μνημονίων. Μια πολιτική που έχει πετσοκόψει αναπηρικές συντάξεις και επιδόματα, μια πολιτική που στερεί από τις οικογένειες και τα παιδιά το δικαίωμα στην ασφάλιση, στην εκπαίδευση, στη θεραπεία, το δικαίωμα στην ελπίδα!

αντιτετράδια

Η κρατική επιδρομή στην ΕΛΜΕ Πειραιά **ΣΤΟΧΕΥΕΙ** στις **συνδικαλιστικές ελευθερίες** και **δικαιώματα**

Μόνο τυχαία ή από υπερβάλλοντα ζήλο κάποιων «κρατικών λειτουργών» δεν είναι η διπλή επιδρομή του ΣΔΟΕ στα γραφεία της ΕΛΜΕ Πειραιά, με ευθύνη της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ. Με κλειστά γραφεία τη δεύτερη φορά «μπούκαραν» οι επιδρομείς του ΣΔΟΕ κτάσσοντας περιουσιακά στοιχεία. Τον έλεγχο διέταξε εισαγγελέας Πρωτοδικών Πειραιά, ύστερα από καταγγελία, το περιεχόμενο της οποίας παραμένει άγνωστο.

Πρόκειται, όχι για «πρωτόγνωρες», αλλά για παλαιότερες δοκιμασμένες μεθόδους της Ασφάλειας σκοτεινών εποχών (ζητούν μέχρι και μπρώο μελών, πρακτικά συνεδριάσεων ΔΣ και ΓΣ) που επανέρχονται, αποτελώντας μια πρόβα για το μέλλον. Πρόκειται για ευθεία προσβολή ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των μελών των συνδικάτων, με στόχο την τρομοκράτηση και τον έλεγχο του συνδικαλιστικού κινήματος, σαρώνοντας συνδικαλιστικές ελευθερίες και δικαιώματα.

Πολιτικές ελευθερίες και συνδικαλιστικά δικαιώματα εν αναστολή!

Άλλωστε το τελευταίο διάστημα από τη συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ, τη ΝΔ, Πρωτάνεις, Κοσμήτορες και καθηγητικό κατεστημένο ρίχνονται ευθείες βολές με στόχο την ανοικτή υπονόμευση του πανεπιστημιακού ασύλου. Το χορό φέτος άνοιξε το «Πόρισμα της Επιτροπής Παρασκευόπουλου» με αποκορύφωμα την υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη Κ. Παπακώστα, η οποία τάσσεται με την κατάργηση του ασύλου για να μην υπάρχει «άβατο» για την Ελληνική Αστυνομία!

Πυκνά είναι τα κρούσματα διώξεων σε βάρος εργαζομένων που προβάλλουν αντίδραση στους εργασιακούς χώρους και στα κυβερνητικά μέτρα. Χαρακτηριστικό το παράδειγμα της κινεζικής COSCO, που μπροστά στις απεργιακές κινητοποιήσεις των εργατών, προχώρησε σε απανωτές δικαστικές αγωγές, με την «ανεξάρτητη» δικαιοσύνη να τις χαρακτηρίζει «παράνομες». Την 1η Οκτωβρίου, βρέθηκαν στο εδώλιο του κατηγορουμένου 11 εργαζόμενοι συνδικαλιστές, μέλη της διοίκησης της ομοσπονδίας των εργαζομένων στους δήμους – ΠΟΕ ΟΤΑ, που κατηγορήθηκαν για «πρόκληση ρύπανσης του περιβάλλοντος» κατά τη διάρκεια των απεργιακών κινητοποιήσεων τον Ιούνιο του 2017.

Οι συνδικαλιστικοί και κοινωνικοί αγώνες ποινικοποιούνται με χαρακτηριστική ευκολία.

Οι ευθύνες της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ είναι μεγάλες, αφού όσο εντείνεται η επίθεση εναντίον των εργαζομένων με την

εφαρμογή εκατοντάδων μνημονιακών νόμων που επιτείνουν τη βίαιη φτωχοποίηση των εργαζομένων, κάνοντας σκόνη και θρύψαλα τα εναπομείναντα εργασιακά δικαιώματα και κατακτήσεις, το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας και τη μετατροπή της χώρας σε μια μεγάλη αμερικανονατοϊκή βάση, τόσο θα εντείνεται ο αυταρχισμός και οι μεθοδεύσεις για τον έλεγχο του συνδικαλιστικού κινήματος. Ας μην ξεχνάμε πριν από 12 μήνες, το Δεκέμβριο του 2017, την κατάθεση της τροπολογίας για τις απεργίες και τη μετέπειτα απόσυρσή της, που προβλέπει πως για την κήρυξη απεργίας απαιτείται το 50% των οικονομικά ενεργών μελών πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης. Φανερός στόχος της κυβέρνησης, η αλλαγή του συνδικαλιστικού νόμου προς το αντιδραστικότερο.

Οι επιθέσεις της κυβέρνησης και του κράτους επιδιώκουν να αξιοποιήσουν το γεγονός ότι ανάμεσα στη μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων δεν υπάρχει θετική γνώμη για τους συνδικαλιστές και τα συνδικάτα, εξαιτίας του χρόνιου εκφυλισμού τους από τον κυβερνητικό συνδικαλισμό, όσο και από το γενικότερο κλίμα απολιτικοποίησης στις νεότερες ηλικίες. Οι αντιδραστικές αλλαγές θα ντυθούν με το μανδύα της «εξυγιάνσης» του συνδικαλιστικού κινήματος.

Η επιδίωξη οικονομικού ελέγχου συνεπάγεται και τον πολιτικό έλεγχο και προσπάθεια ένταξης του συνδικαλισμού υπό τη σκέπη του κράτους. Κοινή συνισταμένη είναι η παρεμπόδιση της δράσης και της λειτουργίας των σωματείων, η υποβάθμιση του ρόλου τους, η δημιουργία προϋποθέσεων ώστε να αποτραπεί η συμμετοχή των εργαζομένων σε αυτά.

Οικονομικός και πολιτικός έλεγχος των συνδικάτων

Ειδικότερα η κρατική επιδρομή στην ΕΛΜΕ Πειραιά, ένα μη κερδοσκοπικό, πρωτοβάθμιο σωματείο καθηγητών, με συνδρομές των μελών του 15 ευρώ τον χρόνο, από τα οποία μόλις 5 μένουν στο ταμείο της, ένα σωματείο το οποίο δεν έχει υπαλλήλους, δεν έχει εμπορική δραστηριότητα, δεν μισθώνει κτίριο, δεν έχει καμία οικονομική συναλλαγή με το κράτος, έχει ως στόχο να πλήξει την αξιοπιστία της.

Την ίδια ώρα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, η ετήσια απώλεια δημόσιων εσόδων από τη φοροδιαφυγή υπερβαίνει τα 7 δισ. ευρώ, η παραοικονομία υπερβαίνει τα 41 δισ. ευρώ και η διαφθορά του κρατικού μηχανισμού στερεί από την οικονομία πόρους ύψους 21 δισ. ευρώ, ενώ οι παροχές και οι φοροαπαλλαγές προς το μεγάλο κε-

φάλαιο είναι προκλητικές.

Ακατανόητη είναι και η απαίτηση της δημόσιας αρχής, γράφει χαρακτηριστικά ο καθηγητής Νομικής του ΑΠΘ Άρις Καζάκος, να της δοθούν στοιχεία για το ποια μέλη της οργάνωσης έχουν πάρει υλική βοήθεια από το ταμείο αλληλοβοήθειας της ΕΛΜΕ και αν επέστρεψαν τα χρήματα αυτά. Ας σημειωθεί ότι η υλική βοήθεια προς τα μέλη της ΕΛΜΕ προβλέπεται στο καταστατικό της, πρόνοια που ρητά επιτρέπει και ο νόμος. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 ν. 1264/82, είναι νόμιμη η δημιουργία από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις ειδικών κεφαλαίων «για την εξυπηρέτηση ορισμένων εκτάκτων σκοπών αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας των μελών τους».

Τα σωματεία στηρίζουν την αυτοτελή λειτουργία και δράση τους από τις συνδρομές των μελών τους, από το υστέρημα των εργαζομένων. Τα σωματεία δεν λογοδοτούν στο αστικό κράτος, παρά μόνο στα μέλη τους και στους εργαζόμενους. Τα σωματεία έχουν Εξελεγκτική Επιτροπή, η οποία κάθε τέλος συνδικαλιστικής χρονιάς δημοσιοποιεί οικονομικό απολογισμό στη Γενική Συνέλευση. Ο οικονομικός αυτός απολογισμός είναι στον έλεγχο κάθε συναδέλφου και τίθεται σε δημόσια κρίση και κριτική.

Η ευθεία επίθεση ενάντια στην ΕΛΜΕ Πειραιά εξυπηρετεί αντικειμενικά ειδικότερους σχεδιασμούς της κυβερνητικής παράταξης στο χώρο των καθηγητών, τα ΣΥΝΕΚ, που πριν από μερικούς μήνες έθεσαν ακόμα και θέμα διαγραφής από την ΟΛΜΕ. Κοινή συνισταμένη η στοχοποίηση και συκοφάντηση ενός σωματείου που δε συμμορφώνεται με την κυβερνητική πολιτική και καταγγέλλει τον αυταρχισμό και τις αυθαιρεσίες της Διοίκησης. Ούτε βέβαια είναι τυχαίο ότι οι κρατικοί «καταδρομείς» έκαναν την επίθεσή τους παραμονές εκλογών για τα Υψηρασιακά Συμβούλια.

Μέτωπο αντίστασης

Μπροστά στην επίθεση που δέχεται το συνδικαλιστικό κίνημα οι εργαζόμενοι οφείλουν να προασπίσουν αποφασιστικά, μαζικά και μαχητικά τα σωματεία. Όλα τα σωματεία, η ΟΛΜΕ και η ΑΔΕΔΥ οφείλουν να συμπαρασταθούν αγωνιστικά, οικοδομώντας ένα πλατύ μέτωπο και αντίστασης στον κρατικό έλεγχο του συνδικαλιστικού κινήματος. Απαιτείται συλλογικός αγώνας, μαζική αντίσταση για να μπει φραγμός σε κάθε προσπάθεια φίμωσης και καθήλωσης των εργαζομένων μπροστά στην ανελέητη εκμετάλλευση που υφίστανται.

ΣΥΝΕΚ - ο - τραμπούκιμοί εν Πειραιεί!

Δικαίωμα κάθε παράταξης και κάθε συναδέλφου είναι να υποστηρίζει τις απόψεις του και να αντιπαρτίθεται με άλλες. Η ελεύθερη αντιπαράθεση ιδεών συμβάλλει στη σύνθεση των απόψεων, παίζοντας προωθητικό ρόλο για το συνδικαλιστικό κίνημα. Ακόμα και η υποστήριξη της εκάστοτε κυβερνητικής πολιτικής από την κάθε φορά κυβερνητική παράταξη με θεμιτά μέσα είναι αποδεκτή. Δεν είναι όμως αποδεκτές γκαϊμπελίστικες και τραμπούκικοι μέθοδοι.

Μια ακόμα επίδειξη τραμπούκικου ήθους και πρακτικής είχαμε από πρωτοκλασάτα μέλη των ΣΥΝΕΚ στη Γενική Συνέλευση της ΕΛΜΕ Πειραιά, την Πέμπτη 13 Δεκέμβρη. Οι Μιτχάουζεν του κυβερνητικού συνδικαλισμού βασιζόμενοι στο δόγμα του Γκαϊμπελς (λέγε, λέγε στο τέλος κάτι θα μείνει) διαστρεβλώνουν την πραγματικότητα, αλλοιώνουν τις θέσεις των άλλων και ειδικότερα της Ενότητας Αντίστασης Ανατροπής, συναγωνιζόμενοι σε αντικομμουνιστικά παραληρήματα, έχοντας σαν σκονάκι τις ανακοινώσεις των ΣΥΝΕΚ και ΣΥΡΙΖΑ εκπαιδευτικών Πειραιά. Ταυτίζονται με την κυβέρνησή τους και γίνονται άθλιοι απολογητές μιας πολιτικής που έχει οδηγήσει τους εκπαιδευτικούς και τους εργαζόμενους στη φτώχεια, την ανεργία, την κοινωνική εξαθλίωση και δυστυχία. Έχουν ως βασική τους επιδίωξη να μετατρέψουν την ΕΛΜΕ σε σωματείο τύπου ΟΛΜΕ, όπου η σύμπλευσή τους με τη ΔΑΚΕ έχει οδηγήσει σε αδράνεια και παραλυσία. Δεν υλοποιούν τις αποφάσεις της ΕΛΜΕ, ούτε συμμετέχουν στις κινητοποιήσεις της

Έχουν ξεπέσει σε ρόλο φτηνών τραμπούκων που βρίζουν και κινούνται απειλητικά ενάντια σε όσους δε συναινούν με την πολιτική τους. Δε μας ξενίζουν τέτοιες πρακτικές. Το έργο το έχουμε ξαναδεί, αλλά αυτή τη φορά ξεπέρασαν τον εαυτό τους. Χαρακτηριστική εικόνα στη ΓΣ, όταν δύο από τα μέλη των ΣΥΝΕΚ κινήθηκαν απειλητικά προς μέλος του ΔΣ που είχε πάρει το λόγο από το προεδρείο με βάση το καταστατικό και δεν του επέτρεπαν να μιλήσει ή οι υβριστικοί χαρακτηρισμοί ακόμα και προς νέους συναδέλφους που για πρώτη φορά ήθελαν να εκφράσουν την άποψή τους.

Η διαπλοκή με τη ΔΑΚΕ

Τσουβαλιάζουν τις Αγωνιστικές Παρεμβάσεις και την Ενότητα Αντίστασης Ανατροπής με τις δυνάμεις της Ν.Δ. και του ΠΑΣΟΚ στο συνδικαλιστικό κίνημα. Αυτοί που ψήφισαν τα μνημόνια εξαθλίωσης του ελληνικού λαού και ξεπουλήματος της δημόσιας περιουσίας μεταμφιέζονται σε «σωτήρες της πατρίδας» - έργο ξαναπαιγμένο. Αυτοί που αναμασούν την καραμέλα του Κουτσόγιωργα για δυνάμεις του φωτός ή της προόδου και δυνάμεις

του σκότους ή της συντήρησης, την ίδια ώρα που έχουν διαμορφώσει μπλοκ με ΔΑΚΕ και ΠΕΚ στην ΟΛΜΕ, οδηγώντας σε αδράνεια και υποταγή στην κυβερνητική πολιτική την ώρα που πλήττεται η δημόσια εκπαίδευση.

Άλλωστε πολλοί απ' αυτούς είναι γνωστοί γυρολόγοι σε διάφορες παρατάξεις, πολλοί από αυτούς ανακάλυψαν το συνδικαλισμό μετά το 2012, βλέποντας ότι με τον ΣΥΡΙΖΑ έχει ψωμί και θέσεις αμειβόμενες! Είναι αυτοί που δίδαξαν κωλοτούμπες, όταν ο κλάδος έδινε τη μάχη ενάντια στην αυτοαξιολόγηση και ηρωοποιούσαν την τακτική της παραίτησης από θέση Διευθυντή τη μια μέρα, ενώ την επόμενη τρίβονταν στα γραφεία για να ανακαλέσουν συνοδεία Βουλευτών τους!

Στηρίζουν την «ανάπτυξη» που ευαγγελίζεται η κυβέρνηση! Αφαίμαξη του λαϊκού εισοδήματος με την άνευ προηγούμενου φορομνηξία, αιματηρή λιτότητα, δραστηκή περικοπή των κοινωνικών δαπανών, συνέχιση της μνημονιακής βαρβαρότητας εν ολίγοις.

Η ελπίδα πάντα υπάρχει και δεν είναι άλλη από τους κοινωνικούς αγώνες που αποτελούν την ατμομηχανή της ιστορικής εξέλιξης. Αρκεί όλοι μας να βρούμε το σθένος να ορθώσουμε το ανάστημά μας, παραμερίζοντας τις σειρήνες της ηττοπάθειας και της μοιρολατρίας. Μα, μπορούν να νικήσουν σήμερα οι αγώνες στο έδαφος του υποταγμένου συνδικαλισμού και με συνδικαλιστές που νοιάζονται για τα κομματικά και προσωπικά τους συμφέροντα, θα αντιτείνουν πολλοί καλοπροαίρετοι, αλλά και κακοπροαίρετοι;

Η ανασυγκρότηση του εργατικού και λαϊκού κινήματος αποτελεί προϋπόθεση για τη σωτηρία του λαού. Σήμερα, για να είναι χρήσιμο το συνδικαλιστικό κίνημα πρέπει να συγκρουστεί αποφασιστικά με τις κυρίαρχες πολιτικές, να ενώνει τους εργαζόμενους, ξεπερνώντας τόσο μικροπαραταξιακές λογικές και κομματικές περιχαρώσεις, όσο και τις κυβερνητικές προσπάθειες διαιρέσης του κόσμου της δουλειάς. Παράλληλα, οι χωριστές συγκεντρώσεις, η διάσπαση των σωματείων μπορεί να εξυπηρετούν κομματικές γραμμές και εν τέλει την κυβερνητική πολιτική, αλλά όχι τους εργαζόμενους.

Γνωρίζοντας τις δυσκολίες και κόντρα στις σειρήνες του συμβιβασμού και του απομονωτισμού να βαδίσουμε στο δρόμο των ενιαίων μαζικών αγώνων, για την ανατροπή των μνημονιακών μέτρων. Η ανατροπή της σημερινής βαρβαρότητας δεν μπορεί παρά να είναι αποτέλεσμα της ατομικής και συλλογικής δράσης και αντίστασης.

*«Το ζήτημα πια έχει τεθεί:
Ή θα εξακολουθούμε να γονατίζουμε...
ή θα σηκώσουμε άλλον πύργο αντίθασο
απέναντί τους».*

(Μ. Κατσαρός)

Να υπερασπιστούμε την ταξική ανεξαρτησία των συνδικάτων από το κράτος και την εργοδοσία

Πρόσφατα γίναμε μάρτυρες πρωτοφανών γεγονότων, εξαιρετικά ανησυχητικών για το συνδικαλιστικό κίνημα. Ο ΣΔΟΕ, μετά από εισαγγελική εντολή, εισέβαλε προκλητικά στα γραφεία της ΕΛΜΕ Πειραιά, προχωρώντας σε κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του σωματείου.

Μπροστά σ' ένα τέτοιο περιστατικό θα περίμενε κανείς μια δριμεία καταγγελία αυτής της αντιδημοκρατικής ενέργειας από την ηγεσία του συνδικαλιστικού κινήματος. Όχι όμως μόνο αυτό δεν έγινε, αλλά στον αντίποδα η ηγεσία της ΓΣΕΕ συναντήθηκε με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και ζήτησε την επέμβαση της αστυνομίας για να "διασφαλιστούν" λειτουργίες σε συνέδρια και εκλογές στα Εργατικά Κέντρα! Η έκκληση αυτή, μάλιστα, αμέσως "έπιασε τόπο", καθώς καταγγέλθηκε παρουσία αστυνομίας στο συνέδριο του Εργατικού Κέντρου Θεσσαλονίκης. Το ίδιο έγινε και στο συνέδριο του Εργατικού Κέντρου Κατερίνης μετά από προσφυγή της προέδρου του Εργατικού Κέντρου στην αστυνομία και στην εισαγγελία.

Για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια έχουμε τέτοιες ωμές, προκλητικές και αντιδημοκρατικές επεμβάσεις του κράτους στο εσωτερικό σωματείων, που φέρνουν στη μνήμη μας άλλες εποχές.

Από τη μία γίνεται φανερό γι' άλλη μια φορά, με τον πιο προκλητικό τρόπο, η πρόθεση της κυβέρνησης για τον περιορισμό και την καταπάτηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, τη χειραγώγηση και τον έλεγχο των σωματείων και την τρομοκράτηση των εργαζόμενων. Από την άλλη, ξεδιάντροπα η ηγεσία της ΓΣΕΕ ανοίγει την πόρτα στο κράτος και, μάλιστα, στην αστυνομία για να επιβάλει την «ομαλότητα» και «δημοκρατία» στα συνδικάτα. Καλεί σε αστυνομική επέμβαση στα συνδικάτα αυτούς που η δουλειά τους είναι να καταστέλλουν τα

δικαιώματα των εργαζομένων και να πνίγουν στα δακρυγόνα κάθε μαζική απεργιακή συγκέντρωση.

Πρόκειται για πολύ σοβαρές υποθέσεις που πρέπει να απασχολήσουν όλους τους εργαζόμενους και δημοκράτες. Τα συνδικάτα και τα σωματεία οφείλουν να είναι ανεξάρτητα από το κράτος και την εργοδοσία. Οι ίδιοι οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που έχουν λόγο στη διαφάνεια, στον έλεγχο και την τήρηση των δημοκρατικών διαδικασιών μέσα στα σωματεία.

Βέβαια σ' όλα αυτά έχει παίξει καθοριστικό ρόλο τις τελευταίες δεκαετίες η κυριαρχία στα σωματεία του ρεφορμισμού, μέσω των συνδικαλιστικών παρατάξεων των ρεφορμιστικών και αστικών κομμάτων, που έχουν κάνει τα σωματεία και τα συνδικάτα εξάρτητα της αστικής πολιτικής και του αστικού κράτους. Αυτό κατάφεραν να πετύχουν τόσα χρόνια οι συμβιβασμένες και υποταγμένες συνδικαλιστικές ηγεσίες, που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην εκάστοτε κυβέρνηση και στην εργοδοσία (ΣΕΒ κλπ.), ασκώντας κυβερνητικό συνδικαλισμό, υπονομεύοντας τη δημοκρατική λειτουργία των συνδικάτων, σαμποτάροντας τους εργατικούς αγώνες.

Η εξάρτηση του συνδικαλιστικού κινήματος από το κράτος αποτελεί μια μεγάλη πληγή, στρέφεται ενάντια στα ταξικά συμφέροντα της εργατικής τάξης, στην προσπάθειά της για την αυτοτελή ταξική οργάνωσή της και την ανάπτυξη των ταξικών αγώνων της. Και έχει πολλές μορφές. Αποτυπώνεται και στην εμπλοκή δικαστικών αρχών στη λει-

τουργία των συνδικάτων (π.χ. διεξαγωγή εκλογών), αλλά και στην οικονομική εξάρτησή τους από το κράτος, καθώς σήμερα ένας σημαντικός αριθμός συνδικαλιστικών οργανώσεων καλύπτει τις οικονομικές τους ανάγκες μέσω κρατικών και κοινοτικών επιδοτήσεων.

Μπροστά και στα τελευταία νέα και πιο επικίνδυνα κρούσματα κρατικής επέμβασης στα συνδικάτα, με τη βοήθεια, μάλιστα, και της εκφυλισμένης ηγεσίας της ΓΣΕΕ, είναι ανάγκη οι εργαζόμενοι:

- Na υπερασπίσουν αποφασιστικά την ταξική ανεξαρτησία των συνδικάτων τους, να αντιπαχθούν σε κάθε εισβολή ή ανάμιξη κρατικών αρχών στις συνδικαλιστικές οργανώσεις, να καταγγείλουν και απομονώσουν την επαίσυχνη πρακτική συνδικαλιστικών δυνάμεων που νομιμοποιούν την επέμβαση του κράτους και της εργοδοσίας στη λειτουργία των συνδικάτων.

- Na απαντήσουν με την ταξική ανασυγκρότηση των σωματείων, για συνδικάτα που έχουν οργανωτική αυτοτέλεια και στέκονται αποφασιστικά ενάντια σε κάθε παρέμβαση του κράτους στο εσωτερικό τους. Για συνδικάτα στα οποία λόγο θα έχουν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και όχι ο κάθε εφορικός, δικαστικός ή αστυνομικός.

- Na παλέψουν για συνδικάτα ταξικά και μαχητικά, απομονώνοντας τη γραμμή του κυβερνητικού συνδικαλισμού, του ρεφορμισμού, της ταξικής υποταγής και τις συνδικαλιστικές παρατάξεις που στηρίζουν την εξάρτηση του συνδικαλιστικού κινήματος από το κράτος και την εργοδοσία.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΝΕΚΡΩΣΗ;

Ο πολιτικός χρόνος φαίνεται να έχει ακινητοποιηθεί. Σαν τα ρολόγια του Νταλί. Οι δείκτες σκεβρωμένοι και κολλημένοι πάνω σ' ένα παραμορφωμένο ωρολόγιο δίσκο. Ο πολιτικός χρόνος έχει εγκλωβιστεί σε κενό και δεν είναι καν χρόνος, αφού ο χρόνος είναι μεταβολές. Ο χρόνος παραμορφώθηκε. Τα χρόνια που έρχονται παραμορφώθηκαν... Αν μεσολαβήσει ένα διάστημα αποχής από την πολιτική επικαιρότητα, επανέρχεται ακριβώς στο ίδιο σημείο του πολιτικού άχρονου.

Τα μεγάλα κοινωνικά ζητήματα, της φτώχειας, της ανισότητας, του ρατσισμού, της φασιστικής βίας, της κρατικής καταστολής, του πολέμου, ό,τι δηλαδή για δεκαετίες πυροδοτούσε τις κοινωνικές αντιστάσεις, όχι μόνο συνεχίζει να υπάρχει αλλά έχει φουσκώσει και χύνεται, σαν ταγγισμένο γάλα.

Οι πιο Κασσανδρικές προβλέψεις έπαψαν να είναι κινδυνολογίες, κι έχουν γίνει κινδυνπραξίες.

Μέσα στο «πολιτικό άχρονο» καρποφόρησε η εργασιακή φρίκη. Λίγοι οι άνεργοι με την κλασική έννοια. Οι πιο πολλοί, και μάλιστα οι νέοι, κωπηλάτες στη γαλέρα. Κουπί, πέρα από το δεκάωρο, για ένα πιάτο φαί και το λογαριασμό του κινητού. Και με την ίδια γαλέρα μεταναστεύουν, χωρίς καν η φυγή τους να λογίζεται πια ξενιτεμός. Τώρα τη λένε «ευκαιρία». Κάναμε τα παιδιά μας αποδημητικά πουλιά και μας παρηγορεί –σε σημείο απάθειας– η ταχύτητα των σύγχρονων μετακινήσεων και αυτό που έλεγαν οι πρώιμα κοινωνικά νεκροί απ' τον καιρό του ασφαλίστικου του Γιαννίση, «εμένα δε με πιάνει».

Μέσα στον πολιτικό άχρονο καρποφόρησε μια πρωτοφανής εξοικείωση με τη ρατσιστική φρίκη. Περιστοιχίζομαστε από στρατόπεδα συγκέντρωσης, δουλοπάζαρα, πολλαπλασιαζόμενα Γκουαντάναμο και διάσπαρτα απαρτχάιντ και προσποιούμαστε μια κανονικότητα, γιατί ακόμη στολίζουμε χριστουγεννιάτικο δέντρο, κάνουμε παρελάσεις και βάφουμε αυγά στον κολλημένο ετήσιο κύκλο.

Η απομόνωση δεν μας έκανε πιο σοφούς, ούτε σε ατομικό, ούτε σε συλλογικό επίπεδο. Μας έκανε μόνο φοβικούς.

Τι έχει καθλώσει τα κοινωνικά μέλη σε αναπηρικό καρότσι;

Στο κομμάτι της χειραγώγησης, το σύστημα αποδείχτηκε πιο καπάτσο κι από τη ληστεία του ανθρώπινου μόχθου. Δεν περιορίστηκε σε μια εργαλειακή εκπαίδευση σκόρπιων και ασύνδετων πληροφοριών, που μετατρέπουν την ανθρώπινη κρίση σε αποθήκη και αχταρμά. Δε βολεύτηκε μόνο με τη θρησκευτική κατήχηση, που παραπέμπει τις ανθρώπινες ανάγκες και αγωνίες στα ουρά του παραδείσου και εκφραχάζει τις συνειδήσεις με στεγνά τελετουργικά και υποκριτικές φιλανθρωπίες. Ούτε κι επαναπαύτηκε σ' ένα μιλιταριστικό «πατριωτισμό», που εκπαιδεύει φανταράκια για υποψήφιους νεκρούς και ξεπουλάει πατρίδες κάτω απ το τραπέζι.

Έπλεξε ένα δίχτυ χειραγώγησης,

από την κολακεία του ατομισμού ως την κάλπικη «ενημέρωση», που εγκλωβίζει ακόμη και αθερίνα. Έστησε μια κάλπικη πραγματικότητα που μας έκανε όλους πρωταγωνιστές του Truman Show.

Γι' αυτό, όταν θα δεις τον τοίχο να ορθώνεται μέσα στη θάλασσα, όπως τον είδε ο Τρούμαν, κωπηλατώντας στην άγρια, τεχνητή καταίγίδα, **μη φοβηθείς, βρες την έξοδο από το σκηνικό που κυκλώνει τις ζωές μας.** Κι όταν θα δεις την έξοδο, μην πεις πως τέλειωσε το σόου και κάνεις ζάπινγκ. **Η ζωή δεν αλλάζει με τηλεκοντρόλ. Βγες! Ξανά στο δρόμο και στην αληθινή ζωή.**

Εκεί μας περιμένει και το χάδι και τα σχισμένα χέρια, το σκίρτημα και το κλάμα, ο πόθος και η συλλογική φυγή προς τα μπρος. Το άλλο είναι τάφος.

Και είναι κρίμα, καθώς πλησιάζει ένας ακόμη Νοέμβρης, με το σημάδι ανήμερων προσδοκιών και εξεγέρσεων.

- Με αφορμή τις πρόσφατες γενικές συνελεύσεις που δεν συγκίνησαν πολλούς εκπαιδευτικούς
  - Με αφορμή την άθλια «κανονικότητα» στα σχολεία μας
    - Με αφορμή το ακόμα χειρότερο σχολείο που ετοιμάζουν για τα παιδιά του λαού μας
    - Ελπίζοντας ότι μπορούμε να ξαναβρούμε στους δρόμους του αγώνα
    - Παλεύοντας ν' αλλάξουμε τα πράγματα για μας και για τα παιδιά του κόσμου
- 10/11/2018

Η Β' ΕΛΜΕ Πειραιά υιοθετεί και συνυπογράφει το ψήφισμα του συλλόγου καθηγητών και καθηγητριών του 2^{ου} ΣΔΕ Κορυδαλλού (ΣΔΕ φυλακών) για την ίδρυση σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα καταστήματα κράτησης, με την άμεση εφαρμογή του σχετικού νόμου (άρθρο 31 του ν. 4521/2-3-2018).

«Τα Σχολεία 2ης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) απευθύνονται σε ενήλικες που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση, δηλαδή το Γυμνάσιο. Για όσους όμως ενήλικες δεν έχουν ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση (Δημοτικό) ή δεν έχουν καν πάει στην Α' Δημοτικού ή δεν γνωρίζουν την Ελληνική Γλώσσα, δεν υπάρχει καμία επιλογή εκπαίδευσης. Παραμένουν αγράμματοι. Όσοι βρίσκονται σε αυτή τη θέση, βιώνουν απόρριψη, υποτίμηση, μειονεξία και θεωρούν το πρόβλημα προσωπικό τους, ενώ στην πραγματικότητα είναι δομικά κοινωνικό και πολιτικό.

Στις φυλακές Κορυδαλλού, όπως και σε όλες τις φυλακές, το οξυμένο πρόβλημα του αναλφαριθμισμού δεν αντιμετωπίζεται και ερχόμαστε επανειλημμένως αντιμέτωποι με αυτή την κατάσταση, όπου οι εκπαιδευτικές ανάγκες των κρατουμένων δεν βρίσκουν λύση. Για όσους επιθυμούν να συνεχίσουν στο Λύκειο, υπάρχει η επιλογή να εγγραφούν σε Γενικό Λύκειο και χωρίς να παρακολουθούν μαθήματα, να διαβάζουν μόνοι τους ή με τη συνδρομή εθελοντών.

Με το άρθρο 31 του ν.4521/2-3-2018: "1. Σε κάθε κατάσταση κράτησης [...] ιδρύονται σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Δημοτικό Σχολείο, Γυμνάσιο ή Σ.Δ.Ε., Γ.Ε.Λ., ΕΠΑ.Λ.), Δημοσία Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.), Δ.Ι.Ε.Κ. ενηλίκων αποφοίτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων και Τμήματα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας." Αν και ο νόμος έχει ψηφιστεί από το Μάρτη 2018 και τα σχολεία έχουν ξεκινήσει, καμία επίσημη ενημέρωση δεν υπάρχει για το χρόνο εφαρμογής του.

Ως εκπαιδευτικοί του 2^{ου} ΣΔΕ Κορυδαλλού (Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού), γινόμαστε καθημερινά δέκτες τέτοιων αιτημάτων εκ μέρους των κρατουμένων και βιώνουμε τη μεγάλη ανάγκη ύπαρξης των προβλεπόμενων δομών. Ως εκ τούτου, ζητάμε την ανεμπόδιση πρόσβαση όλων στο αγαθό της εκπαίδευσης. Ζητάμε την έναρξη λειτουργίας των σχολείων που προβλέπονται.»

Ανοιχτό γράμμα στην Διευθύντρια του ΓΕΛ Σύρου, κα Δεριζιώτη*

Αγαπητή κα Δεριζιώτη,

Θα μπορούσαμε να σωπάσουμε για όλα όσα ακούσαμε και διαβάσαμε σχετικά με το «βίο και την πολιτεία» σας στο ΓΕΛ Σύρου, αλλά τότε η συνείδησή μας θα έτυπτε και το γεγονός θα φάνταζε περιορισμένο και τοπικό.

Είναι γνωστό ότι ένας διευθυντής/τρια σχολείου «*άρχει ανθρώπων αλλά ουκ αεί*» (όχι για πάντα) και επίσης γνωστότερο ότι τα σχολεία και τα σωματεία υπήρχαν πριν την έλευσή σας στη βαλκανική φλούδα της χώρας μας και θα υπάρχουν και μετά από εσάς· οπότε σας προτείνουμε το τρίπτυχο σεμνότητας –ταπεινότητας – εργατικότητας, για να μην μας φουσκώσει ο εγωισμός τα μυαλά και η αλαζονεία σας τη ζωή μας.

Φανταζόμαστε ότι θεωρείτε το σχολείο έναν ζωντανό χώρο και οργανισμό, σε καμία περίπτωση «της μιας γυναικός αρχή» και πως ένα σχολείο χωρίς αντιθέσεις είναι ένας νεκρός τόπος.

Φανταζόμαστε ότι θα συμφωνείτε πως «*νομίζω δε γυναίκα κοινωνόν αγαθήν οίκου ούσαν πάνυ αντίρροπον είναι τω ανδρί επί το αγαθόν*» (λάθος να αγνοούμε το δημιουργικό και ισορροπητικό ρόλο της γυναίκας).

Επιπρόσθετα το ότι υπάρχουν έτσι οι διευθυντές και οι σύλλογοι το χρωστούν στα συνδικάτα των εκπαιδευτικών και στο συνδικαλισμό, γι' αυτό θα πρέπει νυχθημερόν να τους ανάβετε το καντηλάκι και να είστε ευγνώμονες στους αγώνες και στους αιώνες των αιώνων.

Αν, παρ' όλα αυτά, το γράμμα μας συνάντησε μάτια και αυτιά ερμητικά κλειστά, δεν πειράζει! Υπάρχουν πολλοί και πολλές που θέλουν να συνεχίσουν να ονειρεύονται και ν' αγωνίζονται για ένα καλύτερο σχολείο και έναν άλλο κόσμο.

Ας παραφράσουμε, λοιπόν, λίγο τον Καβάφη: «*Στη διεύθυνση χύθηκε πάνω για να χαρεί με νέο τρόπο κάθε λεπτομέρεια*». Ποτέ δεν είναι αργά

Με τιμή
Εκπαιδευτικός Όμιλος

* Σχετικά με τη μήνυση που κατέθεσε εναντίον του Προέδρου και του Γραμματέα της Α' ΕΛΜΕ Κυκλάδων

το πρόγραμμα

αρχίζει την αξιολόγηση,

ΜΝΑΕ

μια Νέα Αρχή στα Επα.Λ.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Είναι άλλη μια "καινοτόμος δράση", ένα άλλο εργαλείο από τα πολλά που χρησιμοποιεί τα τελευταία χρόνια το υπουργείο (αναθέσεις Γ', ηλεκτρονικές εγγραφές, μη παρακολουθούντες μαθητές, καταργήσεις τομέων και κυρίως ειδικοτήτων, συγχωνεύσεις ΕΠΑΛ και ΕΚ...) για να συνεχίσει να εφαρμόζει τη μνημονιακή κανονικότητα, τις κατευθύνσεις δηλαδή του ΟΟΣΑ και της ΕΕ. Πρόκειται για μια πολιτική που οδηγεί βήμα - βήμα στην εφαρμογή του μοντέλου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ) με βάση τη μαθητεία και το μπάσιμο των εταιριών στα σχολεία που προωθεί η Ε.Ε. και ο ΟΟΣΑ.

Είναι πρόγραμμα ΕΣΠΑ, που διαμορφώθηκε με την ΥΑ3622/24-8-18 για το 2018 - 19. Οι βασικοί στόχοι - κατευθύνσεις που προκύπτουν από την παραπάνω ΥΑ και την εγκύκλιο Φ10/182230/Δ4 της 29- 10-18 και εφαρμόζονται μέχρι στιγμής είναι:

- **Πρόγραμμα εναλλακτικής ενισχυτικής διδασκαλίας** που έχει ως σκοπό «τη βελτίωση των μαθησιακών επιδόσεων των μαθητών της Α' τάξης ΕΠΑΛ, την παιδαγωγική υποστήριξή τους και παρέχεται με συνδιδασκαλία κατά τις ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων στα Νέα Ελληνικά και στα Μαθηματικά». Προσλαμβάνονται για το σκοπό αυτό 442 εκπαιδευτικοί των κλάδων ΠΕ02 & ΠΕ03 ως προσωρινοί αναπληρωτές πλήρους ή μειωμένου ωραρίου και θα αναλάβουν ως «Συnergάτες Καθηγητές» του βασικού Καθηγητή του μαθήματος.

Κάτι τέτοιο σε άλλες εποχές ή κάτω από συνθήκες ομαλής λειτουργίας των σχολείων θα ακούγονταν ενδιαφέρον! Το εκπαιδευτικό κίνημα διεκδικεί και παλεύει χρόνια τώρα για να δημιουργηθούν μόνιμες δομές που να είναι ενταγμένες στο δημόσιο σχολείο και που θα βοηθούν και θα στηρίζουν τους μαθητές του. Στην εποχή όμως των μνημονίων και της υλοποίησης της ακραίας νεοφιλελεύθερης πολιτικής στην εκπαίδευση, που διέλυσαν τη δημόσια ΤΕΕ και όχι μόνο, ακούγεται υποκριτικό. Με κάτι τέτοια φτιασιδώματα προσπαθούν να κρύψουν την πραγματικότητα που: τα ΕΠΑΛ (κάτι ανάλογο συμβαίνει και στα Γ/σια& ΓΕΛ) έχουν σημαντικά κενά καθηγητών, ακόμη και στις Γ' τάξεις σε μαθήματα πανελλαδικά εξεταζόμενα! Χαρακτηριστική η περίπτωση στο 1^ο ΕΠΑΛ Θεσσαλονίκης που στείλανε το Συnergάτη Καθηγητή, αλλά δυστυχώς είναι κενή ακόμη η θέση του Υπεύθυνου Καθηγητή στα μαθηματικά! Σε άλλη περίπτωση ο βασικός καθηγητής τυχαίνει να είναι, λόγω του αλαλούμ των αναθέσεων, διαφορετικής ειδικότητας με το μάθημα και ο συnergάτης της ίδιας!

Στο ίδιο πλαίσιο στήριξης ΜΝΑΕ - Υποστήριξη σχολικών μο-

την αύξηση ωραρίου και την είσοδο εταιρειών στα σχολεία

νάδων ΕΠΑΛ, εφαρμόζεται **παρέμβαση ψυχοκοινωνικής υποστήριξης των μαθητών** της Α'ΕΠΑΛ, η οποία θα υλοποιηθεί με την πρόσληψη 223 (ένας για δύο ΕΠΑΛ κατά Μ.Ο.) μελών ΕΕΠ που ανήκουν στο κλάδο ΠΕ23 Ψυχολόγων. Το ... μπότοξ των ΕΠΑΛ συνεχίζεται! Και βέβαια κανείς δεν είναι αντίθετος με την παρουσία ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών, επιβάλλεται μάλιστα να είναι μόνιμη σε όλα τα σχολεία της δημόσιας εκπαίδευσης και όχι να εντάσσεται στα πλαίσια ενός μονοετούς προγράμματος (χρονιά με πολλές εκλογικές αναμετρήσεις).

- Η ένταξη αυτών των αναγκαίων δομών σε μόνιμη βάση, απαιτεί πρόσθετο μόνιμο εκπαιδευτικό και επιστημονικό προσωπικό, κάτι που η σημερινή κυβέρνηση, όπως και οι προηγούμενες, όχι μόνο δεν επιθυμούν, αλλά αντίθετα έχουν σαν στόχο τη μείωση των αναγκών σε εκπαιδευτικό προσωπικό και γενικότερα τη μείωση όλων των δομών της εκπαίδευσης σύμφωνα με τις επιταγές του ΟΟΣΑ και της ΕΕ. Αυτό το συμπέρασμα προκύπτει από τη συνέπεια που δείχνουν όλες οι κυβερνήσεις να συγχωνεύουν και να καταργούν σχολεία, τομείς - ειδικότητες στα ΕΠΑΛ και τμήματα κατεύθυνσης στα ΓΕΛ. Τσουβαλιάζουν μαθητές σε τμήματα με 27 και 30 μαθητών. Αναγκάζουν τους μαθητές των ΕΠΑΛ να αλλάζουν ειδικότητα στη τελευταία τάξη, ή να αλλάζουν σχολικό περιβάλλον μετακινούμενοι σε απομακρυσμένα σχολεία.

- **Ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή**, μία ακόμη «καινοτόμος» δράση που εφαρμόζεται στους μαθητές της Α' τάξης ΕΠΑΛ, με στόχο «τη συστηματική υποστήριξη τους στη σχολική ζωή και τη δημιουργία θετικού κλίματος στη σχολική κοινότητα». Συγκροτείται **η ομάδα των εκπαιδευτικών** που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη δράση και ορίζεται ένας **συντονιστής**. Η ομάδα εκπαιδεύεται από τον ψυχολόγο του σχολείου ή αρμόδιους φορείς, (α) στις βασικές αρχές και τεχνικές της συμβουλευτικής, (β) συνεργάζεται με όσα σχολεία υλοποιούν ήδη τη δράση για να καρπωθεί την πείρα τους και (γ) ανατρέχει στη σχετική βιβλιογραφία για ενημέρωση.

Κάθε μαθητής/μαθήτρια ανατίθεται από το συντονιστή σε ένα Σύμβουλο-Καθηγητή, ο οποίος συναντάται με το

μαθητή σε 15λεπτες συναντήσεις (2 φορές το μήνα) εντός του σχολικού ωραρίου και σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο που διασφαλίζει την ιδιωτικότητα της συνάντησης. Κάθε Σύμβουλος-Καθηγητής αναλαμβάνει 4-5 μαθητές. Κατά την κατανομή των μαθητών ο συντονιστής φροντίζει, στο μέτρο του εφικτού, **ο Σύμβουλος-Καθηγητής (α) να μη διδάσκει στο τμήμα του μαθητή, (β) να είναι του ίδιου φύλου με το μαθητή.**

Η ομάδα των Συμβούλων-Καθηγητών ορίζει τακτικές και έκτακτες συναντήσεις όπου συζητούνται ανώνυμα όλα τα ζητήματα που έχουν αναδυθεί από τις επιμέρους συναντήσεις και χρήζουν ιδιαίτερης αντιμετώπισης. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς, η ομάδα των Συμβούλων-Καθηγητών συνεδριάζει για την αποτίμηση της δράσης, και κάθε μέλος της μπορεί να καταθέσει, με όποιον τρόπο επιθυμεί, την εμπειρία του από τη συμμετοχή του στη δράση. **Όλες οι αξιολογήσεις καθαρογράφονται και κατατίθενται στο αρχείο του θεσμού, ως βήθημα για τη νέα σχολική χρονιά.**

Γίνεται φανερό ότι:

- Δημιουργείται ένας θεσμός που εξατομικεύει τη σχέση του σχολείου με το μαθητή και απομακρύνει το σύλλογο διδασκόντων από μια βασική του αρμοδιότητα, να παρακολουθεί τα προβλήματα ένταξης των μαθητών στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον και να συζητά τα μαθησιακά και κοινωνικά προβλήματα τους.

- Δημιουργεί πρόσθετη εργασία για τους εκπαιδευτικούς που θα αναλάβουν την ευθύνη του Συμβούλου - Καθηγητή, πέρα απ' τα διδακτικά και διοικητικά τους καθήκοντα. **Στην ουσία πρόκειται για άμεση αύξηση ωραρίου.** Επιπλέον οι συνάδελφοι αυτοί αναλαμβάνουν ένα έργο που δεν είναι προετοιμασμένοι και εκπαιδευμένοι. Δεν είναι δυνατόν οι εκπαιδευτικοί να αποκτήσουν και το ρόλο ενός ιδιότυπου ψυχολόγου.

- Είναι προφανής η σύνδεση αυτής της δράσης με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και της σχολικής μονάδας. Η Αξιολόγηση μπαίνει κανονικά όχι όμως «από την πόρτα», αλλά «από το παράθυρο»!

- Πως είναι δυνατόν να υλοποιηθούν στη πράξη όλα αυτά, όταν σημαντικός αριθμός εκπαιδευτικών συμπληρώνει ωράριο σε 2 και σε 3 σχολεία;

- **Το Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας «ΝΟΗΣΙΣ», που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, είναι δικαιούχος του προγράμματος και έχει αναλάβει την υλοποίηση και παρακολούθηση των Σχεδίων Δράσης των μαθητών της Α' τάξης των ΕΠΑΛ.** Τα Σχέδια δράσης είναι χρηματοδοτούμενα projects που «προωθούν την καινοτομία, τη δημιουργικότητα, την επιχειρηματικότητα» στα ΕΠΑΛ και το ΝΟΗΣΙΣ είναι ο συντονιστής και διαχειριστής τους! Βασικοί στόχοι είναι «η ενίσχυση του σχολείου, η επαύξηση του κύρους του (τη λες και αξιολόγηση της σχολικής μονάδας ή εξωτερική αξιολόγηση!), η περαιτέρω σύνδεσή του με την τοπική κοινωνία, η ανασκευή των προκαταλήψεων της κοινής γνώμης και η ελκυστικότητα των ΕΠΑΛ».

Τα Σχέδια Δράσης απευθύνονται γενικά ως πρόγραμμα που θα εκπονήσει το κάθε σχολείο μόνο του η σε συνεργασία με άλλα. Κάθε ΕΠΑΛ που θα συμμετέχει θα ενισχυθεί με ένα ποσό μέχρι 2.324,26 ευρώ.

Είναι φανερό πως όλα τα παραπάνω είναι μια ουσιαστική παρέμβαση σε νεοφιλελεύθερη και αντιδραστική κατεύθυνση. **Μια ιδιωτική εταιρεία θα διαχειρίζεται χρήματα που προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό και από την ΕΕ (ΕΣΠΑ)**, που αντί να έχουν ως μοναδικό αποδέκτη τα σχολεία της ΤΕΕ, με τις τεράστιες ανάγκες σε εργαστηριακό εξοπλισμό και αλλού, εξ αιτίας της παρατεταμένης υποχρηματοδότησης, θα μοιραστούν στους ενδιάμεσους και κυρίως στο ΝΟΗΣΙΣ. Επιπλέον θα ελέγχει, θα αξιολογεί και θα καθορίζει το περιεχόμενο των «δράσεων».

Είναι η πρώτη φορά που ιδιωτική εταιρία παρεμβαίνει άμεσα στο πρόγραμμα του Δημόσιου Σχολείου. Ανοίγει τον δρόμο στις ιδιωτικές εταιρίες να χρηματοδοτούνται απ' το κράτος για να διαχειρίζονται μέρος στην αρχή, ολόκληρη τη λειτουργία του Δημόσιου σχολείου αργότερα. Η άμεση ιδιωτικοποίηση του Δημόσιου σχολείου μόλις άρχισε.

Η Γ'ΕΛΜΕ - Θ καλεί τους συναδέλφους και τους συλλόγους διδασκόντων όλων των ΕΠΑΛ να αντιδράσουν άμεσα σε αυτές τις νεοφιλελεύθερες αντιδραστικές πολιτικές.(...)

25 /11/ 2018

Νέο Λύκειο

ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΑΓΓΕΛΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

 γράφει ο Λευτέρης Παπαδανάσης

Για μία ακόμη φορά, με αφορμή τις ανακοινώσεις για την αναπροσαρμογή του Λυκείου και του συστήματος ελέγχου της κινητικότητας προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι σχολιαστές των εκπαιδευτικών θεμάτων (περίπου οι εννιά στους δέκα συμπολίτες μας, δηλαδή...) βρίσκονται πιασμένοι στον ιστό του τέρατος που λέγεται Πανελλαδικές Εξετάσεις. Οι παρακάτω προτάσεις είναι μια απόπειρά μου να βάλω σε μια σειρά κάποιες ξεκάθαρες θέσεις, μιας και μου είναι αδύνατο να παρακολουθήσω μια συζήτηση χωρίς κέντρο, εστία ή προσανατολισμό.

[αφορισμός] Στον Καπιταλισμό η Εκπαίδευση υπάρχει για την παραγωγή όρων παραγωγής εργατικού δυναμικού. Οποιαδήποτε άλλη θεώρηση (περί «μόρφωσης», «παιδείας» ή οποιασδήποτε άλλης τέτοιας αφηρημένης παράστασης) συγχέει αναπόφευκτα την προσωπική διάθεση του καθενός μας, το μεράκι του για τη διερεύνηση του κόσμου, τη θέση του στην παραγωγή, τις προσλαμβάνουσές του ή τα ιδεολογικά του φίλτρα με τη μεγάλη εικόνα, συγχέει την ανεκδοτολογία με τη συγκεκριμένη περιγραφή.

[σημείο] Παρά τον παραπάνω αφορισμό, η κριτική μας προς την Εκπαίδευση του Καπιταλισμού δεν γίνεται με τα δικά της κριτήρια, αλλά ως αν αυτή η Εκπαίδευση να μπορούσε να πραγματοποιήσει τους στόχους που υπαγορεύονται από τα δικά μας. Η όποια συζήτηση, λοιπόν, από τη δική μας πλευρά για τη σχολική ζωή, το περιεχόμενο σπουδών, την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος κλπ, γίνεται υπό το πρίσμα της καλλιέργειας του ανθρώπου για/με τους άλλους ανθρώπους, του ανθρώπου κυρίαρχου των όρων παραγωγής της κοινωνικής ζωής, του ανθρώπου με βαθιά γνώση του φυσικού περιβάλλοντος και σεβασμό απέναντί του.

[σημείο] Σύμφωνα με το παραπάνω σημείο, είμαστε από θέση αρχής αντίθετοι σε κάθε αναπροσαρμογή του προγράμματος σπουδών στα πλαίσια των αναγκών του υπάρχοντος, που αναπόφευκτα προσβάλλει είτε τη συνολικότητα της μόρφωσης, είτε την πρόσβαση του συνόλου των παιδιών σ' αυτή. Οι τωρινές εξαγγελίες του υπουργείου είναι ένα πρόγραμμα επίθεσης σ' αυτό που εμάς μας αρέσει να λέμε «ολόπλευρη» γνώση, αλλά ταυτόχρονα κι ένα πρόγραμμα διαστροφής του ίδιου του περιεχομένου της λεγόμενης «γενικής παιδείας».

[αφορισμός] Η ιστορική συγκυρία έδωσε σε τούτη τη συγκυβέρνηση τη δυνατότητα

να παρουσιάζει κάθε νέα επίθεση σαν προοδευτική μεταρρύθμιση, να ντύνει κάθε νέο βήμα προς τα κάτω με μια αόριστη αύρα ικανοποίησης των αιτημάτων της προοδευτικής μερίδας της εκπαιδευτικής κοινότητας.

[στοιχείο] Ο υπουργός, εξειδικεύοντας τη λογική που ο ίδιος ο πρωθυπουργός είχε παρουσιάσει πέρυσι στη ΔΕΘ, μας εξήγησε ότι προκειμένου να χτυπηθεί το τεράστιο σύστημα φυσικής, διανοητικής και οικονομικής εξάντλησης των μαθητών/ριων, είναι ανάγκη να περιοριστεί το πρόγραμμα σπουδών στη διδασκαλία μερικών μόνο αντικειμένων ανά «προσανατολισμό» (ή «δέσμη», με την ορολογία των παλιότερων, για να καταλαβαίνουμε), διδασκαλία που θα απλώνεται σε περισσότερες διδακτικές ώρες κάθε εβδομάδα, καταπίνοντας τα άλλα αντικείμενα.

“Θέλουμε στη Β' Λυκείου να ολοκληρώνονται οι εγκύκλιες σπουδές και η Γ' Λυκείου να αποκτά έναν χαρακτήρα προπαρασκευαστικής τάξης για την εισαγωγή στην Ανώτατη Εκπαίδευση”

Σα να λέμε, «θα χτυπήσουμε την ανάγκη των φροντιστηρίων μετατρέποντας το ίδιο το Σχολείο σε φροντιστήριο» (κάτι που ήδη κάνουν -και το διαφημίζουν!- πολλά ιδιωτικά σχολεία), θα χτυπήσουμε τη μαθητική εξάντληση μετατρέποντας το Σχολείο σε ενορχηστρωτή αυτής της εξάντλησης.

[αφορισμός] Δεν υπάρχει καμία προοδευτική μεταρρύθμιση κομματιού της Εκπαίδευσης που εφάπτεται στις Πανελλαδικές Εξετάσεις ή καθορίζεται απ' αυτές.

[σημείο] Σύμφωνα με τον παραπάνω αφορισμό, ακόμη κι αν το Σχολείο μετατραπεί ολόκληρο σε «φροντιστήριο», η ανάγκη απόκτησης ενός πλεονεκτήματος στην κούρσα των Πανελλαδικών θα συνεχίσει να οδηγεί τα παιδιά στα φροντιστηριακά εκπαιδευτήρια. Ατράνταχτη απόδειξη γι' αυτό είναι η εμπειρία από τα ιδιωτικά σχολεία, όπου παρά το γεγονός ότι πολλοί γονείς τα επιλέγουν «για να απαλλαγούν από τα φροντιστήρια», καταλήγουν τελικά να πληρώνουν και το σχολείο και επιπλέον εξωτερικό φροντιστήριο. Οι Πανελλαδικές Εξετάσεις είναι μια σκληρά ανταγωνιστική κούρσα, στην οποία δεν κερδίζει εκείνος που θα πιάσει το όριο, αλλά εκείνος που θα είναι πιο μπροστά από τον άλλο.

[σημείο] Το νέο σύστημα είναι καταδικασμένο να αποτύχει στο διακηρυγμένο στόχο του (οι γραφειοκράτες της κυβέρνησης μάλλον το ξέρουν ήδη αυτό), έχοντας όμως επιτύχει να απομακρυνθεί ακόμη περισσότε-

ρο από την ολόπλευρη μόρφωση, τη μόρφωση για όλους. Η απάντηση του υπουργού σ' αυτό είναι μια απίστευτη σοφιστεία μισών αληθειών και εξευτελισμού της διαλεκτικής σχέσης ποιότητας-ποσότητας:

“Ενδεχομένως να υπάρχει κάποιο ερώτημα «ωραία, και τι γίνεται με τα μαθήματα γενικής παιδείας»;». Κοιτάξτε, ένα από τα μεγάλα λάθη είναι αυτός ο πολύ δραματικός διαχωρισμός ανάμεσα σε γενική παιδεία και κατεύθυνση. Όταν κανείς κάνει έξι ώρες Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, μην αρχίσουμε να λέμε ότι αυτό δεν συμβάλλει στη γενική παιδεία, ή όταν κάνει τα μαθήματα Προσανατολισμού ότι αυτά δεν συμβάλλουν στη γενική παιδεία”

Ό,τι και να λέει όμως ο υπουργός, η συστηματική διδασκαλία των αντικειμένων που εξαφανίζονται δεν αναπληρώνεται από την εμφάνισή τους ως θέματα συζήτησης στο πλαίσιο άλλων αντικειμένων, ούτε αναδύονται ως εκ θαύματος μέσα από την εξειδίκευση σε περιορισμένα αντικείμενα. Αρκεί να σημειώσουμε την παρατήρηση που ήδη κατέθεσε ο καλός συνάδελφος και σύντροφος Π. Α., ότι οι σκληροί αγώνες των προοδευτικών παιδαγωγών για τη θέση της διδασκαλίας της Εξέλιξης της ελληνικό σχολείο ακυρώθηκαν με μιας στη συνέντευξη του «αριστερού» μας υπουργού.

[αφορισμός] Οι Πανελλαδικές Εξετάσεις δεν μπορούν να θεωρηθούν κομμάτι καμίας μορφωτικής διαδικασίας. Είναι μια κούρσα, ένα διανοητικό, φυσικό και ψυχολογικό, ταξικό καψόνι που ελέγχει την κινητικότητα προς την τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

[επέκταση] Σύμφωνα με τον παραπάνω αφορισμό, εάν τον τραβήξουμε στα άκρα του, από την πλευρά του κατανεμτικού σκοπού των Πανελλαδικών Εξετάσεων δεν θα υπήρχε καμία διαφορά εάν οι υποψήφιοι αντί να εξεταστούν στο αντικείμενο «Νεοελληνική Γλώσσα» εξεταζόταν στο αντικείμενο «Σύγχρονο Πλέξιμο» (ας θυμηθούμε πχ ότι για πολλά χρόνια συνέβαινε οι περισσότεροι άνθρωποι που εισαγόταν στα τμήματα Χημείας να μην έχουν εξεταστεί στο αντικείμενο «Χημεία»). Η μόνη διαφορά φαίνεται στον αφορισμό που ακολουθεί.

[αφορισμός] Η πραγματική σημασία της παρουσίας συγκεκριμένων αντικειμένων στα εξεταζόμενα μαθήματα των Πανελλαδικών Εξετάσεων βρίσκεται στην κοινωνική νομιμοποίησή τους, καθώς και στην κατασκευή αυτής της νομιμοποίησης. Το αντικείμενο

«Πλέξιμο» θα φάνταζε ανάρμοστο ως προαπαιτούμενο για την εισαγωγή στο τμήμα Λογιστικής, όμως για το ίδιο τμήμα κανείς δεν αντιδρά στο αντικείμενο «Βιολογία». Αντίστροφα, η κατασκευή της ανοσίας ότι η γνώση της Νεοελληνικής είναι αδιάσπαστη από τη γνώση στοιχείων της Αττικής Διαλέκτου βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην παρουσία του αντικείμενου «Αρχαία Ελληνικά» στις Πανελλαδικές Εξετάσεις. Εάν κανείς αμφιβάλει για την κοινωνική νομιμοποίηση που προσδίδουν οι Πανελλαδικές Εξετάσεις σε ένα αντικείμενο, αρκεί να σκεφτεί ότι ο ακροδεξιός οχετός που σήμερα φωνάζει για την αντικατάσταση των Λατινικών από την Κοινωνιολογία («που κάνει τα παιδιά αριστερά») ως εξεταζόμενο μάθημα, δεν είδαμε να βγάσει άχνα τόσα χρόνια που η Κοινωνιολογία διδάσκεται ως μάθημα Γενικής Παιδείας.

[σημείο] Σύμφωνα με τους δύο παραπάνω αφορισμούς, η συζήτηση για το αν το αντικείμενο «Λατινικά» εφοδιάζει αποτελεσματικά ή όχι τους υποψηφίους συγκεκριμένων τμημάτων είναι ολότελα άκυρη (δυστυχώς, όπως φαίνεται κι από το κείμενο που υπογράφει η κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, η παγίδα αυτή έπιασε αρκετούς). Η κατάργηση των Λατινικών δεν έχει να κάνει με μορφωτικά προαπαιτούμενα, μα αποτελεί το παγοθραυστικό του υπουργείου στην εξόρμησή του ενάντια στην ολόπλευρη μόρφωση, η εύκολη παντιέρα που θα σηκώσει ενάντια στα μαθήματα «χωρίς χρησιμότητα». Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτό το καλάθι των αχρήστων χωρά τη Βιολογία, τις Τέχνες, την παγκόσμια Ιστορία, τη θεωρητική Χημεία, τα Ανώτερα Μαθηματικά κλπ

[σημείο] Σ' αυτή τη σύγκρουση με την κυρίαρχη πολιτική πρέπει να είμαστε σαφείς: κάθε απομάκρυνση από την «Γενική Παιδεία» καλλιεργεί τη συνείδηση ότι η πληθυσιακή μάζα χρειάζεται απλά ένα μικρό και «χρήσιμο» κομματάκι της γνώσης, χωρίς να πολυασχολείται με τα τρομακτικά και υπέροχα επιτεύγματα της συλλογικής ανθρώπινης διάνοιας (με τα οποία εξάλλου μπορεί να ασχολείται ωραιότερα μια ελίτ). Κάθε εντατικοποίηση και εξειδίκευση στο Σχολείο οδηγεί σε λιγότερη μόρφωση / μόρφωση για λιγότερους. Καμία απελευθερωτική παιδαγωγική προσέγγιση δεν δικαιούται να ξεχνά αυτή την απλή αλήθεια.

Τελειώνοντας αυτή την ας πούμε περιεργή λίστα προτάσεων, σημειώνω πως η ανάγκη για το γράψιμό τους δεν είναι για βραχυπρόθεσμους συνδικαλιστικούς σκοπούς, έτσι για κάποια αντιπολίτευση (όπως σα να φαντάζομαι ήδη συναδέλφους/ισσες των ΣυνΕΚ να λένε). Οι τωρινές εξαγγελίες του υπουργείου πάνε πολύ πιο πέρα από την «καθιερωμένη» μεταρρύθμιση που κάθε υπουργός Παιδείας φαντασιώνεται. Εντάσσονται απόλυτα στο πλαίσιο υποταγής του Σχολείου στην Αγορά, κι ακόμη χειρότερα στη μετατροπή του ίδιου του Σχολείου σε μια ιδιότυπη Αγορά. **Αν χάσουμε αυτό το πλαίσιο από το μυαλό μας, κάθε συζήτηση θα είναι απλά φλυαρία. Κι ο χρόνος για φλυαρίες μάς σώθηκε πια.**

αντίστασις

Δεν θα σας κάνουμε τη χάρη να πεθάνουμε!

Συνάδελφοι συνταξιούχοι, Τις μέρες αυτές γίνεται μεγάλη κουβέντα για το αν θα περικοπούν οι συντάξεις μας ή όχι. Η κουβέντα αυτή ξεκινάει απ' τους προπαγανδιστικούς μηχανισμούς της κυβέρνησης και έχει σαν στόχο να αποπροσανατολίσει τους συνταξιούχους από την πραγματικότητα, για την οποία θέλουμε να σας μιλήσουμε. Πρώτα απ' όλα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι αυτοί που σήμερα συζητάνε για τις περικοπές ή όχι των συντάξεων είναι αυτοί που ψήφισαν τις περικοπές και γι' αυτό είναι τουλάχιστον γελοίο να μας λένε σήμερα ότι θα μας σώσουν. Δεύτερον, πρέπει να τονίσουμε ότι η κουβέντα γίνεται ΜΟΝΟ για τους παλιούς λεγόμενους συνταξιούχους, δηλαδή για όσους βγήκαν στη σύνταξη πριν το 2016, δηλαδή πριν τη ψήφιση του νόμου Κατρούγκαλου που σφαγιάζει στη κυριολεξία τις συντάξεις. Τρίτον, παρά τις μεγαλοστομίες των κυβερνητικών παραγόντων για το τέλος των μνημονίων, η κυβέρνηση στο προσχέδιο του προϋπολογισμού καταθέτει δύο σχέδια, εκλιπαρώντας στην ουσία τα αφεντικά της να της δώσουν την άδεια να αναστείλει τις περικοπές, μήπως και καταφέρει να περισωθεί στις επερχόμενες εκλογές.

Ακόμα και αν τελικά ανασταλεί προσωρινά η περικοπή για φέτος, τα σχέδια της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ- ΑΝΕΛ και των ξένων αφεντικών δεν αλλάζουν. Οι περικοπές θα γίνουν σύμφωνα με τα σχέδια που έχουν αποφασίσει η Ε.Ε. και το ΔΝΤ και ψήφισε η κυβέρνηση. Οι αλλαγές στο ασφαλιστικό είναι στρατηγικής σημασίας γι' αυτούς, αφού στοχεύουν να εναρμονίσουν το ύψος της σύνταξης με το σημερινό μισθό πείνας.

Από κοντά και το κόμμα της ΝΔ κάνει πως διαμαρτύρεται για τις περικοπές, όμως το πρόγραμμα που παρουσίασε ο Μητσοτάκης είναι ακόμα πιο σκληρό και αποκαλυπτικό, αφού στην πραγματικότητα παραδίδει την ασφάλιση στα κοράκια των ιδιωτικών συμφερόντων. Είναι λοιπόν ψεύτικα τα δάκρυα που χύνει και γι' αυτό με τίποτε δεν πρέπει να ανεχτούμε τη νεοφιλελεύθερη επέλασή του.

Συνταξιούχε, απόμαχε της δουλειάς. Για να υπάρχει μία αξιοπρεπής σύνταξη:

▶ πρέπει να υπάρχουν εργαζόμενοι που αμείβονται με ένα αξιοπρεπή μισθό,

▶ πρέπει να υπάρχουν ασφαλισμένοι με μόνιμη και σταθερή δουλειά και όχι εκατοντάδες χιλιάδες άνεργοι ή εργαζόμενοι σε συνθήκες μαύρης ή ελαστικής εργασίας.

Για το λόγο αυτό η υπεράσπιση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων δεν είναι υπόθεση μόνο των συνταξιούχων. Αφορά την ίδια στιγμή τους εργαζόμενους και τους ανέργους και μόνο έτσι πρέπει να αντιμετωπιστεί από το συνδικαλιστικό κίνημα.

Μόνο ένα ενιαίο μέτωπο εργαζομένων, ανέργων, συνταξιούχων μπορεί να βάλει φρένο στις περικοπές, ανοίγοντας ταυτόχρονα την προοπτική της ανάσχεσης της καπιταλιστικής βαρβαρότητας.

Κάτω τα χέρια απ' τα δικαιώματά μας! Κάτω τα χέρια απ' τη ζωή μας! Δεν θα σας κάνουμε τη χάρη να πεθάνουμε!

Δεκέμβριος 2018

Ο Νίκος Τεμπονέρας Ζει - Εμπνέει - Οδηγεί

Τη νύχτα της 8ης προς την 9η Γενάρη 1991 ο καθηγητής Νίκος Τεμπονέρας πέφτει δολοφονημένος στις πύλες του σχολικού συγκροτήματος "Βουδ" στην Πάτρα από το χέρι της ΟΝΝΕΔιτικής συμμορίας με αρχηγούς τους Καλαμπόκα - Σπίνο. Πρωθυπουργός της χώρας ο Κ. Μητσότακης, υπουργός Παιδείας ο Β. Κοντογιαννόπουλος, υφυπουργός Παιδείας Β. Μπεκίρης, νομάρχης Αχαΐας ο Τόγαρης. Οι μαθητές της χώρας βρίσκονται σε μαχητικές καταλήψεις, αντιδρώντας στα οπισθοδρομικά σχέδια των Μητσότακη - Κοντογιαννόπουλου (ιδιωτικοποιήσεις, στολές, ποδιές, αριστεία και πολλά παρόμοια). Το νέο διαδίδεται σαν αστραπή και τα σχολεία παίρνουν φωτιά. Ο Β. Κοντογιαννόπουλος (που αργότερα μεταγράφηκε στο ΠΑΣΟΚ) παραιτείται και αναλαμβάνει ο "ήπιος" Γ. Σουφλιάς, που εγκλώβισε τις ηγεσίες ΟΛΜΕ/ΔΟΕ σε διάλογο ώσπου τις ξεδόντισε εντελώς.

Ο Ν. Τεμπονέρας (στέλεχος της οργάνωσης ΕΑΜ και των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων) έπεσε νεκρός. Εκτοτε η μνήμη του βρίσκεται σ' όλους τους εκπαιδευτικούς αγώνες ως σύνθημα, ως προτροπή, ως παράδειγμα.

Υπάρχει μια αμάτινη αλυσίδα δολοφονιών από το αστικό κράτος στη μεταπολίτευση. Κουμής, Κανελλοπούλου, Καλτεζάς, Τεμπονέρας, Γρηγορόπουλος, Φύσσας συγκροτούν ένα "δάσος σκοτωμένων φίλων" που μαρτυρά το βάθος της καταστολής και την έκταση της κρατικής βίας.

Ο Ν. Τεμπονέρας μαζί με τον Σ. Πέτρουλα και τον Γρ. Λαμπράκη συγκροτούν την "αγία τριάδα" της ύπατης θυσίας, με την οποία η πτημένη αριστερά πρόβαλε την ηθικοπολιτική υπεροχή της απέναντι στο παλιό παρακράτος και τις σύγχρονες εκφράσεις του, όπως είναι ο νεοφασισμός. Ο Ν. Τεμπονέρας εξακολουθεί να παραμένει παράδειγμα προς μίμηση στον εκπαιδευτικό κόσμο. Η μνήμη του αντέχει στη λήθη, τη στρέβλωση και τη συκοφαντία. (Αξίζει να θυμίσουμε ότι το ΚΚΕ/ΠΑΜΕ αποφεύγει για τριάντα χρόνια να αναφέρει το γεγονός και τ' όνομά του!)

Ο Ν. Τεμπονέρας ήταν τη σωστή ώρα στο σωστό μέρος. Στο σχολείο με τους μαθητές του, κόντρα στις επιθέσεις των φασιστο-ΟΝΝΕΔιτών. Έδειξε το δρόμο για το δάσκαλο που διδάσκει με το ζωντανό παράδειγμά του και αποτελεί φάρο ανεκτίμητης αξίας για τις επερχόμενες γενιές. Κυρίως για τους εκπαιδευτικούς που βιώνουν την περιπλάνηση, τους φοιτητές που βλέπουν το φάντασμα της ανεργίας και τους μαθητές που συμβιώνουν με την αμάθεια. Η δολοφονία του Ν. Τεμπονέρα ξέσχισε τη μάσκα του νεοφιλελευθериού, που εμφανιζόταν ως εναλλακτική και ήπια λύση. Αποτελεί διαχρονικό δίδαγμα για όλο το μαχόμενο κίνημα, που θέλει να μεταφερθεί από τη θεωρία στην πράξη, από το λόγιο στη ζωή.

Αν οι πορείες της νεολαίας μνημονεύουν το Ν. Τεμπονέρα είναι γιατί όσο οι αλυσίδες της εξάρτησης και της εκμετάλλευσης είναι εδώ, άλλο τόσο είναι και αυτοί που τις σφυροκοπούν. Ακόμα και με τίμημα τη ζωή τους, όπως ο Ν. Τεμπονέρας.

Στη σημερινή συγκυρία όπου η Ευρώπη τρίζει, ο διεθνής ορίζοντας σκοτεινιάζει, ο πόλεμος βρίσκεται στην αυλή μας, τα καραβάνια των αποκλεισμένων πληθαίνουν και τα ψευτοδιλήμματα πολλαπλασιάζονται, ο Ν. Τεμπονέρας καταυγάζει σαν φάρος. **Ζει, εμπνέει και οδηγεί!**

ΠΟΤΕ επιτέλους ΘΑ αρθούν οι συνέπειες της διαθεσιμότητας;

Τον Ιούλιο του 2013, η κυβέρνηση Σαμαρά, με Υπουργό Παιδείας τον Κ. Αρβανιτόπουλο κατήργησε τους Τομείς: Υγείας - Πρόνοιας, Κοινωνικής - Αισθητικής και Εφαρμοσμένων Τεχνών από τα ΕΠΑ.Λ. Αποτέλεσμα, περίπου 2.500 εκπαιδευτικοί Δ.Ε που διδασκαν σε αυτούς τους Τομείς τέθηκαν σε διαθεσιμότητα, με προοπτική την απόλυσή τους.

Τον Ιούνιο του 2015, μετά από σκληρό και συλλογικό αγώνα, η τότε ηγεσία του Υπουργείου επανέφερε τους παραπάνω τομείς στα ΕΠΑ.Λ και τους σε διαθεσιμότητα εκπαιδευτικούς στις θέσεις τους.

Σε πρώτη ανάγνωση φαίνεται ότι η αδικία αποκαταστάθηκε. Δυστυχώς αυτό είναι ανακριβές, γιατί κατά τη διάρκεια της διαθεσιμότητάς τους, οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί «έχασαν» το 25% περίπου του εισοδήματός τους και τις αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές.

Σήμερα ο Πρωθυπουργός και η κυβέρνηση δηλώνουν ότι: *τα Μνημόνια τελειώσαν, υπάρχουν «θηριώδη» πλεονάσματα, εντοπίζουν αρκετά υψηλή οικονομική ανάπτυξη και το μόνο Μνημόνιο που υπογράφουν είναι αυτό της αποκατάστασης των αδικιών που υπέστη ο Ελληνικός Λαός.*

Αποδεχόμενοι, λοιπόν, ως ειλικρινείς τις προαναφερόμενες δηλώσεις, οι ΠΡΩΗΝ «διαθέσιμοι εκπαιδευτικοί» των ΕΠΑ.Λ, ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ, από τον Πρωθυπουργό και την κυβέρνηση να φανούν συνεπείς ως προς τις εξαγγελίες τους.

Την Τετάρτη 21/11/2018, πραγματοποιήθη-

κε **πλατιά, ανοιχτή συνεδρίαση των πρώην Εκπαιδευτικών σε Διαθεσιμότητα**, με θέμα την ανάγκη διεκδίκησης της ολοκληρωμένης αποκατάστασης των συνεπειών της διαθεσιμότητας, σε συντονισμό με τους συναδέλφους μας από όλη την Ελλάδα. Ειδικότερα,

Αποφασίσαμε:

1. Τη διεκδίκηση της επιστροφής των χρημάτων που παρακρατήθηκαν κατά την περίοδο της διαθεσιμότητας και του υπολογισμού του αντίστοιχου ποσού στις συντάξιμες αποδοχές όλων των συναδέλφων που βίωσαν το καθεστώς της διαθεσιμότητας-απόλυσης.

2. Να προχωρήσουμε σε οποιαδήποτε ενέργεια θα συμβάλει στη μεγαλύτερη δυνατή δημοσιοποίηση των αιτημάτων μας.

3. Να προχωρήσουμε σε παραστάσεις στα Υπουργεία Παιδείας και Οικονομίας την Παρασκευή 30-11-2018 με συντονισμένη, πανελλαδική κινητοποίηση, με συμμετοχή των συναδέλφων εκπαιδευτικών, αλλά και όσων εξ αυτών βίωσαν το καθεστώς της διαθεσιμότητας.

Ζητάμε να υπάρξουν οι απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις έτσι ώστε:

• Να πραγματοποιηθεί η **επιστροφή των παρακρατηθέντων χρημάτων** (25% των αποδοχών) του διαστήματος της διαθεσιμότητας και ο **υπολογισμός τους στις συντάξιμες αποδοχές** όλων των συναδέλφων, **για να λήξει επιτέλους η δια βίου ποινή την οποία εκτιμούμε ακόμη και μέχρι τώρα φαίνεται πως είμαστε καταδικασμένοι να υφιστάμεθα και μετά τη συνταξιοδότησή**

μας, δηλαδή μέχρι να πεθάνουμε.

• Η **μαζική συμμετοχή** των συναδέλφων στις ακτιβιστικές και συχνά απρόβλεπτες δράσεις που πραγματοποιήσαμε κατά το διάστημα της διαθεσιμότητας και η συλλογική εμπειρία που αποκτήσαμε, **είναι οδηγός μας στην οργάνωση του αγώνα μας για την άρση των επιπτώσεων της διαθεσιμότητας.**

• Οι ενέργειες στις οποίες προβήκαμε συλλογικά κατά το διάστημα της διαθεσιμότητας, **θα φαντάζουν ως «σκηνές ταινίας προσεχώς» για ότι ακολουθήσει.**

• Δηλώνουμε σε όλους τους τόνους ότι δεν μας φτάνει η κατανόηση που δείχνουν στα αιτήματά μας, ούτε αποδεχόμαστε απαντήσεις του τύπου *«θέλουμε, ΑΜΜΑ δεν μπορούμε», «σας καταλαβαίνουμε, έχετε δίκιο, αλλά πώς να το κάνουμε, δεν είναι εφικτό», «μαζί σας ήμαστε»* κλπ. Ούτε εκλογικεύσεις του τύπου *«Είναι θέμα του υπουργείου οικονομικών»* ή είναι θέμα του οποιουδήποτε... αρκεί να κερδίζεται χρόνος για την επικοινωνιακή διαχείριση των πρώην διαθεσίμων εκπαιδευτικών.

Το δούλεμα και το παραμύθισμα έχει όρια (κατανόηση έδειχνε και ο κ. Αρβανιτόπουλος). Απαιτούμε η εμπειρία της διαθεσιμότητας να μείνει επιτέλους στο παρελθόν της ζωής μας και το παρόν και το μέλλον μας να έχει αξιοπρέπεια και όχι εφιάλτες!

Συντονιστική Επιτροπή (πρώην) Εκπαιδευτικών Δ.Ε. σε Διαθεσιμότητα
26/11/2018

Για τα αποτελέσματα των εκλογών στα Υπηρεσιακά Συμβούλια

Οι Παρεμβάσεις ΔΕ ευχαριστούν τους συναδέλφους που ενίσχυσαν τα ψηφοδέλτιά τους στις εκλογές για τα υπηρεσιακά συμβούλια στις 7/11/2018. Η σταθεροποίηση του ποσοστού στο ΚΥΣΔΕ, η επανεκλογή των αιρετών που στηρίζουν οι Παρεμβάσεις σε ΠΥΣΔΕ – ΑΠΥΣΔΕ, καθώς και η **εκλογή νέων αιρετών στα ΠΥΣΔΕ Δυτικής Θεσσαλονίκης και Γ' Αθήνας**, είναι ελπιδοφόρα μηνύματα. Σε μια εποχή που η αντιλαϊκή, μνημονιακή πολιτική των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ σε εκπαίδευση και κοινωνία, στο όνομα της Αριστεράς, ανοίγει το δρόμο σε μια Δεξιά νεοφιλελεύθερη και συντηρητική με υιοθέτηση και ακροδεξιών πρακτικών, είναι ελπιδοφόρο να εκφράζεται και εκλογικά η ενίσχυση της αντοχής των δυνάμεων των Παρεμβάσεων.

Το συνολικό **τοπίο των εκλογικών ποσοστών των παρατάξεων ελάχιστα διαφοροποιείται** από αυτό του 2016 και ως προς τα ποσοστά και ως προς τις ψήφους των παρατάξεων.

Οι υπηρεσιακές εκλογές έγιναν σε μια εποχή που τα κόμματα του **ΣΥΡΙΖΑ και της ΝΔ** προσπάθησαν να τους προσδώσουν χαρακτηριστικά **προκριματικής δημοσκόπησης για τις βουλευτικές εκλογές**, με την επανάληψη της «σικέ αναμέτρησης του ήλιου με το σκότος», των δυνάμεων της μνημονιακής κανονικότητας. Ταυτόχρονα στο πεδίο των υπηρεσιακών εκλογών το κράτος επιχειρεί μέσα από τους μηχανισμούς των κυβερνητικών αιρετών να εξασφαλίσει την ανοχή των εκπαιδευτικών, μετατρέποντας τα δικαιώματά τους σε «πελατεϊκές εξυπηρετήσεις». Πρόκειται δηλαδή για **προνομιακό πεδίο εκμαυλισμού συνειδήσεων**.

Επιπλέον οι υπηρεσιακές εκλογές πραγματοποιήθηκαν σε μια περίοδο κατά την οποία η **Ιερά Συμμαχία ΣΥΝΕΚ – ΔΑΚΕ – ΠΕΚ στην ΟΛΜΕ** φρόντισαν όσο οξύνονται τα προβλήματα τόσο να **ακυρώνεται ο ρόλος της** Ομοσπονδίας στο σχεδιασμό αγωνιστικής απάντησης και να προωθείται ως διέξοδος το ρουσφέτι και ο ατομικός δρόμος. Η επιλογή της παράταξης των ΣΥΝΕΚ για συμπόρευσή της με τη ΔΑΚΕ σε κεντρικό επίπεδο στην ΟΛΜΕ και τοπικά στις ΕΛΜΕ, με στόχο τη νομιμοποίηση των κυβερνητικών μέτρων, λειτουργεί ως κολυμβήθρα του Σιλωάμ για την προηγούμενη αντεργατική πολιτική της Ν.Δ. και για το βεβαρυσμένο παρελθόν της ΔΑΚΕ ενάντια στον κλάδο, αλλά και για την ακροδεξιά στροφή της. Σε αντάλλαγμα, η ΔΑΚΕ στηρίζει στην πράξη τη σημερινή κυβέρνηση και την πολιτική της. Απέναντι σε αυτή την κατάσταση το **ΠΑΜΕ με τη στάση του αδυνατίζει τη δυνατότητα αγωνιστικής απάντησης**. Οι συνεχείς ακυρώσεις απεργιών που είχαν αποφασιστεί μέσω της μετατόπισης των ημερομηνιών τους ώστε να επιτευχθεί σύμπλευση με τις ΓΣΕΕ – ΑΔΕΔΥ διαλύουν αντί να συγκεντρώνουν δυνάμεις. Μαζί με την έλλειψη αγωνιστικού σχεδιασμού και αποφασιστικής κλιμάκωσης, δημιουργούν καχυποψία, ενισχύουν την απεργοσπαστική τακτική του εργοδοτικού - κυβερνητικού συνδικαλισμού.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες **το ποσοστό των Παρεμβάσεων στις εκλογές είναι μήνυμα ενάντια στην ηττοπάθεια και**

το συμβιβασμό, ενάντια στον κυβερνητικό συνδικαλισμό. Μήνυμα ότι μπορούμε να σηκώσουμε αντίπαλο δέος ενάντια στην κατάργηση των δικαιωμάτων μας, για τη διεκδίκηση των αναγκών μας. Μήνυμα για ένταση της συλλογικής προσπάθειας και του αγώνα, απόρριψης της τοξικής λογικής του «μικρότερου κακού». Μήνυμα ανασυγκρότησης του κινήματος για «να πάμε αλλιώς».

Στα πλαίσια του αγώνα για ανατροπή της μνημονιακής πολιτικής κυβέρνησης-ΕΕ-ΟΟΣΑ και για την υπεράσπιση του δημόσιου σχολείου, του εκπαιδευτικού και των μορφωτικών δικαιωμάτων, **οι αιρετοί που εκλέγονται από τις Παρεμβάσεις και τα σχήματα που αυτές στηρίζουν θα αγωνιστούν για τα δικαιώματα των εκπαιδευτικών, σαν κομμάτι των ΕΛΜΕ**, της συλλογικής έκφρασης του κόσμου της εκπαίδευσης. Μόνο η κινητοποίηση της δύναμης των ΕΛΜΕ και των συναδέλφων μπορεί να βάλει φραγμό στις αυθαιρεσίες και να αμφισβητήσει στα υπηρεσιακά συμβούλια την αποδοχή του ρόλου του ιμάντα μεταφοράς της κυβερνητικής πολιτικής. Αλλά και κυρίως να οργανώσει την πάλη των εκπαιδευτικών για τα μικρά και μεγάλα ζητήματα ενάντια στην αντιλαϊκή και αντικατασκευαστική πολιτική που εντείνεται.

Μπροστά σε αυτές τις εξελίξεις οι **μαχόμενες δυνάμεις του εκπαιδευτικού κινήματος**, υποχρεώνονται να προετοιμαστούν για συγκρούσεις και **διακυβεύματα που ξεπερνούν τα όρια** και τις δυνατότητες οποιουδήποτε μεμονωμένου κομματικού ή συνδικαλιστικού χώρου, οποιεσδήποτε διαμορφωμένες μέχρι σήμερα πολιτικές προτάσεις και συμμαχίες. Καλούνται να εργαστούν άμεσα στην κατεύθυνση διαμόρφωσης ενός διεκδικητικού ρεύματος με χαρακτηριστικά **μετώπου αντίστασης, ρήξης και ανατροπής**. Να διαμορφώσουν ένα νέο όραμα για το σχολείο και την κοινωνία – το αντίπαλο δέος στο σύγχρονο μεσαίωνα που θέλουν να επιβάλουν οι δυνάμεις της αγοράς και της εκμετάλλευσης, της ΕΕ και του ΔΝΤ και με πανομοιότυπο τρόπο ακολουθούν και εφαρμόζουν όλες οι κυβερνήσεις.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, οι Παρεμβάσεις θεωρούν **κρίσιμη προτεραιότητά τους τη μάχη για τη μαζικοποίηση και ανασυγκρότηση των σωματείων**. Θα εντείνουν τις προσπάθειές τους το επόμενο διάστημα μέσα από το σχεδιασμό και την οργάνωση αποφασιστικών αγώνων μέσα από Γενικές Συνελεύσεις. Θα παλέψουν για την **αποκαθάλωση του κυβερνητικού συνδικαλισμού και την αποτύπωση της μαχητικής κατεύθυνσης και δυνατότητας και στις εκλογές για τα ΔΣ των ΕΛΜΕ**.

Πρώτο ραντεβού αξιοπρέπειας, αποφασιστικότητας και διεκδίκησης η 24ωρη απεργία στις 14/11. Και αμέσως επόμενο η συμμετοχή στις διαδηλώσεις για τα **45 χρόνια από την εξέγερση του Πολυτεχνείου**. Να υλοποιηθεί χωρίς καθυστερήσεις η απόφαση (20/10) **για νέες Γ.Σ. και ΓΣ Προέδρων**. Οργανώνουμε την πάλη ενάντια στην **αξιολόγηση – αυτοαξιολόγηση** που θα ξεκινήσει στα σχολεία με την **απεργία – αποχή** που αποφασίστηκε από 34 ΕΛΜΕ και πάνω από 50 διδασκαλικούς συλλόγους, με συντονισμό των σωματείων μας, απαιτώντας από την ΟΛΜΕ να υλοποιήσει σχετική απόφαση της ΓΣ Προέδρων. Σε κάθε **αιφνιδιαστική κατάθεση κυβερνητικών μέτρων** (προσωντολόγιο ως τρόπο διορισμού, νέο Λύκειο κλπ) προχωράμε σε **καταλήψεις** Διευθύνσεων και Περιφερειών. Οργανώνουμε **πανεκπαιδευτική κινητοποίηση** στο κέντρο της Αθήνας. 20/11/18

Πανεπιστημιακό άσυλο,

ιδιωτικά πανεπιστήμια και ιδεολογήματα

 γράφει ο Γιώργος Γρόλλιος

Η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων και η κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου αποτελούν δύο κομβικά ζητήματα για την προώθηση της νεοφιλελεύθερης-νεοσυντηρητικής καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης.

Η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων είναι ουσιάδης για τη νεοφιλελεύθερη πλευρά της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, γιατί θα ανοίξει το δρόμο σε κεφαλαιοκράτες με σχετικές δυνατότητες να διευρύνουν την κερδοφορία τους. Ταυτόχρονα, θα πιέσει τα δημόσια πανεπιστήμια να υιοθετήσουν σε μεγαλύτερη έκταση κριτήρια ιδιωτικοοικονομικής λειτουργίας, δηλαδή να λειτουργήσουν, περισσότερο από σήμερα, ως επιχειρήσεις.

Η κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου είναι ουσιάδης για τη νεοσυντηρητική πλευρά της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης διότι θα περιορίσει τις δυνατότητες για την εκδήλωση αντιστάσεων και οργανωμένων αγώνων από το διδακτικό, εργαστηριακό και διοικητικό προσωπικό των πανεπιστημίων και, κυρίως, από τους φοιτητές. Το πανεπιστημιακό άσυλο δεν είναι αποκλειστικά παράγωγο της μορφωτικής αποστολής του πανεπιστημίου, δηλαδή δε συνδέεται μόνο με την ακαδημαϊκή ελευθερία, την ελευθερία και απρόσκοπτη διακίνηση ιδεών και την ελεύθερη προαγωγή της επιστήμης, της διδασκαλίας και της μάθησης. Το πανεπιστημιακό άσυλο είναι επίσης άρρηκτα συμβολικά και ουσιαστικά συνδεδεμένο με το πανεπιστήμιο ως προπύργιο δημοκρατικών και εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων, παρά τις προσπάθειες να αποσιωπηθεί η ιστορική προέλευση και οι ιδεολογικοί συμβολισμοί του¹.

Τόσο το άρθρο 16 του ελληνικού Συντάγματος που απαγορεύει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, όσο και η νομοθετική κατοχύρωση του ασύλου με το νόμο 1268 του 1982 αποτέλεσαν προϊόντα του κοινωνικοπολιτικού συσχετισμού δύναμης του δεύτερου μισού της δεκαετίας του 1970. Τότε, το ισχυρό φοιτητικό

κίνημα, διαθέτοντας την αϊγλή της εξέγερσης του Πολυτεχνείου που αποσταθεροποίησε το καθεστώς της στρατιωτικής δικτατορίας, σε συνδυασμό με τον πολιτικό ριζοσπαστισμό και τους εργατικούς και λαϊκούς αγώνες, ανάγκασαν τις πρώτες κυβερνήσεις της μεταπολίτευσης να ελιχθούν πολιτικά. Έτσι, κατοχυρώθηκε νομοθετικά η αποκλειστική λειτουργία δημόσιων πανεπιστημίων, στα οποία η κίνηση των ιδεών θα ήταν ελεύθερη και δεν θα παρεμποδίζονταν από τις κρατικές δυνάμεις καταστολής, όπως συνέβαινε προηγουμένως στην Ελλάδα.

Στη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 το φοιτητικό κίνημα διατηρούσε ακόμα ένα μέρος της μεταπολιτευτικής ισχύος του, αλλά οι συσχετισμοί δύναμης στο εσωτερικό του σταδιακά άλλαξαν, με αποτέλεσμα την κάμψη των αγώνων του, την αποδιοργάνωσή του και την εκλογική κυριαρχία της φοιτητικής παράταξης της Νέας Δημοκρατίας. Παράλληλα, η υποχώρηση του πολιτικού ριζοσπαστισμού και των εργατικών και λαϊκών αγώνων στο πλαίσιο της κυριαρχίας του πολιτικού και ιδεολογικού ρεφορμισμού του ΠΑΣΟΚ, με το οποίο συνεργάζονταν τα κοινοβουλευτικά κόμματα της αριστεράς (ΚΚΕ και ΚΚΕεσ), άνοιξε το δρόμο για την προώθηση της νεοφιλελεύθερης-νεοσυντηρητικής καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης συνολικά και στην εκπαίδευση ειδικότερα².

Στις δύο επόμενες δεκαετίες (1990 και 2000), η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων για να λειτουργήσει η ανώτατη εκπαίδευση ως αγορά και η κατάργηση του ασύλου για την πρόληψη και τον έλεγχο των αγωνιστικών αντιστάσεων και ξεσπασμάτων στα δημόσια πανεπιστήμια μπήκαν με δυναμικό τρόπο στην ατζέντα της δημόσιας αντιπαράθεσης από τη Νέα Δημοκρατία. Μαζί της συντάχθηκε το μεγαλύτερο μέρος των δυνάμεων του μεταλλαγμένου σε εκσυγχρονιστικό-σοσιαφιλελεύθερο, πλέον, ΠΑΣΟΚ, καθώς και πολιτικά θραύσματα διασπάσεων των κοινοβουλευτικών ρεφορμιστικών κομμάτων της αριστεράς

με ιδιαίτερη επιρροή στα πανεπιστήμια.

Χρησιμοποιώντας την καταλυτική επιρροή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, αυτές οι δυνάμεις επιχειρήσαν και σε σημαντικό βαθμό κατάφεραν να ταυτίσουν τη δημόσια πανεπιστημιακή εκπαίδευση με τις έννοιες της ανομίας και της χαμηλής ποιότητας³. Τα Πανεπιστήμια παρουσιάζονταν συστηματικά ως χώροι στους οποίους δρουν ανεξέλεγκτα συμμορίες διακίνησης ναρκωτικών και άσκησης κάθε είδους εγκληματικών πρακτικών. Επίσης, παρουσιάζονταν ως γραφειοκρατικοί μηχανισμοί χαλαρών σπουδών που δεν λογοδοτούσαν πουθενά, με συνέπεια οι φοιτητές να μη λαμβάνουν τις απαραίτητες γνώσεις χάρη στις οποίες θα εύρισκαν δουλειά μετά την αποφοίτησή τους, σύμφωνα με το νεοφιλελεύθερο ιδεολόγημα που αποδίδει την ανεργία των πτυχιούχων στην εκπαίδευση, αθρώνοντας το ρόλο της καπιταλιστικής οικονομίας για τη δημιουργία και τη διόγκωσή της. Αυτές οι δύο εικόνες αλληλοσυμπληρώνονταν: *πώς τα Πανεπιστήμια θα μπορούσαν να παρέχουν σπουδές υψηλής ποιότητας όταν δεν μπορούσαν να ελέγξουν τα φαινόμενα ανομίας στο εσωτερικό τους;*

Ασφαλώς, δεν επρόκειτο αποκλειστικά για την κατασκευή μιας εικονικής πραγματικότητας, διότι στις πανεπιστημιούπολεις όντως υπήρχαν (και υπάρχουν) φαινόμενα εμπορίας ναρκωτικών και εγκληματικών πρακτικών, όπως υπήρχαν (και υπάρχουν) φαινόμενα υποβάθμισης των σπουδών, που, όμως, πρωταρχικά συνδέονταν (και συνδέονται όλο και περισσότερο) με τη νεοφιλελεύθερη-νεοσυντηρητική καπιταλιστική αναδιάρθρωση, η οποία ευρύτερα συνεπάγεται διόγκωση των οικονομικών και κοινωνικών αδιεξόδων και ειδικότερα περιλαμβάνει μειώσεις της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων. Εκείνο που με επιτυχία έκαναν οι νεοφιλελεύθεροι και νεοσυντηρητικοί ήταν να διογκώνουν τεχνητά αυτά τα φαινόμενα, χρησιμοποιώντας απλούς και συνάμα εντυπωσιακούς

1. Για την ιστορική προέλευση του πανεπιστημιακού ασύλου και τη σχέση του με κοινωνικοπολιτικούς αγώνες στην Ελλάδα μέχρι την πρώτη νομοθετική του κατοχύρωση, βλπ Αυγουστίδου, Σ., 2008, Το Πανεπιστημιακό Άσυλο, Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νομική Σχολή, Τμήμα Νομικής, σ. 4-33.

2. Αναλυτικότερα για τις κοινωνικοπολιτικές και εκπαιδευτικές μεταβολές στην Ελλάδα στις δεκαετίες του 1970 και του 1980, βλπ Γρόλλιος, Γ. & Γούναρη, 2016, Απελευθερωτική και Κριτική Παιδαγωγική στην Ελλάδα. Ιστορικές Διαδρομές και Προοπτική, Αθήνα, Gutenberg, σ.15-26.

3. Για τη χρήση της έννοιας της ποιότητας στο πλαίσιο του νεοφιλελεύθερου λόγου για την εκπαίδευση ενδεικτικά βλπ Παναγιώτιδου, Γ., 2016, Οι Κοινωνικοπολιτικές Προϋποθέσεις και ο Παιδαγωγικός Χαρακτήρας του ΠΔ152/2013 για την Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών, Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, σ.123-137.

τρόπους για να τα προβάλλουν, κυρίως, όπως προαναφέραμε, μέσω των ελεγχόμενων από αυτούς Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, αθρώνοντας τους πραγματικούς υπεύθυνους και ενοχοποιώντας το άσυλο. Το ιδεολόγημα που συντηρεί και αναπαράγει ποικιλότροπα αυτή η τεχνητή διόγκωση στο ζήτημα του ασύλου θα προσπαθήσουμε να δείξουμε παρακάτω, στηριζόμενοι σε πρόσφατα γεγονότα.

Το ξέσπασμα της διεθνούς οικονομικής κρίσης του 2008 και η επιβολή των μνημονίων της διεθνούς επιτροπείας στην Ελλάδα αποτέλεσε μια πρώτη τάξεως ευκαιρία για την αποφασιστική προώθηση της νεοφιλελεύθερης-νεοσυντηρητικής καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης της ανώτατης εκπαίδευσης. Με δεδομένο, όμως, ότι μόλις λίγα χρόνια νωρίτερα (2006), ένα μαζικό αγωνιστικό ξέσπασμα του φοιτητικού κινήματος είχε ματαιώσει την προσπάθεια της συνταγματικής αναθεώρησης του άρθρου 16 και συνεπώς μια νέα παρόμοια προσπάθεια εγκυμονούσε τον κίνδυνο να ξεσπάσουν νέες φοιτητικές κινητοποιήσεις, στο πλαίσιο μάλιστα των ισχυρών εργατικών και λαϊκών αγώνων της εποχής, η πρώτη μνημονιακή κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ περιορίστηκε στη νομοθετική κατάργηση του ασύλου σε συνδυασμό, βέβαια, με την επιβολή σειράς άλλων μέτρων εμβάθυνσης της επιχειρηματικοποίησης της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης (νόμος 4009 του 2011).

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, στο πλαίσιο μιας λογικής συμβολικής αντιπαράθεσης με τη Νέα Δημοκρατία μέσω της οποίας επιχειρεί να ωραιοποιήσει και να νομιμοποιήσει ιδεολογικά την ψήφιση και εφαρμογή των αντιλαϊκών μέτρων ακόμης ενός μνημονίου (του τρίτου) από το 2015, κατοχύρωσε και πάλι νομοθετικά το άσυλο, τροποποιώντας τη διαδικασία πρόσκλησης της αστυνομίας από τα πανεπιστημιακά όργανα σε σχέση με εκείνη που προέβλεπε ο νόμος 1268 του 1982.

Ο νέος νόμος (4485 του 2017) ορίζει ότι **επέμβαση δημόσιας δύναμης σε χώρους των ΑΕΙ επιτρέπεται αυτεπαγγέλτως σε περιπτώσεις κακουρηγμάτων, καθώς και εγκλημάτων κατά της ζωής και ύστερα από απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση.**

Στις αρχές του Δεκεμβρίου του 2018, σε δημοσιογραφικά ρεπορτάζ αναφέρεται ότι η ελληνική αστυνομία πραγματοποίησε δεκάδες συλλήψεις υπόπτων για διακίνηση ναρκωτικών σε χώρους του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Είχε προηγηθεί έρευνα διάρκειας τουλάχιστον δύο μηνών, τόσο εντός όσο

και εκτός του πανεπιστημίου. Στην επιχείρηση έλαβαν μέρος 200 αστυνομικοί από την Ασφάλεια, την Άμεση Δράση και άλλες υπηρεσίες της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης. Σε βάρος 30 συλληφθέντων σχηματίστηκε δικογραφία σε βαθμό κακουρηγματος για συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης με αντικείμενο τη διακίνηση ναρκωτικών, η μεγαλύτερη ποσότητα των οποίων βρέθηκε σε κρησφύγετα εκτός της πανεπιστημιούπολης. Μάλιστα, σύμφωνα με την εφημερίδα Καθημερινή (12/12/2018), αξιωματικός της αστυνομίας δήλωσε: «*Αποδείξαμε ότι κάθε άλλο παρά άβατο είναι για την Αστυνομία το Πανεπιστήμιο όταν διαπράττονται κακουρηγματα*».

Με δεδομένο ότι καμιά νομοθετική διάταξη περί ασύλου δεν εμπόδιζε την αστυνομία να επεμβαίνει όταν διαπράττονται κακουρηγματα, έγινε και έμπρακτα φανερό ότι όταν το άσυλο καταργήθηκε από το 2011 μέχρι το 2017, δεν υπήρξε βελτίωση στην καταπολέμηση της εγκληματικότητας στους πανεπιστημιακούς χώρους. Η απουσία του ασύλου, λοιπόν, δεν βοήθησε την αστυνομία να κάνει αυτό που όφειλε να κάνει, δηλαδή να συλλάβει εμπόρους ναρκωτικών. Η πρόσφατη μεγάλη κλίμακας επέμβαση της αστυνομίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που φαίνεται πως επέφερε πλήγμα στο δίκτυο διακίνησης ναρκωτικών, έγινε στο πλαίσιο του υφιστάμενου σήμερα νομοθετικού πλαισίου. Πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η ύπαρξη του ασύλου δεν εμπόδισε την αστυνομία να κάνει ό,τι οφείλει να κάνει όταν στους χώρους των πανεπιστημίων διαπράττονται κακουρηγματα.

Επίσης στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στις αρχές του Δεκεμβρίου του 2018, μια φοιτήτρια που δέχτηκε επίθεση από τοξικομανή έκανε μια εύστοχη δήλωση που αποσιωπήθηκε από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, απόσπασμα της οποίας παραθέτουμε: «*Είμαι η φοιτήτρια η οποία πρόσφατα δέχτηκε επίθεση σε χώρο που ΑΠΘ από έναν τοξικομανή. Είναι αλήθεια πως η κατάσταση στο Πανεπιστήμιό μας εδώ και καιρό είναι οξυμένη, όσον αφορά τη διακίνηση ναρκωτικών και της εγκληματικότητας. Γίνεται στους χώρους μας εκτεταμένη χρήση και διακίνηση, δραστηριοποιούνται διάφορες εγκληματικές ομάδες και άρα κυκλοφορούν τοξικοεξαρτημένοι, "dealers" και γενικότερα άνθρωποι που συνδέονται με φαινόμενα βίας και παραβατικότητας. Το τελευταίο κυρίως διάστημα έχει ανοίξει από κυβέρνηση και τα υπόλοιπα κόμματα μια συζήτηση η οποία συντονισμένα α-*

ναπαράγεται από τα ΜΜΕ και προσπαθεί να ταυτίσει τα υπαρκτά αυτά φαινόμενα με την αγωνιστική δραστηριότητα των Φοιτητικών Συλλόγων, να μας πείσει δηλαδή ότι υπεύθυνοι για αυτή την κατάσταση είμαστε οι ίδιοι οι φοιτητές και ότι η λύση θα δοθεί με την κατάργηση του ασύλου και την είσοδο της Αστυνομίας στα Πανεπιστήμια. Η πραγματικότητα όμως είναι τελείως διαφορετική: Την ευθύνη φέρουν η κυβέρνηση καθώς και οι προηγούμενοι, οι οποίοι με τις πολιτικές τους έχουν φέρει και μονιμοποιήσει την υποχρηματοδότηση στα Πανεπιστήμια, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα οι σχολές μας να ρημάζουν, οι σπουδές μας να υποβαθμίζονται, επιχειρήσεις να αλωνίζουν μέσα στο Πανεπιστήμιο, να λυμαινούνται τη φοιτητική μέριμνα, να κόβουν και να ράβουν προγράμματα σπουδών, να βάζουν όρια στην επιστημονική έρευνα. Μπροστά σε αυτή την κατάσταση και την επίθεση κατά των δικαιωμάτων μας πατάει η πάγια στόχευση όλων όσοι μας τσακίζουν τη ζωή, να κατασκευοφαντήσουν και να βάλουν στο χέρι το οργανωμένο φοιτητικό κίνημα, ώστε τελικά να καταργήσουν το άσυλο και να υλοποιήσουν ανενόχλητοι τα σχέδιά τους»⁴.

Ασφαλώς, το πρόβλημα της δράσης οργανωμένων δικτύων διακίνησης ναρκωτικών δεν πρόκειται να αντιμετωπιστεί αποκλειστικά με την επέμβαση της αστυνομίας στο πανεπιστήμιο, ακόμα και με ανάλογες επεμβάσεις σε άλλες περιοχές όπου αυτά τα δίκτυα δραστηριοποιούνται, όπως στις περιπτώσεις των περιοχών της Ροτόντας και της Πλατείας Ναυαρίνου στη Θεσσαλονίκη, οι οποίες απέχουν ελάχιστα από την πανεπιστημιούπολη και λειτουργούν μεταξύ τους ως συγκοινωνούντα δοχεία για τους διακινητές ναρκωτικών. Γενικότερα, οι ποικίλες πλευρές της εγκληματικότητας αποτελούν κοινωνικά προβλήματα και με αυτή την έννοια δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποκλειστικά με διαδικασίες αστυνόμευσης και καταστολής.

Τα προηγούμενα δείχνουν ξεκάθαρα ότι το άσυλο δεν συνδέεται με τη διακίνηση ναρκωτικών και εν γένει με την εγκληματικότητα. Υπηρετεί την ελεύθερη διακίνηση ιδεών και σε καμιά περίπτωση την ελεύθερη δράση εγκληματικών συμμοριών που συνεπάγεται κλίμα ανασφάλειας σε βάρος του φοιτητικού κινήματος, ανασφάλειας η οποία πλήττει το δικαίωμα των διδασκόντων, των διδασκόμενων και του διοικητικού προσωπικού να κυκλοφορούν και να συζητούν άφοβα στους πανεπιστημιακούς χώρους. Το άσυλο είναι μια δημοκρατική κατάσταση που προέκυψε από κοινωνικοπο-

4. <https://www.902.gr/eidisi/neoilaia-paideia/176562>.

λιτικούς αγώνες και συνδέεται με την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του Πανεπιστημίου, με την ακαδημαϊκή ελευθερία και με το αυτοδιοικητό του.

Το ιδεολόγημα που καλλιεργεί η τεχνική διόγκωση του κοινωνικού προβλήματος της εγκληματικότητας στο ζήτημα του ασύλου είναι ανάλογο με το ιδεολόγημα το οποίο σκόπιμα αναπαράγεται για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, η νεοφιλελεύθερη ρητορική διακηρύσσει ότι η κατάργηση του άρθρου 16 του Συντάγματος και η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων θα έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, διότι τα δημόσια πανεπιστήμια θα αναγκαστούν να αναβαθμίσουν τις σπουδές τους για να ανταπεξέλθουν στις νέες συνθήκες του ανταγωνισμού. Πρόκειται για μια ρητορική που χρησιμοποιεί την έννοια της ποιότητας χωρίς συνήθως να την ορίζει με συγκεκριμένο τρόπο και αγνοεί το προφανές, δηλαδή το ότι είναι αδύνατο να διαμορφωθεί ακαδημαϊκό περιβάλλον εντός ιδιωτικής επιχείρησης.

Η διοίκηση ενός ιδιωτικού πανεπιστημίου που ασκείται με βάση το διευθυντικό δικαίωμα του ιδιοκτήτη είναι πανίσχυρη και τα συλλογικά όργανα όπου συμμετέχουν οι καθηγητές υποτίθεται ότι λαμβάνουν ακαδημαϊκές αποφάσεις, ενώ στην πραγματικότητα είναι ασφυκτικά ελεγχόμενα από τη διοίκηση. Οι καθηγητές, ακόμα και όταν διαθέτουν υψηλού επιπέδου τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, δεν έρχονται σε αντιπαράθεση με τη διοίκηση για οποιοδήποτε θέμα (ακαδημαϊκό, εργασιακό, λειτουργικό) εξαιτίας του φόβου της περιθωριοποίησής τους, της περικοπής των αποδοκών τους και της απόλυσης. Ουσιαστικά, δεν είναι καθηγητές πανεπιστημίου, απλώς διδάσκουν σε εκπαιδευτήρια με λειτουργίες αντίστοιχες των ιδιωτικών σχολείων. Η ακαδημαϊκή ελευθερία, δηλαδή ένα απαραίτητο συστατικό της έννοιας του πανεπιστημίου είναι εν πολλοίς άγνωστη στην πραγματικότητα των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Η λογική του πανεπιστημίου, η ακαδημαϊκή λογική και το αυτοδιοικητό, δεν συμβιβάζονται με τη λογική του κέρδους.

Ειδικότερα στην Ελλάδα, με δεδομένη τη λειτουργία των επιχειρήσεων που ονομάζονται ιδιωτικά κολλέγια και στην πλειονότητά τους έχουν συνεργασίες με βρετανικά πανεπιστήμια, είναι

πολύ πιθανό ότι αυτά θα αποτελέσουν τον κορμό των ιδιωτικών κατ' όνομα πανεπιστημίων. Θα πρόκειται, δηλαδή, για τη μετεξέλιξη ιδιόμορφων εκπαιδευτικών οργανισμών των οποίων οι εγκαταστάσεις και το προσωπικό ανήκουν σε ντόπιους κεφαλαιοκράτες με σχετικές δυνατότητες, ενώ η τεχνολογία και το κύρος των πτυχίων παρέχεται από ξένα δημόσια πανεπιστήμια που υποχρεώθηκαν από τις (νεοφιλελεύθερης έμπνευσης) πολιτικές που βασίζονται στις περικοπές της κρατικής χρηματοδότησης να αντιμετωπίζουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση ως επιχειρηματική δραστηριότητα η οποία εξασφαλίζει έσοδα για τη συνέχιση της λειτουργίας τους⁵. Βέβαια, σε αυτή την περίπτωση, εκτός από τα ζητήματα της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της αυτοδιοίκησης που συνδέονται με το χαρακτηρισμό ενός ιδιωτικού εκπαιδευτικού οργανισμού ως πανεπιστήμιο, τίθεται και το ζήτημα εάν αυτός ο οργανισμός μπορεί να χαρακτηριστεί ελληνικό ιδιωτικό πανεπιστήμιο, αφού σε μεγάλο βαθμό η λειτουργία του δεν είναι δυνατό να εποπτευθεί ουσιαστικά από το ελληνικό υπουργείο παιδείας.

Η πιθανότητα τα ιδιωτικά πανεπιστήμια που θα ιδρυθούν να είναι κατά κύριο λόγο του είδους που προαναφέραμε γίνεται ιδιαίτερα ισχυρή στις μέρες μας, διότι σε ομόλογες οικονομικές συγκυρίες συνήθως οι κεφαλαιοκράτες δεν επενδύουν σε ένα σύνολο σχολών που χρειάζονται ακριβές υποδομές και αντιστοιχούν σε ένα επαρκές φάσμα ειδικοτήτων το οποίο δικαιολογεί τον ισχυρισμό ότι πρόκειται για πανεπιστήμιο. Σε συνθήκες κρίσης, η συνήθης πρακτική των κεφαλαιοκρατών δεν είναι να επενδύουν σε νέες υποδομές, αλλά να εξαγοράζουν υπάρχουσες επιχειρήσεις με τις υποδομές που αυτές κατέχουν, πληρώνοντας χαμηλό κόστος αγοράς. Κάτι τέτοιο στην Ελλάδα μπορεί να γίνει μόνο εάν εξαγοράσουν υποδομές δημόσιων πανεπιστημίων, πράγμα που προϋποθέτει τη μετοχοποίηση των δημόσιων πανεπιστημίων, η οποία θα καταλήξει, βέβαια, στην πλήρη ιδιωτικοποίησή τους.

Ο ισχυρισμός, λοιπόν, που σκόπιμα αναπαράγεται στην Ελλάδα, δηλαδή ότι η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων θα οδηγήσει σε συνολική βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, διότι τα δημόσια πανεπιστήμια θα αναγκαστούν να ανα-

βαθμίσουν τις σπουδές τους για να ανταπεξέλθουν στις νέες συνθήκες του ανταγωνισμού, αποτελεί ιδεολόγημα. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια δεν είναι στην πραγματικότητα πανεπιστήμια αφού δεν χαρακτηρίζονται από ακαδημαϊκή λογική και αυτοδιοίκηση, είναι τριτοβάθμια εκπαιδευτήρια που, μάλιστα, στην Ελλάδα το πιθανότερο είναι να μην είναι δυνατό να εποπτεύονται ουσιαστικά από το ελληνικό υπουργείο παιδείας αποτελώντας μια ιδιόμορφη μετεξέλιξη των σημερινών ιδιωτικών κολεγίων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε επίπεδο υποδομών και λειτουργίας.

Γίνεται, λοιπόν, φανερό πως ο ανταγωνισμός αυτού του είδους των εκπαιδευτηρίων με τα δημόσια πανεπιστήμια για την προσέλκυση φοιτητών δεν θα αναβαθμίσει τις σπουδές των τελευταίων. Το μόνο που είναι πιθανό να κάνει, είναι να οδηγήσει, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, σε παραπέρα υποβάθμιση των σπουδών, αναγκάζοντας τα δημόσια πανεπιστήμια να υιοθετήσουν αγοραίες και όχι ακαδημαϊκές πρακτικές για να ανταπεξέλθουν σε συνθήκες ακόμη μεγαλύτερης κρατικής υποχρηματοδότησης, την οποία περιλαμβάνει ως βασικό πυλώνα της η νεοφιλελεύθερη-νεοσυντηρητική καπιταλιστική αναδιάρθρωση.

Με άλλα λόγια, σε συνθήκες αγοραίου ανταγωνισμού θα ευνοηθούν οι αγοραίες και όχι οι ακαδημαϊκές πρακτικές, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μεταλλαγή του χαρακτήρα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και τη μεγαλύτερη υποχώρηση του μορφωτικού της ρόλου. Ευρύτερα, η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων θα συμβάλει στο να διαδοθεί και να εμπεδωθεί η ανταγωνιστική-ατομικιστική αντίληψη ότι η εκπαίδευση είναι ιδιωτικό και όχι δημόσιο συλλογικό αγαθό το οποίο υπάρχει προς όφελος των ατόμων και αποτιμάται αποκλειστικά με όρους τυπικών προσόντων και πιστοποιητικών, αντίληψη που τροφοδοτεί τόσο την ενδογενή όσο και την εξωγενή ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης⁶.

Και, βέβαια, μια τέτοια προοπτική είναι αναγκαία να ακρωθεί με συστηματικές προσπάθειες για την αμφισβήτηση και κατάρριψη των ιδεολογημάτων της νεοφιλελεύθερης-νεοσυντηρητικής καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, τόσο για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, όσο και για το πανεπιστημιακό άσυλο, καθώς και με μαζικούς αγώνες μέσα και έξω από την τριτοβάθμια εκπαίδευση. αντιτετράδια

5. Για περισσότερα στοιχεία σχετικά με αυτές τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές ειδικά στη Βρετανία από τη δεκαετία του 1980 βλπ Ράσος, Σ., 2004, Τα Πανεπιστήμια Χθες και Σήμερα. Συμβολή στην Ιστορία της Εκπαίδευσης: Η Αγγλοσαξονική Εμπειρία, Αθήνα, Παπαζήσης, σ.286-294.

6. Για την ενδογενή ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης (εισαγωγή και χρησιμοποίηση ιδεών, τεχνικών και πρακτικών από τον ιδιωτικό τομέα) και την εξωγενή ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης (άνοιγμα της δημόσιας εκπαίδευσης στη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα) βλπ Ball, S. & Youdell, D., 2011, Η Κρυφή Ιδιωτικοποίηση στη Δημόσια Εκπαίδευση, μτφρ Παππή, Β., Αθήνα, Ι.Π.Ε.Μ. - Δ.Ο.Ε., σ.13-17.

ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ - ΦΑΣΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΕΜΟΣ

Εκπαιδευτικός Όμιλος
αντιτετράδια
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Βασικά συμπεράσματα από τις μαθητικές κινητοποιήσεις της 29ης Νοέμβρη

Οι μαθητικές κινητοποιήσεις, που πραγματοποιήθηκαν στο τέλος του Νοέμβρη 2018, φέρνουν, άλλοτε φανερά, άλλοτε υπόγεια στο προσκήνιο ένα σύνολο προβλημάτων στα πεδία “νεολαία, σχολείο, εθνικισμός” που χρήζουν βαθύτερων απαντήσεων, και βελτίωσης της πολιτικής μας. Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος, ως μία σημαντική συνιστώσα της εκπαιδευτικής κοινότητας επιχειρεί να ρίξει φως στα γεγονότα με ψυχραιμία και αριστερή οπτική.

1. Δεν είναι η πρώτη φορά που η νεολαία χρωματίζει με το δικό της τρόπο την πολιτική συγκυρία. Ο χώρος της εκπαίδευσης (σχολεία, Παν/μια, εκπαιδευτικά σωματεία) έχει ένα πολύ αναγνωρισμένο πεδίο δράσης, συγκεντρώνει χιλιάδες ανθρώπους, διαθέτει συλλογική μνήμη που περνάει από γενιά σε γενιά, έχει προβλήματα, ασχολείται με νεαρό δυναμικό που “βράζει το αίμα του”, είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωμένος να απαντάει σε πολλά και βαθύτερα ερωτήματα. Σ’ όλο τον δυτικό, τουλάχιστον, κόσμο η εκπαίδευση αποτελεί ένα πεδίο συγκρούσεων και προνομιακή δομή για την αριστερά. Από το Κυπριακό ως το Πολυτεχνείο, τη μεταπολίτευση και τις μεγαλύτερες απεργίες των καθηγητών, τον ΑΣΕΠ (1998), το άρθρο 16 και τα παλιότερα και νεότερα μαθητικά αυτό πιστοποιούν. Άλλωστε τα ονόματα που “συναρπάζουν” τη νεολαία όπως ο Πέτρουλας, ο Τεμπονέρας, αλλά και ο Α. Γρηγορόπουλος, μας οδηγούν στα παραπάνω συμπεράσματα.

2. Οι πρόσφατες κινητοποιήσεις των μαθητών ξεκίνησαν για να κινηθούν σ’ ένα άλλο πλαίσιο απ’ αυτό του σχολείου. Το καινούργιο στην περίπτωση τους ήταν α) η ανάδειξη ενός πολιτικού ζητήματος που ερχόταν “απ’ έξω”, β) η χρησιμοποίηση του διαδικτύου ως μέσον συναγερμού και γ) η διάσπαση του μαθητικού κινήματος σε εθνικιστικές και αντιεθνικιστικές δράσεις, που είναι και “αρκήν νέο γεγονός”. Το νέο πλαίσιο δράσης δεν έπεσε από τον ουρανό. (Αφήνουμε κατά μέρος τις εθιμοτυπικές καταλήψεις του Δεκέμβρη που χρωματίζονται από ένα “χαλαρό” πνεύμα, γίνονται από χρόνο σε χρόνο και δεν αποτελούν παρά αντικείμενο κοινωνιολογικών ερευνών, δεν συγκροτούν πολιτικό-κοινωνικό ρεύμα και γι’ αυτό δεν θ’ ασχοληθούμε προς το παρόν). Οστόσο, το “νέο πλαίσιο” κινήθηκε σε μεγάλη πανεθνική κλίμακα, συνεπήρε κι ενεργοποίησε μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται στη λογική “απελθέτω το ποτήριον τούτο”. Πρέπει να αντιπαραθεθούμε στη νέα πρόκληση με όλο το ιστορικό και συγκυριακό φορτίο, χωρίς να υπολογίζουμε κόπους και θυσίες και χωρίς να συνυπολογίζουμε το πολιτικό κόστος. Το ζήτημα είναι μια καλή ευκαιρία να βαθύνουμε τον πολιτικό λόγο μας, ν’ ανοίξουμε το κάδρο, να μιλήσουμε εφ’ όλης της ύλης. Να μην υπάρξει δηλαδή ούτε μια υπόνοια ότι η αριστερά αποφεύγει τη συζήτηση στα μεγάλα ζητήματα και κρύβεται πίσω από έναν κακώς εννοούμενο “οικονομισμό”.

3. Από πολλές πλευρές ακούστηκε ο λόγος περί διχασμού, (“η νεολαία δεν πρέπει να διχάζεται, να πέφτει σε εμφύλιο”) και πως το σχολείο πρέπει να μείνει μακριά από την πολιτική και τα κόμματα. Πρόκειται για απύθμηνη υποκρισία και φαρισσαϊσμό. Η κυρίαρχη αστική πολιτική καταδικάζει τους νέους σε μισθούς πείνας και αμορφωσιά, τις οικογένειές τους σε απόγνωση και μαρasmus, καταδικάζει τα σχολεία σε οικονομική ασφυξία και αποπνιγμό, χωρίς καθηγητές και δασκάλους. Ταυτόχρονα θέλει να στήσει υγειονομική ζώνη γύρω από τα σχολεία και ν’ αποστειρώσει τους μαθητές, κρατώντας τους μακριά από τα κοινωνικά ερωτήματα και προβληματισμούς. Είμαστε υπέρ της πολιτικής, της πολιτικοποίησης, της ενεργητικής ζωής μέσα κι έξω από το σχολείο. Θέλουμε

με πολίτες, κοινωνική δράση, γι’ αυτό και υποστηρίζουμε έντονα το “διχασμό”, δηλαδή την αντιπαράθεση στους κόλπους του λαού, (που λύνονται με διάλογο) και αυτήν ανάμεσα στον λαό και τον εχθρό, (που λύνονται με σύγκρουση).

4. Το δηλητήριο του εθνικισμού, ιδιαίτερα στα σχολεία της Β. Ελλάδας υπάρχει από καιρό. Η κυρίαρχη προπαγάνδα που χρόνια τώρα “γάνωσε” τα μυαλά των ανθρώπων με τον από βορρά κίνδυνο, τα δεκάδες φυτεμένα στρατόπεδα, η αλυτρωτική και ανιστόρητη προπαγάνδα, η δουλεμένη “μειονεξία” των βορείων που “ρίχνονται” από το κράτος των Αθηνών, περνάει από την κοινωνία στα σχολεία και από την οικογένεια στα μυαλά των νέων ανθρώπων. Οι καταλήψεις-κινητοποιήσεις σε Μακεδονία και Θράκη δεν είχαν ούτε το εύρος ούτε το νεύρο που θα περίμεναν οι εμπνευστές τους. Οστόσο δεν είναι αμελητέες. Όταν έστω κι ένας μαθητής γοητεύεται από το “όνομα” ή από εθνικιστικές - φασιστικές ρητορείες κανείς εκπαιδευτικός - εργαζόμενος - γονιός δεν πρέπει να εφσυχάζει. Το 14% των σχολείων που βρέθηκαν σε αναβρασμό πρέπει να είναι καμπανάκι εγρήγορσης. Οι εικόνες παρωδία με άλογα και χλαμύδες μπορεί να αποτελούν αφετηρία γέλιου, αλλά δεν πρέπει να προσπεραστούν. Πρέπει να γίνει δουλειά πειστική, επίμονη, σε βάθος, όλων των δημοκρατικών, αντιφασιστικών και αριστερών παραγόντων. Με πρωτοτυπία, σχέδιο, σύστημα και αποτέλεσμα. Είμαστε αντίθετοι στο απορριπτικό, δασκαλιστικό και ηθικοπλαστικό κήρυγμα που κουκουλώνει το πρόβλημα και δεν απαντάει στη νέα γενιά. Είμαστε και αντίθετοι στη θεωρία «της εξαγωγής συμπερασμάτων» που βγάξει το ΚΚΕ κοιτώντας στον κομματικό καθρέφτη του. Καλούμε τους εκπαιδευτικούς να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους στη δημιουργία πατριωτικής, αντιιμπεριαλιστικής, αντιφασιστικής και αντιεθνικιστικής συνειδησης βάθους, μέσα και έξω από το σχολείο. Οι ΕΛΜΕ, οι Διδ. Σύλλογοι, οι σύλλογοι διδασκόντων πρέπει να συζητήσουν με δημοκρατικό τρόπο, να βρουν δράσεις, να μιλήσουν στα παιδιά, να προτείνουν βιβλία, θεατρικά και μουσικά έργα και να πάρουν το μερτικό του καθήκοντος, που τους αναλογεί.

5. Ούτε υπερβολή ούτε μπηδενισμός!

Από ορισμένες πλευρές το ζήτημα υπερδιογκώθηκε στο όνομα του “μαχνητικού αντιφασισμού”, ενώ άλλοι “μπηδένισαν το κοντέρ” λέγοντας ότι δεν τρέχει τίποτα. Από ιστορική άποψη τα πρόσφατα γεγονότα θυμίζουν τα “Ευαγγελικά - Αθείκα” στις αρχές του 20ού αιώνα, όταν οι φοιτητές αντιδρούσαν στη μετάφραση του Ευαγγελίου στη δημοτική εμπνεόμενοι από τις αρχές της Μεγάλης Ιδέας που κατέληξε στη μικρασιατική τραγωδία. Στις μέρες μας ο νεοφασισμός θέλει να τρυπώσει στα σχολεία και στα γήπεδα, αναζητώντας φρέσκο ακροατήριο και ανθρώπους της δράσης.

Από την άλλη πλευρά, ο κούφιος αντιεθνικισμός αναζητεί το φασίστα της γειτονιάς, περιφρονεί την πατρίδα και την εθνική ανεξαρτησία, αναζητά το σύμπαν στον αντιεθνικισμό και στην προβοκατόρικη αντίληψη “κάτω τα σύνορα”. Αυτού του τύπου ο αντιεθνικισμός συνδέεται άμεσα με τη θεωρία της παγκοσμιοποίησης, την ισοπέδωση των εθνών, “ξεχνάει” την Παλαιστήνη και το Κουρδιστάν, αποενοχοποιεί τους ιμπεριαλιστές στη Γιουγκοσλαβία, το Ιράκ, τη Λιβύη, το Αφγανιστάν, ρίχνει νερό στο μύλο των κάθε λογής εθνικιστών ή νεοφασιστών και παραδίδει τη νεολαία βορά στην ακροδεξιά.

Είναι ανπσυχπτικό ότι σε πρόσφατες ανακοινώσεις για το θέμα απουσίαζε ο ρόλος του ιμπεριαλισμού, του ΝΑΤΟ και της ΕΕ

στα Βαλκάνια και διεθνώς ή πάντως τον περνούσε στα ψιλά. Αν συμφωνήσουμε ότι το πολυθρύλητο μαθητικό τσουνάμι κατέληξε σε ξέπνο κύμα πρέπει -εξίσου- να συμφωνήσουμε ότι δεν μπορεί να υπάρξει στιβαρός αντιφασισμός χωρίς την καταγγελία του ιμπεριαλισμού και των πρακτικών του. Μόνον έτσι μπορούμε να είμαστε ολοκληρωμένοι και πειστικοί.

6. Οι νεοφασίστες-εθνικιστές μπορεί να ψαρεύουν στα θολά νερά ωστόσο χρησιμοποιούν συγκεκριμένα όπλα. Σε μια περίοδο έντονης οικονομικής κρίσης, που καταβαραθρώθηκε το λαϊκό εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο, που οι συλλογικές συμβάσεις έγιναν κουρελόχαρτο και ο μισθός - μεροκάματο, χαρτζιλίκι, οι ακροδεξιοί λένε: "Όλοι οι πολιτικοί είναι το ίδιο", "Όλοι μάς πουλάνε", "Η πατρίδα είναι ασφαλές λιμάνι", "Η ιστορία μας ανήκει", "Είμαστε έθνος ανάδελφο, ιστορικό και σημαντικό", "Οι γείτονες είναι σκουπίδια και η μετανάστευση φταίει για την ανεργία".

Όλα τα παραπάνω είναι απλοϊκά στη σύλληψή τους, όμως εύληπτα, αναδείχνουν τη χαμένη ανωτερότητα της φυλής, αποζητούν την ασφάλεια (αυτήν που υπογράφει ο Τραμπ, ο Μπολσονάρο, ο Σαλβίνι και ο Ορμπάν). Οι νεοφασίστες - εθνικιστές προτείνουν ένα σύντομο, κατανοητό εθνικοκοινωνικό αφήγημα με αρχή, μέση και τέλος, σαν κι αυτό που πλάσσει η εκκλησία. Δεν είναι τυχαίο ότι τα ΕΠΑΛ που στεγάζουν παιδιά εργατολαϊκών οικογενειών "ακούνε" περισσότερο τους εθνικιστές απ' ό,τι τα πρότυπα, καλλιτεχνικά ή μουσικά σχολεία.

Απέναντι στο "αφήγημα" του νεοφασισμού που εισδύει στα σχολεία οφείλουμε να προτάξουμε το "αντίπαλο δέος". Χωρίς υποσημειώσεις και δυσνόητα πράγματα, χωρίς παρενθέσεις και ακαταλαβίστικους όρους, χωρίς ήξεις-αφήξεις. Για να ενώσουμε τη νεολαία και να δώσουμε διεξόδο.

7. Αντιφασιστικό Μέτωπο με τον ΣΥΡΙΖΑ; Όχι βέβαια.

Ο ΣΥΡΙΖΑ που βρίσκεται αγκαλιά με τους ΑΝΕΛ του Καμμένου έχει κάθε λόγο να προτείνει "αντιφασιστικό μέτωπο". Άλλωστε ο Τσίπρας εμφανίζεται στην Ευρώπη ως το ξίφος του αντιφασισμού, θέλοντας να σύρει στο άρμα του την αριστερά ξεδοντιασμένη και αλυσσοδεμένη. Ας το ξεκαθαρίσουμε, κανένα, μα κανένα "αντιφασιστικό μέτωπο" δεν μπορεί να γίνει με την ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, που είναι υπέρμαχο του ΝΑΤΟ και της ΕΕ. Αυτό το κόμμα, πέραν των μνημονίων και της αντιλαϊκής διαχείρισης, είναι ενεργητική συνιστώσα των πιο ακραίων και φιλοπόλεμων πλευρών του ιμπεριαλισμού. Βάθυνη την οικονομική και στρατιωτική εξάρτηση και υπερηφανεύεται για τις συμμαχίες με το Ισραήλ και την Αίγυπτο, την ώρα που προσφέρει στο ΝΑΤΟ νέες βάσεις. Η συμφωνία των Πρεσπών για να μπει η Γιουγκοσλαβική Μακεδονία στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ έγινε κάτω από το άγρυπνο μάτι ΗΠΑ-Γερμανίας και οι θεωρίες του ΣΥΡΙΖΑ για την "άλλη Ευρώπη" είναι στάχτη στα μάτια των αριστερών και δημοκρατών. Τώρα ο ΣΥΡΙΖΑ εφευρίσκει το "αντιφασιστικό μέτωπο" για να πάρει ξανά την πρωτοκαθεδρία στην αριστερά και να διεμβολίσει τη βάση του ΚΚΕ και την εξωκοινοβουλευτική αριστερά.

Είναι βέβαια άλλο πράγμα η σύμπραξη και η συμπόρευση με ανθρώπους στους χώρους μόρφωσης, εργασίας ή κατοικίας που αντιστρατεύονται τα παραπάνω και παίρνουν αποστάσεις από την πολιτική γραμμή του κυβερνώντος κόμματος. Με όλους αυτούς που "δεν πούλησαν την ψυχή τους στο διάβολο" και που είναι διατεθειμένοι να συμπορευτούν με την πραγματική αριστερά. Αντι-

φασιστική δράση με σταθερό αντιιμπεριαλιστικό πρόσημο, μαζικότητα και εμπλοκή κοινωνικών και συνδικαλιστικών χώρων.

8. Τι να κάνουμε.

Θα πρέπει να συμφωνήσουμε ότι η σωπή γύρω από το γεγονός δεν ωφελεί τη δημιουργία αντιφασιστικής θωράκισης. Βεβαίως η υπερβολή, η προσωποποίηση και το "κυνήγι των φασιστών" δεν έχουν σχέση με μια ορθή πολιτική της πραγματικής αριστεράς. Ο μαχητικός αντιφασισμός που λένε ορισμένοι αποτελεί καρικατούρα αντιφασιστικής δράσης. Επιπρόσθετα δεν μιλάμε για "Μέτωπο" που προϋποθέτει συμφωνίες και πρόγραμμα αλλά για δράσεις.

1. Απευθυνόμαστε στο λαϊκό, εργατικό και νεολαϊστικό κίνημα και όχι στους μηχανισμούς του κράτους, εκτός κι αν έχει να κάνει με αστικές ελευθερίες (δολοφονίες, δίκες κ.ά.)

2. Αντιστεκόμαστε, αντιπαρatiθέμεθα με όλες τις μορφές ιστορικής αναθεώρησης (ιστορικός ρεβιζιονισμός) που εξισώνει φασισμό και σοσιαλισμό, με τη θεωρία των δύο άκρων και τον αντικομμουνισμό.

3. Προτείνουμε και παίρνουμε πρωτοβουλίες για δράση των συνδικάτων, φορέων σε χώρους κατοικίας, εργασίας και μόρφωσης για αντιφασιστική δράση.

4. Οι σύλλογοι εκπαιδευτικών να ευαισθητοποιήσουν τους μαθητές στα σχολεία (θέατρο, βιβλία, μουσική, γκράφιτι, παραστάσεις, συζητήσεις).

5. Όχι στη διπλή φετιχοποίηση ["Δεν θα σπάσει τζάμι", Παπαρήγα 2008] - "Κάτω οι τζαμαρίες", Αναρχικοί-Αντιεξουσιαστές].

6. Επιμονή στην υλιστική - επιστημονική διδασκαλία της ιστορίας. Αποδόμηση του ιμπεριαλισμού και του διπλού εθνικισμού.

7. Δημοκρατικές διαδικασίες στα σχολεία. Συνλεύσεις, επιτροπές.

8. Όχι στην ακαδημαϊκή και ηθικοπλαστική προσέγγιση. Με όπλο τη διαδήλωση, την απεργία, την κατάληψη, να κερδηθεί δημοκρατική η ηγεμονία στο κίνημα, να κυριαρχήσει η "σωστή γραμμή". Άμεσα αντανάκλαστικά (ψηφίσματα κλπ) για όπου εκδηλώνεται φασιστική δράση.

9. Η στάση των κυρίαρχων κομμάτων-θεσμών.

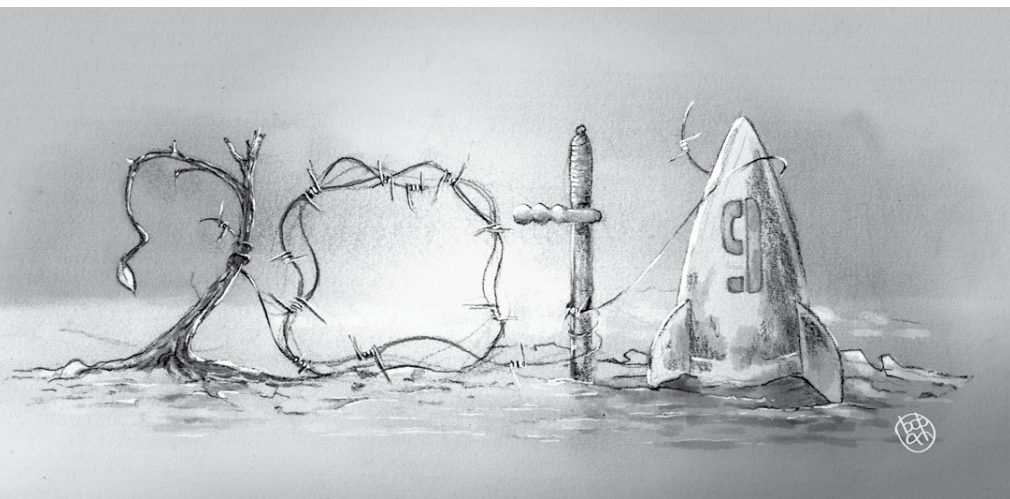
Τα άλλα αστικά κόμματα προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν το γεγονός και να "στριμώξουν" το ΣΥΡΙΖΑ για τη συμφωνία των Πρεσπών. Η ΝΔ από τη μία υποκριτικά δήλωνε ότι είναι κατά των καταλήψεων κι από την άλλη έκλεινε το μάτι στους εθνικιστές και στη μαθητική οργή, ενώ η αγράμματη ΔΑΚΕ αναπαρήγαγε λεκτικές αρλουμπολογίες βουλευτή της Χ.Α. σ' ότι αφορά τους υποκινητές. Στο ίδιο μήκος κύματος, με ηπιότερους τόνους κινήθηκε και το ΚΙΝΑΛ, ενώ το ΚΚΕ προτίμησε -για άλλη μια φορά- να αποτραβηχτεί από το γεγονός, μηδενίζοντάς το στο Ριζοσπάστη ή βγάζοντας -όπως πάντα- χρήσιμα συμπεράσματα, εκτός κινήματος... Από δίπλα τα ΜΜΕ υπερδιόγκωναν το γεγονός, τουσβαλιάζοντας όπως-όπως εθνικιστές και καταληψίες, ακόμα κι όταν αφορούσαν ελάχιστα μαθητές όπως γνωρίζουν οι "παροικούντες την Ιερουσαλήμ".

Η ανακοίνωση της ΟΛΜΕ (η οποία εκδόθηκε με ψήφους ΣΥΝΕΚ, Παρεμβάσεων και ΠΕΚ) έδωσε μια κάλυψη σε δημοκράτες αντιφασίστες στα σχολεία (απ' έξω έμειναν ΔΑΚΕ και ΠΑΜΕ σε μια νέα αντικινηματική σύμπλευση) και αξιοποιήθηκε δημιουργικά στις ΕΛΜΕ.

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι "δεν τους βγήκε". Η ορθή πόλωση, η ψυχραιμία των εκπαιδευτικών, τα ανατακλαστικά των μαθητών και η υπόνοια της άγερμης εκμετάλλευσης από τη ΧΑ και τη ΝΔ, λειτούργησαν ως δημοκρατικό και αντιφασιστικό φρένο. Οπωσδήποτε οφείλουμε να καταμετράμε τα όρια και τις αντοχές των κινήσεων και με βάση το ρεαλισμό να χαράζουμε την τακτική μας. Αυτή τη φορά όμως ο φασισμός-εθνικισμός δεν πέρασε. Το "No pasaran" αποδείχθηκε δυνατότερο από "Το όνομα είναι η ψυχή μας".

Δεκέμβριος 2018

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Για τις καταλήψεις εθνικιστικού χαρακτήρα

Αυτές τις μέρες τα σχολεία και οι μαθητές μας έχουν μπει στο στόχαστρο εθνικιστικών και ακροδεξιών κύκλων. Ο ακροδεξιός και φασιστικός λόγος εισέρχεται επικίνδυνα και στο χώρο της εκπαίδευσης. Ομάδες που δεν κρύβουν το ακροδεξιό τους πρόσωπο, με κάποιους μαθητές, εξωσχολικούς και γονείς να προσπαθούν, με χειριστικό τρόπο αλλά και με απειλές, να επιβάλουν σε διάφορα σχολεία «εθνικιστικές καταλήψεις» μέχρι τις 29/11 χρησιμοποιώντας ακόμη και το fb. Στο πλαίσιο αυτό δρουν ανοιχτά ή συγκαλυμμένα η εγκληματική Χρυσή Αυγή και άλλες φασιστικές ομάδες

Όλοι αυτοί χρησιμοποιούν ως πρόσημα το μακεδονικό, την υπόθεση Κατσιφά κ.α., επιδιόχονται σε μια πατριδοκαπηλία, με συνθήματα κενά από διεκδικήσεις δικαιωμάτων, αλλά γεμάτα μίσος.

Με τρομακτική ευκολία αυτοί οι ακροδεξιοί κύκλοι προσπαθούν να σπείρουν στη νεολαία ακραίες αλυτρωτικές και εθνικιστικές αντιλήψεις και διεκδικήσεις, αδιαφορώντας για τις συνέπειες που μπορούν να έχουν για τη χώρα και το λαό μας. Αντί για την προώθηση των ιδεών για τη φιλία και την αλληλεγγύη μεταξύ των λαών, για τη συνεργασία για το κοινό συμφέρον απέναντι στα γεράκια του ΝΑΤΟ και των μεγάλων πολυεθνικών, καλλιεργούν το μίσος και τον πόλεμο μεταξύ των φτωχών. Ο χειρότερος αποδεδειγμένα εχθρός μας είναι ο εθνικισμός και οι αλυτρωτικές απαιτήσεις, από όποιους κι αν καλλιεργούνται και προωθούνται. Χρέος μας είναι να συνεργαστούμε με τους λαούς όλων των χωρών και να εμποδίσουμε την ανάπτυξη του εθνικισμού από όλες τις πλευρές.

Επιδιώκεται το ξέπλυμα της ΧΑ ενόψει και των καταγιστικών εξελίξεων σε βάρος της, στη δίκη της, σαν εγκληματικής οργάνωσης.

Ποιος μιλάει αλήθεια! Οι απόντες των κοινωνικών αγώνων σε παιδεία και κοινωνία, οι συκοφάντες των εκπαιδευτικών, οι εχθροί των αγώνων του εκπαιδευτικού κινήματος, που απαιτούν σταθερά ΜΑΤ και εισαγγελέα όταν πρόκειται για μαθητικές και φοιτητικές καταλήψεις για σοβαρά προβλήματα των μαθητών και των σχολείων!

Εκείνο που αποθρασύνει την ακροδεξιά είναι ότι τα μέτρα που κουρελιάζουν τα όνειρα και το μέλλον της νεολαίας και στερούν ελπίδα, προσδοκίες και ιδανικά, υλοποιούνται τώρα και από μια κυβέρνηση που μιλάει στο όνομα της «Αριστεράς». Η διαρκής λιτότητα, η φτώχεια και το χτύπημα μορφωτικών και εργασιακών δικαιωμάτων, η αμάθεια και η πολιτιστική παρακμή. Αυτό είναι το καλύτερο λίπασμα στο έδαφος του εθνικισμού.

Υπουργός, διοίκηση και Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, ΜΜΕ σιωπούν ή ανέχονται τις λεγόμενες «εθνικιστικές καταλήψεις», ενώ στην παραμικρή κινητοποίηση επιστρατεύονται νόμοι και τιμωρίες. Καμιά οδηγία, καμιά προσπάθεια επικοινωνίας με τους μαθητές, αποκάλυψης του φασιστικού κινδύνου. Βολεύει μάλλον την κυβέρνηση ο ρόλος του αντίπαλου δέους και παίζει με τη φωτιά! Εξάλλου κυβέρνηση και πολιτική ηγεσία του υπουργείου επέτρεψαν σε μια σειρά από ιδιωτικά σχολεία να καταργήσουν τη γιορτή του Πολυτεχνείου(!), ενώ σε ορισμένα δημόσια μεθοδεύτηκε η υποβάθμισή της στο όνομα μιας δήθεν αναπλήρωσης ωρών από καταλήψεις.

Είναι χρέος του κόσμου της εκπαίδευσης να υπερασπιστεί το σχολείο και τη νέα γενιά από το δηλητήριο του εθνικισμού και του φασισμού. Να μη γίνουν οι μαθητές μας υλικό για να ξεπλυθούν πολιτικά οι δολοφόνοι του Π. Φύσσα. Να μπει φραγμός στην προσπάθεια της ακροδεξιάς να κάνει εκστρατεία με στόχο την ψήφο των 17αρχών για τις ευρωεκλογές και την υποταγή τους στο σχέδιο ενός εμφύλιου ανάμεσα στους φτωχούς σήμερα και ενός πολέμου στην περιοχή αύριο. Να μην επιτρέψουμε την πατριδοκαπηλία και την εθνικιστική τύφλωση να σπείρει το διαιρετικό μίσος ανάμεσα στους μαθητές μας και να επιβάλλει τη ρατσιστική στοχοποίηση μεταναστών.

Να πούμε καθαρά ότι το πρόγραμμα της ΧΑ και του φασισμού είναι οι εικό-

νες ολέθρου από τις καταστροφές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τα πεινασμένα παιδιά της Κατοχής, το Ολοκαύτωμα των Εβραίων, τα καμένα χωριά από τους Γερμανούς, το Δίστομο, η Κάνδανος και ο Χορτιάτης... Τα αποτελέσματα του πολεμοκάπηλου εθνικισμού τα είδαμε στις εικόνες της Μικρασιατικής καταστροφής και τη μετατροπή 1,5 εκατομμυρίων ανθρώπων σε κληνημένους και «ανεπιθύμητους» πρόσφυγες στην Ελλάδα της «Μεγάλης Ιδέας», των «2 ηπείρων και των 5 θαλασσών».

Να υπερασπιστούμε τη ζωή, την απαιτήση για μόρφωση, δουλειά, ελευθερία και ειρήνη. **Είναι ώρα για πρωτοβουλίες του εκπαιδευτικού κινήματος.**

Συσκέψεις συλλόγων διδασκόντων, οργάνωση συζητήσεων με γονείς και μαθητικές κοινότητες, προβολές ταινιών, αφιερώματα, παρεμβάσεις στα μαθήματα κλπ., για να αποκαλύψουμε το φασιστικό και εθνικιστικό σχεδιασμό και τους κινδύνους που φέρνει. Να αναδειχτεί η ανάγκη για πραγματικούς αγώνες για τα μορφωτικά και εργασιακά δικαιώματα της νέας γενιάς, με το «νέο λύκειο» που είναι προ των πυλών και την αντεκπαιδευτική πολιτική γενικότερα.(...) αυτοεστραδία

Έχουμε ευθύνη ΔΑΣΚΑΛΟΙ

Εμείς να σταματήσουμε το δηλητήριο

Έχουμε ευθύνη

γράφει ο Γιάννης Μεηλιόπουλος

Ήμουν εκεί, μαζί με άλλους, στις συγκεντρώσεις, στις πορείες και διαδηλώσεις. Για την Παιδεία που ονειρεύτηκαν και τους στέρησαν οι κυβερνήσεις, για τη ζωή που έχουν δικαίωμα να οραματίζονται και υποχρέωση να διεκδικούν με αγώνες.

Ήμουν εκεί, μαζί με άλλους, τις περισσότερες φορές κοιτώντας το χαμόγελό τους, το καθαρό τους βλέμμα, το σπικωμένο μέτωπο ψηλά. Ακούγοντας κι εγώ και φωνάζοντας μαζί τους τα ρυθμικά συνθήματα, ριγώντας όταν χτυπούσαν δυνατά τα χέρια τους...όχι σε κάποιον που βάλθηκε να κλέψει τη φωτιά απ' τη νεανική καρδιά και το μυαλό τους προτού ακόμη αυτή φουντώσει και τους κάψει...για να ακουστεί ο ήχος στα πιο «ψηλά πατώματα», εκείνα που ζουν όσοι αποφασίζουν τα μελλούμενα και τους θέλουν όλους υποταγμένους, καλοθελητές, κλακαδόρους και αδιάφορους.

Ήμουν εκεί, μαζί με άλλους όχι της πρώτης νιότης, γιατί αφουγκραζόμαστε την αγωνία, τόσο για τη δική τους προκοπή, όσο και για του τόπου μας που υποφέρει.

Πορευθήκαμε μαζί όταν μαθητές και μαθήτριες ύψωσαν το ανάστημά τους για βιβλία, δάσκαλους και μόρφωση. Όταν φώναξαν για το μέλλον που θέλουν και αντίκρισαν το μέλλον που τους επιφυλάσσουν. Ήμαστε και

εμείς μαζί, με το κεφάλι ψηλά, χαρούμενοι γιατί διαψεύστηκαν, και πάντα θα διαψεύδονται, οι Κασσάνδρες για το τέλος της νεολαίας. Τέλος που πάντοτε το περιμένουν και το προφητεύουν, αλλά ποτέ δεν έρχεται προς μεγάλη τους απογοήτευση. Ήμαστε και εμείς μαζί τους, όταν γίνηκαν φάρος και σηματοδύρα αγώνα.

Είμαστε μαζί τους, στις ανησυχίες, τις δυσκολίες που δημιουργεί σ' αυτούς και τις οικογένειές τους η ασταμάτητη οικονομική κρίση. Πώς να μην είμαστε μαζί τους όταν και εμείς βλέπουμε τον άνεργο γονιό, όταν και εμείς ματώνουμε; Πώς να μην είμαστε μαζί τους όταν πρώτοι εμείς αντιλαμβανόμαστε και τους μιλάμε για το σκοτεινό μέλλον που αντιμετωπίζουν;

Είμαστε μαζί τους όταν βλέπουν τα κυρίαρχα κόμματα και την πολική που εφαρμόζουν πέλεκου στις ζωές τους. Αυτά που από θέση κυβερνητική δε δίνουν λύσεις στα προβλήματα, μα στην πραγματικότητα τα δημιουργούν.

Είμαστε μαζί τους όταν τα νεαρά τους μάτια διαπιστώνουν στα πρωτανοίγματα τους πως ο διεθνής ευρωενωσιακός και νατοϊκός «παράδεισος» που τους τάζουν, μόνο παράδεισος δεν είναι, αλλά Κόλαση πραγματική.

Είμαστε μαζί με τα νιάτα που αρμέγονται με τα «μάτια τους το φως

της οικουμένης», γιατί ξέρουμε πως γίνεται ΠΑΛΗ. ΣΥΝΕΧΗΣ, ΑΣΙΓΑΣΤΗ, ΠΑΡΟΥΣΑ, ακόμη κι όταν κάποιος δεν το αντιλαμβάνεται ή το αρνείται.

Αντίπαλος, εχθρός κι αυτός εδώ. Το αυγό του φιδιού έχει προ καιρού σπάσει, δείχνει την απεχθή του όψη, στάζει δηλητήριο. Κοιτά με βουλιμία τα νιάτα, δείχνει πράγματα και καταστάσεις παραμορφωμένα, φασιστικά, ναζιστικά, μισαλλόδοξα, ρατσιστικά, εθνικιστικά. Στοχεύει που αλλού... να θολώσει την καθαρή ματιά.

Εκμεταλλεύεται αγωνίες, ανησυχίες των μαθητών, χρησιμοποιεί ως πρόσχημα το μακεδονικό, επιδιέχεται σε πατριδοκαπηλία, με συνθήματα κενά από διεκδικήσεις δικαιωμάτων, αλλά γεμάτα μίσος. Προσπαθεί να σπείρει στη νεολαία αλυτρωτικές, εθνικιστικές αντιλήψεις και διεκδικήσεις. Επιχειρεί να κατασκευάσει όχι αγωνιστές αλλά φασίστες. Δε διστάζει, γιατί να διστάσει άλλωστε ο ύπουλος κι ανώνυμος φασίστας, να στοχοποιήσει ανθρώπους, Δασκάλους, ιδέες και πράξεις, αφού έτσι θεωρεί πως θα τα καταφέρει.

Κανείς δεν πρέπει να τους φοβηθεί. Κανείς να μη λυγίσει. Έχουμε ευθύνη Δάσκαλοι να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων. Εμείς να σταματήσουμε το δηλητήριο. Έχουμε ευθύνη!

αντίπαλος

ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΜΕ ΤΗ ΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΑΣ

- ✓ **Καταδικάζουμε το κατέβασμα και το σκίσιμο του πανό με σύνθημα «έξω ο φασισμός από τα σχολεία» από τους οπαδούς της χρυσής αυγής**
- ✓ **Η φασιστική τρομοκρατία δε θα περάσει**
- ✓ **Κάτω ο εθνικισμός - η πατριδοκαπηλεία και ο ιμπεριαλισμός**

Την ημέρα της διοργάνωσης των υποκινούμενων από τους φασιστικούς κύκλους εθνικιστικών συλλαλητηρίων (Πέμπτη 29/11), επέλεξε η εγκληματική συμμορία της Χρυσής Αυγής να κάνει επίδειξη τρομοκρατικής δράσης έναντι των μαθητών και των εκπαιδευτικών του 1^{ου} ΓΕΛ-ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΕΙΟΥ. Στόχος της να απειλήσει και να εκφοβίσει το μαθητικό και εκπαιδευτικό κίνημα που αντιστέκεται στο σκοταδιστικό και επικίνδυνο –για τα λαϊκά δικαιώματα και την ειρήνη στην περιοχή– κλίμα του εθνικισμού, του σοβινισμού και της μισαλλοδοξίας, που επιδιώκουν να επιβάλουν συγκαλυμμένα ή απροκάλυπτα οι φασιστικοί και αντιδραστικοί κύκλοι στον τόπο μας και διεθνώς.

Έτσι, μια φασιστική συμμορία περίπου 30 κουκουλοφόρων, αφού πρώτα κατέβασε το πανό με το σύνθημα «ΕΞΩ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ» που είχε αναρτήσει μετά από συλλογική της απόφαση η μαθητική κοινότητα, στη συνέχεια επιδόθηκε για δυο ώρες, σε μια επίμονη προσπάθεια πρόκλησης των δημοκρατών μαθητών. Με υβρεολόγια και πέτρες ανά χείρας και λέγοντας το γνωστό σύνθημα της Χ. Α, παρειρισκόμενοι εθνικιστές απειλούσαν τους έκπληκτους μαθητές, χωρίστηκαν σε δυο ομάδες παίρνοντας θέση μάχης(!) και κρατώντας μεγάλη εφεδρεία από πέτρες στο παγκάκι απέναντι από την είσοδο του σχολείου.

Λόγω της ουσιαστικής παρέμβασης του φύλακα, που έκλεισε την πύλη της αυλής μόλις αντιλήφθηκε τις προθέσεις και τον εξοπλισμό των εθνικιστών της Χ. Α., αλλά και των μελών του συλλόγου διδασκόντων που με το διάλογο έπεισαν τους μαθητές να μην παρασυρθούν από τους ομοϊδεάτες των Ναζί σε προσχεδιασμένα σκηνικά βίας, τα επεισόδια αποτράπηκαν. Ο σύλλογος των εκπαιδευτικών ζήτησε από την Αστυνομική Αρχή να κατοχυρώσει την ασφαλή μεταφορά των μαθητών από το σχολείο στα σπίτια τους και έκφρασε την κατηγορηματική αντίθεσή του στις φασιστικές πρακτικές του εκφοβισμού, των απειλών και της ανελευθερίας.

Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ τονίζει ότι το γόνιμο έδαφος για την ανάπτυξη αυτών των αντιδραστικών φαινομένων δημιούργησε η υπολείπιση πολιτική του δήθεν «αριστερού» ΣΥΡΙΖΑ, που όχι μόνο συγκατοίκησε στην κυβέρνηση με το εθνικιστικό και ακροδεξιό κόμμα των ΑΝΕΛ, εξαγνίζοντας την αντιδραστική πολιτική του, αλλά επιπλέον –με το σύνολο της πολιτικής του– εξαγνισε και εξωράισε την πολιτική της ιμπεριαλιστικής θηριωδίας, Αμερικάνων και Ευρωπαίων. Πολιτική που έχει ως υποστηρικτές όλα τα κόμματα του κεφαλαίου (ΝΔ-ΚΙΝΑΛ-ΠΑΣΟΚ-Ποτάμι κλπ) και ρίχνει το δηλητήριο του εθνικιστικού μίσους και του αλτρωτισμού, για να αποπροσανατολίσει τους λαούς και να κατοχυρώσει, με το αίμα τους, τα γεωπολιτικά και οικονομικά της συμφέροντά. Την υπηρετήση αυτής της αντιλαϊκής πολιτικής επιβεβαιώνουν οι υποκλίσεις της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ- ΑΝΕΛ στον Αμερικάνικο και Ευρωπαϊκό Ιμπεριαλισμό, η «ενιαχυμένη επιτροπεία» που ονομάζεται τέλος των μνημονίων, η ανακήρυξη των Η.Π.Α σε τιμώμενη χώρα στη ΔΕΘ, ο προσδιορισμός του ρασιιστή και τρομοκράτη των λαών Τραμπ σε «φιλο» του ελληνικού λαού, η αναβάθμιση της Βάσης της Σούδας και η εξαγγελία νέων βάσεων, η προώθηση των Αμερικανο-ΝΑΤΟϊκών στόχων στα Βαλκάνια και η ακόμη μεγαλύτερη εμπλοκή της χώ-

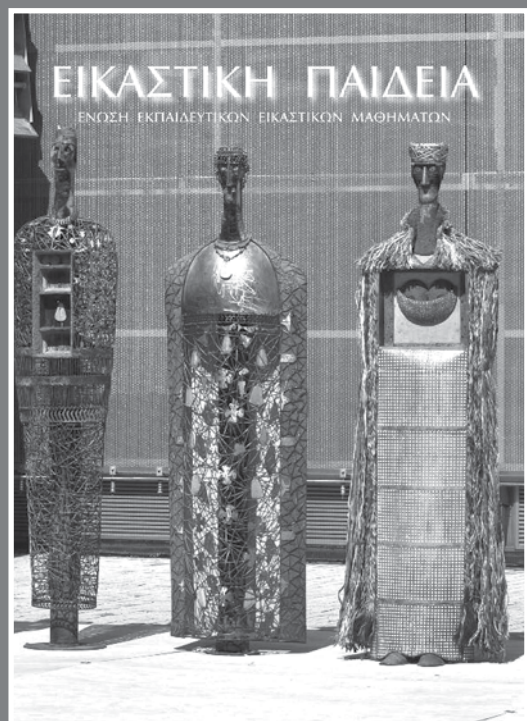
ρας στους ιμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς, που οξύνονται στην περίοδο της καπιταλιστικής κρίσης που διανύουμε.

Με αυτή την έννοια, η ΚΑΤΑΔΙΚΗ του ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ πρέπει να συμπορεύεται με τη μαζική και ενωτική λαϊκή πάλη ενάντια στην πολιτική της ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΤΕΛΕΙΑΣ-ΤΟΥ ΕΚΦΑΣΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΒΙΟΥ και της ΛΑΪΚΗΣ ΕΞΑΘΛΙΩΣΗΣ, που επιβάλλουν Κυβέρνηση-ΕΕ-ΔΝΤ-ΝΑΤΟ-Ολιγαρχία. Μόνο τότε η πατριδοκαπηλεία δε θα βρει πρόσφορο έδαφος να ανθίσει και το σύνθημα «ΚΑΤΩ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ, Ο ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ» θα φωτίζει την πάλη του λαού για ειρήνη, δουλειά, δημοκρατία και εθνική ανεξαρτησία.

ΚΑΛΟΥΜΕ την ΕΛΜΕ Ηρακλείου να αναλάβει τις ευθύνες της έναντι της ανάπτυξης της τρομοκρατικής δράσης των φασιστών στα σχολεία:

- Να ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΕΙ με ψήφισμά της την τρομοκράτηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών από τις συμμορίες της Χ.Α.
- Να αναρτήσει πανό σε όλα τα κεντρικά σχολεία με το σύνθημα «όχι στον εθνικισμό και το φασισμό-ειρήνη και φιλία μεταξύ των λαών
- Να καλέσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του μαθητικού, εκπαιδευτικού και γονεϊκού κινήματος σε σύσκεψη, για την οργάνωση της ενωτικής συλλογικής πάλης ενάντια στον αλτρωτισμό, τον εθνικισμό και το φασισμό.
- Από τη θέση της Αγωνιστικής Παρέμβασης εκπαιδευτικών διατρανώνουμε την αντίθεσή μας στην πολιτική της φασιστικής τρομοκρατίας-του εθνικισμού και της πατριδοκαπηλείας
- Δηλώνουμε ότι η τρομοκρατία δε θα περάσει.
- Καμιά ανοχή στις φασιστικές απειλές.
- Οι πολιτικές ελευθερίες είναι αδιαπραγμάτευτες.

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΚΑΝΕΝΑΣ ΖΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΟΥΤΕ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΟΥΤΕ ΠΟΥΘΕΝΑ

Τίποτε πλέον δεν είναι όπως πριν στα σχολεία και στην κοινωνία

Τις τελευταίες ημέρες δόθηκε μια **μεγάλη μάχη** από την πλειοψηφία των μαχόμενων εκπαιδευτικών, μαθητών και γονιών απέναντι σε **μια ενορχηστρωμένη προσπάθεια ο εθνικισμός και ο φασισμός να δηλητηριάσουν τα νεανικά μυαλά**, με πρόσχημα το Μακεδονικό ζήτημα. **Δεν πέρασαν!** Ακόμη και στη Βόρεια Ελλάδα, που έριξαν όλες τους τις εξωτερικές δυνάμεις, που θυμήθηκαν όλες τις χουντικές πρακτικές εκφοβισμού και απείλησαν ότι θα τις εφαρμόσουν σε λίστα ανεπιθύμητων καθηγητών που δεν πήγαν με τα νερά τους, τα ποσοστά των «καταλήψεων» δεν ξεπέρασαν το 30%. Ο βασικός δείκτης ωστόσο δεν είναι αυτός, διότι οι μαθητές μπορεί να κάνουν μια αποχή ή κατάληψη για πολλούς και διαφορετικούς λόγους. Έχει μεγάλη σημασία το γεγονός ότι το **συλλαλητήριο στο Λευκό Πύργο Θεσσαλονίκης**, όπου συγκεντρώθηκαν πίσω από έναν καβαλάρη(!) ήταν **άμαξο και άνευρο**, ενώ το δεύτερο συλλαλητήριο που ανακοινώθηκε για το άγαλμα του Βενιζέλου από την Παμμακεδονική Ένωση απλά δεν έγινε. Την ίδια στιγμή **μαζικό και μαχητικό ήταν το αντιφασιστικό συλλαλητήριο της Αθήνας**, τη στιγμή που η συντριπτική πλειοψηφία των σχολείων εκεί λειτουργήσε κανονικά. Τα ποσοστά καταλήψεων και αποχών στην υπόλοιπη Ελλάδα κινήθηκαν πολύ κάτω του 10%. Πρόκειται στο σύνολό τους για **καταλήψεις «μαϊμού»**, στην πλειοψηφία τους χωρίς ΓΣ μαθητών, αλλά και χωρίς παραμονή μαθητών εντός του σχολείου. Την ίδια στιγμή δεκάδες σχολεία σε όλη την Ελλάδα εξέδωσαν με Συνελεύσεις ή αποφάσεις 15μελών αντιφασιστικά ψηφίσματα ή προχώρησαν

και σε καταλήψεις και αποχές με αντίστοιχο περιεχόμενο.

Τις προηγούμενες ημέρες **ανώνυμα μηνύματα κατέκλυσαν το διαδίκτυο** και τα κινητά των μαθητών, μηχανισμοί επιστρατεύτηκαν για να καταδίδονται καθηγητές που εκφράζονταν κατά των καταλήψεων και των φασιστικών ομάδων, συνάδελφοι σε Βέροια, Θεσσαλονίκη και αλλού δέχθηκαν **απειλές κατά της σωματικής τους ακεραιότητας**. Αποκορύφωμα ήταν η **επίθεση και το ξύλο ενάντια σε μαθητές στο συγκρότημα της Γκράβας** που καλούσαν σε αντιφασιστική δράση, όσο και οι απόπειρες επίθεσης με πέτρες και καθρόνια από ομάδες τραμπούκων στο **Καπετανάκειο Λύκειο του Ηρακλείου Κρήτης** και στο κατειλημμένο

Λύκειο της Κιάφα, στα Γιάννενα, το προηγούμενο βράδυ. Στο πρώτο είχε αναρτηθεί πανό με σύνθημα «έξω ο φασισμός» και στο δεύτερο η επίθεση έγινε ενάντια στους περίπου εκατό μαθητές που ήταν μέσα στο σχολείο με εκπαιδευτικά και αντιφασιστικά αιτήματα.

Το **μπλοκ αυτής της μαύρης επίθεσης** ενάντια στα σχολεία και τη νεολαία αποκαλύφθηκε πια οριστικά κι έχει ονοματεπώνυμο. Πρόκειται για μια **αναίσιχυντη συμμαχία της ΧΑ και άλλων θρασύδειλων νεοφασιστικών, νεοναζιστικών μορφωμάτων**, της ΕΣΑ του Περιανδρού, της ακροδεξιάς «Ελληνικής Λύσης» του γνωστού Βελόπουλου, **με τις ευλογίες της ακροδεξιάς ΝΔ και της ΔΑΚΕ ΔΕ**. Η ΔΑΚΕ αποφάσισε να «χαρίσει τους μαθητές στη Χρυσή Αυγή». Γι' αυτό και **δε βρήκε να γράψει ούτε μισή γραμμή** στις ανακοινώσεις της **για να καταδικάσει τους δολοφόνους του Παύλου Φύσσα**, ούτε μια φράση για να στιγματίσει τις απειλές κατά της ζωής των εκπαιδευτικών, αλλά ίσα – ίσα **επαναλάμβανε τα επιχειρήματά τους** με περισσή ευκολία, ακόμη και για την υπόθεση του Λυκείου Γέρακα, και ξιφουλκούσε εναντίον των καθηγητών που ύψωσαν το ανάστημά τους. Έφτασε στο σημείο να καλέσει τους μαθητές να δυναμώσουν την αντίδρασή τους ενάντια στην αριστερά, μιλώντας για καθηγητές που «υπερασίζονται την εκχώρηση της Μακεδονίας». Η ΔΑΚΕ της Θεσσαλονίκης δε δίστασε να ταυτιστεί και με τα λεγόμενα του Βουλευτή της Χ.Α., Χ. Παππά. Αυτή είναι η **ΔΑΚΕ του «ανθρωπομυδενισμού»**, που έριχνε από την αρχή της χρονιάς το ρατσιστικό δηλητήριο της στους μαθητές της Λέσβου. Πρόκειται για μια παράταξη που τόσο καιρό στο ΔΣ της

ΟΛΜΕ αποτελεί «εφεδρεία» του Υπουργείου Παιδείας, διαμορφώνοντας σταθερά μαζί με τα ΣΥΝΕΚ και την ΠΕΚ, μια συμμαχία υποστολής των αγώνων του κλάδου και μηδενικής καταγγελίας της κυβερνητικής πολιτικής. Με αυτό τον τρόπο εξυπηρετεί το πέρασμα των αντικειμενικών αναδιαρθρώσεων της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ στην εκπαίδευση σήμερα, ανοίγοντας το δρόμο για την ολοκλήρωσή τους με την εφαρμογή του αντιδραστικού προγράμματος της ΝΔ, αύριο. Τεράστιες οι ευθύνες των δυνάμεων ΣΥΝΕΚ - ΠΕΚ, που δίνουν συγχωροχάρτι τόσο καιρό στο ακροδεξιό παραλήρημα της ΔΑΚΕ και στις φασίζουσες απειλές της κατά των εκπαιδευτικών των Παρεμβάσεων.

Η **κυβέρνηση**, απέναντι σε αυτή την επίθεση, **για αρκετό διάστημα «ποιούσε τη νήσσαν»**. Από τη μια με την **εφαρμογή των πιο αντιδραστικών επιδιώξεων της ΕΕ και των εργοδοτών** (στην εργασία, την εκπαίδευση, τα κοινωνικά αγαθά) καταβυθίζει κάθε ημέρα τη ζωή και τις προσδοκίες των νέων ανθρώπων, μαζί με την ελπίδα ότι μπορεί να ζήσουν ένα καλύτερο μέλλον. Με την **πλήρη αποδοχή του σχεδιασμού του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ** στην περιοχή, ετοιμάζει τη νέα γενιά κρέας στα κανόνια του πολέμου. Ανοίγει το δρόμο της αλληλοσφαγής μεταξύ των εργαζόμενων, **του πολέμου μεταξύ των φτωχών και των λαών για να αυξάνουν τα κέρδη της Mobil και της Exxon** και να εξασφαλίζεται η κυριαρχία τους.

Όλα αυτά η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ τα κάνει ξεδιάντροπα **στο όνομα της Αριστεράς, φροντίζοντας να θαμπώνει την αίγλη των αγώνων** της για να δικαιώνει τις επιλογές της, αλλά ταυτόχρονα και τις προηγούμενες κυβερνήσεις. Η τακτική της κυβέρνησης από τη μια φουσκώνει τα πανιά της ακροδεξιάς και διαμορφώνει το έδαφος για να στραφεί η κοινωνία σε αντιδραστική κατεύθυνση, κι από την άλλη χρησιμοποιεί αυτή τη στροφή σαν «μπαμπούλα» για να εξασφαλίσει ξανά την ανοχή του κόσμου και την καθήλωση των όποιων αγωνιστικών σκιρτημάτων. Τα ΣΥΝΕΚ κάνουν ό,τι μπορούν για να εξασφαλίσουν την άπνοια του εκπαιδευτικού κινήματος απέναντι σε αυτή την κυβέρνηση και την απρόσκοπτη υλοποίηση της πολιτικής της.

Το ΠΑΜΕ για μια ακόμη φορά **αρνήθηκε να ενισχύσει το αγωνιστικό μέτωπο των αντιδράσεων και της μάχης** για να μπει φραγμός στα σχέδια του φασισμού με κάθε τρόπο. **Καμιά απόφαση ούτε για το Γέρακα, ούτε για την απόκρουση της εθνικιστικής επίθεσης στα σχολεία δεν ψήφισε**, αλλά ούτε και ενδιαφέρθηκε να διαμορφώσει στο ΔΣ της ΟΛΜΕ, καταθέτοντας απλά τη δική του προκήρυξη. Κι όχι μόνο αυτό. **Υποτιμά την ανάγκη για άμεσο αντιφασιστικό αγώνα** ως προϋπόθεση ανασυγκρότησης και ανάπτυξης ενός μαχητικού εργατικού και εκπαιδευτικού κινήματος και τα αναγάγοντας όλα στην εκλογική τους ενίσχυση. Μια τακτική που δοκιμάστηκε και δε μπορεί να αντιμετωπίσει την άνοδο της φασιστικής ακροδεξιάς. Αφού δεν βοηθά τον κόσμο να παλέψει μαζικά για να της φράξει το δρόμο και επιτρέπει στο ΣΥΡΙΖΑ να τη χρησιμοποιεί σαν μπαμπούλα, για την επανασυσπείρωση δυνάμεων.

Αυτές τις ημέρες **πολλοί καθηγητές έκαναν και πήραν το καλύτερο μάθημα στα σχολεία**. Ακριβώς επειδή δε νιώθουν τους μαθητές τους απέναντι και δε θα τους χαρίσουν στη ΧΑ, στον εθνικισμό και στο φασισμό. Μέσα από τη συζήτηση μαζί τους, με την αντιπράθεση στην πράξη με τα σχέδια του μαύρου εθνικιστικού μπλοκ, με την επιμονή να υπερασπίσουν τις ανοικτές ελεύθερες και δημοκρατικές διαδικασίες των ΓΣ τους, **διδάχθηκαν και διδάξαν πώς μπαίνει φραγμός στο φασισμό και πώς νικιέται ο φόβος**.

Έχουμε χρέος **να κρατήσουμε ακόμην πιο σταθερά το νήμα αυτών των ημερών, γιατί η νέα εμφάνιση της ΧΑ και η τροφοδότηση των αντιλήψεών της θα συνεχιστεί**. Χρειάζεται πιο αποφασιστικά **να συμβάλουμε στην ανάπτυξη μαχητικών αγώνων για τη διεκδίκηση μορφωτικών, εργασιακών δικαιωμάτων και ελευθερίας**. Να μετουσιώσουμε την οργή, την απογοήτευση και την ανασφάλεια της νέας γενιάς για το μέλλον της σε μια μάχη για ένα Δημόσιο, Δωρεάν σχολείο, απελευθερωμένο από τα μνημόνια και τη σύγχρονη αμάθεια και μια κοινωνία που δεν θα τρώει τα παιδιά της.

Οι μαχόμενοι εκπαιδευτικοί, μέσα από το περιεχόμενο των μαθημάτων, τη διδακτική πράξη, οφείλουν **να βοηθήσουν στην απο-**

κάλυψη του αποκρουστικού προσώπου του εθνικισμού, του φασισμού και των ιδεών του. Όποιοι υπερασπίζονται μια **λευτέρη και δημοκρατική πατρίδα θέλουν και πανανθρώπινη τη λευτεριά**. Δεν εχθρεύονται τις πατρίδες των άλλων. Θέλουν αδελφσύνη των λαών **για να πολεμήσουν τους ισχυρούς που τους φτωχαίνουν κι όχι εμφύλιο των φτωχών**, για να μένει απειραχτη κάθε εξουσία. Δεν προσκυνούν τους Αμερικάνους και το ΝΑΤΟ. Όποιοι εχθρεύονται κεφάλαιο και τραπεζίτες που μας αρπάζουν το φαί απ' το τραπέζι και το μέλλον από τον ορίζοντα, **δεν χτυπούν τα συνδικάτα, όπως στο Πέραμα, δεν γίνονται το μακρύ χέρι των αφεντικών** μέσα στους εργαζόμενους. Όποιοι αγαπούν τη ζωή **δεν μπορεί να πιστεύουν ότι η ανθρωπότητα βελτιώνεται όταν εξοντώνονται οι αδύνατοι** στους σύγχρονους Καιάδες. Όποιοι αγαπούν τον πολιτισμό ξέρουν ότι είναι χωνευτήρι πολλών πολιτισμών κι όχι προϊόν φυλετικής καθαρότητας. Όσοι **θέλουν να μην είναι υποχείρια μιας αστικής δημοκρατίας ανάπηρης και μιας δικαιοσύνης τυφλής**, να αποφασίζουν για τη χώρα τους και για τη ζωή τους, **παλεύουν για περισσότερα δικαιώματα και γιέρια ελευθερία**, κι όχι για μια ζωή στρατών, με ιεραρχία και καψόνι και τον αρχηγό υπεράνω όλων.

Όλα αυτά το σημερινό σχολείο, που έχει τη σφραγίδα των αλληπάλληλων μεταρρυθμίσεων ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, ΠΑΣΟΚ στη γραμμή ΕΕ-ΟΟΣΑ, δεν μπορεί να τα μεταδώσει, γιατί έχει σαν κυρίαρχες αξίες τον ανταγωνισμό, τον ευρωπαϊσμό και την εθνική υπεροχή. Η εξεταστικοκεντρική ζωή του σχολείου αφήνει απ' έξω την πραγματική ζωή και τα ερωτήματά, γι' αυτό ο θαυμασμός για τον αρχαίο κόσμο συνδυάζεται με την άγνοια για τις κατακτήσεις του, τη Δημοκρατία και την αλληλεπίδραση λαών και πολιτισμών.

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συμβάλουν ώστε **να μάθουν οι μαθητές/τριες τους ότι οι φασίστες προσπαθούν να μας κάνουν να ξεχάσουμε το παρελθόν για να μην μαθαίνουμε από αυτό**. Γι αυτό ανασκευάζουν την ιστορία. Θέλουν να εξυμνήσουν τη χούντα, για αυτό διαγράφουν τους νεκρούς του Πολυτεχνείου(...) αντιτετράδια

ΤΑ ΟΧΙ ΠΟΥ ΚΟΙΜΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΑΓΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΝΑΙ

Το «ΟΧΙ» του Μεταξά πρέπει να είναι η ιστορική αφετηρία της αρνητικής κατάφασης, του να λες, δηλαδή, όχι και να εννοείς ναι.

Ο Μεταξάς, ο στρατιωτικός αυλικός που η βασίλισσα Σοφία (του οίκου των Χοετζόλερν και ωστόσο βασίλισσα των Ελλήνων) τον αποκαλούσε «Γιαννάκη» και που με το κόμμα των «Βασιλοφρόνων» το 1932 πήρε ποσοστό 1,5%, το 1936 διορίστηκε από το βασιλιά Γεώργιο Β' πρωθυπουργός.

Έτσι ξεκίνησε η Μεταξική δικτατορία, ακριβώς τότε που το εργατικό κίνημα διεκδικούσε ζωή και δουλειά με αξιοπρέπεια κι οι εργατικοί αγώνες, όπως των καπνεργατών στη Θεσσαλονίκη το Μάη της ίδιας χρονιάς, πνιγόντουσαν στο αίμα.

Και τότε οργίωσε μια βαρβαρότητα διώξεων με εξορίες, φυλακίσεις και μεσαιωνικά βασανιστήρια. Ήταν η εποχή που στα περισσότερα αστυνομικά τμήματα, μαζί με τη φωτογραφία του βασιλιά, συμπλήρωναν το διάκοσμο οι μούρες του Μουσολίνι και του Χίτλερ.

Όταν ο Γκράτσι επέδωσε το γνωστό τελεσίγραφο παράδοσης της Ελλάδας, η εξάρτηση από την Αγγλία της πρόσφατα χρεωκοπημένης χώρας έφτανε στο σημείο, σχεδόν το σύνολο των χρεογράφων να είναι Αγγλικά, όπως και η ταύτιση του βασιλιά Γεώργιου Β' του οίκου Σλέσβιχ-Χόλσταϊν-Σόντερμπουργκ-Γλύξμπουργκ κι ωστόσο βασιλιά των Ελλήνων. Στο τελεσίγραφο ο Μεταξάς απάντησε «*Δηλαδή έχουμε πόλεμο.*»

Το τι ακριβώς εννοούσε το διευκρίνισε ο στρατάρχης Παπάγος στον επιτελάρχη του Τμήματος Στρατιάς Δυτικής Μακεδονίας συνταγματάρχη Γεωργιούλη: «*θα ριζω-μεν μερικές τουφεκίες διά την τιμήν των όπλων.*»

Εξάλλου, παρά τους άπειρους εράνους, η στρατιωτική μηχανή ήταν διαλυμένη. «*Τουφέκια, όλμοι, κανόνια που έπρεπε να είναι τελευταίου τύπου, σκάνε στα πρόσωπα των στρατιωτών μόλις τα χρησιμοποιήσουν*» γράφει ο ιστορικός Φ. Σπένσερ. Το τι έγινε στα βουνά της Αλβανίας το ξέρει μόνο ο ελληνικός λαός που πολέμησε χωρίς κάλτσες, με τρύπιες κλαίνες και βρεγμένα τουφέκια, για το ολόδικό του «ΟΧΙ» στο φασισμό.

Και πέρασαν τα χρόνια και φτάνουμε στο Σεπτέμβριο του 1968. Η ολοκαίνουργια χούντα, η τελευταία στη διαδοχή των αλληπάλλων δικτατοριών του 20ου αιώνα, διενεργεί δημοψήφισμα-ανέκδοτο για νέο «σύνταγμα». Η προπαγάνδα υπέρ του ΝΑΙ από το στρατιωτικό κανάλι YENEΔ είναι εξουθενωτική, με το πουλί της Χούντας σε πρώτο πλάνο και τραγουδάκια, παρωδία. «*Ναι στο σύνταγμα, πιστεύω μας να γίνει, ναί στο σύνταγμα για ενότητα, γαλήνη*». Ο κόσμος βγαίνοντας από τα εκλογικά τμήματα, ψιθυρίζει ΟΧΙ. Η κοιλιά όμως της κάλπης γεννά ένα βροντερό ΝΑΙ, σε ποσοστό 92%.

Και πέρασαν λίγα χρόνια ως τον Ιούλιο του 1973. Ο δικτάτορας Παπαδόπουλος διενεργεί «δημοψήφισμα» για πολιτειακή αλλαγή και κρήζει τον εαυτό του από «αντιβασιλέα και πρωθυπουργό» σε «πρόεδρο της ελληνικής δημοκρατίας». Το ΝΑΙ παίζει σε όλα τα επικαιρα όλων των κινηματογράφων, σε μεγάλα διαφημιστικά ταμπλό στα γήπεδα και βέβαια στη στρατιωτική YENEΔ και σε όλες τις στρατιωτικές και παραστρατιωτικές λέσχες. Η κάλπη βγάζει κι ένα αδιευκρίνιστο 21,5% ΟΧΙ, άγνωστο αν αφορά άρρωστους εμμονικούς στη μοναρχία ή αυτούς που δεν αντέχουν άλλη λοβοτομή και δούλεμα.

Και πέρασαν τα χρόνια και το ημερολόγιο γράφει 5 Ιουλίου 2015. Ο ελληνικός λαός είναι στη μέγγενη των μνημονίων. Έχουν αυτοκτονήσει πάνω από 6000 άνθρωποι, έχει ξεπουληθεί το μεγαλύτερο μέρος του δημόσιου πλούτου κι έχει διαλυθεί κάθε έννοια εργασιακής αξιοπρέπειας. Το δημοψήφισμα γίνεται μέσα σε όρους τρομοκρατίας των capital controls, της απειλής της δραχμής, της πτώχευσης και όλης της επιχειρηματολογίας των ΝΑΙνέδων που κρατούν λαμπάδες στο Σύνταγμα και πλαστικές σημαίες. Κι όμως ο κόσμος ψηφίζει ΟΧΙ. Κι όμως το ΟΧΙ, με μια απίστευτης χυδαιότητας ντρίπλα, γίνεται ΝΑΙ.

Όπως ΝΑΙ έγιναν όλα τα πριν και τα μετά δήθεν ΟΧΙ σε νέα μνημόνια και ακόμη πιο πολλά ξεπουλήματα. Το ΝΑΙ σε όλα ξεμπουκάρει από τις οθόνες των βοθροκάνων, από τα έδρανα της Βουλής, από τους άμβωνες των φασιστοπαπάδων, από τα γκλομπς των ΜΑΤατζήδων, από τη φρόνιμη υποταγή των νοικοκυραίων και ανεβαίνει η στάθμη του επικίνδυνα και γίνεται ένας Βάλτος να πνίξει κάθε ΟΧΙ στο ρατσισμό, το φασισμό, τη σιωπή, την πολιτική απονέκρωση, την προσφυγική εξαθλίωση, την εργασιακή κατάντια.

Όμως, **όσο υπάρχει έστω και ένας να λέει ακόμα ΟΧΙ και να το εννοεί, να το γράφει στους τοίχους και να το φτύνει πάνω στην υποταγή, αυτό θα φωλιάζει «αα σπίθα τρεμόσβηστη στις υγρές μας παλάμες».** Κι από κει θα εξεγείρεται! αντιτετραδάκι

Μαριάννα
& Αμπού

Στο γνωστό πίνακα του Ντελακρούα η Ελευθερία, στο πρόσωπο μιας γυναίκας, υψώνεται πάνω από τους νεκρούς που θυσιάστηκαν γι' αυτήν, για να οδηγήσει το λαό της. Ο πίνακας δεν αναφέρεται στη μεγάλη Γαλλική επανάσταση του 1789 αλλά στον Ιούλιο του 1830 και στις εξεγέρσεις του γαλλικού λαού για δημοκρατία, 40 περίπου χρόνια μετά την επανάσταση. Ήταν η εποχή που ο Βουρβόνος βασιλιάς Κάρολος κατέλυσε την ελευθερία του τύπου, της ψήφου και του συνδικαλισμού. Την ίδια εποχή, ο διευθυντής Καλών Τεχνών του Παρισιού ειδοποίησε τον Ντελακρούα πως θα σταματήσει κάθε στήριξη αν δεν αλλάξει ζωγραφικό ύφος.

Στα Ιουλιανά του 1830, ο γαλλικός λαός ξεσηκώθηκε, πάλεψε και στο τέλος η αστική τάξη, που είχε ήδη ισχυροποιηθεί απέναντι στους μοναρχικούς, πήρε την εξουσία, αφήνοντας τις λαϊκές τάξεις που αγωνίστηκαν, στην ίδια θέση εκμετάλλευσης και οικονομικής ανέχειας. Όταν ο πίνακας εκτέθηκε στη γκαλερί Salon, αμέσως μετά την Ιουλιανή επανάσταση του 1830, εισέπραξε λιβελλούς για μια «*γυναίκα του υποκόσμου, με βρώμικα σάρκα και χυδαία περιβολή περιστοιχισμένη από κακοποιούς*». Η αστική τάξη έχει πια εδραιωθεί στην εξουσία και κάθε αμφισβήτηση βαφτίζεται παραχοποιό στοιχείο, υπόκοσμος και τρομοκράτης.

Σήμερα ο πίνακας, γνωστός και ως Μαριάννα, αποτελεί το σύμβολο της Γαλλικής δημοκρατίας, χωρίς αυτό να αναφύει τη θέση της αστικής δημοκρατίας για τους λαϊκούς αγωνιστές.

Έτσι κάπως φτάσαμε σήμερα στον Αμπού Αμπό, που η φωτογραφία του συγκλόνισε για την ομοιότητά της με την Ελευθερία του Ντελακρούα. Ο Αμπού ζει στη μαρτυρική Γάζα που βιώνει καθεστώς ανοικτού απαρτχάιντ. Οι αμέτρητες δολοφονίες, η στέρηση κάθε ελευθερίας, η φτώχεια, η καπνιστική και η ανέχεια έχουν κάνει τη Γάζα ένα τόπο μαρτυρίου.

Δεν ξέρω αν η φωτογραφία συγκλονίζει για το περιεχόμενο που αποτυπώνει ή γιατί έχει διεγείρει τα «αντανάκλαστα της Τέχνης». Όπως και να 'χει, ο Αμπού δεν είναι πίνακας ζωγραφικής, αλλά τραγικά πραγματικός, σ' ένα πραγματικά τραγικό αποκλεισμό από κάθε δικαίωμα στη ζωή. Δεν εκτίθεται σε κανένα Salon, αλλά κατόπιν προσα στις κάννες των Ισραηλινών στρατευμάτων κατοχής.

* Όπως είναι πλέον γνωστό, ο Αμπού δολοφονήθηκε από τον ισραηλινό στρατό

Πλαστικά κόκκινα γάντια

Επιμέλεια - κείμενα:
Νίνα Γεωργιάδου

Αντιμύημαλο

Ο κόσμος των αρίστων έχει μαλακά κι ευαίσθητα χέρια.

Τα χέρια του κόσμου των αρίστων είναι συνήθως άφυλα, καθώς έχουν τα ίδια λεπτά δάχτυλα, το ίδιο ροζέ δέρμα, τα ίδια περιποιημένα καθαρά νύχια, ανεξάρτητα απ' το φύλο και την ηλικία. Σα χεράκια μικρού παιδιού.

Δεν σηκώνουν βαριά αντικείμενα. Ένα στυλό, το τηλέφωνο, ένα κομψό μπρελόκ, ένα ποτήρι σαμπάνια. Το πιο βαρύ πράγμα στα ντελικάτα χέρια του κόσμου των αρίστων είναι συνήθως το

πορτοφόλι. Και πάλι, η συναλλαγή με κάρτα, το μπλοκ επιταγών, η συναλλαγή με άυλους τίτλους. Η συναλλαγή γενικά με τίτλους έχει απαλύνει κι αυτό το βάρος.

Έχουν κι εκείνο το μακρύ νύχι του γυπαετού στο μικρό δαχτυλάκι του δεξιού χεριού, που ξέρει να ξύνει τις πληγές αυτών που δεν ανήκουν στον κόσμο των αρίστων και την ανεπιθύμητη φαγούρα στη μύτη.

Δε βουτάνε σε σαπουνόνερα, δεν χρησιμοποιούν χλωρίνη, δεν τρίβουν με συρματοβουρτσα, δεν ξεσκاتیζουν μωρά και γέρους, δεν ξεφλουδίζουν κρεμμύδια, δεν στουμπάνε σκόρδα, δεν τινάζουν χαλιά.

Τινάζουν, καμιά φορά, το γούνινο γιακά τους από μια νιφάδα χιονιού και ανταλλάσσουν απαλές χειραψίες με άλλα μαλακά κι ευαίσθητα χέρια, έτσι που δεν υπάρχει περίπτωση να πληγωθούν.

Δεν υπάρχει πιθανότητα να σκάσουν ή να πάθουν παραμορφωτική αρθρίτιδα.

Στο κρύο φοράνε δερμάτινα γάντια γδαρμένου κάστορα και, σε επίσημες δεξιώσεις, τα λεπτά χεράκια των γυναικών των αρίστων φοράνε κάτι λεπτά δαντελένια γαντάκια, που συνήθως καλύπτουν μόνο το χαμηλό μετατόρσιο των δαχτύλων. Γιατί είναι κρίμα να μη φανούν τα περιποιημένα, σαν έρλες στρειδιού, νύχια και το μεγάλο, σαν αυγό φιδιού, μπριγιάν στο μεσαίο δάχτυλο. Ακόμα και οι γριές και οι γέροι του κόσμου των αρίστων δεν έχουν τους αντιαισθητικούς λεκέδες των γηρατειών που στιγματίζουν τα χέρια των κοινών γερόντων. Αφαιρούν τις γεροντικές φακίδες με κρουοπηξία ή κάτι τέτοιο και παραμένουν μαλακά κι επιδέξια. Προ πάντων επιδέξια, με το αιθέριο του γιασεμιού που σπάει τις αγκυλώσεις. Τόσο επιδέξια, που μοιάζει να είναι και τα δύο χέρια δεξιά.

Τέτοια χέρια, ό,τι κι αν κάνουν, γίνεται με δεξιοτεχνία. Υπογράφουν νόμους, απαλλακτικά πορίσματα, καταδικαστικές αποφάσεις, επιταγές, με την ίδια ευκολία που παίρνουν ένα φουσκωτό φακελάκι. Κάνουν πλαστογραφίες, λαθροχειρίες, αρπαχτές, με την ίδια ευκολία που τσακίζουν ζωές. Ακόμη κι όταν κάνουν μαζικούς φόνους, τα απαλά κι ευαίσθητα χέρια του κόσμου των αρίστων έχουν αυτό το φινό αλέκιστο δέρμα πάνω στο οποίο το αίμα τρέχει χωρίς ν' αφήνει καθόλου ίχνη.

Τι πήγες να κάνεις εσύ με τα κόκκινα πλαστικά γάντια;

Πώς σου πέρασε απ το μυαλό πως με τέτοια άθλια γάντια που ζέχνουν χλωρίνη, δεν θ' άφηνες παντού τα ίχνη της καταγωγής σου;

Πώς φαντάστηκες πως με τέτοια δάχτυλα, όλο κόμπους απ' την αρθρίτιδα, όλο λεκέδες απ' τα σχισμένα κόκκινα γάντια σου και τα τόσα χρόνια αγωνίας, δεν θα άφηνες ίχνη;

Πόσο θράσος χρειάστηκε για να δηλώσεις πως τέλειωσες το δημοτικό, εσύ που πιάνεις το στυλό άξεστα για να βάλεις μια κακογραφή αντί για υπογραφή;

Ελπίζω τουλάχιστον να μην πλαστογράφησες απολυτήριο με άριστα δέκα, γιατί αυτό θα ήταν σα να εμπαίζεις δυο φορές τον κόσμο των αρίστων.

Πώς είναι δυνατό να περιφρονήσεις τόσο την αξιοκρατία, την τόσο εμπεδωμένη, για την οποία χύθηκαν τόσοι τόνοι μελάνης;

Και πώς δεν σκέφτηκες να κάνεις, μια κι έξω, μια πλαστογραφία μεταπτυχιακού, να μην εκθέσεις καν τη δικαιοσύνη που τόσο γενναϊόδωρα δεν αποκάλυψε το όνομά σου, τιμώντας την αρχή περί απαραβίαστων προσωπικών δεδομένων;

Και σε τι μπελά βάζεις τώρα τα υψηλά κλιμάκια της θεότυφλης, που πρέπει να μαζέψουν λίγο το ρεζίλι των υφισταμένων;

Τα πλαστικά κόκκινα γάντια και τα πράσινα παπούτσια δεν το ήξερες πως αποτελούν τεκμήριο μιας προέλευσης προκαταβολικά ένοχης; αντιτετράδια

Ο Νόμος ισχύει για όλους και όλοι είναι ίσοι έναντι του Νόμου

Τι νομίζετε ότι σημαίνει κυρία μου «εγώ μεγάλωσα σε ορφανοτροφείο» και το επαυλαμβάνετε συνεχώς; Εμείς δηλαδή που γεννηθήκαμε με ένα χρυσό κουτάλι στο στόμα και μεγάλωσαμε με σωστή ανατροφή, γιατί ελεγχόμεθα από το Νόμο κι εσείς όχι; Δεν είναι αυτό ανισότητα, δύο μέτρα και δυο σταθμά, αδικία –ναι, αδικία– τολμώ να πω;

Και τι σημαίνει “δεν το έκανα για να πλουτίσω, το έκανα για να μεγαλώσω τα παιδιά μου και είμαι γι’ αυτά περήφανη»; Μήπως εμάς δε μας μεγάλωσε μάνα, και μήπως δε θα μας καμαρώσει υπερήφανη να κατακεραυνώνουμε τους έκνομους σαν εσάς; Δεν παρανόμησε όμως, δεν εξαπάτησε το Δημόσιο, δεν αντιτάχθηκε στο Νόμο. Και γιατί να το κάνει άλλωστε; Μήπως δε μας εξασφάλισαν οι Νόμοι και η νομιμότητα την περιουσία μας, το έκειν μας, τον τρόπο μας βρε αδερφέ; Να ντρεπόμαστε γι’ αυτό; Που δεν καταντήσαμε καθαρίστριες, αλλά πλουτίσαμε και μπορούμε να πληρώνουμε άλλους για να μας καθαρίζουν; Εμείς τουλάχιστον προσφέρουμε, δίνουμε κι ένα μεροκάματο σε κάποιον που το χρειάζεται. Εσείς κυρία μου τι εκάματε;

Εσείς, εξαπατώντας το Δημόσιο κλέψατε τη δουλειά κάποιου άλλου, κάποιου που θα είχε ανάγκη να εργαστεί και που τον καταδικάσατε απάνθρωπα στην ανεργία με το έγκλημά σας. Αλλά βέβαια... Πότε έμαθαν από φιλανθρωπία οι πτωχοί; Πότε δώσατε στον έρανό μας για τους αναξιοπαθούντες, πότε προσφέρατε στον τπλεμαραθώνιό μας για τα πεινασμένα παιδιά της Αφρικής, πότε αγοράσατε λούτρινο αρκουδάκι για να ενισχύσετε το θεάρεστον έργο μας για τα άρρωστα παιδιά του κόσμου;

Και μην ακούω ανοσιείες παρακαλώ κυρία: “Δεν ήξερα πως είναι κακό να αλλάξω το Ε’ Δημοτικού με ΣΤ’ στο απολυτήριο”... Προσθέτετε την ψευδορκία στο έγκλημα σας. Προφανώς έγινε εκούσια η πλαστογραφία, είχατε σκοπό να μας εξαπατήσετε για να εργαστείτε παρότι μη έχουσα εκ του Νόμου το δικαίωμα! Και μάλιστα αυτή σας η απάτη έγινε επί δική σας και μόνον ωφελεία. Γιατί είναι βέβαια άλλο πράγμα ένας επενδυτής να ιδιοποιείται τα έσοδα μιας εταιρίας και να τα τοποθετεί εκ νέου σε μια ασφαλέστερη επένδυση, πχ την αγορά ενός ακινήτου στο εξωτερικό, ή να τα διαθέτει ενισχύοντας τις μικρές τοπικές οικονομίες, όπως πχ της Μυκόνου, αφουγκραζόμενος την κραυγή αγωνίας τους –αποτυγχάνοντας παράλληλα με το ταμιακό του υπόλοιπο να αποπληρώσει τα χρέη του προς το Δημόσιο– και άλλο να συνάψει ένας συμβασιούχος σύμβαση έργου με αυτό με πλαστά δικαιολογητικά και μάλιστα κατ’ εξακολούθησιν! Ο επενδυτής έδωσε ψωμί σε εκατοντάδες εργαζόμενους, εσείς τι κάνατε; Καρπωθήκατε κατ’ αποκλειστικότητα τους παράνομους καρπούς της εγκληματικής σας ενέργειας, ζημιώνοντας το Δημόσιο ταμείο, απομυζώντας τον συνεπή Έλληνα φορολογούμενο!

Και δεν είναι βέβαια δικαιολογία «μα τα δούλεψε, δεν τα έκλεψε». Γιατί τόσοι και τόσοι επιχειρηματίες, Υπουργοί, Δήμαρχοι, καλλιτέχναι και τόσοι άλλοι, που έτυχε να ταιπωρηθούν από περιπέτειες με το Δημόσιο ταμείο, δεν εργάστηκαν;

Ερωτώ!

Τι θέλουν τώρα δηλαδή όλοι αυτοί οι ανεκδιήγητοι σαλιμπάγκοι, οι κατ’ ιδεολογί-

αν έκνομοι και κατά συνήθεια αντιδρώντες στην τάξη και την ευνομούμενη κανονικότητα, να κάνουμε τα στραβά μάτια; Να ενισχύσουμε την ανομία; Να επιβραβεύσουμε την απάτη; Και γιατί τάχα αυτός ο στρατός των «αλληλέγγυων» δε ζητούσε το ίδιο για τους κυρίου Φλώρο, Μπλιώνη, Τσοχατζόπουλο, Παπαντωνίου, Παπαγεωργόπουλο, Βοσκόπουλο κ.λ.π., αν όχι από καθαρή ιδεοληψία και ταξική προκατάληψη;

Θυμηθείτε εκείνον, τον αποδεδειγμένα Άθλιο τύπο, τον Γιάννη Αγιάννη, που για να κλέψει έναν άρτο ευτελούς αξίας κατέστρεψε την γυάλινη πρόσοψη του αρτοποιείου, περιφρονώντας τον κόπο και τον ιδρώτα του αρτοποιού. **Πόσα άλλα τέτοια κρούσματα ανομίας θα είχαμε γλιτώσει εάν είχε τιμωρηθεί παραδειγματικά και δεν αρκούσαν οι δικαστές του στην πενταετή κάθειρξη;**

Δια ταύτα:

Έχοντας καθαρή συνείδηση, καθαρό μυαλό, καθαρά κολάρα, καθαρά χέρια και σπίτια καθαρά από καθαρίστριες με πτυχίο Πανεπιστημίου χώρας του πρώην Ανατολικού μπλοκ... προτείνουμε τη διαγραφή όλων των ενσήμων, καρτών της πρωτοφανούς εικοσαετούς απάτης, καθώς και της ίδιας από τα αρχεία των ασφαλιστικών ταμείων του Κράτους, την επιστροφή μισθών είκοσι ετών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων και την εικοσαετή κάθειρξη της κατηγορουμένης για τα κακουργήματα της φτώχειας, της ανέχειας και της κοινωνικής της καταγωγής.

Μετά τιμής

Σόλων – Βάιος Αδεκάστου

Εισαγγελέας – καταγγελέας παρ’ Αρείω πάγκο (του χασάπη των απλών ανθρώπων, των χαμένων ονείρων και του κοινού περί δικαίου αισθήματος)

Η ποινή

Τρικέφαλη, τρικέρατη
μονόφαλημη, μαγκούφα,
μ’ ένα Χριστό ξοπίσω της
να μας δωρεί με προβατίσιο θλέμμα
η δικαιοσύνη ανακοινώνει την ποινή.

- Δέκα χρόνια κάθειρξη
σε φυλακή φρικτή
γιατί η ερχάτρια Ισιδώρα απ’ το Βόλο
κατέδεσε πλαστά χαρτιά
για να πλένει οκάλες
και να καθαρίζει απόπατους...

Ίδιο τέρας της Αποκάληψης
μισό θηρίο μισό άνθρωπος

η δικαιοσύνη στερεώνει χειροπέδες
στην ερχάτρια Ισιδώρα
πίσω από οίδηρα σε κάτερχα να πάει.

Μ’ αυτή σαν άκουσε την κάθειρξη
όρδια σκώδηκε και χέλασε θραχνά.

- Εχώ είμαι ερχάτρια και είμαι αυτό που είμαι.
Εσύ θα φύγεις μοναχός
και το σκοτάδι θα γίνει σύντροφός σου
μα οι δικοί μου φως δ’ αντιφεγγίζουν
και φως θα ρίχνουν στα γιατί, τα πότε και τα πώς.

Θανάσης Τσιριχιώτης

DREAM TEAM...

Όνειρο ήτανε, ξημέρωσε πάλι

Είναι το όνομα μιας ομάδας στις ηλεκτρονικές ομαδικές επικοινωνίες. Με τέτοιο όνομα, πάει ο νους σου σε έφηβους που συνεννοούνται τότε θα παίξουν μπάλα ή τότε θα βγάλουν τσάρκα τα εφηβικά τους σκιρτήματα. Κι όμως αυτό το παλιμπαλιδίστικο όνομα, η επωνυμία με τη στάμπα της εφηβικής αφέλειας, είναι μεγάλοι και κουρασμένοι άνθρωποι και λίγα νέα παιδιά που βιάστηκαν να μεγαλώσουν.

Όλοι αυτοί, οι κουρασμένοι κι οι βιαστικοί, συναντηθήκαμε πριν μερικά χρόνια. Τον καιρό της μεγάλης φυγής. Τότε που τα σωσίβια ήταν φτιαγμένα από μολύβι, οι παραλιές γεμάτες ξεβρασμένα μονά παπούτσια, οι προβλήτες κοιμίζαν μωρά, οι νυχτόβιοι των λιμανιών, (ψαράδες, αχθοφόροι και μεθύστακες) δάνειζαν απορημένοι τις φορεμένες κάλτσες τους, τότε που στα καταφύγια των ανθρώπων κρεμόντουσαν τσιγκέλια για σφατάρια και οι καρδιές μας ήταν απλωμένες πάνω στον πάγο του χασάπη.

Ήταν η εποχή που, στην κοινωνική ανεμόσκαλα, είχαμε μόλις γίνει, από μικρομεσαίοι και προβληματικοί, φτωχοί και πάλι προβληματικοί. Τότε που η φασιστική χλαπάτσα ξεκίνησε να υποδύεται ανθρώπινο σχήμα με πατριωτική μουσούνα και να σκεπάζει τον αγκυλωτό με γαλανόλευκες. Τότε που οι ευλαβείς πιστοί κρατούσαν κεριά κάλπικης μετάνοιας και μανταλωμένες τις αίθουσες των μνημοσύνων κι απέξω, τουρτουρίζαν ολόβρεχτοι και τρομαγμένοι οι άπιστοι. Τότε που αυτοί που μιλούσαν για ένα καλύτερο κόσμο είχαν χαθεί μες στη μετάφραση της θεωρίας και δεν πρόκαναν την πράξη.

Μέσα στο Dream Team των κουρασμένων και βιαστικών, γράφανε, μόνα τους τα πλήκτρα, τα πιο ασήκωτα μηνύματα. Τρέχα η Σουκράν γεννάει. Τρέχα, ο Αμντούλ άνοιξε το κεφάλι του χτυπώντας το στον τοίχο. Η Ναχίντ έκανε απόπειρα αυτοκτονίας. Οι φασίστες περικύκλωσαν το καταφύγιο με τα τσιγκέλια. Τρέχα...έχω κι εγώ αιμορραγία. Και τρέχαμε, φρω-

ντας όπως-όπως τα παπούτσια, τις ρυτίδες και τις αδρεναλίνες μας, σα να βγάσαμε τσάρκα τα εφηβικά μας σκιρτήματα.

Και κάποιος πάντα, αδύνατο να τρέξει. Βουίζει το κεφάλι μου. Ξερνάω όλη τη νύχτα.

Όταν χάθηκα στην απώλεια, κι άνοιξε ένας βαθύς κρατήρας μέσα μου και τα βλέφαρά μου είχαν βαρύνει, έμπαινα κάποιες φορές και παρακολουθούσα τους δικούς μου κουρασμένους και βιαστικούς που συνέχιζαν να τρέχουν. Σα να βλεπα τη ζωή από κλειδαρότρυπα. Έγινε η dream team ένα με τ' όνομά της. Ένα θολό, ονειρικό περίγραμμα, που έτρεχε και κουβαλούσε ζωή. Κι εγώ, κουβαλώντας τον κρατήρα μέσα μου, έκανα μπανιστήρι στη ζωή! Μέχρι που το θολό περίγραμμα από την κλειδαρότρυπα, ξαναπήρε σίγα-σιγά σχήμα και μορφή.

Τρέχουμε και τώρα. Ή μάλλον περπατάμε. Πάμε, να ετοιμάσουμε ρούχα για νέο ναυάγιο. Πάμε, να πούμε παραμύθια στους γέρους. Και λέμε παραμύθια, με καθουσιαστική φωνή, για όλους τους κρατήρες που άνοιξαν μέσα μας. «Και που λέτε, εκείνη τη νύχτα οι Frontex μας έβαλαν το πιστόλι στον κρόταφο, αλλά μετά ζήσαμε εμείς καλά κι αυτοί καλύτερα». Γιατί δεν είναι τι λες, αλλά πώς το λες. Και οι γέροι χτυπάνε παλαμάκια. Γιατί δεν είναι τι ακούνε, αλλά τι νομίζουν ότι ακούνε.

Κάποιες φορές δεν πάμε. Καθόμαστε πάνω στη ίδια μας την κούραση. Κι αν δεν έχουμε τι να πούμε, λέμε μόνο καλημέρα ή αφιερώνουμε Shine on You, Crazy Diamond. Και συχνά, χαλαρωμένοι και χωρίς ντροπές, λέμε παλαβά και ασυνάρτητα, σαν αυτά που λένε οι ερωτευμένοι και γελάνε.

Παίζουμε και δημοκρατία. Σαν αυτή που παίζουμε στη ζωή. Κάνουμε δημοψήφισμα. Γροθιά, μπύρα ή ουράνιο τόξο, αφού ό,τι κι αν ψηφίσουμε, έτσι κι αλλιώς, πάλι μέσα θα τη βρούμε. Και ξέρουμε πως έχουμε γίνει κλειδαρότρυπα για κάποιον από μας που, αυτή τη στιγμή, αιμορραγεί ή περπατά στα δικά του σκοτεινά μονοπάτια. Γι' αυτό σου γράφω.

Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος - Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης είναι μια συλλογικότητα που αγωνίζεται στο χώρο της δημόσιας εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων εδώ και 30 χρόνια. Με τις κινηματογραφικές προβολές στόχος μας είναι να συμμετέχουμε ενεργά στο δημόσιο διάλογο και να ευαισθητοποιούμε την κοινή γνώμη της πόλης μας για τα διάφορα ζητήματα των ημερών μας. Η αλληλεγγύη που στις μέρες μας είναι πιο αναγκαία από ποτέ, εκφράζεται με τον πιο γλυκό και ανθρώπινο τρόπο μέσα από τις δύο ταινίες καταξιωμένων και στρατευμένων σκηνοθετών.

Αθήνα
Μ.Καρέλλης
(Ανδρόγεω)
Δήμου
Ηρακλείου

Είσοδος
ελεύθερη

Ώρα
20.00

Κινηματογραφική Ομάδα Εκπαιδευτικού Ομίλου - Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης

ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΤΑΙΝΙΩΝ
ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Παρασκευή 18-1-2019

Η αγελάδα που έπεσε από τον ουρανό

Σεμπάστιαν Μπορενζτάν, 2011

Παρασκευή 1-2-2019

Το λιμάνι της Χάβρης

Ακι Καουρισμάκι, 2011

Εκίνησαν τα δρομολόγια τους πριν κάτι αιώνες όταν κατέπλεαν, με μαύρες σημαίες, στην Κρήτη, κουβαλώντας στο αμπάρι εφτά νέους κι εφτά νέες, να φάει ο Μινώταυρος ανθρώπινο κρέας, να χορτάσει, το κτήνος, την ακόρεστη, ανθρωποφάγα πείνα του.

Απόγονος αυτού του ανώμαλου γιού της Πασιφάης πρέπει να είναι σήμερα ο καπιταλισμός, που συνεχίζει να τρέφεται με ανθρώπινο κρέας, σε λαβύρινθους από πεδία μαχών, στοές ορυχείων κι εργοστάσια.

Οι μαύρες σημαίες σ' εκείνα τα δρομολόγια της θλίψης παραπλάνησαν τον Αιγέα και τον τσάκισαν στα βράχια του πόνου του.

Τα καράβια της θλίψης συνέχισαν να ταξιδεύουν από τότε.

Όταν ο παππούς μου πήγε στην Αμερική με το Πατρίς και στο αμπάρι πέθανε το νεογέννητο της Μαριγούλας, κι αυτή βυζαινε τ' άλλα μωρά του αμπαριού, μην πάει χαμένο το γάλα, ο παππούς μου είπε, «Τι Πατρίς; Ετούτο το καράβι είναι πόνος και βάσανο». Και τα καράβια της θλίψης δε σταμάτησαν ποτέ τα δρομολόγια τους.

Εκεί, κατά τα τέλη του Οκτώβρη, που οι σφουγγαράδες γυρνούσαν από τη Μπαρμπάρια και τα είχαν δει όλα, όστρακα, σκυλόψαρα, σφουγγάρια, την επιφάνεια του νερού πολλές οργιές πάνω, σκουλήκια στα παξιμάδια, μούχλα στον καβουρμά και Βερβερίνους πειρατές, οι αχταρμάδες με τα ψηλά άρμπουρα φαινόντουσαν στο πέλαγος από μακριά. Και οι γυναίκες σήκωναν το μεσοφούσανο κι έτρεχαν αλαφιασμένες στο λιμάνι. Έβγαζαν φωνή, με το στόμα στις χούφτες, «ο Νικόλας είναι μαζί σας;», «Ο Μανώλης ζει;». Δεν ήταν όλοι οι αχταρμάδες, καράβια της θλίψης. Κάποια όμως ήταν. Απ' αυτά δεν ξεμπάρκαρε ποτέ ο Μανώλης και ο Νικόλας έβγαине τρεκλίζοντας την αναπηρία των Βυθών.

Τα καράβια της θλίψης, τα τελευταία χρόνια, πύκνωσαν τα δρομολόγια τους στα γύρω νερά. Και δεν είναι καν καράβια. Κάτι σαπιόβαρες προορισμένες μόνο για τον πάτο της θάλασσας. Απ' αυτές ξεμπάρκάρουν μερικοί. Ένα παιδί χωρίς τη μάνα του, ένας πατέρας χωρίς τα παιδιά του, ένας νιόγαμπρος χωρίς τη νιόνυφη, ένα ανθρώπινο ερείπιο βρεγμένο και άλαλο και κάμποσες ανθρωποσακούλες γεμάτες ματαιωμένη προσδοκία για ζωή.

Τα καράβια της θλίψης είναι καμιά φορά και σύγχρονα πλεούμενα, μεγάλα, με χοντρούς κάβους, με πορτοκαλί φουγάρο και ψηλές μπουκαπόρτες. Φτάνουν συνήθως τη νύχτα και κάνουν μόνο το ένα σφύριγμα του ερχομού που κόβει τον ύπνο των παραλιμανιώτικων σπιτιών. Ο κόσμος πάει κι έρχεται. Κουβαλώντας βαλίτσες, κουτιά, πακέτα, κλουβιά με ζώα, αθμονία, κούραση, αγκαλιές και ναυτία. Είναι όμως και φορές που κουβαλά κι ένα ανθρώπινο πακέτο. Ξέρεις από πριν πως στο αμπάρι έχει κι αυτό το φορτίο, καθώς στο λιμάνι καρτερούν πολλά μαύρα ρούχα. Και στεγνά πρόσωπα. Απ' αυτή τη μαύρη συντροφιά, δεν ακούγεται κανένα «καλωσόρισες». Μόνο «κουράγιο». Και βγαίνουν οι νταλικές και τα φορτηγά από τα σωθικά του καραβιού και κόκκινα μάτια και ...«κουράγιο».

Και πάλι, μετά βγαίνουν κι άλλοι επιβάτες, πατώντας πιο προσεκτικά, κουβαλώντας ένα μπογαλάκι ρούχα γύρω από τον καινούργιο άνθρωπο που γέννησαν στα μαιευτήρια της Αθήνας. Η συντροφιά που τους περιμένει κρατάει ένα-δυό μπαλόνια. Άλλοτε γαλάζια κι άλλοτε τριανταφυλλιά. Χτες ήταν τριανταφυλλιά. Αυτό το μπαλόνι, μέσα τη νύχτα, κάπως μαλάκωσε το έρεβος των μαύρων ρούχων.

Κι εκείνο το «να σας ζήσει», που πήρε ο αέρας μαζί με το «κουράγιο» και τον οχλαπετό ταξιδιωτών και φορτηγών, έκαναν, στο μικρό λιμάνι, μια μεγάλη συμπύκνωση της ζωής.

Το 1992 ο μεγαλοδράκουλας της δεξιάς, το απέθαντο ζόμπι, Μητσοτάκης δήλωνε προς την αστυνομία: «Εσείς είστε το κράτος».

Ήταν η εποχή που ο καπιταλισμός εγκαινίαζε κι εδώ την πιο σκληρή του εκδοχή, το νεοφιλελευθερισμό. Τότε που σε συνεχή εναλλαγή και κολληγιά με τους σοσιαλθολούρες μετέτρεπαν τον εργαζόμενο σε «απασχολήσιμο» και άνεργο, το συνταξιούχο σε ζητιάνο, το σύστημα της δημόσιας υγείας σε προθάλαμο γραφείου κηδεϊών.

Και ήξεραν, γιατί είναι δεκαετίες στο κουρμπέτι της καταστολής, πως έπρεπε να προμοτάρουν την ασυδοσία του ρόπαλου, της ανάποδης ασπίδας, της προβοκάτσιας, των φασιστοτραμπούκων και όλο αυτό να το βαφτίσουν και «Προστασίας του πολίτη».

Κι άρχισαν να φεύγουν ανεξέλεγκτοι οι «εξοστρακισμοί» και οι «εκπυροκροτήσεις», τα ματωμένα ρόπαλα και οι φονικές κλωτσιές από τους πληρωμένους με το δημόσιο χρήμα «προστάτες» και τους παρατρεχάμενους τους φασίστες.

Κι από δίπλα συνασπίστηκαν και όλοι οι «νοικοκυραίοι». οι αρουραίοι μιας

«Εσείς είστε το κράτος»

θλιβερής αταραξίας βούρκου, που έκαναν τη δουλειά τους και το σταυρό τους, υποκλίσεις και γονυκλίσεις, χειροκροτήματα και δανειοληψίες.

Κι από δίπλα η πέμπτη φάλαγγα μιας σάπιας «δημοσιογραφίας», που διαπομπεύει θύματα, θεωρητικοποιεί την τραμπουκιά και απαλλάσσει φονιάδες, μαχαιροβγάλτες και λαμόγια.

Έτσι φτάσαμε από τον Άλεξ, στη «ζαρντινέρα», στα μαχαιρώματα μεταναστών, στα στημένα δηα, στο Φύσσα, στα πογκρόμ στις Σκουριές και στη Λευκίμμη, και στην άγρια δολοφονία του Ζακ, όπου οι νοικοκυραίοι χτυπούν δολοφονικά, η αστυνομία «πράττει τα δέοντα» και «σε όποιον αρέσει», η εντεταλμένη δημοσιογραφία μιλάει για «αναγκαία αυτοάμυνα» και οι περαστικοί, αμέτοχοι και ατάραχοι, κοιτάμε τη δουλειά μας.

Και, κοιτώντας τη δουλειά μας, φτάσαμε στο σημείο μεγάλης «δικαίωσης» γιατί οι τοξικολογικές εξετάσεις του Ζακ Κωστόπουλου βγήκαν «καθαρές». Γιατί

δηλαδή, αν δεν ήταν «καθαρές», θα υπήρχε λόγος το «πρεζόνι» να πεθάνει με κλωτσιές, να μεταφερθεί νεκρός με χειροπέδες, να διαπομπευτεί από τους βούρκους της σθόνης, να διασυρθεί και να ξαναδολοφονηθεί άγρια, εκατό φορές. Είναι σημαντικό, αλλά ως ένα σημείο, το τοξικολογικό πόρισμα γιατί είναι η αποκάλυψη όλων των κατασκευασμένων κατηγοριών και «ειδησέων» που πάτησαν ξεντρόπιαστα πάνω στην «τοξικολογική ενοχή» του κακοθανασμένου Ζακ. Αλλά δεν είναι αυτό το οχυρό της κοινωνικής άμυνας. Το τοξικολογικό πόρισμα ενός ολόκληρου συστήματος δείχνει πως ο κατασταλτικός μηχανισμός του είναι δολοφονικός και τα κοινωνικά αντανακλαστικά σάπια.

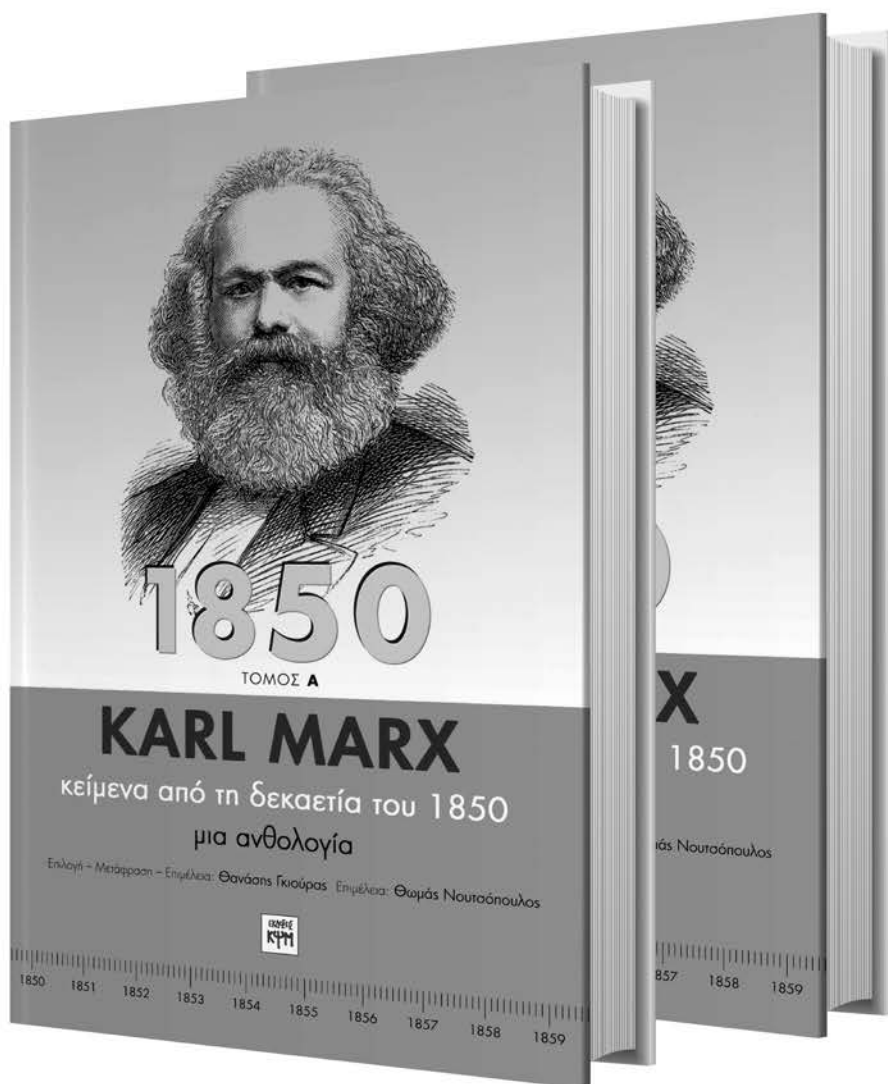
Τώρα οι «νοικοκυραίοι» κράτησαν μόνο το «καλά του κάνανε του πούστη», γιατί και ο «ανδρισμός» αυτής της κοινωνίας, που ξεχειλίζει φασισμό και βούρκο, πρέπει να διαφυλαχτεί, ακόμη κι όταν βιάζει, βάζει χέρι σε παιδιά, μαχαιρώνει μετανάστες, εξοστρακίζει σφαίρες και τσακίζει τους αδύναμους κρίκους. Ο φασισμός έχει μπουκάρει από παντού.

KARL MARX

Κείμενα από τη δεκαετία 1850

μια ανθολογία

2 ΤΟΜΟΙ | 1600 ΣΕΛΙΔΕΣ | 100 ΕΡΓΑ | 25 ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ
3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ | ΠΛΗΡΕΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

Μετά την έκδοση του τόμου *Karl Marx – Κείμενα από τη δεκαετία 1840* (το 2013) και την έκδοση του πρώτου τόμου του *Κεφαλαίου* (2016), οι εκδόσεις ΚΨΜ συνεχίζουν το έργο της νέας μετάφρασης, επιμέλειας και έκδοσης των πιο σημαντικών – γνωστών αλλά και άγνωστων – έργων, χειρογράφων, επιστολών και σημειώσεων του Karl Marx.

Η δεκαετία του 1850 είναι από τις πλουσιότερες όσο αφορά το μαρξικό έργο στις πολυαπλήεις διαστάσεις του. Πολιτική δράση και ανάλυση στον απόηχο της επανάστασης, κοινωνική και οικονομική αρθρογραφία αναφορικά με τη δυναμική του διεθνούς χάρτη, διεξοδικές μελέτες για το σκοπούμενο έργο της κριτικής της πολιτικής οικονομίας, όπως επίσης και πυκνή αλληλογραφία με γνωστούς και συνεργάτες – πλαισιώνουν τη δραστηριότητα του Marx ως κατοίκου πλέον του Λονδίνου.

Επιλογή-Μετάφραση-Εισαγωγή: **Θανάσης Γκιούρας**
Επιστημονική επιμέλεια: **Θανάσης Γκιούρας, Θωμάς Νουτσόπουλος**
Διόρθωση: **Βάσω Μπαχούρου**

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

Κιάφας 3 & Ακαδημίας, 106 78 Αθήνα | τηλ.: 210 381 38 38, 210 38 10 502

Fax: 210 38 39 713 | e-mail: info@kapsimi.gr | www.kapsimi.gr

ΧΙΛΗ

Μαζική απεργία ενάντια στην πολιτική του Πινέρα κατά των συνδικάτων

Εκατοντάδες χιλιάδες διαδήλωσαν ενάντια στις εργασιακές και ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις και απαιτώντας να σταματήσει η ποινικοποίηση της κοινωνικής διαμαρτυρίας

Στη Χιλή εκατοντάδες χιλιάδες δάσκαλοι, δημόσιοι υπάλληλοι, φοιτητές, μαθητές και μέλη σωματείων διαδήλωσαν την Πέμπτη 8 Νοέμβρη σε 26 πόλεις ενάντια στην οικονομική και την πολιτική ασφάλειας του Πινέρα. "Αντιμετωπίζουμε την πιο επικίνδυνη αντισυνδικαλιστική και νεοφιλελεύθερη επίθεση από την επιστροφή στη δημοκρατία" υποστηρίζει η Κεντρική Ένωση Εργατών (ΚΕΕ) της Χιλής.

Στο Σαντιάγο, την πρωτεύουσα της χώρας, η ΚΕΕ συγκέντρωσε τουλάχιστον 100.000 διαδηλωτές που πήραν μέρος σε μια διαδήλωση που οργανώθηκε στο πλαίσιο μιας εθνικής απεργίας σε πολλούς τομείς. Οι δι-

Το «Όχι + Διαχειριστές των Συνταξιοδοτικών Ταμείων» επίσης συμμετέχει στην εθνική πορεία διαμαρτυρίας για τις ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις του Πινέρα, που σύμφωνα με το κίνημα θα βαθύνουν την ιδιωτικοποίηση του ασφαλιστικού συστήματος αντί να εγκαθιδρύσουν ένα αναδιανεμητικό σύστημα αλληλεγγύης, που απαιτούν οι συνταξιούχοι.

Η Συνομοσπονδία Χιλιανών Πανεπιστημίων και η Γραμματεία Νεανικών Θεμάτων της Κεντρικής Ένωσης Εργατών κατέλαβαν γραφεία στο υπουργείο Εργασίας και ανακοίνωσαν τη συμμετοχή τους στην απεργία.

"Οι φοιτητές της Χιλής συμμετέχουν στην εθνική κινητοποίηση που ανακοινώθηκε από τους εργατές της Χιλής για τις 8 Νοέμβρη επειδή πιστεύουμε ότι είναι σημαντικό να προχωρήσουμε προς την κατοχύρωση των κοινωνικών δικαιωμάτων και της κοινωνικής δικαιοσύνης στη χώρα μας" δήλωσε σε τοπικά μέσα ο εκπρόσωπος Τύπου της Συνομοσπονδίας, Κριστόφερ Χιντάλγκο.

"Αντιμέτωποι με την κυβερνητική επίθεση προς χάρη της επισφαλούς εργασίας για τους νέους, μέσα από έναν κανονισμό που επηρεάζει τα δικαιώματά μας και την ποινικοποίηση της νεότητας μέσα από προγράμματα όπως το "Ασφαλής Αίθουσα" αποφασίσαμε να συμμετέχουμε στην απεργία των εργατών, που είναι οι μητέρες και οι πατεράδες μας" δήλωσε η Αμάντα Οπάζο από την Εθνική Συνομοσπονδία Μαθητών Λυκείου.

"Ο λαός της Χιλής απαιτεί κοινωνική και πολιτική ενότητα για ν' αντιμετωπίσει αυτό το αρνητικό πολιτικό σενάριο" δήλωσε η ΚΕΕ.

αδελωτές έφτασαν στο προεδρικό παλάτι της Χιλής, το Λα Μονέδα.

Η διαδήλωση οργανώθηκε από την ΚΕΕ, ακτιβιστές, κοινωνικά κινήματα και κοινωνικές οργανώσεις πήραν επίσης μέρος. Η απεργία, μεταξύ άλλων, αντιτίθεται σε μεταρρυθμίσεις της εργατικής νομοθεσίας που θέτουν στο στόχαστρο τα συνδικάτα και τη συλλογική διαπραγμάτευση, απορρίπτει την άνοδο της ανεργίας και την ποινικοποίηση της αντίστασης στην περιοχή Μαπούτσε και άλλων κοινωνικών κινήματων.

Οι αντισυνδικαλιστικές και νεοφιλελεύθερες πολιτικές του Σεμπαστιάν Πινέρα βαθύνουν την κρίση, για την οποία οι Χιλιανοί διαδηλώνουν εδώ και πάνω από μια δεκαετία, απαιτώντας μισθούς που αρμόζουν στην εργασία και την υποτιθέμενη ανάπτυξη της Χιλής, μια αξιοπρεπή σύνταξη... Η ποινικοποίηση του φοιτητικού κινήματος επίσης αποδοκιμάζεται στους δρόμους του Σαντιάγκο" ανέφερε η απεσταλμένη του teleSUR στη Χιλή, Πάολα Ντράγκνικ.

Μετάφραση: Γεωργία Μιθωνάκη

Μετά από κυνήγι μαγισσών, το πανεπιστήμιο του Σίδνεϊ θέτει τον Τιμ Άντερσον σε διαθεσιμότητα

Ο Αυστραλός ακαδημαϊκός Tim Anderson τέθηκε σε διαθεσιμότητα από το Πανεπιστήμιο του Σίδνεϊ με φθηνά και εντελώς αβάσιμα προσχήματα. Ο πραγματικός λόγος πίσω από την τιμωρία που του επιβλήθηκε είναι η συνεπής αντιμπεριαλιστική του στάση, η οποία έχει εξοργίσει - ξανά και ξανά - την αυστραλιανή κυβέρνηση. Η εναντίωση κάποιου στην αστική τάξη σε θέματα πολέμου και ειρήνης αποτελεί πολιτική πάλη υψηλού επιπέδου και ενέχει κόστος και κινδύνους. Η αυστραλιανή αστική τάξη το γνωρίζει καλά αυτό, γι' αυτό και έχει διεξαγάγει επανειλημμένα κυνήγια μαγισσών εναντίον του, με εθνικής εμβέλειας ΜΜΕ και υπουργούς της κυβέρνησης να ζητούν τη φήμωση, πειθάρχηση ή απόλυσή του από το πανεπιστήμιο.

Αναδημοσιεύουμε τη σχετική του δήλωση: **«Χθες, ο κοσμήτορας του Πανεπιστημίου του Σίδνεϊ Stephen Garton με έθεσε σε διαθεσιμότητα από ανώτερο λέκτορα και μου απαγόρευσε την είσοδο στο πανεπιστήμιο. Έχω εργαστεί ως ακαδημαϊκός στο πανεπιστήμιο αυτό περισσότερα από 20 χρόνια και θα ασκήσω έφεση στην αρμόδια εξεταστική επιτροπή. Αυτή η κίνηση είναι το αποκορύφωμα μιας σειράς αποτυχημένων προσπαθειών της διοίκησης να περιορίσει τα δημόσια σχόλιά μου. Πάντα απέρριπτα τη λογοκρισία αυτή. Η τελευταία καταγγελία αφορά τη συμβουλευτική μου ανάλυση σχετικά με τις ισραηλινές επιθέσεις στη Γάζα. Μπορείτε να εξετάσετε το παρακάτω γράφημα και να αποφασίσετε μόνοι σας εάν και πώς θα μπορούσε να είναι «προσβλητικό». Αυτές οι καταγγελίες, τους τελευταίους 18 μήνες, έχουν υπάρξει ασήμαντες και παράλογες. Κατά την άποψή μου, αντιπροσωπεύουν ένα ασυνήθιστο επιθετικό καθεστώς πολιτικής λογοκρισίας, με το οποίο δε θα πρέπει να έχει σχέση κανένα αξιοπρεπές πανεπιστήμιο. Οι περισσότερες από τις καταγγελίες της διοίκησης αφορούν την κριτική μου για την πολεμική προπαγάνδα εναντίον της Συρίας, του Ιράκ και της Παλαιστίνης. Δεν δέχομαι μια τέτοια λογοκρισία. Ο Stephen Garton αγνόησε τον κανόνα της «πνευματικής ελευθερίας» του πανεπιστημίου, σύμφωνα με τον οποίο το ακαδημαϊκό προσωπικό δικαιούται να «εκφράσει αντιδημοφιλείς ή αμφιλεγόμενες απόψεις, υπό την προϋπόθεση ότι το προσωπικό δεν πρέπει να παρενοχλεί, να δαιμονοποιεί ή να εκφοβίζει». Θα το επισημάνω αυτό στην Επιτροπή που θα εξετάσει την έφεσή μου. Έχω πει στον κοσμήτορα Garton ότι δεν κάνω κατάχρηση της κριτικής, ούτε ασκώ ανέξοδη κριτική, αλλά όταν πρέπει ασκώ σκληρή κριτική στην ανέντιμη προπαγάνδα. Έχω απορρίψει τις προσπάθειές του να μου επιβάλει πολιτική λογοκρισία, ως μια προσπάθεια άνευ αρχών».**

Πηγή: avantgarde2009.wordpress.com

ΜΠΟΛΣΟΝΑΡΟΥ, Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΣ

Έτσι κι αλλιώς οι μέρες ήταν δύσκολες για το Βραζιλιάνικο λαό. Φτώχεια, διαφθορά, εγκληματικότητα και... καρναβάλι.

Μόνο που τώρα θα γίνουν πολύ δυσκολότερες. Όχι για όλους. Για τους πολλούς.

Για τους πολλούς υπάρχει πάντα μια άλλη πραγματικότητα απ' αυτή που αφορά τους λίγους, για τους οποίους ισχύει κάτι σαν θεία πρόνοια. Οι θεοί ήταν πάντα προστάτες των πλούσιων και παρηγορητές των φτωχών.

Για τους πλούσιους Βραζιλιάνους έτσι κι αλλιώς δεν υπήρχε φτώχεια, η διαφθορά όλη δική τους και τη μοιραζόντουσαν, όσο για την προστασία από την εγκληματικότητα των φτωχών πληρώνουν σκευομαχίες και μαντράνουν ιδιωτικές συνοικίες μέσα στις πόλεις, ενώ για τη δική τους βαριά εγκληματικότητα, που αφορά την απομύζηση του δημόσιου πλούτου και την εξόντωση φτωχών και ιθαγενών πληρώνουν πολιτικούς και δικαστές. Όπως παντού.

Η εκλογή του φασίστα Μπολσονάρου, του «Τραμπ των τροπικών», θα κάνει την πρώην αχανή αποικία των Πορτογάλων μια ακόμη αχανή αποικία του νεοφιλελευθερισμού.

Ο Μπολσονάρου εξήγγειλε ήδη μείωση των κοινωνικών δαπανών, εκτεταμένη ιδιωτικοποίηση των δημόσιων επιχειρήσεων, ανάμεσα στις οποίες και η Petrobras, η κρατική εταιρία πετρελαίου, ενώ για την Electrobras διατηρεί μόνο μια ανησυχία, μην αγοραστεί από Κινέζους.

Ο φασίστας Μπολσονάρου υποσχέθηκε οπλοφορία στους «έντιμους νοικοκυραίους», θεωρεί ασύμφορο εργατικό δυναμικό τις γυναίκες γιατί παίρνουν άδεια κύησης. Δήλωσε παρήφανος που είναι ομοφοβικός και συμπλήρωσε ότι θα προτιμούσε το παιδί του να είναι ναρκομανής ή να πεθάνει, παρά να είναι ομοφυλόφιλος. Οι Αφρο-Βραζιλιάνοι, δηλαδή οι πληθυσμοί που μεταφέρθηκαν ως σκλάβοι στη Βραζιλία και δούλεψαν τα απέραντα λατιφούντια των γαιοκτημόνων, είπε πως πρέπει να ζυγίζονται σε αγγόβας, τη μονάδα βάρους που ισχύει για τα ζώα και τα αγροτικά προϊόντα, δήλωσε υπέρμαχος των Βασανιστηρίων και στη δίκη του βασανιστή της Dilma Rousseff ψήφισε υπέρ του βασανιστή, λέγοντας «με τη ψήφο μου τιμώ τη μνήμη του συνταγματάρχη Carlos Alberto Brilhante Ustra». Υποσχέθηκε να φυλακίσει και να εξορίσει, στην πρώτη ευκαιρία, τους πολιτικούς του αντιπάλους και δήλωσε ότι «αυτή τη φορά ο καθαρισμός θα είναι πιο αποτελεσματικός». Δεσμεύτηκε να παραχωρήσει τη δημόσια γη στους γαιοκτήμονες που ξέρουν να την εκμεταλλεύονται, ενώ για το περιβάλλον «ο Τραμπ των τροπικών» υποσχέθηκε χαλάρωση των προστατευτικών νόμων στο όνομα της ανάπτυξης. «Ο Αμαζονιάς μας είναι ένα παιδί με ανεμοβλογιά. Κάθε κουκίδα είναι ένας οικισμός αυτόχθονων. Αυτό πρέπει να τελειώνει».

Το βασιλιά καρνάβαλο τον ψήφισαν! Δε χρειάστηκε να κάνει πραξικόπημα. Η εξαθλίωση, καλά ζυμωμένη με την ιστορική άγνοια, τον αναλφαβητισμό, τη διαφθορά και την τηλεοπτική σαβούρα, γεννά ψηφοφόρους μονοκύτταρους και ηγέτες τέρατα.

Πού όρεξη για σάμπα. Ας κλάψει η Βραζιλιάνα Mariza μ' ένα fados, για τη Βραζιλία και για όλους μας!

Μια έρευνα ενός διακεκριμένου αριστερού ακαδημαϊκού που εξετάζει την ηθική της σοσιαλιστικής επανάστασης έχει γίνει στόχος από κορυφαίο πανεπιστήμιο χρησιμοποιώντας την αντιτρομοκρατική στρατηγική της κυβέρνησης.

Οι φοιτητές του Πανεπιστημίου του Reading προειδοποιήθηκαν να προσέχουν όταν διαβάζουν ένα δοκίμιο του αποθανόντος καθηγητή Norman Geras προκειμένου να αποφύγουν την παραβίαση του Prevent. Οι τριτοετείς φοιτητές προειδοποιήθηκαν να μην αποκτούν πρόσβαση στο κείμενο από προσωπικές συσκευές, να το διαβάζουν μόνο σε ασφαλές περιβάλλον και να μην το αφήνουν παρατημένο σε μέρος που μπορεί να εντοπιστεί “ακούσια ή με άλλο τρόπο από εκείνους που δεν είναι προετοιμασμένοι να το δουν”. Η προειδοποίηση βγήκε αφότου το δοκίμιο σημάνθηκε από το πανεπιστήμιο ως “ευσαίσθητο” σύμφωνα με το πρόγραμμα Prevent.

Το δοκίμιο, που βρισκόταν πέρυσι στη λίστα των “υποχρεωτικών” αναγνωσμάτων για την ενότητα Δίκαιων και Άδικων Πολιτικών του πανεπιστημίου, έχει τίτλο “*Η Ηθική Μας: Η Ηθική της Επανάστασης*”.

Ο Geras ήταν ομότιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ μέχρι το θάνατό του το 2013. Απέρριπτε την τρομοκρατία, αλλά υποστήριζε ότι η βία μπορεί να δικαιολογηθεί στην περίπτωση σοβαρής κοινωνικής αδικίας.

Ο Waqas Tufail, ανώτερος λέκτορας εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Leeds Beckett, ο οποίος έγραψε μια έκθεση για το Prevent πέρυσι, περιέγραψε την υπόθεση του Reading ως “*εξαιρετικά ανησυχητική*”. Ένας άλλος ειδικός του Prevent, ο Fahid Qurashi από το Πανεπιστήμιο του Staffordshire, δήλωσε ότι η περίπτωση δείχνει πόσο η αντιτρομοκρατική νομοθεσία “*εφαρμόζεται πολύ πέρα από τα όρια που θέτει*”.

Ο Ilyas Nagdee, μαύρος φοιτητής από την Εθνική Ένωση Φοιτητών, είπε ότι η περίπτωση του δοκιμίου υπογραμμίζει για μια ακόμη φορά “*την παρανόηση [των αντιτρομοκρατικών οδηγιών]*”.

Η στρατηγική της κυβέρνησης, αμφιλεγόμενη από μόνη της, έχει

στόχο να αποτρέπει τους ανθρώπους να προβούν σε παράβαση και ζητάει από τα πανεπιστήμια να παρακολουθούν την πρόσβαση των φοιτητών και των ακαδημαϊκών σε υλικό που θα μπορούσε να θεωρηθεί εξτρεμιστικό! Το σχέδιο έχει επανειλημμένα δεχθεί πυρά από τότε που προτάθηκε από την κυβέρνηση το 2011. Οι επικριτές υποστηρίζουν ότι έχει περιορίσει τις ακαδημαϊκές ελευθερίες, ενθαρρύνοντας τα πανεπιστήμια να ματαιώνουν εμφανίσεις ακραίων ομιλητών και υιοθετώντας μια “αστυνομική κουλτούρα” στην ανώτατη εκπαίδευση.

Ο Tufail πρόσθεσε: “Αυτό το δοκίμιο υπογράφεται από έναν κριτικά αποδεκτό, επιφανή ακαδημαϊκό, φημισμένο στον κλάδο του, που ήταν για πολλά χρόνια καθηγητής στο Μάντσεστερ και του οποίου ο επικήδεις δημοσιεύτηκε στον Guardian. Αυτή η υπόθεση εγείρει πολύ μεγάλες ανησυχίες για την ακαδημαϊκή ελευθερία και την πρόσβαση των φοιτητών σε υλικό και εγείρει ευρύτερα ερωτήματα σχετικά με τις συνέπειες του Prevent”.

Το δοκίμιο αναγνωρίστηκε ως πιθανά ευαίσθητο από έναν ακαδημαϊκό που έκανε το μάθημα. “*Αυτό είναι σχεδόν χειρότερο, επειδή σημαίνει ότι οι ακαδημαϊκοί τώρα εμπλέκονται στην αυτολογοκρισία*” είπε ο Tufail.

Ο Nagdee δήλωσε: “Το Prevent αλλάζει θεμελιωδώς τη σχέση ανάμεσα σε φοιτητές και εκπαιδευτές, με εκείνους που εμπιστευόμαστε τα μέγιστα για την ευμάρεια και την ανάπτυξη μας να αναγκάζονται να ενεργούν σαν πληροφοριοδότες. Όπως δείχνει αυτή η περίπτωση, φυσιολογικά θέματα που συζητούνται στα πλαίσια ενός μαθήματος στους εκπαιδευτικούς μας χώρους αντιμετωπίζονται ως εγκληματικά”.

Το Πανεπιστήμιο του Reading ανακοίνωσε:

“*Οι λέκτορες πρέπει να ενημερώνουν τους φοιτητές γραπτώς αν το μάθημά τους περιλαμβάνει κείμενα που θεωρούνται ευαίσθητα για την ασφάλεια και στη συνέχεια να κρατούν λίστα με τους φοιτητές που πιστεύουν ότι θα ‘θελαν να αποκτήσουν πρόσβαση στο υλικό. Όπως ορίστηκε στον Αντιτρομοκρατικό και Περι Ασφάλειας Νόμο του 2015, το Πανεπιστήμιο του Reading έχει θέσει πολιτικές για να αναλάβει πρωτοβουλίες ώστε να εμποδίζει τους φοιτητές να έλκονται από την τρομοκρατία. Μια πτυχή αυτού είναι να προστατεύουμε το προσωπικό και τους σπουδαστές που έχουν πρόσβαση σε ευαίσθητα σε θέματα ασφαλείας υλικό, νόμιμα και κατάλληλα χρησιμοποιούμενα για σπουδές ή έρευνα*”.

«Κοινωνική πολιτιστική» που τιμωρεί και βασανίζει τους άνεργους και άπορους με την περικοπή των επιδομάτων τους

Εχει διπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των αστέγων στη Μεγάλη Βρετανία, ως συνέπεια και της λεγόμενης «κοινωνικής πολιτικής» των κυβερνήσεων, που τιμωρεί και βασανίζει τους άνεργους και άπορους, των περικοπών στα κοινωνικά επιδόματα, αλλά και της αύξησης των ενοικίων. Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία που εξέδωσε η οργάνωση «Shelter», στην Αγγλία οι άστεγοι έχουν διπλασιαστεί και σχεδόν 60% περισσότεροι άνθρωποι ζουν σήμερα σε ειδικούς ξενώνες από ότι το 2011. Ο αριθμός των αστέγων στη χώρα υπολογίζεται στις 300.000!

Οι υπηρεσίες ανέργων στη Βρετανία επιβάλλουν συχνά κυρώσεις στους άνεργους, αλλά και στους κακοπληρωμένους εργαζόμενους που λαμβάνουν προνοιακά επιδόματα. Τα προνοιακά επιδόματα κόβονται (τουλάχιστον για ένα χρονικό διάστημα) όταν ο δικαιούχος δεν εμφανιστεί σε ραντεβού με την υπηρεσία για οποιονδήποτε λόγο, αν δεν αποδείξει ότι αναζητά συστηματικά δουλειά (ή και δεύτερη δουλειά αν είναι ημιαπασχολούμενος), αν αργήσει σε ραντεβού με την υπηρεσία κλπ. Μπορεί να υποστεί ακόμη και έξωση από το σπίτι που του έχει δοθεί (μέσω προνοιακών υπηρεσιών) αν οι «παραβιάσεις» είναι επαναλαμβανόμενες.

Παράλληλα, οι οργανώσεις αρωγής επικρίνουν το γεγονός ότι τα νοίκια σε πολλές περιοχές της χώρας αυξάνονται ραγδαία, αντίθετα με τα επιδόματα ενοικίου.

Πρόσφατα παρουσιάστηκε νέο κυβερνητικό νομοσχέδιο, με διακρουγμένο στόχο να ...εκμηδενίσει (!) τον αριθμό των αστέγων έως το 2027. Ήδη η τοπική διοίκηση υποχρεούται να παράσχει βοήθεια σε όσους αναγκάστηκαν να μείνουν στο δρόμο λόγω καταγγελίας συμβολαίων ενοικίασης. Ο νέος νόμος υποτίθεται ότι θα στηρίζει τους «οικονομικά ασθενέστερους», αλλά προβλέπει «**μόλις 80 εκατ. ευρώ για τρία χρόνια σε εκατοντάδες δήμους και κοινότητες. Σε κάθε άστεγο αντιστοιχεί εντέλει ένα υπερβολικά μικρό ποσό**», διαπιστώνει ο Βρετανός καθηγητής κοινωνιολόγος Τζον Ντιν, από το Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ.

Την υποστολέγωση των υπηρεσιών με κοινωνικούς λειτουργούς υπογραμμίζει η Ρέιτσελ Πάρτμεντ, διευθύντρια κέντρου φιλοξενίας αστέγων στο Σέφιλντ: «**Όλοι οι κοινωνικοί λειτουργοί της πόλης, όσοι απέμειναν μετά τις περικοπές, ασχολούνται κυρίως με θύματα κακοποίησης και έχουν αφήσει στη μοίρα τους τους άστεγους, οι οποίοι χρειάζονται επειγόντως τη βοήθεια των αρμόδιων αρχών**».

Βαλεντίνα Τερεσκόβα

Η πρώτη γυναίκα κοσμοναύτης στην Ιστορία που ταξίδεψε στο διάστημα ή η ιστορία μιας σοβιετικής σταχτοπούτας

Παιδικό όνειρο της Βαλεντίνα ήταν να γίνει οδηγός τρένου. Πίστευε σαν παιδί πως το να γνωρίζει ο οδηγός καινούριους τόπους και ανθρώπους με τα δρομολόγιά του τον καθιστούν τον πιο ευτυχισμένο άνθρωπο του κόσμου.

γράφει ο Νίκος Γαλιάνης

παραπάνω. Με το «Βοστόκ 6» πραγματοποίησε 48 περιφορές γύρω από τη Γη και μετά από 2 ημέρες, 22 ώρες και 50 λεπτά στο διάστημα, προσγειώθηκε με επιτυχία στις 19 Ιουνίου του 1963.

Κι αν η αποστολή της Βαλεντίνα στο διάστημα σήμερα φαντάζει δεδομένη, σίγουρα δεν είναι δεδομένη η εκπλήρωση των παιδικών ονείρων όλων των παιδιών, κυρίως όσων προέρχονται από εργατική ή αγροτική οικογένεια. Διότι στη σημερινή κοινωνία δεν προτάσσεται η λύση των κοινωνικών αναγκών, μα το κέρδος, το άμεσο οικονομικό κέρδος έναντι οποιουδήποτε ανθρώπινου κόστους. Η σημερινή κοινωνία μαθαίνει τα παιδιά όχι πως να συνεργάζονται και να μοχθούν για να εκπληρώσουν κοινούς στόχους, αλλά πως να κυνηγούν τα ατομικά όνειρά τους, καταπατώντας άλλους ανθρώπους, κάνοντας την εκμετάλλευση και το ατομικό όφελος θεό τους.

Η ιστορία της Βαλεντίνα φωτίζει ακόμη και σήμερα τα επιτεύγματα της σοσιαλιστικής κοινωνίας. Φωτίζει την ισότιμη θέση της γυναίκας, τα δικαιώματα των παιδιών στη μόρφωση και στην πρόοδο, ανεξάρτητα από ποια κοινωνική τάξη ή στρώμα αυτά προέρχονται. Γιατί στη Σοβιετική Ένωση τα παιδιά μπορούσαν να πραγματοποιούν τα όνειρά τους. Να χαιρόνται οι γονείς την απρόσκοπτη και διαρκή πρόοδό τους, με τη συνεχή υποστήριξη του σοσιαλιστικού κράτους. Γιατί η κατεύθυνση στις σοσιαλιστικές κοινωνίες ήταν η απελευθέρωση των κοινωνικών παραγωγικών δυνάμεων, για την καλύτερη ζωή των ανθρώπων, με απώτερο στόχο την κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο.

Στη Βαλεντίνα Τερεσκόβα

εί ουρανέ βγάλε
το καπέλο σου*
περνάει η Βαλεντίνα
κοίταξε προσεκτικά
πως της φιλούν το χέρι
οι μικροσκοπικοί σου ήλιοι
πως περιμένουνε μ' υπομονή
ο ένας πίσω από τον άλλο
την ώρα π' αγκαλιάζει
το λευκό της στήθος
η μεγάλη άρκτος

εί σύννεφο χαιρέτα το αστέρι
στη διαμαντένια κάσκα της
σήμερα το κόκκινο
έσμιξε με τις καρδιές μας

κι εσύ σελήνη τη δύναμη δώσε
να δροσερέψει ο βρόντος τ' ουρανού
το γαλάζιο δεν είναι πια σκληρό
ζυμώθηκε στα βλέμματα των άστρων
στη μουσική όλων των κοριτσιών

Παιδί αγροτικής οικογένειας, έχασε τον πατέρα της στο σοβιετικοφιλανδικό πόλεμο το 1939. Από νεαρή ηλικία εργάστηκε σε εργοστάσιο ελαστικών και στη συνέχεια σε υφαντουργείο, ενώ παράλληλα φοιτούσε ως τεχνικός ύφανσης βαμβακιού σε εσπερινή σχολή. Έλαβε το δίπλωμά της το 1960, ενώ ήδη από το 1957 είχε γίνει μέλος της Κομσομόλ. Απέκτησε εκπαίδευση αλεξιπλωσιστή σε τοπική αερολέσχη και το 1961, παρότι δεν ήταν πιλότος, επιλέχθηκε από τον Σεργκέι Κορολιόφ, τον επικεφαλής του διαστημικού προγράμματος της Σοβιετικής Ένωσης, μεταξύ εκατοντάδων υποψηφίων, ως μία από τις πέντε πρώτες γυναίκες για να πιλοτάρει το διαστημικό σκάφος «Βοστόκ 6». Σκοπός της αποστολής ήταν να μελετηθεί η λειτουργία του γυναικείου σώματος στο διάστημα.

Και έτσι, το παιδικό όνειρο της Βαλεντίνα έγινε πραγματικότητα. Όχι μόνο οδήγησε μηχανή τρένου, μα την πιο δυνατή και γρήγορη μηχανή ενός διαστημοπλοίου. Όχι μόνο γνώρισε καινούριους τόπους, μα έφτασε τόσο ψηλά που άλλο πιο πέρα δεν έχει. Η Βαλεντίνα στις 16 Ιουνίου του 1963 εκπλήρωσε το παιδικό της όνειρο και με το

* Κατά την απογειώση, η Βαλεντίνα είπε: «Ει, Ουρανέ, βγάλε το καπέλο σου!», ένα στίχο από το ποίημα του Μαγιακόφσκι «Σύννεφο με παντελόνια».

ΙΤΑΛΙΑ: Η ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΗ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

Για τη σύγχρονη Ιταλική ιστορία (1800 - 1920)

Η αυγή του 19^{ου} αιώνα βρίσκει την Ιταλική χερσόνησο διαιρεμένη σε 10 κρατίδια (Πιεμόντε, Βένετο, Ρομάνια, Λάτιο, Σαρδηνία, Σικελία, Λομβαρδία, Αγ. Μαρίνος, Τρέντο) και στην κυριαρχία γαιοκτημόνων, τοπικών αρχόντων και εκκλησίας, ενώ ο βορράς βρίσκεται κάτω από Αυστριακή κατοχή.

Οι ιδέες, όμως, του αστικοδημοκρατικού φιλελευθερισμού είχαν φτάσει μαζί με τις «γαλλικές ξιφολόγχες» του Ναπολέοντα και των κατακτητών Γάλλων στις αρχές του 1800. Σ' όλη την Ιταλία, οι αστοί που γεννήθηκαν στο έδαφος του εμπορίου οργανώνονταν σε μυστικές εταιρείες (Καρμπονάροι¹, Ομοσπονδιακοί κλπ) αντιμετωπίζοντας τις βιαιότητες, τις φυλακίσεις και τις εκτελέσεις από τους τοπικούς άρχοντες και τους Αυστριακούς κατακτητές. Η σημαντικότερη εξέγερση σημειώθηκε στο βορεινό Πιεμόντε με την υποκίνηση της οργάνωσης των Καρμπονάρων, η οποία πνίγηκε στο αίμα από τον αυστριακό στρατό.

Μετά από αυτό, ο Τζουζέπε Μαντσίνι (1805 - 1872) ρίχνει την ιδέα για το πέραςμα από τη συνωμοτικότητα στην ανοικτή λαϊκή απεύθυνση. Δημιουργείται έτσι το Κίνημα για την Ιταλική Εθνική Ενότητα, γνωστό και ως Risorgimento, με στόχο μια ενωμένη δημοκρατική Ιταλία. Ο Τζ. Μαντσίνι ιδρύει την οργάνωση Νέα Ιταλία (1831) και τη Νέα Ευρώπη (1834) και θεωρείται ο πρόδρομος της ιδέας της ιταλικής εθνικής ενότητας.

Το 1848 στη Σικελία και τη Νάπολη ξεσπούν εξεγέρσεις και ο βασιλιάς Φερδινάνδος Β' (1830 - 1859) αναγκάζεται να παραχωρήσει σύνταγμα στο λαό.

Την ίδια περίοδο έχουμε την εξέγερση του Παρισιού (1848), που προκαλεί ανάλογα κινήματα στη Βιέννη, το Βερολίνο

και τη Βουδαπέστη. Οι αστικές ιδέες για σύνταγμα και λαϊκές ελευθερίες, ενάντια στην παλινόρθωση των βασιλιάδων που έγινε ύστερα από το Βατερλό (1814) και τη σιδερένια πυγμή της Ιερής Συμμαχίας, παίρνουν τώρα την εκδίκη τους.

Μπαίνουμε ορμητικά στην αστική κυριαρχία του 19^{ου} αιώνα και στην εμφάνιση σ' όλο το πλάτος των εθνικών ενοποιήσεων κάτω από την κυριαρχία των αστικών ιδεών.

Η είδηση της πτώσης του Μέτερνικ (1848) στην Αυστρία, που είχε γίνει σύμβολο του απόλυτου αυστριακού αυταρχισμού, ξεσπώνει σ' όλη την Ιταλία ένα μεγάλο κύμα διαμαρτυρίας.

Το Μιλάνο εξεγείρεται, οι Αυστριακοί συνθηκολογούν στη Βενετία και ο βασιλιάς Κάρολος Αλβέρτος της Σαρδηνίας (1831 - 1849) εισβάλλει στη Λομβαρδία για να καταστείλει την εξέγερση.

Ξεσπάει ο Α' πόλεμος της Ανεξαρτησίας και οι ιδέες του Risorgimento συνεγείρουν το λαό και τους αστούς δημοκράτες.

Στην Ιταλία κυριαρχεί η φυσιογνωμία του Τζουζέπε Γκαριμπάλτι, ένθερμου υποστηρικτή της ενοποίησης, ο οποίος αποβιβάζεται στη Σικελία το 1860 (εκστρατεία των 1000 κοκκινοχιτώνων), απελευθερώνει τη Νάπολη και προκαλεί μία συμμαχία δημοκρατών αστών και φτωχών λαϊκών στρωμάτων, που αναγκάζει τον πρωθυπουργό Καμίλο Μπένσο Ντι Καβούρ να ζητήσει τη βοήθεια των Αγγλογάλλων απέναντι στο επαναστατικό κίνημα.

Στις 17/3/1861 ανακηρύσσεται το βασίλειο της Ιταλίας με βασιλιά τον Βίκτωρα Εμμανουήλ Β' και η Ρώμη γίνεται πρωτεύουσα, ενώ περιορίζεται η εξουσία των παπών.

Η Κομμούνα του Παρισιού (1871) τροποποιεί όλες τις συμμαχίες στην Ευρώπη και επηρεάζει αποφασιστικά την Ιτα-

λία, η οποία χαρακτηρίζεται από τον αγροτικό νότο και το βιομηχανικό βορρά.

Η Ευρώπη μετά το 1871 ζει σε συνθήκες «ένοπλης ειρήνης». Η μετατροπή των παλιών αποικιοκρατικών χωρών σε ιμπεριαλιστικές στο τέλος του 19^{ου} αιώνα και η ανάδυση νέων εθνοκρατών, κυρίως από τα «σπλάχνα» της Αυστροουγγαρίας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, δημιουργούν εκρηκτικές καταστάσεις.

Στην Κεντρική Ευρώπη τα νεορα σοσιαλιστικά κινήματα επηρεάζονται από το περίφημο «Πρόγραμμα της Γκόττα» (δηλαδή η γερμανική σοσιαλδημοκρατία), έχουν μία νεφελώδη και θολή απάντηση για τον καπιταλισμό, παρ' ότι αναπτύσσονται γοργά.

Το 1881 στο Ρίμινι της Ιταλίας οι Ιταλοί σοσιαλιστές ιδρύουν το Επαναστατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα μ' επικεφαλής τον Α. Costa. Το 1882 δημιουργείται το Εργατικό Κόμμα της Ιταλίας και το 1889 η σοσιαλιστική Λίγκα του Μιλάνου. Το 1892 οι τρεις παραπάνω οργανώσεις συγχωνεύονται (ενώνονται) σχηματίζοντας το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Ιταλίας, το οποίο είχε ως επαναστατική μειοψηφία τον Α. Labriola.

Η συμφωνία της Ιταλίας με τη Γαλλία «αποδίδει» στην Ιταλία το 1902 την Τρίπολη και την Κυρηναϊκή (Λιβύη), ενώ η όξυνση του αγροτικού προβλήματος, με τεράστιες μάζες φτωχών ακτημόνων χωρικών, γεννάει τη μετανάστευση χιλιάδων ανθρώπων από τον ιταλικό νότο προς την Αμερική, όπου δημιουργείται πανίσχυρη ιταλική παροικία. Η δολοφονία του Ουμβέρτου Α' (που είχε διαδεχθεί τον Βίκτωρα Εμμανουήλ Β') οδηγεί στον ιταλικό βασιλικό θρόνο τον Βίκτωρα Εμμανουήλ Γ', ο οποίος παραμένει σ' αυτόν από το 1900 έως το 1946.

Στην αρχή του 20^{ου} αιώνα το Σοσιαλιστικό Κόμμα Ιταλίας, προσχωρεί ανοικτά

1. Καρμπονάροι: μυστική, συνωμοτική αστική οργάνωση που «χτίστηκε» στα πρότυπα του τεκτονισμού. Είχε ειδικό τελετουργικό μύησης και κώδικες αναγνώρισης. Αγωνίζονταν για την απελευθέρωση της Ιταλίας από τους Αυστριακούς. Σημαίνει ανθρακωρύχο (η γνωστή καρμπονάρα προέρχεται από τα ιταλικά· ήταν το φαγητό των φτωχών καρμπονάρων, ανθρακωρύχων).

στον αστικό μεταρρυθμισμό και τη Β' Διεθνή, την ίδια περίοδο που εκδηλώνεται η μεγαλοκρατική σοβινιστική πλευρά της αστικής τάξης της Ιταλίας κατακτώντας εμπόλεμα τη Λιβύη (1911 – 1912).

Όταν ξεσπάει ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος (καλοκαίρι 1914), η Ιταλία κηρύσσει ουδετερότητα, αλλά το ζήτημα του «αλυτρωτισμού» (Τεργέστη και Τρέντο που ήταν υπό Αυστριακή κατοχή) οδηγεί την Ιταλία στο πλευρό της Αντάντ, δηλαδή των Αγγλογάλλων (συμφωνία Λονδίνου 26/4/1915) και κηρύσσεται ο πόλεμος κατά της Αυστροουγγαρίας.

Στο τέλος του πολέμου η αριστερή πτέρυγα του Σοσιαλιστικού Κόμματος αποχωρεί από αυτό και **ιδρύει το Κομμουνιστικό Κόμμα Ιταλίας (PCI) με την ηγεσία του Αμαντέο Μπορντίγκα και του Αντόνιο Γκράμσι.**

Στις εκλογές του 1919, καθόσον κατάρρει το «κέντρο», εμφανίζεται το κόμμα του Μπ. Μουσολίνι, ο οποίος προέρχεται από τους σοσιαλιστές και υιοθετεί εθνικιστικά συνθήματα. Μιλά για μεγάλη Ιταλία και εξόντωση του μπολσεβικισμού, που είχε ήδη νικήσει στη Ρωσία. Ο Μουσολίνι οργανώνει παρακρατικό στρατό, τους μελανοχιτώνες (επειδή φορούσαν μαύρα πουκάμισα), και προχωράει σε στρατιωτικό πραξικόπημα (3 Γενάρη 1925) διώκοντας συστηματικά όλους τους πολιτικούς αντιπάλους του. Κλείνει εφημερίδες, εξορίζει, φυλακίζει, εισάγει την ποινή του θανάτου για «πολιτικά εγκλήματα». Το 1929 ο ιταλικός φασισμός κερδίζει στο εσωτερικό της χώρας μια μεγάλη νίκη. Υπογράφεται από το φασιστικό κόμμα

και το Βατικανό το περίφημο Κογκροδάτο (συνθήκη) του Λατερανού (11 Φλεβάρη 1929) με το οποίο η Παπική εκκλησία τάσσεται ανοιχτά στο πλευρό του φασισμού. **Είναι ένας κρίκος στην ατέλειωτη πορεία σύνταξης του Βατικανού στη συμμαχία του με τον ιταλικό και γερμανικό φασισμό.**

Ο Ιταλικός Φασισμός

Τα Fasci di Comppattimento (το κόμμα του Μουσολίνι με έμβλημα τις fasces, δέσμες γύρω από έναν διπλό πέλεκυ, σήμα των δικαστών στην αρχαία Ρώμη – εξου και φασισμός) αναφέρονται από το γενικό επιθεωρητή της αστυνομίας (1919) ότι χρηματοδοτούνται από την εταιρεία Pirelli και την Ansaldo (εταιρεία πυρομαχικών). Μέσα στους χρηματοδότες του Μουσολίνι είναι και ο Ανιέλι της Φιάτ, ο οποίος γίνεται γεροισιαστής με τους φασίστες. Λίγο αργότερα (1921) ο πρωθυπουργός Τζιολιτί διαλύει τη βουλή, προκηρύσσει εκλογές και περιλαμβάνει τους φασίστες στα ψηφοδέλτια του κόμματος «Εθνικού Μπλοκ». Οι φασίστες εκλέγουν 38 Βουλευτές και το Μουσολίνι. Το Νοέμβρη του 1921 το φασιστικό «κίνημα» γίνεται κόμμα, με αρχή τη διακήρυξη πως είναι «*υπέρ της παραγωγικότητας και του οικονομικού φιλελευθερισμού σε αντίθεση με την ταξικότητα και τον κολεκτιβισμό*».

Η αστική τάξη της Ιταλίας είναι δυσαρεστημένη από τη μοιρασιά της Αντάντ στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αναζητά εδάφη στην Αφρική, την Αυστρία και την Αδριατική. Έχει πίσω της την αρχαία Ρώμη, την Αναγέννηση και το Εθνικό Κίνημα Ιταλικής Ενότητας (Risorgimento), πράγματα για τα οποία σπεκουλάρει το φασιστικό κόμμα.

Ο Μουσολίνι στηρίζεται σε τρία βασικά ερείσματα: **τραπεζίτες, στρατός, εκκλησία.** Οι πρώτοι χρηματοδοτούσαν αφειδώς το φασιστικό κόμμα ενάντια στα συνδικάτα, ανώτεροι και μεσαίοι αξιωματικοί δημιουργούσαν θύλακες στο στρατό και ο Πάπας Πίος ο ΧΙ κρατούσε σε ανεκτική στάση το κίνημα, ενώ φασιστικές σημαίες κυμάτιζαν στους ναούς. Τον Οκτώβρη του 1922 ο Μουσολίνι με την «Πορεία προς τη Ρώμη» και επικεφαλής των μελανοχιτώνων, φτάνει στη Ρώμη και διορίζεται πρωθυπουργός (30 Οκτώβρη). Το υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου δίνεται στον Τεόφιλο Ρόσι, εκατομμυριούχο φασίστα.

Μετά την κατάληψη της ιταλικής κυβέρνησης από τους φασίστες, ο Μουσολίνι δημιουργεί πλάι στο υπουργικό

συμβούλιο το φασιστικό «Μεγάλο Συμβούλιο» (1923), το οποίο από το 1924 αντικαθιστά το κοινοβούλιο και συντονίζει όλες τις ενέργειες του κράτους.

Την περίοδο 1925 έως 1926 απομακρύνεται από τη σκηνή το παλιό αστικό πολιτικό προσωπικό. Άλλοι προσχωρούν στο φασισμό, άλλοι αποσύρονται από την πολιτική ζωή, κάποιοι παίρνουν ή εξαναγκάζονται να πάρουν το δρόμο της εξορίας. Από το 1925, η κυβέρνηση αποτελείται αποκλειστικά από φασίστες. Το 1925, επίσης, ο νόμος δίνει το δικαίωμα στον πρωθυπουργό ν' απομακρύνει δημοσίους υπαλλήλους που «*οι ενέργειές τους είναι ασυμβίβαστες με τις πολιτικές αρχές της κυβέρνησης*».

Ο Μουσολίνι από το 1923 διατείνεται ότι θέλει να προσελκύσει την άρχουσα τάξη και να μετασχηματίσει τη βία σε τάξη (ordine). Έτσι, το φασιστικό κόμμα που «κρατικοποιείται» διώχνει τα στελέχη και μέλη του κόμματος που προέρχονται από φτωχά και λαϊκά στρώματα. Το 1925 – 1926 γίνεται η δεύτερη εκκαθάριση και ο Φαρινάτσι απομακρύνεται από γραμματέας του φασιστικού κόμματος, ενώ το 1928 ο Μουσολίνι αποπέμπει τον Ροσσόνι, γενικό γραμματέα της φασιστικής εργατικής συνμοσπονδίας. Το φασιστικό κόμμα συγχωνεύεται με το κράτος. Το 1927, το 75% των μελών του ιταλικού φασιστικού κόμματος είναι ξεπεσμένοι μικροαστοί ή μεσοαστοί, το 15% προέρχεται από εργατικά στρώματα και το 10% από την ανώτερη τάξη.

Παράλληλα, ο στρατός αποκτά όλο και πιο κυρίαρχη θέση στο καθεστώς, ιδίως μετά τη νίκη στην Αιθιοπία του στρατηγού Μπαντόλιο. «*Ο στρατός, έγραφε η εφημερίδα Giornale d' Italia, γίνεται, με τη θέληση του φασισμού, η νέα αριστοκρατία του έθνους*». Βέβαια ο ίδιος ο στρατός υφίσταται διαδικασία φασιστικοποίησης. Από το 1934 σε όλες τις σχολές αξιωματικών και υπαξιωματικών γίνονται μαθήματα «φασιστικής παιδείας».

Επίσης όποιος εργάτης απουσιάζει από τη δουλειά του πέντε ημέρες θεωρείται λιποτάκτης και υπόκειται σε ποινή φυλάκισης δύο έως εννέα ετών. Κάθε παραβίαση της πειθαρχίας εντός του εργοστασίου τιμωρείται με ποινή φυλάκισης από έξι μήνες έως εννέα χρόνια. Το 1938, 580.000 μισθωτοί που δουλεύουν σε επιχειρήσεις οι οποίες «*εργάζονται για την εθνική άμυνα*» υπόκεινται σε αυτόν τον νόμο.

Ο νόμος της 3ης Απριλίου 1926 (ο οποίος συμπληρώνεται με τον κανονι-

σμό της 1^{ης} Ιουλίου 1926) για τη συντεχνιακή οργάνωση (κορπορατισμός) λέει: «Οι ενώσεις των εργοδοτών και οι ενώσεις των εργατών μπορούν να συνενωθούν μέσω κεντρικών οργάνων σύνδεσης σε μια κοινή ανώτερη ιεραρχία. (...) Οι οργανώσεις οι οποίες συνδέονται με αυτόν τον τρόπο αποτελούν μια συντεχνία» (άρθρο 3).

Αυτές οι συντεχνίες υπάρχουν μόνο στην κορυφή, σε εθνικό επίπεδο. Ο ίδιος νόμος διαφυλάσσει την αυτονομία των εργοδοτικών οργανώσεων, αφού με το άρθρο 3 ορίζει ότι μένει «άθικτη η διακριτή εκπροσώπηση των εργοδοτών και των εργατών». Με βάση το νόμο «η συντεχνία δεν έχει νομική προσωπικότητα, αλλά αποτελεί διοικητικό όργανο του κράτους». Είναι φανερό ότι οι ιταλοί φασίστες θέλουν να τσακίσουν τις οργανώσεις της εργατικής τάξης.

Η ίδια λογική διέπει τους θεσμούς οργάνωσης του λεγόμενου «**συντεχνιακού κράτους**». Τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου των Συντεχνιών ορίζονται από το δικτάτορα. Παρόμοια, όσον αφορά τη Βουλή των Συντεχνιών, τα μέλη της επιλέγονται από το φασιστικό καθεστώς στη βάση ενός καταλόγου που παρουσιάζουν τα φασιστικά συνδικάτα.

Στο επίπεδο των 22 συντεχνιών που συγκροτούνται, πειθήνιοι υπάλληλοι της φασιστικής δικτατορίας – μετά την εκκαθάριση των πληβείων φασιστών – υποτίθεται ότι εκπροσωπούν τους εργαζόμενους πλάι στους εκπροσώπους της εργοδοσίας. Εξάλλου, σε κάθε περίπτωση συμμετέχουν και τρεις επίσημοι εκπρόσωποι του φασιστικού κράτους, για την απί-

θανη περίπτωση δημαγωγικής στάσης των «εκπροσώπων» των εργαζομένων. Όπως βλέπουμε ισχύει η κάθετη οργάνωση των συντεχνιών.

Έτσι ο φασισμός «κρατικοποιείται» και γίνεται εργαλείο του κράτους. Τα φασιστικά συνδικάτα δεν είναι παρά όργανα διοίκησης του κράτους.

Σε ομιλία του στις 11 Μαρτίου 1926 ο Μουσολίνι λέει: «Ο φασιστικός συνδικαλισμός είναι ένα ισχυρό μαζικό κίνημα, πλήρως ελεγχόμενο από τον φασισμό και την κυβέρνηση, ένα μαζικό κίνημα που υπακούει».

Ο Μουσολίνι δηλώνει στον πρόεδρο της Ένωσης Ιταλών Βιομηχάνων: «Δι-αβεβαιώνω τον κ. Μπένι ότι όσο είμαι στην εξουσία, οι εργοδότες δεν έχουν να φοβούνται τίποτα από το δικαστήριο εργατικής διαιτησίας».

Επίσης, οι εργάτες που αρνούνται να εφαρμόσουν τις αποφάσεις της «διαιτησίας» τιμωρούνται με φυλάκιση ενός μηνός έως ενός έτους και με πρόστιμο 100 έως 10.000 λιρέτες. **Η απεργία θεωρείται έγκλημα «εναντίον της κοινωνικής συλλογικότητας» και τιμωρείται με φυλάκιση έως τριών ετών, ενώ οι υποκινητές υπόκεινται σε ποινές φυλάκισης μέχρι επτά ετών.**

Το κράτος επικυρώνει τους μισθούς που πληρώνουν οι εργοδότες στους μισθωτούς τους. Το υπουργείο των Συντεχνιών στη Ρώμη συντάσσει με βάση τις οδηγίες της εργοδοσίας «συμβάσεις», τις οποίες στη συνέχεια

υπογράφουν οι διορισμένοι ηγέτες των φασιστικών συνδικάτων.

Το διάταγμα της 22^{ης} Νοεμβρίου 1928 διαλύει τη φασιστική συνομοσπονδία και καθιερώνει 13 ομοσπονδίες βιομηχανικών κλάδων.

Το διάταγμα της 30^{ης} Ιουνίου 1934 επαναφέρει το **βιβλιάριο εργασίας**, στο οποίο οι αστυνομικές αρχές σημειώνουν αν η συμπεριφορά του κατόχου του είναι «ικανοποιητική από εθνική άποψη» και ο εργαζόμενος είναι «άξιος εμπιστοσύνης» ή όχι. Από τον Ιανουάριο του 1936 το βιβλιάριο περιλαμβάνει όλες τις μορφές δραστηριότητας του πολίτη από την ηλικία των 11 έως 32 ετών και αποτελεί απαραίτητο έγγραφο για να μπορεί κάποιος να βρει δουλειά.

Έτσι, λοιπόν, η φασιστική δικτατορία διέλυσε τα κόμματα της αντιπολίτευσης, τα ταξικά εργατικά συνδικάτα και το κοινοβούλιο, για να εγκαθιδρύσει μια ολοκληρωτική μορφή κυριαρχίας του μονοπωλιακού κεφαλαίου.

Η λαϊκή αντίσταση κατά του φασισμού εντάθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1920 και στις αρχές της δεκαετίας του 1930, όταν ξέσπασαν σε πολλές περιοχές απεργίες και διαδηλώσεις.

Το 1934 το ΙΚΚ και το ΙΣΚ κατέληξαν σε συμφωνία για ενότητα δράσης. Η συμμαχία των δυο κομμάτων βοήθησε στο δυνάμωμα όλων των αντιφασιστικών δυνάμεων της χώρας.

Μερικές χιλιάδες Ιταλοί εθελοντές πολέμησαν με τις Διεθνείς Ταξιαρχίες στον αγώνα του Ισπανικού λαού κατά της γερμανικής και ιταλικής φασιστικής επίθεσης (1936–39).

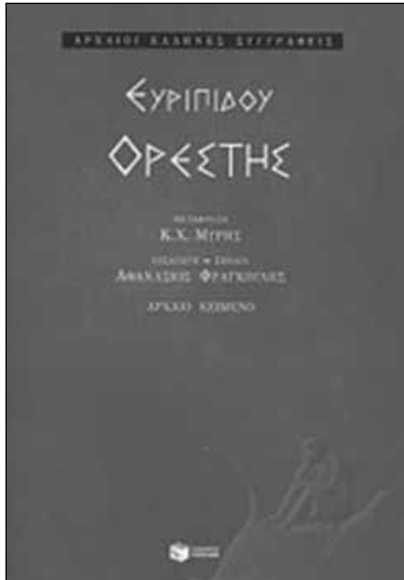
Το αντιφασιστικό κίνημα στην Ιταλία άρχισε να παίζει ουσιαστικό ρόλο στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1930.

Ορέστης του Ευριπίδη

Αποχαιρετισμός διά ραπίσματος

 γράφει η Μαρία Δανιήλ

Ο Πελοποννησιακός πόλεμος μαινεται κοντά 25 χρόνια. Είναι άνοιξη του 408 π.Χ. και οι Αθηναίοι, καθώς το έργο αρχίζει, παρακολουθούν την Ηλέκτρα έξω από το παλάτι των Ατρείδων στο Άργος να λέει: *Δεν υπάρχει κακό, όπως λέει ο λόγος, μήτε βάσανο, μήτε δυστυχία θεόσταλη, που του ανθρώπου η φύση να μην μπορεί ν' αντέξει.* (στ. 1-3)

Απρόσμενη έναρξη. Όχι τόσο από την κοινοτοπία ότι οι άνθρωποι αντέχουν τα βάσανα και τις συμφορές, όσο από αυτά που ακούγονται στον πρώτο στίχο. Είναι, στ' αλήθεια, τόσο ελαστική η ανθρώπινη συνείδηση, ώστε να μπορεί κάποιος να ισχυριστεί πως οι άνθρωποι αντέχουν – συνεπώς αποδέχονται(;) – οποιοδήποτε κακό συμβαίνει τριγύρω τους;

Για να στηρίξει αυτή τη θέση η Ηλέκτρα μιλά για τον Τάνταλο που πρόδωσε στους ανθρώπους τα μυστικά των θεών. Αυτοί τον τιμώρησαν να ζει στον Άδη με το φόβο ότι ένας βράχος που κρέμεται πάνω απ' το κεφάλι του θα τον πλακώσει. Αργότερα ο Ατρέας (εγγονός του Τάνταλου) σφάζει τα παιδιά του αδελφού του και τον ταΐζει μ' αυτά. Η Κλυταιμίστρα σκοτώνει τον άντρα της Αγαμέμνονα (γιο του Ατρέα) κι ο Ορέστης σφάζει τη μάνα του. Οι θεατές τέτοιες ιστορίες τις άκουγαν από παιδιά. Σε άλλες συνθήκες δε θα 'νιωθαν καν έκπληξη. Τώρα, όμως... Τόσα εγκλήματα συμπυκνωμένα μέσα στους 30 πρώτους στίχους! Γιατί τόσο βία, τόσες εικόνες φόβου και φρίκης και μάλιστα πριν καλά – καλά αρχίσει το έργο;

Το κακό θέλει να πραγματευτεί ο Ευριπίδης, μουρμουρίζουν όσοι ξέρουν πως στον πρόλογο ο ποιητής απλώνει τα νήματα του θέματος και της υπόθεσης του έργου. Προς ποια κατεύθυνση όμως;

Η Ηλέκτρα συνεχίζει το μονόλογό της και οι θεατές πληροφορούνται ότι αυτός που κείται ξέπνοος έξω από το

παλάτι των Ατρείδων είναι ο Ορέστης. Τον κυνηγούν οι Ερινύες έξι ημέρες μετά το φόνο της μάνας του. Μέχρι τώρα κανείς από τους τρεις τραγικούς δεν είχε ασχοληθεί με το τι συμβαίνει στον Ορέστη, από τότε που σκότωσε τη μάνα του μέχρι την ώρα που πήγε στην Αθήνα να δικαστεί. Πώς θα τον παρουσιάσει άραγε ο Ευριπίδης; Έναν αμετανόητο φονιά ή έναν αξιοθρήνητο γεμάτο τύψεις μητροκτόνο;

Ένα περίεργο μούδιασμα διακέεται στο θέατρο καθώς η Ηλέκτρα συνεχίζει. Ενώ οι Ερινύες βασανίζουν τον αδελφό της, η ίδια ούτε προβληματίζεται για τη θεία δίκη ούτε νιώθει κάποια ενοχή για την πράξη της. Με φοβερή ηθική αναλγησία δέχεται ότι βοήθησε στο φόνο της μάνας της με όση δύναμη έχει μια γυναίκα(!) και βρίζει τη νεκρή (*ανόσια μάνα*, στ. 24). Χωρίς κανέναν ενδοιασμό καθιστά τον Απόλλωνα υπεύθυνο για ό,τι έγινε. Για την αιτία, όμως, του φονικού δε θέλει να μιλήσει. Δεν είναι κόσμιο να μιλά για τέτοια πράγματα μια παρθένα(!).

Ο ποιητής σαρκάζει και οι θεατές εύλογα απορούν: αν για κάποια θέματα δεν επιτρέπεται μια παρθένα να μιλά, από πού αντλεί το δικαίωμα να σκοτώνει; Το μόνο που την ενδιαφέρει είναι να σωθεί αυτή κι ο αδελφός της από την οργή των Αργείων που θέλουν να τους θανατώσουν. Για ποιο λόγο, όμως, πρέπει να σωθεί μια μητροκτόνα, όταν όχι μόνο δε δείχνει καμιά μεταμέλεια, αλλά φτάνει στο σημείο να βρίζει τη νεκρή;

Τόσο ακραία αήθεια σε πρόσωπο που παρουσιάζεται στον πρόλογο μιας τραγωδίας είναι πρωτοφανής. Κάποια στιγμή, ωστόσο, αυτή η ζοφερή γυναίκα φαίνεται πως μαλακώνει. Πονά για το κατόντημα του αδελφού της, που ούτε τρώει ούτε πλένεται, αλλά κλαίει και κρύβεται στα σκεπάσματα. Πονά που, όταν τον χτυπά η mania, πηδά και τρέχει σαν το πουλάρι που ξέφυγε απ' το ζυγό του. Όμως, παρά το ότι δείχνει να συμπάσχει με τον αδελφό της, πολύ εύκολα το μυα-

λό της ξεστρατίζει στη *θεομίσητη* Ελένη που βρίσκεται μέσα στο παλάτι. Κι ενώ θεωρεί ότι ο Μενέλαος είναι ο μόνος προστάτης που έχει απομείνει γι' αυτήν και τον αδελφό της, ταυτόχρονα ενοχλείται που ο θεός της προσπάθησε να γίνει προστάτης της γυναίκας του και την έστειλε κρυφά τη νύχτα στο παλάτι τους, για να μην τη λιθοβολήσουν οι γονείς των νεκρών της τρωικής εκστρατείας. Ενοχλείται κι από το γεγονός ότι η Ελένη, αν και θρηνεί το χαμό της αδελφής της, χαιρέται που ξαναβλέπει την κόρη της, την Ερμιόνη. Και βέβαια, είναι φυσιολογικό για την Ηλέκτρα να θεωρεί την Ελένη αιτία των συμφορών που χτύπησαν την οικογένειά της και να τη μισεί. Είναι, όμως, αφύσικο για τη μάνα να χαιρέται που ξαναβλέπει μετά από τόσα χρόνια το παιδί της; Ή είναι η συμπεριφορά της Ελένης τόσο αλλοπρόσαλλη, που προξενεί την αποστροφή της Ηλέκτρας;

Η απορία δεν αργεί να λυθεί. Η Ελένη βγαίνει από το παλάτι και προσφωνεί την ανιψιά της.

*Ηλέκτρα, κόρη εσύ της Κλυταιμίστρας
και του Αγαμέμνονα, τόσον καιρό παρθένα,
δύστυχη, πώς περνάς εσύ κι αυτός ο δόλιος
Ορέστης ο αδελφός σου, ο μητροκτόνος;* (στ. 71 – 3)

Άναυδοι οι θεατές. Μετά απ' όσα έχουν συμβεί, έξι μόνο μέρες μετά τη δολοφονία της αδελφής της, αυτό που την απασχολεί είναι η παρθενιά της Ηλέκτρας; Και πώς μπορεί να εκφράζει συμπάθεια για τ' ανίψια της που σκότωσαν την αδελφή της, κι αμέσως μετά να θρηνεί τη νεκρή; Τα συναισθήματά της είναι τόσο κραυγαλέα ανειλικρινή, που επιτείνουν την αποστροφή της Ηλέκτρας γι' αυτήν. Απαξιώνει να δώσει σαφείς απαντήσεις στις ερωτήσεις που κάνει η θεία της για να ενημερωθεί –υποτίθεται– για την κατάσταση: *Πώς τα περνάς; Πόσο καιρό βασανίζεται ο Ορέστης; Πώς χάθηκε η Κλυταιμίστρα;* Κι όταν η Ελένη της ζητά να πάει στον τάφο της Κλυταιμίστρας για να προσφέρει νεκρικές τιμές εκ μέρους της, γιατί η ίδια φοβάται τους Αργείους, η Ηλέκτρα αρνείται και της προτείνει να στείλει την κόρη της. Η Ελένη στέλνει την Ερμιόνη στον τάφο της αδελφής της και κι μπαίνει στο παλάτι. Η Ηλέκτρα μένει μόνη. Δε δεσμεύεται πλέον από την τυπική ευγένεια που επέβαλε η παρουσία της θείας της και αφήνει όλο το μίσος της να ξεσπάσει.

*Είδατε πώς την άκρη απ' τα μαλλιά της
έκοψε μόνο, για να μη χαλάσει
την ομορφιά της; Μένει όπως και πρώτα
γυναίκα! Οι θεοί να σε μισήσουν
που μας αφάνισες εμέ και τούτον
και την Ελλάδα ολόκληρη.* (στ. 127 – 30)

Ο πρόλογος του έργου έχει ολοκληρωθεί και η αμηχανία των θεατών είναι πολύ μεγάλη. Για πρώτη φορά σε τραγωδία, κανένα από τα πρόσωπα του προλόγου δεν πατά σε βάσεις ηθικές. Η Ηλέκτρα πρόσωπο σκαϊό. Η Ελένη νοιάζεται μόνο για την προσωπική της ασφάλεια και την ομορφιά της. Δυο πλάσματα ερμητικά κλεισμένα στον εαυτό τους, αφυδατωμένα από κάθε γνήσιο συναίσθημα συμπάθειας για τους γύρω τους, περιχαρακωμένα από το προσωπικό τους δικίο που τα αποκλείει από τον κοινωνικό τους περίγυρο.

Ο κλονισμός, όμως, που υφίστανται οι θεατές από την αφήγηση των δύο προσώπων του προλόγου γίνεται ακόμη εντονότερος με την πάροδο του χορού. Οι γυναίκες απ' το Άργος συμπάσχουν με την Ηλέκτρα και φροντίζουν να μην τάραξουν τον Ορέστη. Γιατί άραγε δείχνουν συμπάθεια στους δυο μητροκτόνους, όταν όλη η πόλη είναι οργισμένη μαζί τους; Για πρώτη φορά ο χορός εκφράζει θέση αντίθετη μ' αυτήν που εν δυνάμει θα εξέφραζε το κοινωνικό σύνολο. Κι οι θεατές, που γνωρίζουν ότι στον Ευριπίδη ο χορός εκφράζει τις ανάγκες και τις επιθυμίες του κοινωνικού συνόλου, αναρω-

τιούνται τι άλλες ανατροπές θα κάνει ο ποιητής στο έργο, όταν φτάνει στο σημείο να ανατρέψει το ρόλο που κατά κανόνα δίνει στο χορό.

Εντύπωση, ωστόσο, προκαλεί το γεγονός ότι το βασικό θέμα της παρόδου είναι η σιγή. Οι γυναίκες πρέπει να περπατούν απαλά και να μιλούν σιγανόφωνα για να μην ξυπνήσει ο Ορέστης. Η αναγκαιότητα της σιγής διαπερνά τόσο έντονα τη συζήτηση της Ηλέκτρας με το χορό, που το θέατρο σιωπά.

*ΧΟ: Σιγά, σιγά μ' ανάλαφρον ελάτε βήμα,
δίχως κανένα χτύπο.....*

*ΗΛ: Α, α, καλή μου, να μιλάς ψιθυριστά σαν τον αχό
της λεπτοκάμωτης φλογέρας.*

ΧΟ: Να, σαν αλαφρή πνοή κάτω από στέγη ψιθυρίζω.

*ΗΛ: Ναι, έτσι· ανή, πνιχτή να 'ναι η φωνή σου,
ζύγωνε απαλά.....*

*ΗΛ: Κάθε ήχο πάπτε· σιγανά, καλή μου,
σιγά δε θα μιλήσεις, για ν' απλώσει
στο στρώμα του ήσυχος ο ύπνος;* (στ. 140 – 184)

Μέσα σε μian απόλυτη σιγή και στο κοίλον του θεάτρου και στη σκηνή, τόσο απόλυτη που ο χορός φοβάται μήπως ο Ορέστης έχει πεθάνει, ο Ορέστης ξυπνά. Δεν ξέρει πώς βρέθηκε να κοιμάται έξω από το παλάτι. Έχει, όμως, απολαύσει το βύθισμά του στον ύπνο γιατί τον έκανε να ξεχάσει.

*Ω! Λήθη σεβάσμια, λησμονιά των κακών,
τόσο σοφή θεά στους δύστυχους κι ελπίδα!* (στ. 213 – 4)

Είναι άραγε ο ύπνος του Ορέστη και η σιγή του χορού ένα πικρό σχόλιο του ποιητή για το πόσο εύκολα μπαίνουν οι άνθρωποι στη διαδικασία να ξεχάσουν τα εγκλήματα που έχουν διαπράξει; Για το ότι η σιωπή των πολλών –όπως εδώ των γυναικών του χορού– δικαιώνει τελικά το έγκλημα του ενός; Οι θεατές δε θα μπορέσουν να απαντήσουν παρά μόνο μετά το τέλος της παράστασης.

Ο Ορέστης προσπαθεί να σταθεί στα πόδια του και ζητά απ' την Ηλέκτρα να τον βοηθήσει να νιώσει το κορμί του ζωντανό. Αυτή, τότε, τον ενημερώνει για την άφιξη του Μενέλαου και της Ελένης και, εντελώς άστοχα αναφέρεται στις δύο άτιμες θυγατέρες του Τυνδάρεω. Ακόμη και η έμμεση αναφορά στη μάνα του είναι αρκετή για να τον καταρρακώ-σει. Το έγκλημα προβάλλει ολοζώντανο μπροστά του και οι Ερινύες του επιτίθενται. Η Ηλέκτρα προσπαθεί τρυφερά να τον ηρεμήσει.

*Ήσυχος μείνε, δύσμοιρε, στο στρώμα·
τίποτα δεν κοιτάς, κι ας το λογιάζεις...
Δε θα σ' αφήσω· θα σε σφίξω απάνω μου,
να μην χοροπηδάς ξεφρενιασμένος.* (στ. 258 – 63)

Αυτός, παραλογισμένος, ζητά το τόξο που του 'χει δώσει ο Απόλλωνας, για να χτυπήσει τις άγριες θεές. Μετά τη μητροκτονία είναι έτοιμος να διαπράξει θεοφονία!. Όμως, μόλις συνέρχεται, βλέπει την αδελφή του που έκλαιγε, ντρέπεται που της έχει φορτώσει τόσους πόνους, προσπαθεί να την απενοχοποιήσει και αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου την ευθύνη για το έγκλημα. Κατηγορεί τον Απόλλωνα που τον έσυρε σε μια τόσο ανόσια πράξη, ωστόσο,

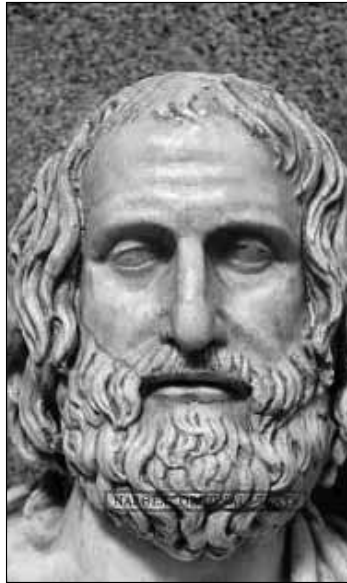
*Το γονιό μου
κατάματα αν τον έβλεπα, ρωτώντας
αν πρέπει να σκοτώσω τη μητέρα,
νομίζω πως πολλές φορές το χέρι
θα μου άπλωνε στα γένια με ικεσία
να μη βυθίσω το σπαθί στη μάνα·
γιατί έτσι μήτε αυτός θα ξαναρχόταν στο φως,
κι εγώ θα φορτωνόμουν τέτοιο κακό.* (στ. 288 – 93)

Η εικόνα του νεκρού πατέρα που ικετεύει το γιο να μη σκοτώσει τη μάνα του είναι μοναδική. Με την εκπληκτική αυτή επινό-

νησ ο ποιητής βάλλει ενάντια στις κατεστημένες «αξίες», που δικαιολογούν φόνους για εκδίκηση και διατρανώνει την πεποίθησή του ότι κανένα έγκλημα δεν είναι δίκαιο.

Με το φοβερό χτύπημα των Ερινύων και τη μεταμέλεια που δείχνει ο Ορέστης, ο ποιητής έχει προκαλέσει συναισθήματα συμπάθειας για τον ήρωα. Μπορούν, τάχα, να ελπίζουν οι θεατές ότι ο Ορέστης θα παίξει το ρόλο τού αντίβαρου στην αήθεια της Ηλέκτρας και της Ελένης; Ή μήπως συναισθάνεται το βάρος της πράξης του μόνο επειδή, με το χτύπημα που δέχτηκε, έφτασε στα όρια του πόνου και της φυσικής εξάντλησης;

Ο χορός συμπάσχει με τον Ορέστη και εκλιπαρεί τις Ερινύες να πάψουν να τον βασανίζουν. Αυτό φαντάζει ως φυσικό επακόλουθο μετά το ανθρώπινο πρόσωπο που έδειξε ο ήρωας. Ο τρόπος, όμως, με τον

οποίο τελειώνει το χορικό προξενεί μεγάλη αμηχανία. Απροσδόκητα και χωρίς καμιά λογική αλληλουχία, ο χορός διατυμπανίζει το σεβασμό του στη γενιά του Τάνταλου. Στην αρχή του έργου, ωστόσο, ο ποιητής προκάλεσε στους θεατές δυσάρεστα συναισθήματα για τα εγκλήματα αυτής της γενιάς. Τα συναισθήματα του χορού, λοιπόν, κινούνται σε αντίθετη κατεύθυνση απ' αυτήν των θεατών. Και σα να μην έφτανε αυτό, μόλις έρχεται ο Μενέλαος, οι γυναίκες τον χαιρετίζουν που ξεσήκωσε το στρατό για εκστρατεία στην Ασία. Τώρα πλέον είναι βέβαιο ότι υπάρχει πλήρης διάσταση ανάμεσα στο χορό και τους πολίτες του Άργους, που θέλουν να λιθοβολήσουν την Ελένη γι' αυτόν τον πόλεμο. Γιατί άραγε απομονώνει ο ποιητής το χορό και από τους θεατές και από τους πολίτες του Άργους; Μάλλον θα πρέπει να περιμένουμε αρκετά για να λυθεί κι αυτή κι όσες άλλες απορίες έχουν προκληθεί.

Ο Μενέλαος είναι ο τρίτος –μετά την Ηλέκτρα και την Ελένη– αήθης χαρακτήρας του έργου. Τον πήραν, λέει, ποτάμι τα δάκρυα μόλις έμαθε ότι ο αδελφός του δολοφονήθηκε από τη γυναίκα του. Κι ερχόταν στο Άργος πιστεύοντας πως θα σφίξει στην αγκαλιά του ευτυχισμένους τον Ορέστη και την Κλυταιμίστρα! Τι μπορεί να περιμένει κανείς από έναν τόσο ανεργμίστο άνθρωπο, που τη μια στιγμή θρηνεί το δολοφονημένο αδελφό του και την άλλη θέλει να αγκαλιάσει τη φόνισσά του; Ο Ορέστης τον ικετεύει να τον σώσει. Οι θεατές, όμως, είναι βέβαιοι ότι όποιο ενδιαφέρον δείξει ο Μενέλαος θα είναι επιφανειακό και τα συναισθήματά του ανύπαρκτα. Και όντως. Όποτε ο Ορέστης αναφέρεται σε θέματα που βασανίζουν την ψυχή του, όπως είναι ο φόνος της μάνας του ή η τρέλα του, αυτός είτε του ζητά να μη μιλήσει, είτε αλλάζει θέμα. Κι όταν μαθαίνει ότι οι Αργείοι θέλουν να σκοτώσουν τον ανιψιό του, το μόνο που βρίσκει να του προτείνει είναι να φύγει από τη χώρα.

Δuo φράσεις, ωστόσο, από το διάλογο Μενέλαου – Ορέστη θα καρφωθούν στο μυαλό των θεατών.

Όταν ο Μενέλαος ρωτά τον Ορέστη ποια αρρώστια τον αφανίζει, αυτός απαντά

Είναι η συνείδηση(!),

να ξέρω τι έχω πράξει. (στ. 396)

Ο Ευριπίδης «φέρνει την τραγωδία στον ανθρώπινο πυρήνα της»¹, ερμηνεύοντας αυτό που οι άνθρωποι από φόβο είχαν θεοποιήσει. Οι Ερινύες δεν είναι κάποιες θεότητες – τιμωροί. Είναι οι τύψεις της ένοχης συνείδησης!

Όταν στη συνέχεια ο Ορέστης λέει ότι ο Απόλλωνας τον

πρόσταξε να σκοτώσει τη μάνα του, ο Μενέλαος αντιλέει

Λοιπόν σωστό και δίκιο δεν το ξέρει.

(στ. 417)

Ο ποιητής πολλές φορές έχει ασκήσει κριτική στις κρατούσες θρησκευτικές αντιλήψεις. Πρώτη φορά, όμως, προβάλλει την προσωπική του θρησκευτική θέση από το στόμα ενός αχρείου, όπως είναι εδώ ο Μενέλαος. Τι υποδηλώνει άραγε μ' αυτή του τη στάση; Η εμφάνιση του Τυνδάρεω παραπέμπει στο μέλλον την επίλυση κι αυτής της απορίας.

Ο γέροντας πατέρας της Κλυταιμίστρας και της Ελένης οργίζεται με τον Μενέλαο που μιλά με το μπροκτόνο. Κι όταν εκείνος του αντιτείνει πως ο πατέρας του Ορέστη ήταν αγαπημένος του, ο Τυνδάρεως τον κατηγορεί ότι ζώντας χρόνια με τους βαρβά-

ρους έγινε όμοιος μ' αυτούς, αφού βάζει τον εαυτό του πάνω από τους νόμους. Καταδεικνύει την ενοχή του Ορέστη, ο οποίος έπρεπε να σεβαστεί το δίκιο και το νόμο των Ελλήνων και να διώξει τη μάνα του από το σπίτι. Όχι να τη σκοτώσει. Τώρα το σφάλμα του είναι βαρύτερο από αυτό της μάνας του. Γιατί, *αν η γυναίκα του σκοτώσει ετούτον κι ο γιος του πάλι σφάζει τη μητέρα, κι εκείνου ο γιος το φόνο με άλλο φόνο θα ξεπληρώσει, πότε θα τελειώσουν οι συμφορές;* (στ. 508 – 11)

Αυτά οι πρόγονοί τους τα απαγόρευαν και τιμωρούσαν το φονιά με εξορία, όχι με θάνατο *γιατί αλλιώς θα 'μενε πάντα κάποιος έτοιμος να σκοτώσει και του φόνου το μίasma το στερνό θα φορτώνονταν.* (στ. 516 – 7)

Ο Τυνδάρεως καταδικάζει την αυτοδικία και αντιτίθεται στη θανατική ποινή. Ξαφνικά, όμως, οργίζεται πολύ. Έχει φέρει στο νου του τις κόρες του. Η μια έσφαξε τον άντρα της κι η άλλη έγινε η αιτία για τον πόλεμο στην Τροία. Αμέσως μετά, η εικόνα του εγγονού του, που σφάζει τη μάνα του την ώρα που εκείνη ξεγυμνώνει μπροστά του το στήθος της, προκαλεί τέτοια σύγχυση στο γέροντα, που ανατρέπει μεμιάς όσα έλεγε προηγουμένως και απαιτεί απ' το Μενέλαο να αφήσει τους πολίτες να λιθοβολήσουν τον Ορέστη.

Τα εγκλήματα των απογόνων του έχουν παγώσει τόσο πολύ την καρδιά του γέροντα, που δεν καταφέρνει να μείνει σταθερός στις αρχές του. Αν, όμως, ο εγγονός δείξει πως έχει μετανιώσει, ίσως μπορέσει να τον μαλακώσει. Αντί γι' αυτό, ο Ορέστης υπερασπίζεται με πάθος την πράξη του και δηλώνει πως ό,τι έπραξε το έπραξε συνειδητά. Γιατί,

Μ' έχει ο γονιός φυτέψει

κι η κόρη σου με γέννησε, το σπέρμα

καθώς η γη παίρνοντας από κάποιον·

χωρίς πατέρα τέκνο δε γεννιέται.

Εσκέφτηκα λοιπόν πως είχα χρέος

στον αρχηγό της ρίζας μου που μ' έχει

κάνει, παρά σ' αυτή που μ' έχει θρέψει. (στ. 552 – 6)

Σ' ένα λόγο που εκτείνεται σε 60 στίχους προσπαθεί να δικαιολογήσει την πράξη του. Θεωρώντας, μάλιστα, τον εαυτό του προστάτη του ανδρικού γένους, δηλώνει

Άμα οι γυναίκες

φτάσουν σε τόσο θράσος να σκοτώνουν

1. Στ. Δρομάζος, Το Αρχαίο Δράμα, 1985, σ. 368.

τους άντρες τους κι ύστερα στα παιδιά τους να καταφεύγουν με γυμνά τα στήθη για να τα συγκινήσουν, τότε θα 'ναι για κείνες ένα τίποτα να σφάζουν τους άντρες μ' όποια αιτία κι αν βρίσκουν. Μα κάνοντας εγώ τη φριχτή πράξη, καθώς την ονομάζεις, έχω βάλει τέρμα στο νόμο αυτόν. (στ. 566 – 71)

Τι απίστευτη γενίκευση είναι αυτή! Ποιος είναι αυτός ο νόμος και πόσες γυναίκες ξέρει ο Ορέστης που 'χουν σφάζει τους άντρες τους;

Το γεγονός ότι ο ποιητής σχολιάζει το πέρασμα απ' τη μητριαρχία στην πατριαρχία ενδέχεται να το σκεφτούν οι θεατές πολύ αργότερα. Προς το παρόν, ακούμε εμβρόντητοι τον Ορέστη να κραυγάζει

*Με δίκαιο μίσος
τη μάνα μου έσφαξα που 'χει προδώσει
τον άντρα της φευγάτο απ' το παλάτι,
τον πρώτο στρατηγό όλης της Ελλάδας,
κι ατίμασε την κλίνη του. (στ. 572 – 5)*

Η ανατροπή είναι τεράστια, καθώς τον ακούμε να δηλώνει ότι σκότωσε τη μάνα του επειδή ατίμασε την κλίνη του πατέρα του και όχι τόσο για να εκδικηθεί το φόνο του (όπως περίμεναν)!. Στ' αλήθεια, αυτός είναι ο ίδιος Ορέστης μ' εκείνον που πριν από λίγο φανταζόταν τον πατέρα του να τον ικετεύει να μην κάνει το έγκλημα; Οι θεατές τα 'χουν χαμένα. Ο Ορέστης, όμως, δεν έχει τελειώσει. Με κυνισμό που ξεπερνά κάθε φαντασία, βάλει εναντίον των πάντων. Όχι. Δεν φταίει αυτός για την πράξη του. Ο Τυνδάρεως φταίει, που γέννησε κόρη κακιά. Το θράσος της μάνας του φταίει. Κι ο Απόλλωνας, που του 'δωσε την εντολή. Αν θέλουν κάποιον να σκοτώσουν, ας σκοτώσουν τον Απόλλωνα!

Τέτοια στάση δεν την περίμενε κανείς. Ούτε κι ο Τυνδάρεως. Η οργή του γέροντα ξεσπά βίαια στο θρασύτατο εγγονό. Όχι μόνο δε θα σωπάσει, αλλά θα πάει στη συνέλευση και θα ξεσηκώσει τους πολίτες, θέλουν δε θέλουν, να τον λιθοβολήσουν. Κι αυτόν και την αδελφή του. Κι ο Μενέλαος να μην τολμήσει να τον βοηθήσει. Αλλιώς, να μην ξαναπατήσει στη Σπάρτη.

Η ένταση έχει κορυφωθεί. Ο Τυνδάρεως φεύγει αγριεμένος κι ο Ορέστης πρέπει να πείσει το Μενέλαο, που στριφογυρνά δίβουλος, να τον βοηθήσει. Μετά από το εκρηκτικό του παραλήρημα μπροστά στον Τυνδάρεω, τώρα, δεν ορρωδεί πλέον μπροστά σε τίποτα. Παραδέχεται ότι αδίκησε και απαιτεί από το Μενέλαο να κάνει κι αυτός μια αδικία (!) και να του δώσει ό,τι πήρε από τον Αγαμέμνονα. Τη ζωή του. Τον θεωρεί υπεύθυνο για το θάνατο του πατέρα του κι όμως του ζητά βοήθεια. Τα «επιχειρήματά» του... απράνταχτα. Ο Αγαμέμνονας, λέει, διακινδύνευσε κι έκανε την εκστρατεία στην Τροία για να ξεπλύνει την αδικία της Ελένης και για το κατήρι του αδελφού του. Τώρα πρέπει κι αυτός να ανταποδώσει τη χάρη. Και δεν του ζητά παρά να κοιπάσει μια μόνο μέρα. Όχι δέκα χρόνια που έκανε ο πατέρας του. Όσο για την αδελφή του, που σφάχτηκε στην Αυλίδα, του τη χαρίζει! Αυτός ας μη σκοτώσει την κόρη του, την Ερμιόνη!

Αδίστακτος δολοφόνος, παρανοϊκός ή και τα δυο μαζί είναι, λοιπόν, ο Ορέστης; Σκοτώνει τη μάνα του γιατί πρωτίστως –όπως ο ίδιος λέει– απάτησε τον πρώτο στρατάρχη της Ελλάδας· όχι τόσο για να εκδικηθεί το θάνατο του πατέρα του –όπως όλοι νόμιζαν. Τώρα, ζητάει βοήθεια από το Μενέλαο, παρότι ισχυρίζεται ότι αυτός πήρε τη ζωή του Αγαμέμνονα.

Και τελικά, για να πετύχει το σκοπό του, έχει περάσει απ' το μυαλό του μέχρι και ο θάνατος της Ερμιόνης. Θα αντιδράσει, τουλάχιστον, ο Μενέλαος στο διεφθαρμένο ανιψιό;

Ο Μενέλαος όχι μόνο δεν αντιδρά, αλλά ούτε καν σχολιάζει την κατηγορία για το θάνατο του αδελφού του και τον υπαινιγμό για τη ζωή της κόρης του! Αντίθετα, λέει ότι θέλει να βοηθήσει τον Ορέστη, αλλά δεν μπορεί χωρίς συμμάχους να εναντιωθεί σ' όλο το λαό. Θα πάει, ωστόσο, στη συνέλευση μήπως μπορέσει να πετύχει κάτι! Ανθρωπάριο σωστό.

Ο Μενέλαος αποχωρεί κι ο Ορέστης ξεσπά σε βρισιές για τον ανίκανο θείο του, που δεν ξέρει να πολεμά παρά μόνο για μια γυναίκα. Τώρα, όμως, τι θα γίνει; Μόνος του θα αντιμετωπίσει την οργή των Αργείων; Όχι, βέβαια. Οι φαύλοι πάντα βρίσκουνε συμμάχους. Σα σανίδα σωτηρίας εμφανίζεται ο φίλος του, ο Πυλάδης. Ο Ορέστης παίρνει κουράγιο από την παρουσία του φίλου του κι αποφασίζει να πάει στη συνέλευση, για να υποστηρίξει το έγκλημά του. Ο Πυλάδης του υπόσχεται ότι θα 'ναι δίπλα του να τον βοηθά κι οι δυο φίλοι φεύγουν.

Το επεισόδιο τελειώνει. Η κυριαρχία του κακού είναι τόσο απόλυτη, που οι θεατές έχουν αποσβολωθεί. Αδυνατούν να καταλάβουν γιατί ο Ευριπίδης παρουσιάζει τόσοι φαύλους μέσα στο έργο. Κι έτσι καθώς η σκηνή έχει αδειάσει, ακούμε τις γυναίκες του χορού να τραγουδούν. Κάτι για τους Ατρείδες λένε. Και ξαφνικά, *Τέτοιο καλό, καλό δεν είναι, στις μάνας σου να μπήξεις το κορμί σπαθί βαμμένο στη φωτιά και μαύρο να το δείξεις απ' το αίμα στο φως του ήλιου· ο φόνος ετούτος είναι ασέβεια, μανία κακούργων· απ' το φόβο του θανάτου φώναξε η δόλια Τυνδαρίδα. «Ανόσιο, παιδί μου, έργο τολμάς σκοτώνοντας τη μάνα σου· έτσι το γονιό σου δεν τον τιμάς, μα σε προσμένει παντοτινή στιμία».* (στ. 819 – 30)

Επιτέλους! Ο χορός διαφωνεί με το έγκλημα! Γιατί, λοιπόν, προηγουμένως συμπαραστεκόταν στον Ορέστη; Χρειαζόταν, άραγε, να μείνουν εντελώς μόνες οι γυναίκες στην ορχήστρα, χωρίς να υπάρχει κανείς στη σκηνή, για να εκφράσουν αυτό που πραγματικά πιστεύουν; Μουδιασμένοι οι θεατές παίρνουν την άκρη του νήματος που τους δίνει ο ποιητής και αρχίζουν να ξεδιαλύνουν τις απορίες τους. Γιατί στη στάση του χορού αναγνωρίζουν τη δική τους στάση. Πόσες φορές, αλήθεια, στη διάρκεια του πολέμου που μαίνεται πάνω από είκοσι χρόνια, έχουν συμφωνήσει δημόσια με τα εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί; Κι όμως. Όταν βρίσκονται κατά μόνες, διαφωνούν!

Σε λίγο ένας αγγελιαφόρος πληροφορεί την Ηλέκτρα για όσα συνέβησαν στη συνέλευση. Ο Ταλθύβιος, ο παλιός κήρυκας του Αγαμέμνονα, τα είπε μπερδεμένα, αλλά κοίταζε φιλικά τους φίλους του Αίγισθου. Γιατί, *είναι τέτοια του κήρυκα η συνήθεια, να πηγαίνει δίπλα στους δυνατούς· αν έχει κάποιος αξίωμα στην πόλη κι εξουσία, μ' αυτόν ο κήρυκας θα γίνει φίλος.* (στ. 895 – 7)

Ο Διομήδης πρότεινε να μη θανατώσουν αλλά να εξορίσουν τα δυο αδέρφια. Τρίτος, κάποιος θρασύτατος, όχι γνήσιος Αργεΐος², ζήτησε να τους καταδικάσουν σε θάνατο με

2. Για τους θεατές είναι ωπια ακόμη τα γεγονότα του 410 π.Χ., όταν τις προτάσεις των Σπαρτιατών για ειρήνη, μετά την ήττα τους στην Κύζικο, τις απέκρουσε ο δημαγωγός Κλεοφών, όχι γνήσιος Αθηναίος, αλλά Θράκας στην καταγωγή.

λιθβολισμό. Ένας αγρότης, μετά, όχι ωραίος μα μυαλωμένος κι άξιος – αυτοί μόνο σώζουν τη χώρα – πρότεινε να στεφανώσουν τον Ορέστη, που εκδικήθηκε το θάνατο του πατέρα του σκοτώνοντας γυναίκα κακιά. Ειδάλλως, *όπλα δε θα 'θελε κανείς να πάρει μήτε ποτέ να φύγει σ' εκστρατείες, αφήνοντας το σπίτι του, αν εκείνοι που 'χανε μέινει πίσω να φυλάγουν τα σπιτικά τους, θα τα καταστρέφαν με το να ξεμμαλίζουν τις γυναίκες.* (στ. 926 – 9)

Ο Ορέστης, τέλος, υπερασπίστηκε τον εαυτό του, λέγοντας ότι με το φόνο της μάνας του προστάτεψε τους Αργείους, γιατί *αν ο φόνος των αντρών θα γίνει πράξη θεάρεστη για τις γυναίκες, τότε γοργά κι εσάς θα σας σκοτώσουν ή πρέπει να γενείτε σ' αυτές σκλάβοι κι έτσι θα κάνετε ό,τι δεν αρμόζει.* (στ. 935 – 8)

Δεν έπεισε, όμως, τους πολίτες. Το μόνο που κατάφερε ήταν να επιτρέψουν σ' αυτόν και την αδελφή του να δώσουν οι ίδιοι τέλος στη ζωή τους.

Οι ειδήσεις χτυπούν την Ηλέκτρα σαν κεραυνός. Βουβή και με το πρόσωπο στη γη παρακολούθησε τον αγγελιαφόρο. Το ίδιο βουβοί μα και αμήχανοι τον παρακολούθησαν και οι θεατές. Είναι τόσο πολλοί οι υπαινιγμοί του ποιητή για την πολιτική κατάσταση που επικρατεί στην Αθήνα, που η εικόνα τής πόλης προβάλλει ανάγλυφη μπροστά τους. Ρήτορες αγύρτες, χωρίς ήθος, με μόνη έγνοια το προσωπικό τους όφελος απ' αυτόν που κάθε φορά παρουσιάζεται ως ισχυρός. Πολιτικοί τυχάρπαστοι που παρασύρουν τον όχλο. Ποιος να μιλήσει πια για πολιτικές θέσεις, για επιχειρήματα, για τους αγώνες λόγου που παρακολουθούσαν παλιά οι πολίτες στην Εκκλησία του Δήμου; Τι είναι δικιο και τι άδικο; Ακόμη κι αν θελήσει κάποιος να μιλήσει γι' αυτά, η φωνή του πνίγεται στη βουή του όχλου...

Πώς θα μπορούσε να εκτονωθεί, άραγε, αυτή η δυσθυμία που καλύπτει το θέατρο; Μ' έναν στεναγμό, ίσως; Μ' ένα θρήνο; Με πόνο σωματικό, για να ισοζυγιαστεί ο πόνος ο ψυχικός; Με όλα αυτά, λέει ο ποιητής. Και παρουσιάζει την Ηλέκτρα να στενάζει και να θρηνεί για τα δεινά της γενιάς της, χτυπώντας το κεφάλι της και μπηγώντας τα νύχια στο πρόσωπό της. Ο παρατεταμένος θρήνος της προκαλεί σύγκρουση το κοινό. Σα θρήνος για την παλιά δόξα της Αθήνας τούς ακούγεται.

Χάθηκε, χάθηκε, αφανίστη του Πέλοπα το γένος απ' τη ρίζα που μια φορά καλοτυχίζαν τα ευτυχισμένα του παλάτια· τα ρήμαξεν ο φθόνος των θεών κι η εκθρική απόφαση της πόλης που αίμα στάζει. Ωω! ώω, γενιές πολύπαθες των πολυδάκρυτων θνητών, κοιτάχτε πώς η μοίρα βγαίνει πάντοτες έξω απ' τις ελπίδες σας. Αλλιώςτικα πληρώνει τον καθένα, καθώς περνά ο καιρός, με δυστυχίες κι η τύχη των ανθρώπων πάντα απρόβλεπτη. (στ. 971 – 81)

Για πρώτη φορά, οι θεατές συμμερίζονται τα συναισθήματα της Ηλέκτρας. Τι φοβερό κλονισμό παθαίνουν, όμως, με την επάνοδο του Ορέστη! «*Δε θα βγάλεις το σκασμό;*», φωνάζει στην αδελφή του που θρηνεί, «*και δε θα παρατήσεις τους γυναίκειους θρήνους;*». «*Έλεος!*», μουρμουρίζουν οι θεατές προς τον ποιητή. «*Πόσες ακόμη ανατροπές θα κάνεις;*». Γιατί, όσο κι αν ο Ορέστης παρουσιάστηκε ανήθικος, όσο κι αν υποστήριξε με χυδαίο τρόπο το έγκλημά του, έχει δείξει, ωστόσο, ότι την αδελφή του τη νοιάζεται και την αγαπά. Δεν υπάρχει, λοιπόν, κανένα γνήσια ανθρώπινο συναίσθημα που να συνεχίζει αυτό το πλάσμα;

Την κατάσταση, ευτυχώς, σώζει η Ηλέκτρα που υπερασπίζεται αυθεντικά το συναίσθημά της. *Πώς να σωπάσω; Αυτό το φως του ήλιου δε θα το δούμε πια οι δυστυχισμένοι.* (στ. 1025 – 6) *Τη νιότη σου θρηνώ, δύστυχε Ορέστη, και του άγουρου θανάτου σου τη μοίρα.* (στ. 1029 – 30)

Ο Ορέστης γλυκαίνει. Τα δυο αδέρφια αγκαλιάζονται. Ο σκληρός αδελφός χαλαρώνει και βρίσκει στον κόρφο της αδελφής του το υποκατάστατο της αγκαλιάς των παιδιών και της γυναίκας που δεν απόκτησε!

Θέλω κι εγώ τα χάρδια σου ν' ανταποδώσω. Γιατί να ντρέπομαι ακόμη ο δύστυχος; Κόρφε της αδελφής μου, αγαπημένο αγκάλιασμα, τούτο είναι πια για μένα παιδιά και γάμος. Μόνο αυτά τα λόγια στους άμοιρους μας έχουν απομείνει. (στ. 1047 - 51)

Η «θέα» του θανάτου ανθρωποποιεί τους δυο μητροκτόνους. Στεναγμός ανακούφισης στο θέατρο. Πολύ τους πείραξε ο Ευριπίδης τους θεατές. Αλλά τώρα φαίνεται πως μεθοδεύει την υπόθεση έτσι ώστε το κοινό να οδηγηθεί στην κάθαρση³. Η ηθική τάξη αποκαθίσταται. Το φοβερό έγκλημα δε θα μείνει ατιμώρητο!

Καθώς, όμως, τα δυο αδέρφια ψάχνουν να βρουν τον τρόπο με τον οποίο θα θέσουν τέρμα στη ζωή τους, επεμβαίνει ο Πυλάδης και τα πάντα ανατρέπονται. Όχι! Δεν πρέπει να πεθάνουν χωρίς να πληρώσει ο Μενέλαος. Προτείνει, λοιπόν, να σκοτώσουν την Ελένη. Αν κάνουν κάτι τέτοιο, τότε ο κόσμος δε θα κατηγορεί τον Ορέστη ως μητροκτόνο! Θα αποκτήσει φήμη ως ο φονιάς της γυναίκας που τόσο κόσμο οδήγησε στο θάνατο! Οι συνωμότες αγκαλιάζουν. Μα η Ηλέκτρα επινοεί ένα ακόμη καλύτερο σχέδιο που μπορεί να τους σώσει τη ζωή. Αφού σκοτώσουν την Ελένη, θα πιάσουν όμηρο την Ερμιόνη και θα απειλήσουν το Μενέλαο ότι, αν δεν τους σώσει, θα σφάξουν το μόνο αγαπημένο πλάσμα που θα του έχει απομείνει. Την κόρη του!

Οι τρεις συνεργοί οργανώνουν το σχέδιό τους σε μια εκπληκτική στιχομυθία με αντιλαβές ανάμεσα στα τρία πρόσωπα, μοναδική στο είδος της⁴.

ΗΛ.: Έλα, λοιπόν, πατέρα, αν μέσα από τη γη ακούς τα παιδιά που σε καλούν και χάνονται για σένα.

ΠΥ.: Είσαι συγγενής μου, Αγαμέμνονα. Τις προσευχές μου άκουσε και σώσε τα παιδιά σου.

ΟΡ.: Σκότωσα τη μητέρα....

ΗΛ.: Κι εγώ το ξίφος κράτησα.

ΠΥ.: Κι εγώ σε παρακίνησα και σου 'διωξα το φόβο.

ΟΡ.: Εσέ, πατέρα μου, εκδικώντας.

ΗΛ.: Ούτε κι εγώ σε πρόδωσα.

ΠΥ.: Δε θα γλιτώσεις τα παιδιά σου από τούτες τις ντροπές;

ΟΡ.: Σπονδές για σε τα δάκρυά μου.

ΗΛ.: Και τα δικά μου μοιρολόγια.

ΠΥ.: Σωπάστε κι ας βιαστούμε για το έργο. (στ. 1231 – 40)

3. Η λύτρωση που νιώθει ο θεατής, όταν εκτονώνεται η έντονη συναισθηματική του φόρτιση από τις συγκρούσεις που είδε να διαδραματίζονται μπροστά του και όταν η ηθική τάξη αποκαθίσταται.

4. Στιχομυθία είναι ο διάλογος στίχο με στίχο και διεξάγεται συνήθως ανάμεσα σε δύο πρόσωπα. Από τις τραγωδίες που

Το θέατρο μουδιάζει. Οι τρεις δολοφόνοι επικαλούνται το πρώτο τους έγκλημα, για να ζητήσουν από το νεκρό Αγαμέμνονα να τους βοηθήσει να επιτελέσουν άλλα δύο, με μόνο σκοπό να σώσουν το τομάρι τους! Κι έτσι όπως ο ρυθμός του κειμένου γίνεται ξέφρενος με τις αντιλαβές, οι θεατές νιώθουν το κακό να στροβιλίζεται ανάμεσα στους τρεις φονιάδες και να εξακοντίζεται από τη σκηνή στο κοίλον του θεάτρου. Ο ποιητής τούς ραπίζει. «Το ένα έγκλημα φέρνει κι άλλα», τους φωνάζει. Πόσα, αλήθεια, έχουν διαπράξει σ' αυτόν τον πόλεμο που συνεχίζεται;

Ο Ορέστης με τον Πυλάδη μπαίνουν στο παλάτι για να σκοτώσουν την Ελένη. Μέσα απ' το παλάτι ακούγονται φωνές. Η Ελένη καλεί το Μενέλαο σε βοήθεια. Εμφανίζεται, όμως, μόνο η Ερμιόνη, που επιστρέφει από τον τάφο της Κλυταιμίστρας. Η Ηλέκτρα εκμεταλλεύεται την αθωότητα της κοπέλας και την οδηγεί στο παλάτι ζητώντας της –στο όνομα της Κλυταιμίστρας!– να παρακαλέσει τη μάνα της να σώσει αυτήν και τον αδελφό της. Η χυδαιότητά της, πλέον, ξεπερνά κάθε ανεκτό όριο.

*Λυπήσου μας εσύ κι απ' τα δεινά μας
λευτέρωσέ μας, η δική μου μάνα
σ' ανάθρεψε. (στ. 1340 – 1)*

Από τις φωνές της Ερμιόνης, ο χορός κι οι θεατές καταλαβαίνουν ότι την συνέλαβαν. Με την Ελένη, όμως, τι έχει συμβεί; Ένας Φρύγας, δούλος της Ελένης, ορμά έντρομος απ' το παλάτι. Μετά από ακατάσχετη φλυαρία για τα σανδάλια του, για τα πατώματα, για την πατρίδα του που χάθηκε, για τον Πάρη που κοιμήθηκε με την Ελένη, για τους δούλους που της κουνούσανε βεντάλιες, για τις κλωστές που πέφταν απ' τ' αδράχτι της, για τα χρυσά της πέδιλα –απίστευτο! μάς ειρωνεύεται ο Ευριπίδης;– καταφέρει να ανακοινώσει ότι στο παλάτι έχει γίνει μακελιό. Ο Ορέστης κι ο Πυλάδης πιάσανε την Ελένη, σκοτώσανε καμπόσους δούλους που τους επιτέθηκαν, συλλαβανε την Ερμιόνη και, όταν όρμησαν στην Ελένη να τη σφάξουν, αυτή εξαφανίστηκε απ' τα μάτια τους. Κι ο δούλος καταλήγει.

*Ανώφελα
τράβηξε τόσα βάσανα ο Μενέλαος
και τόσους μόχθους για να φέρει
πάλι απ' την Τροία την Ελένη. (στ. 1500 – 02)*

Όστε ο πόλεμος έγινε για το τίποτα. «Για μια νεφέλη», είχε πει ο ποιητής σε προηγούμενο έργο του, την *Ελένη*. Εδώ, την αλήθεια τη λέει ένας δούλος και μάλιστα ξένος. «Τι απολίτιστος που είναι», θα 'λεγαν οι Αθηναίοι όταν τον πρωτοείδαν στη σκηνή. Θα γέλαγαν με το φόβο του, θα ειρωνεύονταν τον εντυπωσιασμό του απ' τον πολιτισμό τους. «Ανθρωπος που δεν ξέρει να μιλά. Βάρβαρος». Κι όμως. Αυτός ο βάρβαρος είναι ο μόνος που νιώθει την ουσία των πραγμάτων. Ο μόνος χαρακτήρας του έργου τον οποίο προστατεύει ο ποιητής και τελικά τον διασώζει στη συνείδηση των θεατών.

Ο Μενέλαος καταφτάνει, ειδοποιημένος για όσα έγιναν, και προσπαθεί να μπει στο παλάτι. Στη στέγη, όμως, εμφανίζεται ο Ορέστης. Κρατά την Ερμιόνη και, με το σπαθί του στο λαιμό της, απειλεί ότι θα τη σφάξει, αν ο Μενέλαος δεν τον σώσει και δεν τον κάνει βασιλιά στο Άργος. Οι δυο άντρες «κονταροχτυπιούνται» με τα λόγια. Φονιάς αμετανόητος ο ένας, δηλώνει απροκάλυπτα ότι δε θα σταματήσει να σκοτώ-

νει άτιμες γυναίκες(!) – είναι η Ερμιόνη άτιμη; Μικρός, πολύ μικρός για άλλη μια φορά ο άλλος, λέει το απίστευτο *Σφάξ' την· κατόπι θα μου το πληρώσεις. (στ. 1597)*

Ο Ορέστης δίνει εντολή στον Πυλάδη και την Ηλέκτρα να κάψουν το παλάτι. Κι ενώ ο Μενέλαος καλεί σε βοήθεια τους πολίτες, γιατί

*ετούτος, για να ζήσει, όλη την πόλη
βιάζει, ο ανόσιος μητροκτόνος (στ. 1623 – 4)*

εμφανίζεται ο Απόλλωνας ως από μηχανής θεός και δίνει λύση. Η Ελένη, λέει, που την άρπαξε ο ίδιος με εντολή του Δία, θα 'ναι αθάνατη θεά και σωτήρας των ναυτικών. Ο Μενέλαος να παντρευτεί άλλη γυναίκα. Ο Ορέστης να πάει στην Αθήνα να δικαστεί. Κι αφού αθωωθεί να παντρευτεί την Ερμιόνη. Αυτήν που ακόμη την κρατά με το ξίφος του στο λαιμό της! Κι ο Πυλάδης να παντρευτεί την Ηλέκτρα.

Ο θεός τα «τακτοποιεί» όλα και το έργο τελειώνει. Με την αιτία του πολέμου αποθεωμένη! Τον αχρείο Μενέλαο βολεμένο. Και τους τρεις δολοφόνους ικανοποιημένους και δικαιωμένους! «Κι όλη αυτή την ανηθικότητα πρέπει να την αποδεχθούμε;», αναρωτιούνται κάποιοι θεατές ενοχλημένοι. «Την έχουμε ήδη αποδεχθεί», συνειδητοποιούν κάποιοι άλλοι μουδιασμένοι. «Τον πόλεμο τον κάναμε θεό μας και τον συνεχίζουμε για εικοστή τέταρτη χρονιά. Οι πολεμοκάπηλοι κι οι δολοφόνοι κρατούν τα νηία της πόλης. Οι φαύλοι κυριαρχούν. Συνειδήσεις σαπισμένες, κιβδηλες. Το ήθος των προγόνων χάθηκε κι εμείς δε βγάζουμε μιλιά. Ήταν ανάγκη, όμως, να μας ραπίσει ο Ευριπίδης τόσο πικρά; Δεν μπορούσε τα ίδια πράγματα να μας τα πει πιο ήπια;».

Απ' ό,τι φαίνεται δεν μπορούσε. Χρόνια πάλευε να δείξει στους συμπολίτες του τις συμφορές που προκαλούν με τον πόλεμο. Αυτοί ούτε την *Εκάβη* άκουσαν, ούτε τις *Ικέτιδες* ή τις *Τρωάδες*, την *Ιφιγένεια*, την *Ελένη*, τις *Φοίνισσες*. Χρόνια πάλευε να τους μιλήσει για την ηθική και για το δικίο. Μόνο τη χλεύη τους έπαιρνε, κι έβλεπε κάτι αχρείους – σαν τον Μενέλαο – να παίρνουν τις θέσεις του και τα γνωμικά του και να τα κάνουν τσιτάτα στην αγορά. Το μόνο που του απέμεινε ήταν να μιλήσει σκληρά και να φύγει.

Μετά τη διδασκαλία του *Ορέστη*, ο ποιητής αποχαιρέτησε μια για πάντα την πόλη που τόσο αγάπησε και εγκαταστάθηκε στη Μακεδονία. Εκεί κοντά στους «βάρβαρους», στους «απολίτιστους» ήλιζε φαίνεται να ξαναβρεί τη χαμένη αθωότητα της πόλης του.

Ο *Ορέστης* είναι από τις λιγότερο γνωστές τραγωδίες του Ευριπίδη. Μπορεί οι πολύ μεγάλες αντιστοιχίες ανάμεσα στο χτες και στο σήμερα να σοκάρουν, με αποτέλεσμα να τοποθετείται το έργο στο ημίφως.

Έχουμε την υποψία, πάντως, ότι αν ζούσε σήμερα ο Ευριπίδης δεν θα 'φευγε. Τα κοσμοϊστορικά γεγονότα του τελευταίου αιώνα άνοιξαν στους ανθρώπους το δρόμο για τον ουρανό. Παρ' όλα τα πισωγυρίσματα και τις υποχωρήσεις, πιστεύουμε ότι ο ποιητής θα 'βρισκε χέρια να πιαστεί για να μη νιώθει μόνος, να τα σφίξει για να πάρει δύναμη, να καταγγείλει την αδικία και τους άδικους, αλλά και να παλέψει για το καλό και το δικίο των καταφρονεμένων του κόσμου.

Η μετάφραση του αρχαίου κειμένου είναι του Τ. Ρούσσου

έχουν διασωθεί, στιχομυθία ανάμεσα σε τρία πρόσωπα υπάρχει μόνο στον *Ορέστη* και στην *Ηλέκτρα* του Ευριπίδη (στ. 668 – 83). Οι σκηνές, μάλιστα, είναι απολύτως ανάλογες. Στην *Ηλέκτρα*, ο Ορέστης, η *Ηλέκτρα* και ο παιδαγωγός προσεύχονται να πετύχει το σχέδιό τους να σκοτώσουν τον Αίγισθο και την Κλυταιμίστρα. Η αντιστοιχία, όμως, στιχομυθία στον *Ορέστη* γίνεται με αντιλαβές. Δηλαδή, με σπασμένους, ανολοκλήρωτους στίχους, που δίνουν στο διάλογο ένα φοβερό σε ένταση ρυθμό.

ΜΙΛΤΟΣ ΣΑΧΤΟΥΡΗΣ

Τὸ κεφάλι τοῦ ποιητῆ

– Ἔκοψα τὸ κεφάλι μου // τὸ ἔβαλα σ' ἓνα πιάτο // καὶ τὸ πῆγα στὸ γιατρό μου
 – Δὲν ἔχει τίποτε, μοῦ εἶπε, // εἶναι ἀπλῶς πυρρακτωμένο // ρίξε το μέσα στὸ ποτάμι καὶ θὰ ἰδοῦμε
 – τὸ ῥίξα στὸ ποτάμι μαζί μὲ τοὺς βατράχους // τότε εἶναι πὸν χάλασε τὸν κόσμο // ἄρχισε κάτι παρὰξένα τραγούδια // νὰ τρίξει φοβερὰ καὶ νὰ οὐρλιάζει // τὸ πῆρα καὶ τὸ φόρεσα πάλι στὸ λαιμό μου // γύριζα ἔξαλλος τοὺς δρόμους
 – μὲ πράσινο ἔξαγωνομετρικὸ κεφάλι ποιητῆ
 «Το σκεῦος» (1971)

Ἡ ποίηση εἶναι γιὰ τὸν Σαχτούρη μια υπόθεση δύσκολη, τυραννική, στιγμή προσωπικοῦ μαρτυρίου καὶ αλλοφροσύνης, ἀρρώστια καὶ λύτρωση μαζί.

«Ὁ ποιητὴς εἶναι ἀχρηστος. Εἶναι εἶδος πολυτελείας. Βοηθᾷ ορισμένους μόνο ευαίσθητους ἀνθρώπους να ξεπεράσουν τις δυσκολίες που ἔχει αὐτὴ ἡ ζωὴ (...) ἐγὼ ἤμουν ἀνέκαθεν τρελός, ἐπαναστατημένος. Τὸ πλήρωσα ακριβὰ αὐτό, ἀλλὰ δὲν μετάνιωσα ποτέ»¹

Ὁ Μίλτος Σαχτούρης γεννήθηκε στὴν Ὑδρα τὸ 1919 ἀλλὰ ἐξέπαισε στὴν Αθήνα. Ὁ πατέρας του ἦταν ἀνώτερος νομικὸς σύμβουλος τοῦ κράτους καὶ προόριζε τὸ γιο του γιὰ τις νομικὲς σπουδές. Τὸ 1937 γράφηκε στὴ Νομικὴ Σχολή, ἀλλὰ παραιτεῖται μὲ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα του.

Τὸ 1940 ξέσπασε ὁ πόλεμος καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Αθήνας δεινοπαθοῦσαν. Ἡ μητέρα του πουλοῦσε οἰκογενειακὰ κειμήλια γιὰ νὰ εξασφαλίσει τὰ ἀπαραίτητα. Ὁ ἴδιος, λίγο μετὰ τὴ γερμανικὴ εἰσβολή, ἀναγκάζεται νὰ κάψει ὅλα τὰ ἀντίτυπα τῶν ποιημάτων του.

«Ὅταν πέθανε ὁ πατέρας μου τὸ 1939 καὶ ξέσπασε ὁ πόλεμος τὸ '40, πήρα κι ἔκαψα ὅλα τὰ πανεπιστημιακὰ μου βιβλία. Εἶπα: Τέρμα ἡ Νομικὴ! τὰ κάψα τρόπος τοῦ λέγειν· τὰ πιο πολλὰ τὰ πούλησα ἢ τὰ ἀντάλλαξα μὲ γαλλικὰ βιβλία, συλλογὲς ποιημάτων. Καὶ ἐκτοτε δόθηκα ἀπερίσπαστος χωρὶς ἀναστολές, στὴν ποίηση».

Τὸ χειμῶνα τοῦ 1942 βαριά ἀρρωστος ὀρκίζεται πως, ἀν ἐπιζήσει, θὰ ἀφιερῶσει δίκως συμβιβασμούς τῆ ζωὴ του στὸν ἀγῶνα καὶ στὴν ποίηση. Γι' αὐτὸ καὶ συμμετεῖχε στὴν **Ἐθνικὴ Ἀντίσταση** μέσα ἀπὸ τις γραμμὲς τοῦ ΕΑΜ.

Μια ἄλλη ἐμπειρία που τὸν σημαδεύει εἶναι ὁ θάνατος τῆς μητέρας του (1955). Λέει ὁ ἴδιος: «Ἀφοῦ πέθανε κι ἡ μητέρα μου, ἀρჩισα σιγά-σιγά νὰ γδύνομαι μέσα κι ἐξῶ ἀπὸ πολλὰ, σιγά-σιγά ἡ ὄρασή μου

ἐγίνε διεισδυτικότερη καὶ ἡ ἀκοή μου οξύτερη, ὥστε νὰ βλέπω καὶ ν' ἀκούω τώρα καλύτερα τι μου ἀποκαλύπτουν πίσω ἀπὸ τὴν πρόσοψη τους, τὰ πράγματα.»

(Στὴ Μικέλα Χαρτουλάρη, *Τὰ Νέα*, 26/10/1996.)

Δὲν ἄσκησε ποτέ τοῦ κανένα βιοποριστικὸ ἐπάγγελμα καὶ αὐτὸς ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς λόγους που δὲν ἀπέκτησε οἰκογένεια. Οἱ γονεῖς δίσταζαν νὰ δώσουν τὸ χέρι τῆς κόρης τους στὸ γαμπρὸ Μ. Σαχτούρη. «Ὅχι, γιατί ποιητὴς δὲν εἶναι ἐπάγγελμα» του ἔλεγαν καὶ του ἐκλείναν τὴν πόρτα.

Ἡ ἐποχὴ που ἐξῆσε εἶναι **ολόκληρος ὁ 20^{ος} αἰῶνας**: Βίωσε τὴν τραγικὴ διάψευση τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, τοὺς σφαγιασμούς τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τῆς Κατοχῆς καὶ τοῦ Εμφυλίου, τὸν Ψυχρὸ πόλεμο καὶ τις διεκδικήσεις ἢ τις διαφεύσεις γιὰ ἓναν δικαιότερο κόσμο.

«Ὅι ἀνθρώποι ἐδῶ «γενήκαν ἓνα με τὴν πέτρα».

Τὰ θέματά του εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ δύσκολα χρόνια τοῦ Εμφυλίου καὶ τῆς μετεμφυλιακῆς Ελλάδας. Ὁ φανταστικὸς κόσμος μέσα στὸν ὁποῖο κινεῖται ἡ ποίησή του, ἔχει ὡς ὑπόστρωμα τὸν ταραγμένον κόσμο τῆς ἐφιαλτικῆς ἐποχῆς του.

Ἡ πληγωμένη ἀνοιξη

Ἡ πληγωμένη Ἀνοιξὴ τεντώνει τὰ λουλούδια τῆς // οἱ βραδινὲς καμπάνες τὴν κραυγὴ τους // κι ἡ κάτασπρη κοπέλα μέσα στα γαρίφαλα // συνάξει στάλα στάλα τὸ αἶμα // ἀπ' ὅλες τις σημαίες που πονέσανε // ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια που σφαχτήκαν // γιὰ νὰ χτιστεῖ ἓνα πύργος κατακόκκινος // μ' ἓνα ρολοὶ καὶ δυο μαύρους δείχτες (...)

[Παραλογαίς, 1948]

Τὸ ἔργο κυκλοφόρησε στὶς συλλογές: «Ἡ Λησμονημένη» (1945), «Παραλογαίς» (1948), «Με τὸ πρόσωπο στὸν τοῖχο» (1952), «Ὅταν σὰς μιλῶ» (1956), «Τὰ φά-

γράφει ἡ Στέλλα Σπαχῆ

σματα ἢ ἡ καρὰ στὸν ἄλλο δρόμο» (1958), «Ὁ περίπατος» (1960), «Τὰ στίγματα» (1962), «Σφραγίδα ἢ ὄγδοη Σελήνη» (1964), «Τὸ σκεῦος» (1971), «Ποιήματα 1945-1971», «Χρωμοτραύματα» (1980), «Ἐκτοπλάσματα» (1986), «Καταβύθισον» (1990), «Ἐκτοτε» (1996) καὶ «Ἀνάποδα γύρισαν τὰ ρολόγια» (1998).

Στὴν ἀρχὴ τῆς πορείας του κατακρίθηκε ἀπὸ πολλοὺς, εἰδικὰ ἀπὸ τοὺς ποιητὲς τῆς Γενιάς τοῦ '30. Ὡστόσο, τιμήθηκε μὲ τρία βραβεῖα: Τὸ 1956 μὲ τὸ Α' Βραβεῖο τοῦ διαγωνισμοῦ «Νέοι Εὐρωπαϊοὶ Ποιητὲς» τῆς ΡΑΙ γιὰ τὴ συλλογὴ του «Ὅταν σὰς μιλῶ», τὸ 1962 μὲ τὸ Β' Κρατικὸ Βραβεῖο Ποίησης γιὰ τὴ συλλογὴ του «Τὰ Στίγματα» καὶ τὸ 1987 μὲ τὸ Α' Κρατικὸ Βραβεῖο Ποίησης γιὰ τὸ ἔργο του «Ἐκτοπλάσματα».

Πέθανε τὸ 2005.

Στὴν ποίησή του διακρίνουμε ἐπιδράσεις κυρίως ἀπὸ τὸν **υπερρεαλισμὸ**, τὸν **ἐξηρσειονισμὸ** καὶ τὸν **υπαρξισμὸ**.

Ὁ Μ. Σαχτούρης ἀνήκει στους νεοϋπερρεαλιστές, ἴδλ. σε ὅσους ποιητὲς ἀναζητοῦν μὲ ἐπαναστατικὰ μέσα τὴν ἀνένωση τῆς ποίησης. Ἀπὸ τὸν υπερρεαλισμὸ κρατᾷ τὴν τολμηρὴ φαντασία καὶ τὴν παραισθήση, ἀποκτώντας μὴ καθαρὰ προσωπικὴ φωνή. Δῆλωνε ὁ ἴδιος:

«Τὸ ἔχω τονίσει ἐπανειλημμένα, ὁ **υπερρεαλισμὸς** ἐδράσε πάνω μου σαν **καταλύτης**. **Με λευτέρωσε στὴν ποίηση καὶ στὴ ζωὴ, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ πω ὅτι ἡ ποίησή μου εἶναι υπερρεαλιστικὴ. Ἡ ποίησή μου εἶναι ἰδιότυπα δραματικὴ καὶ λυρικὴ**» (περιοδικὸ Τέταρτο, Μάρτιος 1987).

Τὸ 1943 γνωρίστηκε μὲ τὸν Νίκο Ἐγγονόπουλο, μὴ συνάντηση που στάθηκε καθοριστικὴ γιὰ τὸν ποιητὴ. Τὰ εἰκαστικὰ στοιχεῖα στὴν ποίησή του εἶναι κυρίαρχα.

«Ἡ ζωγραφικὴ μὲ βοήθησε πολὺ στὴν ποίησή μου. Ὅρισμένα ποιήματα μου βγήκαν ἀπὸ ὁράματα ζωγράφων που εἶχα δεῖ, καὶ ἀπὸ εἰκόνες ἐν γένει. Ἀλλὰ ἀγαπῶ καὶ τὴ ζωγραφικὴ σαν ζωγραφικὴ. Ἀν δὲν ἤμουν ποιητὴς, θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι ζωγράφος. Αὐτὰ που ζωγραφίζω ἐγὼ εἶναι ποιήματα, δὲν εἶναι ζωγραφιές(...) Πολλὲς πικρίες ξεπέρασα μὲ τὴν ἐκτόνωση που κάνω γράφοντας αὐτὰ τὰ ποιήματα»

(Τέταρτο, Μάρτιος 1987)

Ἡ χρωματολογία του λειτουργεῖ στὸ κλίμα τοῦ πολέμου, τῆς κατοχῆς καὶ τοῦ εμφυλίου. Αὐτὴ ἡ ποικιλία καὶ ἡ κινούμενη χρωματικὴ «ἄμμος» ἀποδίδει τὴν ἀσταθὴ καὶ δύσκολη ἐποχὴ, τὸ ματωμένο διάλογο τοῦ ποιητῆ στὸν ἀγῶνα του γιὰ δικαίωση!

ἀπόψεις

1. Στάθης Τσαγκαρουσιάνος, 21.3.2014

Ο ελεγκτής

• Ένας μπαξές γεμάτος αίμα // είν' ο ουρανός // και λίγο χιόνι // έσφιξα τα σκοινιά μου // πρέπει και πάλι να τα ελέγξω // τ' αστέρια // εγώ // κληρονόμος πουλιών // πρέπει // έστω και με σπασμένα φτερά // να πετάω. (Τα φάσματα ή η χαρά στον άλλο δρόμο, 1958)

Η αγρυπνία

– Όλοι κοιμούνται // κι εγώ ξαγρυπνώ // περνώ σέ χρυσή κλωστή // άσημενια φεγγάρια // και περιμένω να ξεμερώσει // για να γεννηθεί // ένας νέος άνθρωπος // μέσ' στην καρδιά μου // την παγωμένη // από άγρια φαντάσματα // και τόση μαύρη πίκρα. («Ανάποδα γύρισαν τα ρολόγια», 1998).

Άλλα ιδιαίτερα στοιχεία στην ποίηση του είναι η κατάργηση των φυσικών ορίων, της λογικής και μια προσπάθεια εξορκισμού του θανάτου. Αυτό δίνεται μέσα από την **εικονοποιία** του, η οποία είναι γεμάτη από παραμορφωμένους χαρακτήρες, περίεργα ονειρώδη πλάσματα και άλλες φρικώδεις καταστάσεις.

Εικόνες

• Φοβερή ιστορία // η μανία // του βοριά // πάνω στο παράθυρο // σταύρωσε // μια παιδούλα

• Ένα φύλλο έπεσε // από το δέντρο // το βράδυ // κι άρχισε // να πηδάει // πάνω στο χώμα // ουρλιάζοντας (Τα φάσματα ή η χαρά στον άλλο δρόμο, 1958)

Από τον **εξπρεσιονισμό** δανείζεται τον ελεύθερο στίχο, την εκτεταμένη χρήση της μεταφοράς και της εικόνας, την απεικόνιση του κόσμου, όπως την συνέλαβε με τη φαντασία και τα προσωπικά βιώματά του. Αντλεί την έμπνευσή του, όπως όλοι οι εξπρεσιονιστές, από το θέμα του πολέμου και την απόγωση του ανθρώπου από τις μηχανές.

Κυριακή

Κύματα Κυριακής τα μάτια μου // κύματα μοναξιάς τα χέρια μου // τρίζουν από ύπνο αθώο // τα δόντια μέσα στην καρδιά μου // το πεθαμένο το παιδί // δεν ξενιτεύεται // πάει κρατώντας ένα // κόκκινο σκυλάκι // μέσα στο μαντίλι // τέρατα περπατούν // ανάποδα στα όνειρα(...) (Σφραγίδα ή η όγδοη σελήνη, 1964)

Ο πυρετός της χαράς

Ηλεκτρικές κουρτίνες σ' άλλη εποχή // ηλεκτρικοί πολυέλαιοι // δυο

πρωινά παράθυρα // δυο μάτια φωτισμένα // η σκιά τ' ανθρώπου διαβαίνει // μέρα να 'ναι για νύχτα // κι η φωνή: Μην τρέχεις μη φεύγεις // σ' αγαπάω // La voix du rêve

(Η Λησμονημένη, 1945)

Επίσης, έχει επηρεαστεί από το **δημοτικό τραγούδι**, μορφικά και στιχουργικά, από τη **θρησκεία**, με πρόσωπα ιδωμένα από το ειδικό ποιητικό του φίλτρο και από **λαϊκούς μύθους**.

Όταν σας μιλώ

Φεγγάρι πεθαμένο μου // για ξαναβγές και πάλι // θέλω να δώ το αίμα σου // δέν ξκαιγες λυχνάρι // φώτιζες // τὸ φοβισμένο πρόσωπο // θέλω να δώ // τὸ φοβισμένο πρόσωπο // τώρα // πάλι και πάλι....

(Η Λησμονημένη, 1945)

Τα αδέρφια μου

– Τ' αδέρφια μου ποὺ χάθηκαν // έδω κάτω στὸν κόσμo //

είναι τ' αστέρια ποὺ τώρα ἀνάβουν // ένα ένα στὸν οὐρανό //

και να ὁ μεγαλύτερος // με μιὰ ἀνοιξιὰτικη μαύρη γραβάτα // ποὺ χάθηκε μέσα σὲ σπηλιὲς θεόστραβες // καθὼς κυλοῦσε παίζοντας // πάνω σὲ ἀνεμῶνες κόκκινες // γλίστρησε // μέσ' τοῦ θηρίου τ' ἀγρίου τὸ ματωμένο στόμα (...)

(Παραλογαίς, 1948),

Αντλεί από τον **υπαρξισμό** την αγωνία για τη ζωή και τη θέση του ποιητή σε έναν κόσμο εφιαλτικό. Με την ποίησή του αναζητά την αλήθεια, την αυθεντική ζωή, την απελευθέρωση από «πάθη και παθήματα», δίνοντας την εντύπωση ότι ως κλόουν «μετεωρίζει και μετεωρίζεται» αναζητώντας το νόημα της ύπαρξης.

Όπως τονίζει η Ν. Αναγνωστάκη, ο Σαχτούρης, αν και μοναχικό άτομο, είχε αναπτυγμένη κοινωνική συνείδηση η οποία δεν εκφράζεται κραυγαλέα, αλλά τόσο «με υποβλητική σεμνότητα» όσο και με «οξύ και διαβρωτικό πόνο». Στον κλειστό κόσμο του ποιητή υπήρχε πάντα ένα «ευαίσθητο αυτί», που αφουγκραζόταν, αλλά και ένα «αγρυπνο μάτι», που έβλεπε ό,τι συνέβαινε στην κοινωνία?

Υιοθετεί μια ρεαλιστική απεικόνιση της καθημερινής πραγματικότητας. Παραμένει αντιπρωϊκός ποιητής, εκφραστής και απολογητής της κατακερματισμένης ύπαρξης.

Κοιτάμε με τα δόντια

Δε φταίει το φεγγάρι για την πίκρα μας // καθὼς στριφογυρνάει δαιμονι-

σμένα // μέσα στο φωσφόρο // σκορπώντας δεξιά κι αριστερά τα κόκαλά του // καθὼς και μεις στριφογυρνῶμε στο σκοτάδι μας // σκορπώντας δεξιά κι αριστερά τα κόκαλά μας // δε φταίει το φεγγάρι για τους λεμονοανθούς // δε φταίει το φεγγάρι για τα χελιδόνια // δε φταίει το φεγγάρι για την Άνοιξη και τους σταυρούς // δε φταίει αν πάω στα μάτια μας φύτρωσαν δόντια

(Σφραγίδα ή η όγδοη σελήνη - 1964)

Υπάρχουν, ωστόσο, και λίγες στιγμές στο έργο του Σαχτούρη, που ο ποιητής δεσμεύεται να καταγράψει τη φωτεινή πλευρά της πραγματικότητας, αυτή που αντιπροσωπεύει την ομορφιά, το φως και τον έρωτα. Το ποιητικό εγώ γίνεται τότε εξωστρεφές και εξοικειώνεται με τον κοινωνικό του ρόλο.

«Τα ποιήματά μου δεν είναι απαισιόδοξα. Απεναντίας, είναι σαν τα ξόρκια. Ξορκίζουν το κακό. Μοιάζουν με μάσκες αφρικάνικες. Με μάσκες ζώων και προγόνων, για να ξεορκιστεί ο θάνατος. Όπως συμβαίνει απαράλλαχτα και με τις μάσκες των ιθαγενών»³

Οι απομειναντες

– Όμως υπάρχουν ακόμα // λίγοι άνθρωποι // ποὺ δὲν εἶναι κόλαση ἢ ζώή τους

– ὑπάρχει τὸ μικρὸ πουλι ὁ κιτρινολαίμης // ἢ Fraulein Ramser // και πάντοτε τοῦ ἡλίου οἱ ἀπομειναντες // οἱ έρωτευμένοι με ἡλιο ἢ με φεγγάρι // ε ψάξε καλά // βρές τους, Ποιητή! // κατὰγραφέ τους προσεχτικά // γιατί ὅσο πᾶν και λιγοστεύουν // λιγοστεύουν (Χρωμοτραύματα, 1980).

Και αλλού, η παιδική ψυχή που είναι αγνή και ανόθευτη, προσφέρει τα υλικά αγαθά για ένα άλλο κόσμο!

Το Ψωμί

Ένα τεράστιο καρβέλι, μια πελώρια φραντζόλα ζεστό ψωμί, // είχε πέσει στο δρόμο από τον ουρανό, // ένα παιδί με πράσινο κοντό βρακάκι και με μαχαίρι // έκοβε και μοίραζε στον κόσμο γύρω, // όμως και μια μικρή, ένας μικρός άσπρος άγγελος // κι αυτή μ' ένα μαχαίρι έκοβε και μοίραζε κομμάτια γνήσιο ουρανό // κι όλοι τώρα τρέχαν σ' αυτή, λίγοι πηγαίναν στο ψωμί, // όλοι τρέχανε στον μικρόν άγγελο που μοίραζε ουρανό!

Ας μην το κρύβουμε. Διψάμε για ουρανό.

(Τα φάσματα ή η χαρά στον άλλο δρόμο, 1958).

2. Οι δύσκολοι καιροί μέσα από την ποίηση του Μ. Σαχτούρη, σελ.21-43.

3. Γ. Δάλλας, «Ο ποιητής Μ. Σαχτούρης»

ΠΑΡΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΕ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΥΣ SURFERS ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΟΥΣ

γράφουν οι *Τ. Πατρώνης & Σ. Χείλαρη*

Βλάστησε πλάι στ' άροτρο και στο ζυγό και φεύγει μ' ό,τι πήρε κι έφερε σε φέρετρο ψηφιακό

Πάνος Κυπαρίσσης

Οι σημειώσεις αυτές αποτελούν μια σύντομη εισήγηση, μια ερευνητική πρόταση και η αξία της θα εξαρτηθεί από τη συζήτηση που θα προκαλέσει. Πρόκειται για δύο φαινόμενα συνδεδεμένα μεταξύ τους, τα οποία έχουν τραβήξει την προσοχή μας, του ενός από μας ως πανεπιστημιακού δασκάλου και της άλλης ως μητέρας μαθητριών και απασχολούμενης για πολλά χρόνια στο χώρο του βιβλίου.

Παρανάγνωση και συν-παρανάγνωση ή συνθετική "δημιουργία" κειμένων

Το φαινόμενο της παρανάγνωσης είναι γνωστό περισσότερο από τη σύγχρονη εμπειρία διάδοσης της επιστήμης, της τέχνης και της λογοτεχνίας διαμέσου των Μ.Μ.Ε. και γενικότερα διαμέσου της λεγόμενης "μαζικής κουλτούρας"¹. Στο χώρο της διδακτικής των μαθηματικών ένα αντίστοιχο φαινόμενο είχε, παλιότερα, ονομαστεί από τη Γαλλική Σχολή *μεταγνωστική διολίσθηση (glissement metacognitif)*. Πρόκειται, στις περισσότερες απ' αυτές τις περιπτώσεις, για μια "επίπεδη" ("flat")² ή "πλάγια" ("lateral") ανάγνωση κειμένων, εικόνων κ.ά., όπου ο αναγνώστης δεν προσλαμβάνει τόσο το αντίστοιχο περιεχόμενο όσο τα συμφραζόμενα (context) ή το "περιτύλιγμα", που σκοπεύει να το κάνει ελκυστικό: οι πρόλογοι, τα σχετικά "ιστορικά" κουτσομπολιά, τα διαγράμματα και κυρίως οι *επικεφαλίδες* είναι εκείνα που τραβάνε την προσοχή, ενώ η γνωστική αξία βρίσκεται στις λεπτομέρειες.

Παράδειγμα: σε περιπτώσεις διάσπαρτων ζευγών λογοτεχνών ή φιλοσόφων (όπως Καρυωτάκης και Πολυδούρη ή Σαρτρ και Σιμόν ντε Μπωβουάρ), η παρουσίαση μέσω των εφημερίδων ή και από μερικούς εκδότες εστιάζεται στο ρομάντσο των συγγραφέων, αντί για το ίδιο το έργο τους.

Προτείνουμε ακόμα τον σύνθετο όρο "συν-παρανάγνωση" για το συνδυασμό παρανάγνωσης και σύνθεσης (ή "δημιουργίας") κειμένων από ένα, δύο ή περισσότερα άτομα – τα οποία είναι δυνατό να λειτουργούν σύγχρονα ή και α-σύγχρονα – με τέτοιο τρόπο ώστε να βρεθούν, πάση θυσία, διασυνδέσεις ανάμεσα σε δεδομένες έννοιες, σε μελέτες τρίτων ή στη βιβλιογραφία. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου έχουμε *συν-παρανάγνωση* ένα εύκολο διακριτό χαρακτηριστικό είναι η άκριτη *συγκόλληση κομματιών* (patchwork) από διαφορετικές αναγνώσεις, που μπορεί και να αντιτίθενται μεταξύ τους στην ουσία, ενώ μοιάζουν επιφανειακά.

Σε συνέντευξη, όμως, που πήραμε από πρωτοετή φοιτήτρια για τον τρόπο που συγγράφει εργασίες στη σχολή της, μας είπε ότι "γκουγκλάρει" το θέμα και παίρνει από δύο-τρεις πηγές. Αν οι πηγές αυτές δεν συμφωνούν μεταξύ τους, η φοιτήτρια δεν συμπαραθέτει άκριτα τις απόψεις τους (όπως κάνουν πολλοί φοιτητές και μεταπτυχιακοί, ακόμα και διδάκτορες ή διδάσκοντες σε ΑΕΙ-ΤΕΙ), αλλά, όπως είπε η ίδια, «το πάει πλειοψηφικά»: αυτό τουλάχιστον είναι μια πρακτική λογική!³

Ο ρόλος του Διαδικτύου και ο τεχνητός μετασχηματισμός του υποκειμενικού χρόνου

Είναι φανερό ότι το Διαδίκτυο επαυξάνει

σε υπερθετικό βαθμό την παρανάγνωση και τη συν-παρανάγνωση σε όσους την πραγματοποιούν – αν δεν την προκαλεί κιόλας. Από τις περίφημες "εργασίες" (project) των μαθητών στα σχολεία μέχρι τις διπλωματικές εργασίες των φοιτητών, έχουμε ήδη μια παγιωμένη κοινωνική πρακτική του COPY-PASTE⁴. Μερικές συνήθειες, όπως η συνεύρεση των εφήβων για "διάβασμα", με χρήση του διαδικτύου διαζώσης ή εξ αποστάσεως, συμβάλλουν ιδιαίτερα στην παρανάγνωση.

Οι πρακτικές αυτές και οι συνήθειες παρουσιάζουν, όμως, κοινωνικά και ψυχολογικά επακόλουθα, που κατά την άποψή μας δεν έχουν επαρκώς μελετηθεί. Όσο αφορά τα παιδιά και τους εφήβους, κάποια πρώτα σημαντικά βήματα έχουν γίνει από την Μπετίνα Ντάβου και άλλους διδάσκοντες στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε.⁵, αλλά θεωρούμε ότι δεν είναι αρκετά, γιατί χρειάζονται πολύ ευρύτερες διεπιστημονικές έρευνες.

Είτε η παρανάγνωση στο Διαδίκτυο αφορά κάποια "εκπαιδευτική" ή άλλη υποχρέωση, είτε επιδιώκει τη χαλάρωση και τη διασκέδαση, όπως συνήθως στα κοινωνικά δίκτυα, μπορούμε πάντα να παρατηρήσουμε ένα αξιοσημείωτο συνοδευτικό φαινόμενο: *ο εν γένει χρόνος ενός "συστηματικού surfer" μετασχηματίζεται τεχνητά στην υποκειμενική του αντίληψη, καθώς προσθαφαίρεται στη συνολική υποκειμενική διάρκεια το "ευχάριστο" διάστημα της ελεύθερης πλοήγησης*. Ετσι, παιδιά και ενήλικοι έχουν την αίσθηση ότι ο ελεύθερος χρόνος που διαθέτουν επιμηκύνεται ευχάριστα και δημιουργικά, ενώ στην πραγματικότητα συρρικνώνεται ο χρόνος που διαθέτουν για πνευματική ερ-

1. Βλ. σχετ. αφιέρωμα στο περιοδικό *Το Δέντρο*, τεύχ. 195-196, Ιαν. 2014, και ιδιαίτερα το άρθρο της Άνας Κουστινούδη «Παραλογοτεχνία: η παρανάγνωση του Κανόνα ή ο Κανόνας της παρανάγνωσης» (παρ'όλο που εκεί μπλέκονται, λίγο παραπάνω απ' όσο ισχύει, οι Ρώσοι Φορμαλιστές με τους εκπρόσωπους της Σχολής της Φρανκφούρτης).

2. Βλ. Τ. Πατρώνης, «Εκπαιδευόντας στις δύο διαστάσεις τον εγγονό ενός μονοδιάστατου: η πληροφορική τεχνολογία ως "μάθηση" και χειριζόμενη ιδεολογία». Σελιδοδείκτης, τεύχ. 2, Φθινόπωρο 2017.

3. Βλ. Τ. Πατρώνης, «Στο δρόμο προς την Κοινωνία του COPY-PASTE: φοιτητικές πρακτικές και αντιστάσεις». *αντιτετράδια της εκπαίδευσης*, τεύχη 116 κ' 118 (2017).

4. Στο ίδιο.

5. Βλ. π.χ. Μπετίνα Ντάβου, *Η Παιδική Ηλικία και τα Μαζικά Μέσα Επικοινωνίας: μετατροπές της παιδικής κατάστασης*. Εκδόσεις Παπαζήση, 2005.

γασία ή/και πραγματική δημιουργία, όπως είναι να γράψει κανείς ένα ποίημα ή να λύσει ένα γεωμετρικό πρόβλημα με ένα δικό του τρόπο.

Στο surfing του Διαδικτύου, η ταχύτητα απόδοσης του προσδοκώμενου και το πλήθος θεμάτων “καλούν” ειδικά τον έφηβο άνθρωπο σε προσομοίωση χρόνων της ανθρώπινης συμπεριφοράς με χρόνους λειτουργίας της τεχνολογίας. Η αίσθηση ότι κάτι τέτοιο είναι εφικτό δημιουργεί στον έφηβο (εκτός από επιτυχία και γρήγορη πλοήγηση) το άγχος της προσαρμογής, σαν να είναι “φυσική” ανθρώπινη ενέργεια και αναγκαία πράξη, επομένως *αρνητική αλλοίωση* και *φόβος* για τις φυσικές λειτουργίες, στις οποίες περιλαμβάνεται η χρήση του βιβλίου, με το οποίο δεν έχει ανάλογη εξοικείωση.

Το βιβλίο δεν συνίσταται σε εικόνες κειμένων, φωτογραφιών και ζωντανών διαλόγων που “κατεβαίνουν” σε χρόνο ρεκόρ. Στη χρήση του βιβλίου συμμετέχουν περισσότερες ψυχοσωματικές λειτουργίες. Κατά το διάβασμά του, το μετακινείς με περισσότερα τμήματα των χεριών, γυρίζεις τις σελίδες και υπογραμμίζεις αν θέλεις με το χέρι και με το μολύβι, το μυρίζεις, δεν ακτινοβολεί, μυρίζει χαρτί που έχει ραφές, βάρος, αποτέλεσμα μόχθου απότερο. Όση ώρα το διαβάζεις, αντιλαμβάνεσαι το χρόνο που ξοδεύεις, εξοικειώνεσαι μ’ αυτόν το χρόνο και τη σχέση αποσπασμάτων ωρών στις ώρες της ημέρας. Δεν φοβάσαι να ξοδέψεις χρόνο διαβάζοντας, εκτός αν είσαι εντατικά εργαζόμενος επαγγελματικά, οπότε σου λείπει. Οι έφηβοι που δεν είναι εντατικά εργαζόμενοι στην πλειοψηφία τους (όμως έχουν γεμάτη μέρα μαθημάτων) και έχουν ανάγκη από ευχάριστες εμπειρίες, θεωρούν ότι η ταχύτητα απόδοσης θεμάτων από την τεχνολογία τους αφήνει ελεύθερο χρόνο. Θέλουν να μορφωθούν/πληροφορηθούν από το Διαδίκτυο, εξοικειώνονται με αυτό και αποξενώνονται από το χρόνο ανάγνωσης του βιβλίου, που μετατρέπεται σε *χρόνο ταμπού*.

Αλλοιώνεται έτσι η αντίληψη του χρόνου που αφορά τις πραγματικές ανάγκες. Οι *ανάγκες αντιστρέφονται*, υπό το καθεστώς της εφηβικής απειρίας: η εικόνα προσλαμβάνεται ως σοβαρός λόγος και αυτό αποτελεί το *συμβάν της αντιστροφής*. Η αποκοπή από τη Φύση και ειδικά από το βιβλίο – που είναι πιο κοντά στη φύση του ανθρώπου – δημιουργεί “ανικανοποίητα”, που λειτουργούν και υποσυνείδητα. Σε συνδυασμό με την καθήλωση του δέκτη από την εικόνα του ατομικού μέσου επικοινωνίας, τα νέα παιδιά οδηγούνται δυνητικά σε απραξία, εσωτερική βύθιση, ακόμα και κατάθλιψη.

Σε ενήλικους συστηματικούς surfers παρατηρήσαμε μια αξιοσημείωτη ομοιότητα: «Άμα δεν έχεις Facebook δεν μπορείς να μάθεις τι γίνεται στον κόσμο», μας είπε καθηγητής Μαθηματικών σε Λύκειο. Πρόσθεσε, όμως, ότι η γενική εικόνα είναι «πολύ κακή», γεγονός που τον καταθλίβει. Παράλληλα ο ίδιος εμφανίζεται ως ριζοσπαστικός σε κατ’ ιδίαν συζητήσεις, και μάλιστα σε μια αδήριτα επαναστατική ιδεολογική βάση («ένας Ροβεσπιέρος μας χρειάζεται!»), ενώ η όλη του συμπεριφορά δείχνει νευρωτική και στην πραγματικότητα απέχει ως φυσική παρουσία από συλλογικότητες.

Νομίζουμε, ακόμα, πως έχει ενδιαφέρον να αντιπαραβάλουμε την παραγωγή των συστηματικών surfers με τη συστηματική ανάγνωση ευπώλων μυθιστορημάτων, συγκρίνοντας έτσι τις επιπτώσεις ενός *ψυχρού* και “δι-αδραστικού” μέσου όπως το Διαδίκτυο, με εκείνες ενός *θερμού*⁶ και “μονόδρομου”, όπως είναι τα δημοφιλή αναγνώσματα. Διαβάζοντας “φτιαχτά” μυθιστορήματα που παριστάνουν ότι είναι λογοτεχνία⁷, είτε συντομεύσεις κλασικών μυθιστορημάτων, όπως αυτές των εκδόσεων Harlequin, παράγεται και εδώ στη συνείδηση του αναγνώστη η εντύπωση μιας σύγχρονης σχέσης με το χρόνο: έχει την εντύπωση πως “δεν αργοπορεί”, ξεχνώντας πως υπάρχει μία ζωή πληρέστερη σε συγκινήσεις και ισόρροπες εμπειρίες, όπως ο περίπατος, το καθαρό νερό, τα φρούτα έναντι της “πλαστικής διατροφής”.

Εδώ, βέβαια, έχουμε πιο έντονη αίσθηση φυγής από τη σύγχρονη και σκληρή πραγματικότητα, ενώ στους συστηματικούς surfers υπάρχει η ψευδαίσθηση πως βρίσκονται “συνεχώς μέσα στα πράγματα”.

6. Για το χαρακτηρισμό των μέσων ως *θερμά* και *ψυχρά* βλ. M. McLuhan, *Understanding Media – The Extensions of Man* (1964).

7. Στάντης Αποστολίδης, «Εξ απαλών ονύχων προετοιμάζεται ο αναγνώστης παραλογοτεχνίας», *Το Δέντρο*, ό.π.

Σχολικά εγχειρίδια και επίσημη ιδεολογία:

Το θέμα της παρέμβασης- τοποθέτησής μας είναι η ιστορία ως βασικό πεδίο στα πλαίσια της σχολικής εκπαίδευσης στο οποίο αντανάκλαται ασφαλώς η πρόθεση της κυρίαρχης τάξης να εδραιώσει την κυριαρχία της, ενώ παράλληλα είναι δυνατό ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες, δηλαδή την πίεση των λαϊκών αγώνων, να καταγράφει κάποτε και την τακτική υποχώρησή της.

Αλλά ήδη, δώσαμε το στίγμα της ομολογίας μας: ιστοριογραφία, ιδεολογία, κοινωνικές τάξεις, λαϊκοί αγώνες. Και της αποκήρυξής μας: Η επίσημη ιστορική αφήγηση δεν είναι ουδέτερη, όπως επιδιώκει να την προβάλει η κυρίαρχη τάξη, οπωσδήποτε δε δεν είναι ταξίδι, σχολική εκδρομή, διαίσθηση, περιπλάνηση.

Από την άλλη η **ιστορία χωρίς άλλους προσδιορισμούς** τι είναι; Διήγηση έργων αξιολογημένων, γραμμική αφήγηση της νομοτελειακά προσδιορισμένης εξέλιξης των ανθρώπινων κοινωνιών, αιτιακή αλληλουχία γεγονότων;

Αρχή σοφίας η των ονομάτων επίσκεψις. Ο ιστορικός έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη των νόμων που διέπουν την κοινωνική ζωή και εξέλιξη στην πορεία του χρόνου. Ο ιστορικός δεν είναι ένας θεόπνευστος προφήτης ή ένας απλός συντάκτης της ιστορικής αφήγησης. Μελετά την αντικειμενική πραγματικότητα του κοινωνικού κόσμου, αναζητώντας τους νόμους που τη διαμορφώνουν, αλλά και την αλλάζουν. Και επειδή δεν είναι δυνατό να υποκρινόμαστε πως στον 21^ο αιώνα ανακαλύπτουμε την Αμερική, οφείλουμε να θυμηθούμε πως η προσπάθεια του ανθρώπου να γνωρίσει τους νόμους της εξέλιξης αυτής έχει πριν από χρόνια πολλά βγει από τα σπλάχνα, έχει κατοχυρώσει ορισμένες αρχές και αλήθειες και έχει οργανώσει τη μέθοδό της με τέτοιο τρόπο που να μπορούμε δυο αιώνες τώρα να μιλάμε για επιστημονική προσέγγιση της ιστορίας.

Ας δούμε σύντομα την τεθλασμένη πορεία αυτής της πνευματικής κίνησης από τον 18^ο έως και τον 20^ο αιώνα. Το μεγάλο βήμα για την επιστήμη γενικότερα έγινε βέβαια τον 18^ο αιώνα, τον φωτεινό αιώνα του Διαφωτισμού, δηλαδή της αστικής διανόησης. Η αισιοδοξία –λόγω της προόδου των επιστημών της φύσης– γέννησε το ερώτημα αν το ίδιο μπορούσε να συμβεί και στη μελέτη της ανθρώπινης κοινωνίας. Έτσι έχουμε τα πρώτα βήματα της ιστορίας ως επιστήμης το 19^ο αιώνα με τον Χέρμπερτ Σπένσερ που κατέβασε τη φιλοσοφία από τα μετα-

Η συγκάλυψη του ιστορικού νόμου της ταξικής πάλης ως προϋπόθεση της επίσημης «θεωρίας» των δύο άκρων

Μέρος Α΄

Στην αρχή της τοποθέτησής μας θα υπερασπιστούμε την ιστορία ως επιστήμη, κινούμενοι στα πλαίσια του ιστορικού υλισμού. Από τα πρώτα βήματα, με το θετικισμό του 19ου αιώνα, στη διατύπωση των ιστορικών νόμων του Μαρξ στην αντιδραστική αναδίπλωση της αστικής διανόησης τον 20ο αιώνα λόγω της όξυνσης της ταξικής πάλης σε συνθήκες ανάπτυξης του ιμπεριαλισμού, στον καταλυτικό ρόλο των σύγχρονων σχετικιστικών - αγνωστικιστικών αντιλήψεων στην ιστορική αφήγηση και στην επίσημη διδασκαλία της. Επίσης στους αστούς διανοητές σήμερα –ιδιαίτερα μετά το '90– στην υπηρεσία της συγκάλυψης της ταξικής αλήθειας της εργατικής τάξης.

Και τέλος, για τον ιστορικό νόμο της ταξικής πάλης.

Με παραδείγματα από το βιβλίο της Γ Λυκείου Γενικής Παιδείας των Κ. Κολιόπουλου, Κ. Σβολόπουλου, Ε. Χατζηβασιλείου και συγκεκριμένα από τις ενότητες που αφορούν τη Νέα Αποικιοκρατία, τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και το Μεσοπόλεμο, θα φανεί με ποιο τρόπο αποσιωπάται η πάλη των τάξεων ως ερμηνευτικό εργαλείο της ιστορικοκοινωνικής εξέλιξης, ενώ παράλληλα κατασκευάζονται τα ιδεολογήματα («θεωρία» των δυο άκρων) με τα οποία εδραιώνεται η αδιαμφισβήτητη κυριαρχία της αστικής τάξης.

φυσικά ύψη, ταυτίζοντάς την με την καθολική επιστήμη και με τον Μπ. Ράσελ πολύ αργότερα, που έχει την πεποίθηση –γαλουχημένος με την ίδια αισιοδοξία– ότι «*μία μέρα θα ανακαλύψαμε τα μαθηματικά της ανθρώπινης συμπεριφοράς, εξίσου ακριβή όσο και τα μαθηματικά των μηχανών*».

Το ρεύμα του θετικισμού στην ιστορία συνιστά πρόοδο σε σχέση με τις προηγούμενες προεπιστημονικές περιόδους, όχι όμως σε σχέση με τον ιστορικό υλισμό. Το ρεύμα αυτό, με την έμφαση που δίδει στη έρευνα των θετικών επιστημών, αντανάκλα την κατοχύρωση του ρόλου της αστικής τάξης ως κυρίαρχης τάξης.

Στα 1859 ο Μαρξ, αφού πρώτα αναγνώρισε την ευεργετική επίδραση

του επιστημονικού λογισμού, όπως κατοχυρώθηκε με το θετικισμό, στη συνέχεια αποκαλύπτει και την ιδεαλιστική του φύση. Αρνείται την έμφαση στην απλή αποτύπωση των ιστορικών γεγονότων στις πηγές, διευρύνει το τοπίο της ιστορικής έρευνας και αναγνωρίζει ως κυρίαρχο νόμο ερμηνείας της ιστορικής εξέλιξης την ταξική πάλη. Στα πλαίσια αυτά, διατυπώνει τη θεωρία του ιστορικού υλισμού, βάσει της οποίας η σύγκρουση των ταξικών συμφερόντων διαμορφώνει τους όρους ανάπτυξης όλων των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών φαινομένων. Συνεπώς, η διαλεκτική βάση του ιστορικού υλισμού δεν αντιμετωπίζει με αποσπασματικότητα καμία έκφραση της κοινωνικής ζωής, αντιθέτως συνδέει όλες τις πλευρές με τον κεντρικό κορμό, το θεμελιακό νόμο δηλαδή της ταξικής συγκρότησης της κοινωνίας. Στο επίπεδο μάλιστα του εποικοδομηματος ερμηνεύει κάθε έκφραση ως αντανάκλαση των παραγωγικών σχέσεων που επικρατούν σε κάθε κοινωνικό σύστημα. Σε αυτό το επιστημονικό πλαίσιο του ιστορικού υλισμού κινείται η ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων (π.χ τα στάδια της ελληνικής ιστορίας, ο χαρακτήρας της επανάστασης του 21, το ερ-

γατικό κίνημα στην Ελλάδα και διεθνώς, η ιστορία του χριστιανισμού κλπ) από τους Έλληνες ιστορικούς Κ. Κορδάτο και Γ. Ψυρούκη.

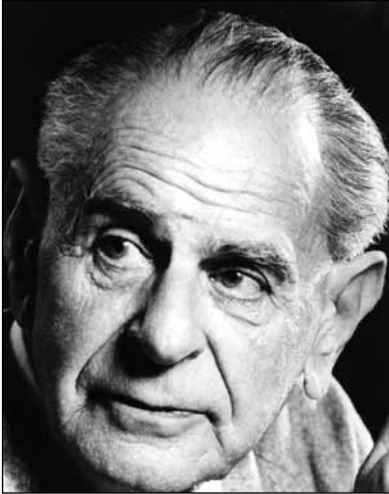
Η θεωρία αυτή άνοιξε νέους ορίζοντες στην ιστορική έρευνα, αλλά και συνολικότερα στο χώρο της επιστήμης και της φιλοσοφίας. Παράλληλα, η διαλεκτική ερμηνεία των ιστορικών φαινομένων συνέβαλε καθοριστικά και στη διαφώτιση της συνείδησης της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων, καλλιεργώντας ένα ελπιδοφόρο μήνυμα για το λαό. Αυτό το ελπιδοφόρο μήνυμα βρήκε την ιστορική του αντιστοίχιση στη νίκη της σοσιαλιστικής επανάστασης.

Για το λόγο αυτό, η αστική τάξη θέτει στο στόχαστρό της τον ιστορικό υλισμό, παρακάμπτει τους επιστημονικούς νόμους της ταξικής ανάλυσης των ιστορικών φαινομένων, προβάλλοντας τη δική της ιδεαλιστική αντίληψη για την ιστορία.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο αυστριακός Porper, ο οποίος αρνείται την αιτιοκρατική σχέση των φαινομένων, αναδεικνύει ως κυρίαρχο νόμο διαμόρφωσης των κοινωνικών φαινομένων τη βούληση, ασκεί πολεμική στον ιστορικό υλισμό, αντιπαράθετοντας

γράφουν οι: Ζαμπία Παπαδάκη και Αρετή Σπαχή

Karl Raimund Popper [28/7/1902- 17/9/1994]

Zak Nterintá

Basílis Kremmudás

τη «θεωρία των τριών κατηγοριών», δηλ των φυσικών φαινομένων, του ψυχικού κόσμου του υποκειμένου και των ιδεών, τις οποίες δε συνδέει με την υλική βάση της κοινωνίας.

Απέναντι σε αυτόν τον άκρτο ιδεολογικό του Popper στάθηκε και ο αστός

ιστορικός E.X Karr το 1960, αναδεικνύοντας την ανάγκη ερμηνείας των αιτιακών σχέσεων στο μακρο-ιστορικό επίπεδο και αμφισβητώντας τη δυνατότητα της ιστορικής εξέλιξης, μέσω των μικρών, αποσπασματικών αλλαγών.

Την ίδια περίοδο του μεταπολεμικού 20^{ου} αι. και μέχρι και σήμερα σφοδροί πολέμιοι του ιστορικού υλισμού και λαμπροί εκπρόσωποι της αστικής διάνοησης –που συγκροτούν το ρεύμα της λεγόμενης «Μετανεωτερικότητας»– θα επιδιώξουν, ιδιαίτερα μετά το '90, να υπονομεύσουν τον επιστημονικό χαρακτήρα του ιστορικού υλισμού, καθιερώνοντας νέες αντιεπιστημονικές μεθόδους έρευνας σε όλο το χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών, της τέχνης και της φιλοσοφίας. Εμβληματική μορφή αυτού του ρεύματος ο Γάλλος φιλόσοφος Ζακ Ντεριντά που υιοθετεί τις αρχές του σχετικισμού και αγνωστικισμού, αρνείται την αιτιοκρατία, το προτσές της ιστορικής εξέλιξης και αντιμετωπίζει με μερικότητα και αποσπασματικότητα τα ιστορικά γεγονότα, αναφερόμενος γενικώς στην αποδόμηση.

Απέναντι σε αυτή τη μεταμοντέρνα σχολή στάθηκε και ο ιστορικός Βασίλης Κρεμμυδάς, αρνούμενος τον κατακερματισμό των ιστορικών γεγονότων, την έλλειψη της ανάδειξης της αλληλουχίας τους και της αιτιακής τους σχέσης στο μακρο-ιστορικό επίπεδο.

Ωστόσο, την καταλυτική απάντηση σε αυτά τα ιδεαλιστικά ρεύματα δίδουν οι ιστορικοί που αντιμετωπίζουν τα ιστορικά γεγονότα από τη σκοπιά του ιστορικού υλισμού.

Συγκεκριμένα, το 2007 σε συνέδριο, με θέμα «Η επίθεση στην επιστημονική ορθολογικότητα», που έγινε στο Δουβλίνο, η Helena Sheehan αντιπαράθεσε στους εκστασιασμένους οπαδούς του Ντεριντά, του Λιοτάρ, του Λακάν, οι οποίοι κηρύσσουν το θάνατο των επιστημονικών νόμων της αιτιοκρατικής σχέσης των φαινομένων και της συνολι-

κής θεώρησής τους στο ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο της εξέλιξης. Υποστήριξε την ανάγκη προάσπισης των αρχών του ιστορικού υλισμού, απέναντι στον οποίο οι αντιεπιστημονικές, ιδεαλιστικές θεωρίες στέκονται εχθρικά, εξισώνοντάς τον με την τρομοκρατία.

Τι μένει λοιπόν ως δίδαγμα από όλους τους προαναφερόμενους ιδεαλιστικές ιστορικούς και φιλοσόφους; Ότι είναι αδύνατη η ερμηνεία των νόμων της οικοδόμησης των εκμεταλλευτικών κοινωνικών συστημάτων, αδύνατη η γνώση της αντικειμενικής αλήθειας και στο κοινωνικό επίπεδο ότι είναι αδύνατη η αφύπνιση και αντίσταση της εργατικής τάξης και των συμμαχικών της στρωμάτων σήμερα εναντίον του καπιταλισμού.

Λίγο ως πολύ οι παραπάνω αντιλήψεις διατρέχουν τα σημερινά προγράμματα των πανεπιστημίων και τα εγχειρίδια της ιστορίας στην εκπαίδευση, στη βάση μάλιστα των επιταγών του ιμπεριαλιστικού μηχανισμού της ΕΕ, όπως αυτές διαμορφώνονται με τη συνθήκη του Μάαστριχτ και τη Λευκή Βίβλο, που αποτελεί τη βάση για μια «νέα εκπαίδευση των ανοιχτών οριζόντων» της αστικής τάξης, στην κατεύθυνση και της ιδεολογικής της ηγεμονίας, μετά την κατάρρευση και των τελευταίων υπολειμμάτων του σοσιαλιστικού στρατοπέδου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το βιβλίο του Φουκουγιάμα : «Το τέλος της ιστορίας», βάσει του οποίου επιδιώκεται η απόλειψη από τον ιστορικό χάρτη του νόμου της ταξικής πάλης και του ιστορικού ρόλου της εργατικής τάξης. Όλες οι συνθήκες της ΕΕ στη συνέχεια (Βερολίνο, Πράγα, Λισσαβώνα, και Αναθεωρημένη Λισσαβώνα, κλπ) στοχεύουν στην εξάλειψη και του τελευταίου ίχνους από τις κατακτήσεις του λαϊκού κινήματος στην εκπαίδευση, στην κατεύθυνση της επιβολής ενός νέου μοντέλου χρηστικής πληροφορίας, που θα υπηρετεί αποκλειστικά τις ανάγκες επιβολής των ανταγωνιστικών νόμων της αγοράς και θα επιτείνει τις κοινωνικές ανισότητες στη μορφωση.

Ειδικότερα, στο επίπεδο της ιστορίας, της επιστήμης που –καθορισμένη από την οπτική του ιστορικού– μπορεί να αποτελέσει ιδεολογικό εργαλείο αποκάλυπτης προώθησης των μνυμάτων της κυρίαρχης τάξης, η αναίρεση των θεμελιωδών κατακτήσεων της εργατικής τάξης διεθνώς, και στο εθνικό επίπεδο, η αντιδραστική αναθεώρηση της κεκτημένης ιστορικής αλήθειας και η στόχευση στην κατα-

σκευή μιας «νέας αλήθειας», στην υπηρεσία του κεφαλαιοκρατικού συστήματος, φτάνει στα όρια της πρόκλησης τόσο της κοινής λογικής, όσο και της συλλογικής μνήμης.

Θα αναφερθούμε συγκεκριμένα στο σχολικό βιβλίο της Γ' λυκείου Γενικής Παιδείας με τον τίτλο «Ιστορία του νεότερου και του σύγχρονου κόσμου» (από το 1815 έως σήμερα). Η συγγραφή του βιβλίου ανατέθηκε το 2007 στη συγγραφική ομάδα Κολιόπουλου, Σβολόπουλου, Ευ. Χατζηβασιλείου υπό την εποπτεία ομάδας κριτών, με επικεφαλής τον Αθανάσιο Βερέμη. Οι συγκεκριμένοι ιστορικοί συγκαλύπτουν τον επιτελικό τους ρόλο στην κατεύθυνση της ιδεολογικής χειραγώγησης της νεολαίας. Οστόσο, στελεχώνουν όλους τους μηχανισμούς προώθησης της αστικής ιδεολογίας και επιβολής των προτύπων της, όπως είναι το ίδρυμα «Κ. Καραμανλή» (, 1983), το ΕΛΙΑ-ΜΕΠ, δηλ το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής πολιτικής, (1994), η Μ.ΚΟ που φέρει το όνομα «Ευρωπαϊκή Έκφραση» (1989) και δηλώνει μάλιστα ακομμάτιστη... Μέσω των παραπάνω ευαγών ιδρυμάτων: 1) εξοπλίζεται το οπλοστάσιο του ιδεολογικού επιτελείου της αστικής τάξης που διαμορφώνει την κοινή γνώμη στην κατεύθυνση των συμφερόντων της, 2) συγκαλύπτεται ο χειραγωγητικός τους ρόλος και προβάλλεται η ιδέα της «ουδέτερης ιστορικής γνώσης», 3) υπονομεύεται ο συνολικός χαρακτήρας της ιστορικής παιδείας, μέσω της πληροφοριοποίησης της ιστορικής γνώσης, 4) ξαναγράφεται η ιστορία από ένα επιτελείο διανοουμένων της κυρίαρχης τάξης, με στόχο την εκμηδένιση του ιστορικά απελευθερωτικού ρόλου της εργατικής τάξης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο Μαζάουερ που κυνικά υποστηρίζει στο πρόσφατο βιβλίο του «*Θεσσαλονίκη, πόλη των φαντασμάτων: ένα άλλο μέλλον χρειάζεται ένα άλλο παρελθόν*».

Μάλιστα οι στόχοι αυτοί καθρεπίζονται ακόμη και στον πρόλογο του βιβλίου του καθηγητή του βιβλίου της Γ' λυκείου, που καθοδηγεί τη διδασκαλία του.

Σήμερα η ιστορία αξιοποιείται ως εργαλείο για την υπηρετήση συγκεκριμένων πολιτικών σκοπών της κυρίαρχης τάξης. Με αυτήν την έννοια, δεν αποκρύπτει μόνο τις βασικές κατακτήσεις της εργατικής τάξης, αλλά παράλληλα υποβάλλει μεθόδους σκέψης και έρευνας που καταργούν τα ερωτήματα στη σκέψη του μαθητή/τριας ακόμη και για τα αίτια των γεγονότων. Έτσι, δεν καταγράφεται στο βιβλίο του καθηγητή

ως στόχος η αναζήτηση των αιτιών της αποικιοκρατίας. Καλούνται οι μαθητές να εστιάσουν μόνο στις συνέπειες. Επιδιωκόμενος στόχος δηλ είναι η απλή περιγραφή των γεγονότων, η μη αναζήτηση των βαθύτερων αιτιών που τα προκαλούν και η εστίαση στις συνέπειες. Κατ' αντίστοιχο τρόπο, σήμερα οι μαθητές που δοκιμάζονται από την οικονομική κρίση και την πολιτική που ισοπεδώνει τα δικαιώματά τους και καταργεί το μέλλον τους, δεν πρέπει να αναζητήσουν τα βαθύτερα αίτια της κρίσης και της συνακόλουθης αντιλαϊκής πολιτικής. Καλούνται από το καθοδηγητικό επιτελείο του αστικού σχολείου να εστιάσουν στις συνέπειες, έτσι ώστε να νιώσουν ακόμη πιο δυσβάστακτες τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και της πολιτικής που ακυρώνει τα δικαιώματά τους για μόρφωση, δουλειά και αξιοπρεπή ζωή, αφού δε θα διαθέτουν τη στοιχειώδη δυνατότητα αναγωγής στα αίτια και συνεπώς αντίστασης απέναντι στην πολιτική που παράγει τις οικονομικές κρίσεις και ισοπεδώνει τα λαϊκά δικαιώματα.

Παράλληλα, πρέπει να τονίσουμε ότι και όπου γίνεται αναφορά στα αίτια, η έννοια του αιτίου αλλοιώνεται. Γιατί δεν καλείται ο μαθητής/τρια να συλλάβει τα βαθύτερα αίτια της παραγωγής π.χ. του φαινομένου της αποικιοκρατίας στον 20^ο αιώνα, να συνδέσει τη νέα αποικιοκρατία με το ιμπεριαλιστικό στάδιο ανάπτυξης του καπιταλισμού, με τις ανάγκες της κεφαλαιοκρατικής παραγωγής σε αυτό το στάδιο του μονοπωλιακού κρατικού καπιταλισμού, ούτε με τις σχέσεις των ισχυρών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων μεταξύ τους και με τις εξαρτημένες χώρες.

Ας δούμε συγκεκριμένα πώς προβάλλει την αποικιοκρατία το εν λόγω σχολικό βιβλίο στην ενότητα που έχει τίτλο «*Η ΑΚΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ*». Εδώ επιλέγεται η μέθοδος της αποσπασματικής πληροφορίας, (π.χ 1^ο αίτιο: «η αναζήτηση αγρών και πρώτων υλών»). Εδώ δε διευκρινίζεται ποιος και γιατί αναζητεί πρώτες ύλες, ποιες σχέσεις επιβάλλει αυτός που τις αναζητεί στα κράτη από όπου θα αντλήσει τις πρώτες ύλες κλπ. Με αυτήν την έννοια, απλώς αναφέρονται οι λέξεις «αγορά» και «πρώτες ύλες», που περισσότερο συσκοτίζουν την πραγματικότητα, παρά επιτρέπουν στο μαθητή να αντιληφθεί τις ανάγκες της κεφαλαιοκρατικής παραγωγής και τους όρους αναζήτησης πρώτων υλών. Επίσης, αλλού, τη θέση του «αιτίου»

παίρνουν ιδεολογήματα που κατασκευάζονται για να αποπροσανατολίσουν τους μαθητές [2^ο αίτιο: «*η πεποίθηση στην ανωτερότητα του δυτικού πολιτισμού και στο χρέος εξαγωγής των θεσμών του*»]. Εδώ, πέρα από τον εμφανή εμπαιγμό σχετικά με την ανωτερότητα του δυτικού πολιτισμού, ο ιστορικός δεν καταδέχεται να αναφέρει καν ποιος έχει αυτήν την πεποίθηση της ευεργετικής δήθεν επίδρασης της αποικιοκρατίας στους λαούς. Επιπλέον καλλιεργείται ο ιστορικός και κοινωνικός σκοταδισμός, όταν η «φιλανθρωπία» αναφέρεται ως αίτιο της αποικιοκρατίας. Δηλαδή, ούτε λίγο ούτε πολύ οι αποικιοκράτες εκμεταλλευτές των λαών παρουσιάζονται ως «σωτήρες» τους, ως μεγάθυμοι και γενναϊοδωροί ευεργέτες τους. Μάλιστα, μια σύνδεση με τη σύγχρονη ζοφερή πραγματικότητα που ζούμε στη χώρα μας –όπου επιβάλλονται δεσμοί νέο-αποικιακού ελέγχου» από τα ιμπεριαλιστικά κέντρα της ΕΕ και του ΔΝΤ– οδηγεί τους μαθητές στο συμπέρασμα ότι θα πρέπει όχι μόνο να μην αντιμετωπίζουν την ιμπεριαλιστική επικυριαρχία εκθρηκτικά, αλλά αντίθετως να υποδέχονται τους επιτελείς της Τρόικας ως φιλάνθρωπους και ευεργέτες του χειμαζόμενου ελληνικού λαού.

Αντίστοιχα στο εν λόγω βιβλίο, στο κεφάλαιο στο οποίο γίνεται αναφορά στον 1^ο παγκόσμιο πόλεμο πουθενά δεν υπάρχει η λέξη *αίτιο*. Στη θέση της χρησιμοποιούνται οι λέξεις *προβλήματα, φαινόμενα, συναισθήματα, προσδοκίες*. Και πάλι χωρίς ιεράρχηση. Στο τέλος, όπως γράφεται στην αρχή, η Ευρώπη, με έναν τυχαίο υποθέτουμε τρόπο, (επανέρχεται το τυχαίο στην ιστορία), *κατολίσθησε* στην πολεμική περιπέτεια, το ξέσπασμα της οποίας μάλιστα υποδέχτηκαν με ανακούφιση *κάποιοι* ιδεαλιστές, κάτι σαν Δον Κιχώτες της ηρωικής εποχής.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι αυτή η απροκάλυπτη και προκλητική μεσαιωνική αντίληψη για την ιστορία παρακολουθεί και την υποχώρηση της εργατικής τάξης στο επίπεδο του αδυσώπητου ταξικού πολέμου. Για το λόγο αυτό, αν συγκριθούν τα τωρινά σχολικά εγχειρίδια της ιστορίας με εκεί-

να που είχαν εκδοθεί στη δεκαετία του '80, θα διαπιστώσουμε ότι σε αυτά δεν υπάρχει τόσο οφθαλμοφανής παραχάραξη της ιστορικής αλήθειας. Γιατί το κίνημα γνώριζε μια περίοδο ανάκαμψης μετά τη δικτατορία, έτσι ώστε να αποτυπώνονται κάποιες στοιχειώδεις κατακτήσεις του ακόμη και στα σχολικά εγχειρίδια. Έχουμε στο νου μας το παλιό βιβλίο της Γ Λυκείου «*Ιστορία νεότερη και σύγχρονη*» των Σκουλάτου, Δημακόπουλου, Κόνδη. Σε αυτό το εγχειρίδιο δεν ισοπεδώνονται, τουλάχιστον, κάποιοι θεμελιώδεις ιστορικοί νόμοι, όπως είναι η αναφορά στις ταξικές αντιθέσεις και στον κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής. Και πάλι βέβαια οι περιορισμένες αυτές αναφορές δε γίνονται κάτω από το πρίσμα του ιστορικού υλισμού, ούτε αναλύονται οι ανταγωνιστικές σχέσεις των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, οι οποίες δεν προσδιορίζονται καν ως τέτοιες. Ωστόσο, παρακολουθώντας την ολομέτωπη επίθεση του κεφαλαίου στις βασικές μορφωτικές κατακτήσεις του λαϊκού κινήματος στο χώρο της εκπαίδευσης, απλώς επισημαίνουμε ότι οι συσχετισμοί των δυνάμεων, δηλ οι όροι διεξαγωγής του ταξικού πολέμου, καθορίζουν κάθε φορά και τους όρους επίθεσης της αστικής τάξης στην εργατική.

Η παρατήρησή μας δηλαδή επιβεβαιώνει στην πράξη ότι η ταξική πάλη είναι η μαμή της ιστορίας, είναι αυτή που καθορίζει κάθε φαινόμενο στο εποικοδόμημα.

Συνεπώς και η σημερινή υποχώρηση του πραγματικά αριστερού, ταξικού λαϊκού κινήματος οδηγεί στην αποκρουστική παραχάραξη της ιστορικής αλήθειας, ώστε οι μαθητές μας να μη μάθουν και να μην εορτάσουν ποτέ την ημέρα της αντιφασιστικής νίκης των λαών (9 Μάη), που με απόφαση της ΕΕ μετατράπηκε σε ημέρα της Ευρώπης(!), σε μια περίοδο μάλιστα που η εγκληματική ναζιστική οργάνωση της Χρυσής Αυγής «τρίζει τα δόντια» της όχι μόνο στους μετανάστες και γενικώς κατατρεγμένους, αλλά ευθέως υπηρετεί τις ανάγκες της εγχώριας ολιγαρχίας, με την προβολή του αντικομμουνισμού

Στην εποχή μας λοιπόν, που ο αντικομμουνισμός γίνεται σημαία της δημοκρατικής ΕΕ, ο πρωθυπουργός (Σαμαράς, Μάρτιος 2013) με επίσημες δηλώσεις του γίνεται στην Ελλάδα ο θεμελιωτής της αντιδραστικής θεωρίας των δυο άκρων, έτσι ώστε ο κομμουνισμός να εξισώνεται με το φασισμό, και οι λαϊκές

διεκδικήσεις να βαφτίζονται τρομοκρατικές, με στόχο την ποινικοποίησή τους. Και η εξίσωση αυτή δεν αφορά μόνο τις δηλώσεις των πολιτικών προσώπων. Αξίζει να αναφέρουμε εδώ τις προκλητικές, κυνικές, αντιδραστικές και εν τέλει αντιεπιστημονικές θέσεις ενός από τους προαναφερόμενους ιστορικούς-καθοδηγητές της νεολαίας, δηλ ενός από τους συγγραφείς του εν λόγω σχολικού εγχειριδίου, του Ευ. Χατζηβασιλείου, ο οποίος στα πλαίσια μιας εκδήλωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών δήλωσε: «(...) **Η ακροδεξιά βία πηγάζει από την ακροαριστερή βία, όπως εκδηλώθηκε το Δεκέμβριο του 2008 και στα γεγονότα της Μαρίν. Για την αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής χρειάζεται αυτοσυγκράτηση. Όχι να βγούμε στους δρόμους, αλλά να συγκροτήσουμε ένα μέτωπο μετριοπάθειας. Αλλιώς θα την ενισχύσουμε, όπως το NSDAP ενισχύθηκε από τη στάση του ΓΚΚ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρει τους κατάλληλους μηχανισμούς για την καταπολέμηση της ακροδεξιάς βίας (...)**».

Αυτές οι αντιδραστικές θέσεις δεν είναι καινοφανείς. Ο Χατζηβασιλείου θεωρεί πηγή του φασισμού την άκρα αριστερά, ενώ κάνει εκκλήσεις μετριοπαθούς αντιμετώπισης της εγκληματικής ναζιστικής Χ.Α. Τέτοιο είναι το επιστημονικό βάθος και το κοινωνικό ήθος του διανοούμενου που διαπαιδαγώγηε τη νεολαία.

Αντί απάντησης επιλέγουμε τη θέση του ιστορικού Ε.Χ. Καρρ το 1961, με την οποία ξεσκεπάσε την υποκρισία και την επικίνδυνη αντιδραστική άποψη των σύγχρονών του ιστορικών, που είχαν αντίστοιχο επιτελικό ρόλο στην κατεύθυνση την ιδεολογικής χειραγώγησης των λαϊκών στρωμάτων: «*Οι συνταγές των πολιτικών και οικονομικών μας φωστήρων δεν έχουν τίποτα άλλο να μας προσφέρουν παρά την προειδοποίηση να δυσπιστούμε σε ριζοσπαστικές και μακρόπνοες ιδέες, να αποφεύγουμε καθετί που μυρίζει επανάσταση και να προχωρούμε, αν είμαστε υποχρεωμένοι να το κάνουμε, όσο γίνεται πιο αργά και προσεκτικά*»

Τα γενικά χαρακτηριστικά της συγγραφής του σχολικού εγχειριδίου είναι οι ασάφειες, οι υπαινιγμοί και οι αοριστίες, ο συνειρμικός λόγος, η υποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας, ακόμη και προβλήματα αλληλουχίας, σε συνδυασμό με την αποσπασματικότητα, την εξαφάνιση της ιεράρχησης των αιτίων, δεν είναι αδυναμίες λόγου. Πρόκειται για συμπύματα της συνειδητής προσπάθειας να

περάσει η ιστορία σε αντιεπιστημονικά-ιδεαλιστικά πεδία διαισθητικής προσέγγισης και όχι απόδειξης, για τους λόγους που εκθέσαμε παραπάνω. Παρενθετικά να πούμε ότι τα ίδια, πάνω κάτω, χαρακτηριστικά έχει και η ...εκλαϊκευμένη «ιστορική» αφήγηση-δραματοποίηση των τηλεοπτικών σειρών τύπου «1821» του ΣΚΑΙ ή τα δραματοποιημένα ντοκυμαντέρ του History Channel κλπ.

Μερίδιο ευθύνης για την υπεράσπιση των επιστημονικών αρχών της ιστορικής διδασκαλίας και των ιστορικών κατακτήσεων της εργατικής τάξης αναλογεί στο σημερινό και αυριανό δάσκαλο. Η δυνατότητα όμως να αναλάβει θα εξαρτηθεί από το δυνάμωμα ή όχι ενός ταξικού κινήματος στην παιδεία που θα αντιπαλέψει το σκοταδισμό, συνδέοντας τη θεωρία με την πράξη και την πράξη με τη θεωρία.

Σ' αυτόν τον ανηφορικό δρόμο εμείς έχουμε ως οδοδείκτη τη λαγαρή, τίμια και συνάμα επιστημονική σκέψη των μεγάλων δασκάλων, που με το έργο και τον ανυποχώρητο αγώνα τους στο καμίνι της ταξικής πάλης και ιδεολογικής διαπάλης ανέδειξαν και στην πράξη απέδειξαν ότι η ιστορική αλήθεια της πρωτοπορίας της εργατικής τάξης στον αγώνα για την απελευθέρωση του ανθρώπου από τα καπιταλιστικά δεσμά δεν παραχαράσσεται, δεν αλλοιώνεται, δεν ανασκευάζεται από εντεταλμένους κονδυλοφόρους, γιατί είναι ζωτανή στη μνήμη του αγωνιζόμενου λαού και τροφοδοτεί σαν ανεξάντλητη πηγή τη σκέψη και τη δράση του.

Απέναντι λοιπόν στον πνιψισμό και το σκοταδισμό των απολογητών της σύγχρονης ιμπεριαλιστικής θηριωδίας και καπιταλιστικής βαρβαρότητας, ας αντιτάξουμε το φωτεινό παράδειγμα των πρωτοπόρων αγωνιστών δασκάλων, του Γληνού, του Βάρναλη, της Ιμβριώτη, της Αλεξίου. Απέναντι στους παραχαράκτες της ιστορικής αλήθειας και τους οικοδόμους τους σύγχρονου σκοταδισμού αντιτάσσουμε το «κατηγόρω» του ποιητή: «*Γαλιάσατε, δάσκαλοι, να ξεμάθω/ να 'μαι εγώ, /να σκέφτομαι, να θέλω*»

Ολοκληρώνουμε αυτή τη σύντομη αναφορά με την πεποίθηση του ίδιου ποιητή: «*Δεν μπόρεσε η σπουδή να με χαλάσει/ αντέξανε σαρκίο, ψυχή και γνώση*».

* Το κείμενο αποτελεί εισήγηση στην εκδήλωση- συζήτηση που διοργάνωσε η Ένωση Φιλολόγων Νομού Ηρακλείου στις 24-3-2014

ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

Η ΕΛΜΕ Άνω Λιοσίων - Ζεφυρίου - Φυλής συνεχίζει σταθερά τον αγώνα για να κλείσει η μοναδική «επίσημη» χωματερή της Αττικής, που καταστρέφει κυριολεκτικά μέρος της Δυτικής Αττικής και της Δυτικής Αθήνας. Στο πλαίσιο αυτό συμμετέχει και σπηρίζει τις δράσεις του Δυτικού Μετώπου.

Ενωνόμαστε και αγωνιζόμαστε για να ΚΛΕΙΣΕΙ ΤΩΡΑ η χωματερή!

Η Περιφέρεια Αττικής, με τη στήριξη της κυβέρνησης, βρήκε την ευκαιρία να προχωρήσει σε νέα επέκταση της χωματερής, του ΧΥΤΑ, στη Φυλή, εκμεταλλευόμενοι την αγανάκτηση του κόσμου μετά από 8 μέρες με τα σκουπίδια στους δρόμους. Έτσι, στη συνεδρίαση της ΕΕ του ΕΔΣΝΑ στις 27/6 ψηφίστηκε ένα τερατούργημα. Η επέκταση του ΧΥΤΑ Φυλής –στην εξαντλημένη Α' φάση– ώστε να μπορεί να υποδεχτεί 1.600.000 κ.μ. σκουπιδιών και να παρατείνει για λίγους μήνες ακόμη τη χρήση του καταστροφικού ΧΥΤΑ.

Πάρθηκε μια εγκληματική απόφαση, που διαλύει τις υποσχέσεις της κ. Δούρου για κλείσιμο του ΧΥΤΑ Φυλής. Πάρθηκε στο πόδι, χωρίς εισήγηση και τεχνική μελέτη, και με εκείνη να απουσιάζει συνεχώς από τις συνεδριάσεις του ΕΔΣΝΑ. Ο ισχυρισμός ότι δεν πρόκειται για επέκταση στην Γ' φάση, αλλά για μια «προσωρινή» λύση αντιμετώπισης της επερχόμενης κρίσης είναι απαράδεκτος. Δεν υπάρχει καμία ουσιαστική διαφορά «προσωρινής» επέκτασης και μόνιμης επέκτασης και δεν φαίνεται πουθενά η «μόνιμη» λύση, που θα εξασφαλίσει ότι δεν θα γίνει μια εντελώς νέα χωματερή για άλλα 10 χρόνια στη Γ' φάση. Οι προειδοποιήσεις μας, εδώ και δύο χρόνια, δεν εισακούστηκαν. Τώρα θέλουν να λήξει η θητεία τους, προτού σκάσει μια τεράστια περιβαλλοντική και υγειονομική βόμβα στα χέρια τους, που θα κάνει τα σκουπίδια των τελευταίων ημερών ένα αστείο.

Η κ. Δούρου και η περιφέρεια με την απόφασή τους για νέα επέκταση στο ΧΥΤΑ Φυλής αποκαλύπτονται. Όμως, είχαν κάνει και άλλη επέκταση 108 στρεμμάτων κι έλεγαν ότι απλώς γεμίζουν με σκουπίδια τους χώρους που θα γίνονταν τα εργοστάσια του κ. Σγουρού. Τότε κανείς δεν αντέδρασε εκτός από μας. Αλλά τώρα δεν κοροϊδεύουν κανένα και εξοργίζουν τους πάντες!

Το ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ στις 6 Μαΐου επίσημα, με δελτίο τύπου, είχε προειδοποιήσει ότι ο ΕΔΣΝΑ αναζητά λύση με το να ρίξει σκουπίδια πάνω στα σκουπίδια και με την απόφαση της Ε.Ε. δυστυχώς επαληθεύτηκε απολύτως. Είχαμε επισημάνει ότι δεν είναι τυχαίο το κοκκούλωμα του σκανδάλου των μελετών, για τη ρύπανση του ΧΥΤΑ, από την κυβέρνηση, την κ. Δούρου και τον Δήμο Φυλής. Αποδείχτηκε ότι ήθελαν να πάρουν αποφάσεις για την επέκταση του ΕΜΑΚ και του ΧΥΤΑ, πριν μάθουν ή θυμηθούν οι κάτοικοι την αλήθεια για την τοξική βόμβα που είναι κυριολεκτικά μέσα στα σπίτια τους.

Η κ. Δούρου και η κυβέρνηση εγκληματούν και αυτοί στη Φυλή, όπως ακριβώς έκαναν και οι προκάτοχοί τους. Με πρώτο τον υπουργό περιβάλλοντος, κ. Φάμελλο, παλεύουν για να πείσουν την αυτοδιοίκηση και τους πολίτες για το πόσο ωφέλιμες είναι οι ΣΔΙΤ και η καύση. Την ίδια ώρα έχουν μετατρέψει σε κουρελόχαρτο την αποκεντρωμένη διαχείριση και το νέο εθνικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων, που οι ίδιοι ψήφισαν.

Το ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ καλεί τους δημοκράτες κατοίκους, τους φορείς και τις συλλογικότητες σε Δυτική Αττική και Δυτική Αθήνα να αντιδράσουν άμεσα και δυναμικά, για να ακυρωθεί όσο πιο γρήγορα γίνεται αυτή η κατάπτυστη και παράνομη απόφαση, χρησιμοποιώντας όλα τα διαθέσιμα μέσα, κινηματικά και νομικά.

Η ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ ΔΕΝ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΞΙΛΑΣΤΗΡΙΟ ΘΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

- Δίκαιη και ισόρροπη κατανομή, σε όλες τις περιοχές, των βαρών της διαχείρισης των απορριμμάτων της περιφέρειας Αττικής.
- Να δοθεί προτεραιότητα στο σχεδιασμό και στη χρηματοδότηση στις δημοτικές ή δι-αδημοτικές υποδομές ανακύκλωσης και κομποστοποίησης υλικών.
- Να εξαιρεθεί η Δυτική Αττική από τους υποψήφιους χώρους εγκατάστασης νέων υποδομών διαχείρισης και ταφής απορριμμάτων ή επικίνδυνων αποβλήτων και να εγκαταλειφθεί η ιδέα για νέες υποδομές στο λατομείο Μουσαμά κλπ.
- Να αρχίσει ΤΩΡΑ το κλείσιμο του ΧΥΤΑ και της εγκατάστασης της Φυλής (ΟΕΔΑ) και η περιβαλλοντική αποκατάσταση του χώρου και της ευρύτερης περιοχής.
- Να διαφυλαχθεί αμετάκλητα η εργασία όλων των εργαζόμενων στην ΟΕΔΑ της Φυλής.
- Διαφανής διαχείριση των εκατομμυρίων των αντισταθμιστικών προς τον Δήμο Φυλής για τη λειτουργία της χωματερής και άμεση κατάργησή τους.

Συντονισμός φορέων, συλλογικοτήτων και πολιτών

Δ. Αττικής - Δ. Αθήνας • oxi.xyta.filis@gmail.com - [f/b: Δυτικό Μέτωπο](https://www.facebook.com/ΔυτικόΜέτωπο)

ΕΚΤΑΚΤΟ

Δημοσιεύθηκε
η Υπουργική Απόφαση
για τον Προγραμματισμό και
Αποτίμηση του Εκπαιδευτικού Έργου
των Σχολικών Μονάδων

Δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (14/1/19) η απόφαση Γαβρόγλου, με την οποία καθορίζονται ο Προγραμματισμός και η Αποτίμηση του Εκπαιδευτικού Έργου των Σχολικών Μονάδων, που εξειδικεύει τον ν. 4545/2018, συμπληρώνοντας τα κομμάτια του παζλ για την εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης/αξιολόγησης, σύμφωνα με τις νεοφιλελελεύθερες κατευθύνσεις του ΟΟΣΑ. Ανεξάρτητα από τους ευφημισμούς της κυβέρνησης (ΣΥΡΙΖΑ, ολίγον ΑΝΕΛ, με γαλάζιους ΝΔκρατικούς και Ποταμίσιους κόκκους) και τις αργογραφικές διακηρύξεις των εκάστοτε κυβερνήσεων για την αυτοαξιολόγηση, όχι μόνο αυτή δεν είναι «αθώα», αλλά συνδέεται άρρηκτα με την αξιολόγηση. Όπου και αν εφαρμόστηκε και παρά την επένδυση με χιλιάδες δυο «αθώες» έννοιες, συνδέθηκε με ένα ασφυκτικό σύστημα αξιολόγησης, κεντρικό μηχανισμό ανατροπής εργασιακών σχέσεων, ιδεολογικής χειραγώγησης και κατηγοριοποίησης σχολείων εκπαιδευτικών και μαθητών, εργαλείο βαθμολογικής-μισθολογικής καθήλωσης και απολύσεων.

Σιγά αλλά σταθερά το Υπουργείο Παιδείας, με βάση τις σχετικές διατάξεις του νόμου 4547/18 για τις λεγόμενες «νέες δομές στην εκπαίδευση», επιχειρεί να προωθήσει την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας (αξιολόγηση στελεχών, προγραμματισμός - αποτίμηση εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων), διαμορφώνοντας βαθμιαία ένα καθολικό πανοπτικό και αυταρχικό μοντέλο αξιολόγησης με περιτύλιγμα συμμετοχικό και συνεργατικό. Στόχος επόμενος, η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, σύμφωνα με το πλαίσιο που έχει συμφωνήσει ήδη το υπουργείο με τον ΟΟΣΑ και την ΕΕ. Άλλωστε το πνεύμα του ΠΔ152 για τα επανομαζόμενα στελέχη (ποσοτική εκτίμηση με βάση την κλίμακα του 100, διαρθρωμένοι ιεραρχικά αξιολογικοί χαρακτηρισμοί –εξαιρέτος, επαρκής, ανεπαρκής κλπ.), όπως και στον υπόλοιπο δημόσιο τομέα, ζει και βασιλεύει.

Προγραμματισμός και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου

Επιχειρείται η έναρξη της αξιολόγησης της σχολικής μονάδας μέσα από το λεγόμενο «προγραμματισμό και την αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου». Η διαδικασία αυτή προβλέπεται ότι θα γίνεται στη βάση θεματικών αξόνων, με ειδική φόρμα και δείκτες, που καθορίζει η Υπουργική Απόφαση 1816 /ΓΔ4.

«Άρθρο 1: Θεματικοί Άξονες Αναφοράς του Προγραμματισμού και της Αποτίμησης του Εκπαιδευτικού Έργου των Σχολικών Μονάδων (άρθρο 47 του ν. 4547/2018) οι εξής: α) Σχολείο και Σχολική Ζωή. Στο θεματικό αυτό άξονα περιλαμβάνονται παράμετροι όπως: αα) Σχέσεις του σχολείου με την τοπική και ευρύτερη κοινωνία, ββ) Σχέσεις των μελών της σχολικής κοινότητας στο πλαίσιο κοινών πρωτοβουλιών και δράσεων, γγ) Υλικοτεχνική υποδομή (εξοπλισμός, κτίριο, αίθουσες, ύπαρξη χώρων βιβλιοθήκης, σίτισης, εργαστηρίων, γραφείων, κ.α.) σε σχέση με την εξυπηρέτηση των αναγκών της σχολικής κοινότητας. β) Λειτουργία Σχολείου και Εκπαιδευτικές Διαδικασίες. Περιλαμβάνονται παράμετροι όπως: αα) Οργανωτικός σχεδιασμός για την αποδοτικότερη διοικητική λειτουργία του σχολείου, ββ) Διδασκαλία και μάθηση σε σχέση με τις διδακτικές μεθόδους, τα Προγράμματα Σπουδών και τα διαθέσιμα εκπαιδευτικά υλικά και μέσα, γγ) Συνεργασία μεταξύ σχολείου και δομών υποστήριξης

απόψεις

του εκπαιδευτικού Έργου, δδ) Συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών. γ) Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα. αα) Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι, ββ) ατομική και κοινωνική ανάπτυξη μαθητών/τριών, γγ) φροντίδα και σχολική διαρροή μαθητών/τριών.

Άρθρο 2: Εκθέσεις Προγραμματισμού και Αποτίμησης του Εκπαιδευτικού Έργου 1. Στην Έκθεση Προγραμματισμού του εκπαιδευτικού Έργου, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με τον τύπο του Παραρτήματος Ι, γίνεται συνοπτική αναφορά της παρούσας κατάστασης ανά θεματικό άξονα του άρθρου 1 και καταγράφονται μέτρα, πρωτοβουλίες και δράσεις που προγραμματίζει η σχολική μονάδα να υλοποιήσει, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, στους θεματικούς άξονες και στις παραμέτρους που αποφασίζονται από το σύλλογο διδασκόντων. 2. Για την υλοποίηση του προγραμματισμού, ο σύλλογος διδασκόντων, δύναται να ορίζει ομάδες εκπαιδευτικών που είναι αρμόδιες για την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων. Οι ομάδες έχουν την ευθύνη για την οργάνωση, την υποστήριξη και την παρακολούθηση της προόδου των συγκεκριμένων δράσεων, καθώς και για την ενημέρωση του συλλόγου διδασκόντων για τα αποτελέσματα των ενεργειών τους, προκειμένου να ληφθούν από τον σύλλογο διδασκόντων σχετικές αποφάσεις. 3. Για την επίτευξη των στόχων του προγραμματισμού, ο σύλλογος διδασκόντων δύναται να εντάσσει στις προγραμματισμένες δράσεις και προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων, καθώς και άλλα εγκεκριμένα προγράμματα από το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων. 4. Στην Έκθεση Αποτίμησης του εκπαιδευτικού Έργου, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με τον τύπο του Παραρτήματος ΙΙ, περιγράφονται: α) Η εκτίμηση του συλλόγου διδασκόντων για το παραγόμενο κατά τη διάρκεια του σχολικού Έτους εκπαιδευτικό Έργο της σχολικής μονάδας για κάθε θεματικό άξονα του άρθρου 1. β) Τα αποτελέσματα από την υλοποίηση του συλλογικού προγραμματισμού με αναφορά στην επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί, καθώς και στις δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά την υλοποίηση αυτών των στόχων και επισυνάπτονται τυχόν κείμενα αποτίμησης επιμέρους δράσεων. γ) Συγκεκριμένες προτάσεις βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου οι οποίες θα ενταχθούν στον προγραμματισμό του επόμενου σχολικού έτους. δ) Οι επιμορφωτικές και οι υποστηρικτικές δράσεις που κατά τη γνώμη του συλλόγου διδασκόντων προτείνονται να αναπτυχθούν από τις δομές υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου. 5. Για τον προγραμματισμό και την αποτίμηση του εκπαιδευτικού Έργου λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις του σχολικού συμβουλίου, για θέματα που εντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και συγκεκριμένα επί των πεδίων του πρώτου θεματικού άξονα, όπως ορίζονται στις υποπαρ. αα έως γγ, της παρ. α του άρθρου 1, 6. Οι συντονιστές εκπαιδευτικού έργου μελετούν τις εκθέσεις προγραμματισμού και αποτίμησης του εκπαιδευτικού Έργου των σχολικών μονάδων

των οποίων Έχουν την παιδαγωγική ευθύνη και διατυπώνουν παρατηρήσεις με βάση τις οποίες λαμβάνονται υπόψη τόσο για την υλοποίηση των δράσεων του τρέχοντος σχολικού έτους όσο και κατά τον προγραμματισμό του επόμενου σχολικού έτους από τις αντίστοιχες σχολικές μονάδες. Οι συντονιστές εκπαιδευτικού έργου μελετούν τις προτάσεις των συλλογών διδασκόντων που περιγράφονται στην περίπτωση δ της παρ. 4 και τις λαμβάνουν υπόψη τους στο δικό τους προγραμματισμό».

Όλα αυτά σημαίνουν αμέτρητες συνεδριάσεις από το Σεπτέμβριο στους συλλόγους διδασκόντων, με την εντατικοποίηση της εργασίας των εκπαιδευτικών και τη γραφειοκρατία στους συλλόγους διδασκόντων να παίρνει νέα διάσταση. Σχολικό συμβούλιο, ομάδες σχολείων, ΠΕΚΕΣ, ΚΕΣΥ, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, ΙΕΠ, Υπουργείο επιτηρούν και ελέγχουν το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί λογοδοτούν για το επίπεδο συμμόρφωσής τους. Όλα τα παραπάνω, συγκροτούν τους όρους μιας **διαδικασίας που καμία σχέση δεν έχει με εσωτερικές και ανατροφοδοτικές συλλογικές παιδαγωγικές λειτουργίες. Αντίθετα, αυτή διαμορφώνει μια δυναμική κωδικοποίησης, συγκρισιμότητας, διαφοροποίησης, κατάταξης και ανταγωνισμού των σχολικών μονάδων.**

Είναι μια διαδικασία αλλοτρίωσης και χειραγώγησης.

Καταρρίπεται κάθε ψευδαίσθηση ότι ο προγραμματισμός κάθε σχολικής μονάδας και η τελική έκθεση ανατροφοδοτικής αποτίμησης είναι υπόθεση του συλλόγου διδασκόντων, παρά τις τόσες διακηρύξεις για «παιδαγωγική αυτονομία», αφού θα καθορίζονται κεντρικά. Στην κατάρτιση του εκπαιδευτικού σχεδίου / προγραμματισμού κάθε σχολείου και τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της αυτοαξιολόγησης εμπλέκεται και η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Κάθε Περιφερειακό Κέντρο Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕΚΕΣ) θα είναι υπεύθυνο για τη σύνταξη συνολικής έκθεσης της περιφέρειας ευθύνης. Έτσι παίρνει σάρκα και οστά ο ν. 3848 της Α. Διαμαντοπούλου σε ένα μοντέλο περιφερειακής και ταξικής κατηγοριοποίησης των σχολείων.

Αντίστοιχα, η διαμόρφωση ομάδων σχολείων για τον καλύτερο συντονισμό των αξιολογικών διαδικασιών και των επιμέρους σχολικών προγραμματισμών, υπό την αποκλειστική ευθύνη των διευθυντών, η τακτική παρακολούθηση του σχεδίου δράσης κάθε σχολείου και η πιθανή τροποποίησή του μετά από τακτικές συνεδριάσεις του συλλόγου διδασκόντων, με τη συμβολή και καθοδήγηση των ΠΕΚΕΣ, προσανατολίζουν το όλο πλέγμα, «αποτίμηση - τυποποίηση - έλεγχος», στην κατεύθυνση της λειτουργίας του σχολείου με τους όρους της αγοράς. Ο προγραμματισμός των σχολείων θα καθορίζεται, όχι με βάση την εκτίμηση του συλλόγου διδασκόντων για τις μορφωτικές ανάγκες των παιδιών, αλλά λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη του τις αρχές της επιχειρησιακής διοίκησης, την προκαθορισμένη στοχοθεσία και τη διαρκή παρακολούθηση και επίτευξη του αρχικού σχεδίου δράσης από τα ΠΕΚΕΣ.

Η «αυτοαξιολόγηση» των σχολείων μετα-

τρέπεται σε μια καρικατούρα συμμετοχής των εκπαιδευτικών και των άλλων φορέων στη λειτουργία του ταξικού σχολείου και των μηχανισμών αξιολόγησης. Ένα «αδειανό πουκάμισο», μια ψευδαίσθηση συμμετοχής, που νομιμοποιεί την κρατική εξουσία και τον έλεγχο. Η κλασική συνταγή της σοσιαλδημοκρατίας για τη συνδιοίκηση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών θεσμών, που συμπυκνώνουν την κυριαρχία των κυρίαρχων τάξεων και στρωμάτων, χρησιμοποιείται και αξιοποιείται από τη νεοφιλεύθερη πολιτική και τους «αριστερούς» εκσυγχρονιστές/υποστηρικτές της στην κοινωνία και την εκπαίδευση.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, «η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας, του εκπαιδευτικού, καθώς και τα τυποποιημένα τεστ για την αξιολόγηση των μαθητών σε εθνικό επίπεδο, πρέπει να εξεταστούν μαζί, έτσι ώστε όχι μόνο να είναι αποτελεσματικές οι νέες πολιτικές όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του πλαισίου αξιολόγησης, αλλά και να δημιουργούν συμπληρωματικότητες, να αποφεύγεται η αλληλοεπικάλυψη και να προλαμβάνεται η ασυνέπεια μεταξύ των στόχων».

Η λεγόμενη αυτοαξιολόγηση θα αρχίσει με απογείωση του γραφειοκρατικής δουλειάς του εκπαιδευτικού (σμπλήρωση εντύπων, φορμών με δείκτες, τυποποιημένες απανωτές συνεδριάσεις συλλόγων, κλπ) και θα καταλήξει στη χειραγώγηση, τον επιθεωρητισμό και την απόλυση. Και αυτά δεν αποτελούν «μελλοντολογία», αλλά διαπιστώσεις της εκπαιδευτικής κοινότητας σε χώρες που υπάρχει η αυτοαξιολόγηση, καθώς είναι γνωστό ότι η αυτοαξιολόγηση είναι η οργανική εξέλιξη του επιθεωρητισμού στο «μεταμορφωτικό» σχολείο.

Η ιστορία της εκπαίδευσης και η συγκριτική παιδαγωγική καταδεικνύουν ότι όπου εφαρμόστηκε η αξιολόγηση οδήγησε στην εξωτερική αξιολόγηση των μαθητών, δηλαδή σε συνεχείς εξετάσεις. Η γενίκευσή της και η μετατροπή της σε βασική πηγή αξιολόγησης για τον εκπαιδευτικό (όπως συμβαίνει στις παραπάνω χώρες) θα μετατρέψει τα σχολεία σε φροντιστήρια εκγύμνασης εν όψει εξετάσεων και θα καταστρέψει όποια μορφωτική αξία έχει διατηρήσει το σχολείο.

Οι νέοι επιθεωρητές είναι εδώ!

Οι νέοι επιθεωρητές ονομάζονται πια Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου. Ο ελεγκτικός, νεοεπιθεωρητικός ρόλος τους είναι σαφής και προδιαγράφεται από τον ν. 4547/18, άρθρο 5, παράγραφος 6 σύμφωνα με το οποίο αποφασίζουν εκτός των άλλων για: «την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγραμματισμού, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, με σκοπό την επανεξέταση και ανατροφοδότηση του προγραμματισμού (...) την τελική αποτίμηση του ετήσιου προγραμματισμού, κατά τη λήξη του σχολικού έτους (...)»

Όλα αυτά σημαίνουν ότι η αξιολόγηση/αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων μετονομάζεται σε αποτίμηση και ο Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου αξιολογεί το βαθμό επίτευξης των στόχων.

Μας έμαθαν πώς να ζούμε ακίνδυνα
Σκοτώνουν δίπλα μας
Αν δεν κοιτάζουμε
θα είμαστε ασφαλείς
Και δεν κοιτάμε
Δουλεύουμε για κάτι πενιχρό
Αν δεν μας δούνε να φωνάζουμε
Θα έχουμε τουλάχιστον δουλειά
Και δεν φωνάζουμε
Κλέβουν τη ζωή μας
Αν μείνουμε με σκυμμένο το κεφάλι
Θα συνεχίσουμε λέμε ν' αναπνέουμε
Και σκύβουμε

Μας έμαθαν πώς να μην κινδυνεύουμε
Εμείς
Οι άλλοι ας κινδυνεύουν δίπλα μας
Ας χάνονται γιατί αποφάσισαν να μιλάνε
Ας πεινούν γιατί αγωνίστηκαν και για μας
Ας πεθαίνουν γιατί πήραν ανάσα κοιτάζοντας ψηλά
Κι εμείς ακόμα εδώ
Ασφαλείς
Ακίνδυνοι
Του παρόντος πειθήνια αναλώσιμοι
Κι εκείνοι απόντες
Εξαφανισμένοι
Μ' ακόμα επικίνδυνοι
Του μέλλοντος απείθαρχα σινιάλα

